Jules Verne

Un bilet de loterie.
Farul de la capătul lumii

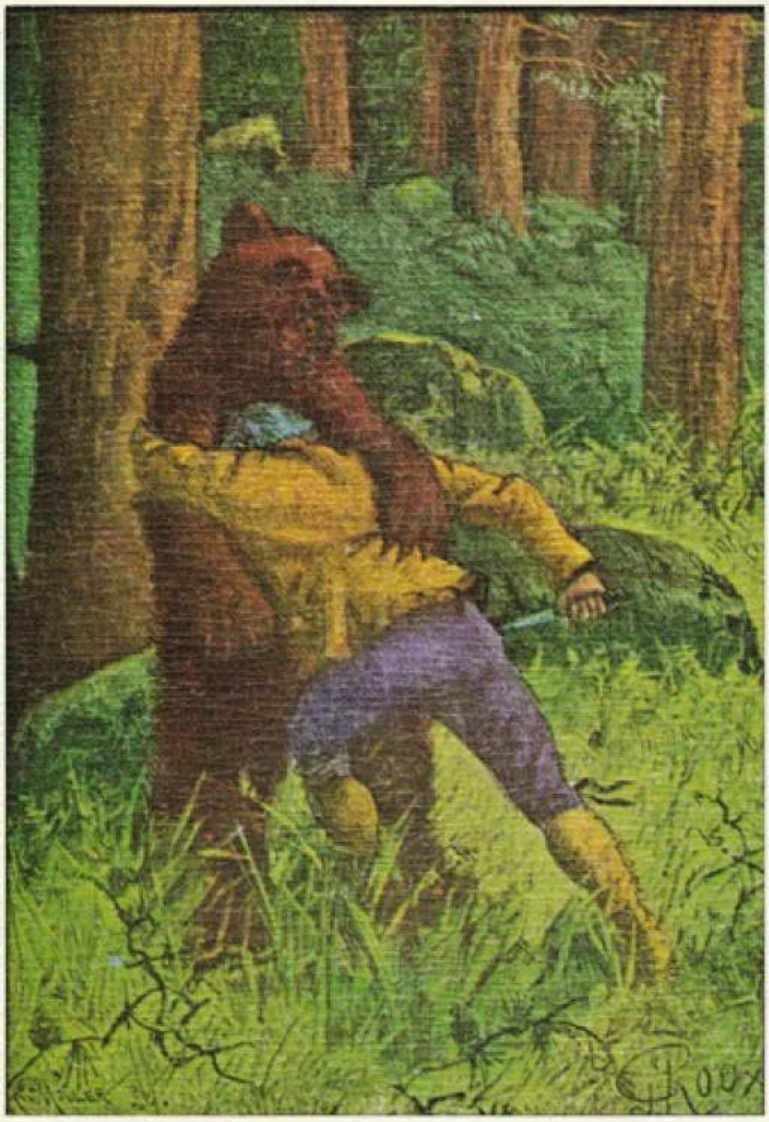

EDITURA ION CREANGĂ

Proiectul RJ - Jules Verne 2010

Prezentarea grafică:
VAL MUNTEANU

Proiect RI
2010

JULES VERNE

Colecția Editurii Ion Creangă

JULES VERNE
Un billet de loterie
Le phare du bout du monde
COLLECTION HETZEL
Paris

Jules Verne

9

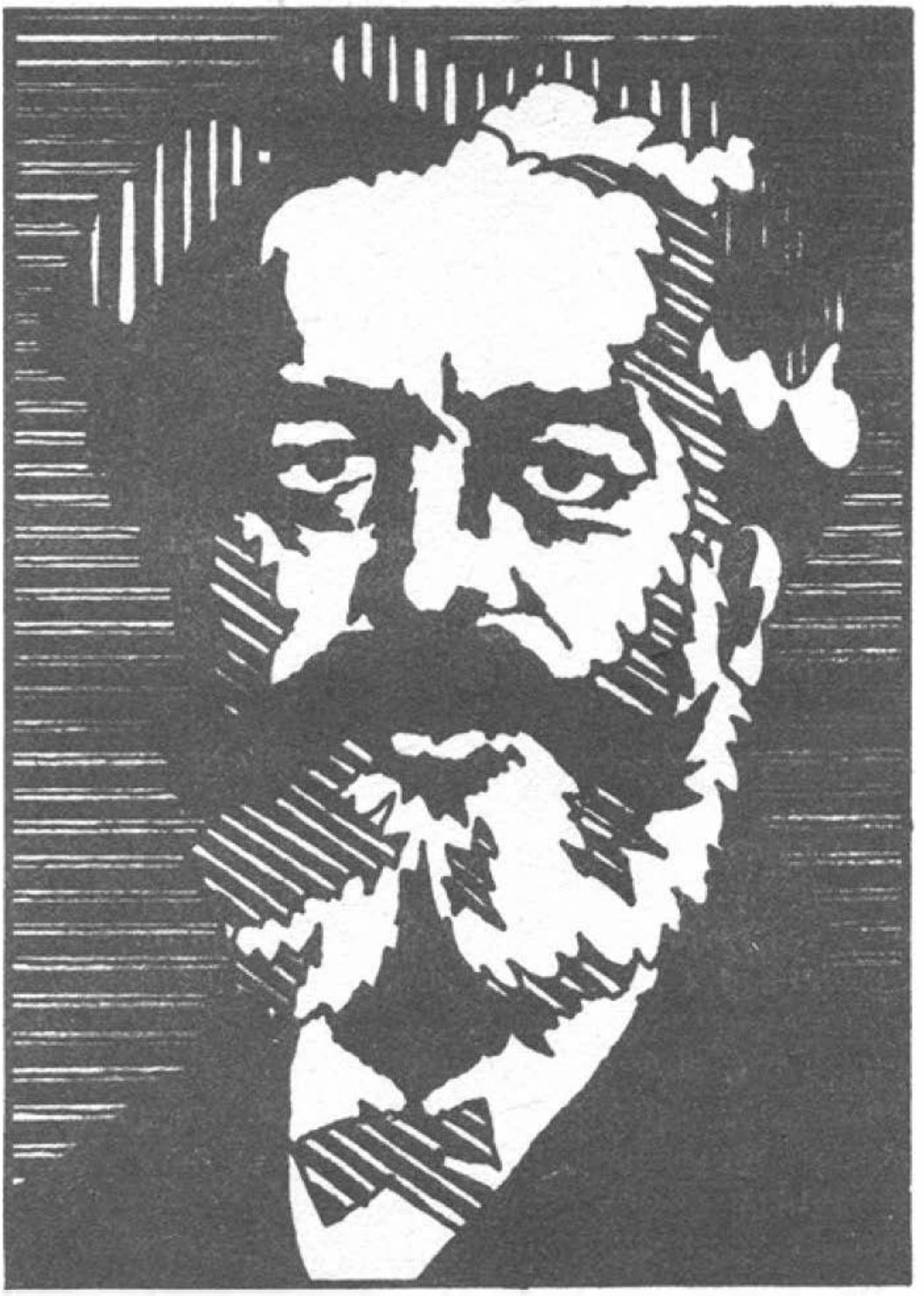

Jules Verne

Un bilet de loterie

●

Farul de la capătul lumii

ÎN ROMÂNEŞTE DE TEODORA CRISTEA

EDITURA ION CREANGĂ - BUCUREŞTI, 1975

UN BILET DE LOTERIE

CAPITOLUL I

— Cît e ceasul? întrebă cucoana Hansen după ce-şi scutură cenuşa pipei, pe cînd ultimele rotocoale de fum se pierdeau între grinzile colorate ale tavanului.

— Este opt, mamă, răspunse Hulda.

— Nu cred să ne mai vină călători în noaptea asta; e un timp groaznic.

— Nu cred să vină nimeni. În orice caz, camerele sînt aranjate şi voi auzi dacă cineva cheamă de afară.

— Fratele tău s-a întors?

— Nu încă.

— N-a spus că vine azi?

— Nu, mamă. Joel s-a dus să însoţească un călător la lacul Tinn şi, cum a plecat tîrziu, nu cred să se poată întoarce la Dal înainte de mîine.

— Va rămîne să doarmă deci la Moel?

— Da, desigur, doar dacă nu se va duce la Bamble să-l vadă pe fermierul Helmboe.

— Şi pe fiica lui?...

— Da, pe Siegfrid, cea mai bună prietenă a mea, pe care o iubesc ca pe-o soră! răspunse rîzînd fată.

— Ei bine, închide uşa, Hulda, şi hai să ne culcăm.

— Sper că nu eşti bolnavă, mamă?

— Nu, dar vreau să mă scol mîine devreme. Trebuie să mă duc la Moel.

— Pentru ce?

— Ei! Nu trebuie să ne aprovizionăm pentru sezonul care vine?

— Surugiul din Christiania a ajuns la Moel cu vinurile şi alimentele?

— Da, Hulda, azi după-amiază, răspunse cucoana Hansen. Lengling, maistrul de la joagăr, l-a văzut şi mi-a spus-o în trecere. Din conservele noastre de şuncă şi de peşte afumat n-a rămas mare lucru

şi nu vreau să risc să rămîn descoperită. Dacă vremea se îmbunătăţeşte, se poate ca de la o zi la alta turiştii să-şi reînceapă excursiile în Telemark. Trebuie ca hanul nostru să fie gata să-i primească, iar ei să găsească tot ce le-ar trebui în timpul şederii lor aici. Ştii, Hulda, că sîntem în 15 aprilie?

— 15 aprilie! murmură fata.

— Deci mîine mă voi ocupa de toate astea, spuse cucoana Hansen. În două ore am să fac cumpărăturile pe care căruţaşul le va aduce aici, iar eu mă voi întoarce cu Joel, în brişca lui.

— Mamă, în caz că întîlneşti factorul, nu uita să-l întrebi dacă are vreo scrisoare pentru noi...

— Şi mai ales pentru tine! S-ar putea să aibă, căci de la ultima scrisoare a lui Ole a trecut o lună.

— Da, o lună! O lună lungă!

— Nu te necăji, Hulda! Această întîrziere n-are de ce să te mire. De altfel, dacă factorul din Moel n-a adus nimic, ce nu a venit prin Christiania poate să vină prin Bergen.

— Desigur, mamă, răspunse Hulda; dar ce vrei? Am inima grea, deoarece e foarte departe de aici pînă la locurile de pescuit din New-Found-Land! Trebuie să străbaţi o mare întreagă, şi dacă dai şi de vreme rea!... Iată că a trecut aproape un an de cînd a plecat sărmanul meu Ole şi cine ar putea spune cînd va reveni la Dal?...

— Şi dacă ne va mai găsi la întoarcerea sa! murmură cucoana Hansen, dar atît de încet încît fiica sa nu putu s-o audă.

Hulda se duse să închidă poarta hanului care dădea în drumul mare, spre Vestfjorddal. Nu avu grijă măcar să întoarcă cheia în broască. În această ospitalieră ţară a Norvegiei, asemenea precauţii nu sînt necesare. Se cade ca orice călător să poată intra în casă, ziua sau noaptea, fără să fie nevoie ca cineva să-i deschidă.

N-ai de ce să te temi de vreo raită a vagabonzilor sau a răufăcătorilor nici în centrul ţinutului, nici în cel mai îndepărtat cătun al provinciei. Nici un delict împotriva bunurilor sau persoanelor n-a tulburat vreodată siguranţa locuitorilor.

Mama şi fiica ocupau două camere la primul etaj în partea din faţă a hanului, două camere răcoroase şi curate, mobilate modest, dar a căror întreţinere arăta rînduiala bunei gospodine.

Deasupra, sub acoperişul ce se înălţa ţuguiat ca al unui conac, se afla camera lui Joel, luminată de o fereastră cu cercevelele din lemn de brad, lucrate cu mult gust. De acolo privirea, după ce cuprindea zarea unde se profila un grandios lanţ de munţi, putea să coboare pînă jos, în valea îngustă, unde vuia Maan-ul, jumătate torent, jumătate rîu. O scară de lemn, cu balustrada joasă şi cu treptele lustruite,

urca din sala cea mare de la parter la etaj. Totul era atrăgător în aspectul acestei case, unde călătorul găsea un confort neobişnuit în hanurile din Norvegia.

Deci Hulda şi mama ei locuiau la primul etaj. Se retrăgeau devreme cînd erau singure. Hangiţa Hansen, luminînd drumul cu un sfeşnic colorat, urcase primele trepte ale scării, cînd se opri brusc. Bătea cineva la uşă. Şi o voce se auzi:

— Ei, cucoană Hansen! Cucoană Hansen!

Cucoana Hansen coborî.

— Cine poate veni atît de tîrziu? spuse ea.

— Să fi avut Joel vreun accident? se sperie Hulda.

Şi imediat se îndreptă spre uşă.

Văzu un tinerel — unul din băieţii care făceau meseria de *skydskarl*, care consta în a te agăţa la spatele briştii şi a avea grijă de cal la fiecare popas. Băietanul venise pe jos şi se afla în prag.

— Ei, ce cauţi aici la ora asta? zise Hulda.

— Mai întîi să vă doresc seară bună, răspunse băiatul.

— Asta-i tot?

— Nu, nu e tot, dar nu trebuie să începi totdeauna prin a fi politicos?

— Ai dreptate! Dar cine te trimite?

— Vin din partea fratelui dumneavoastră, Joel.

— Joel... Şi pentru ce? întrebă cucoana Hansen.

Ea înaintă spre uşă cu paşi înceţi şi măsuraţi, caracteristici pentru mersul locuitorilor Norvegiei. Că există în măruntaiele pămîntului lor argint viu, fie! dar în sîngele lor, puţin sau deloc.

Cu toate acestea, răspunsul tînărului iscă desigur oarecare emoţie în inima mamei, căci ea se grăbi să spună:

— Fiul meu n-are nimic, nu-i aşa?

— Ba da! Are o scrisoare pe care factorul din Christiania a adus-o din Drammen...

— O scrisoare care vine din Drammen? zise coborînd glasul cucoana Hansen.

— Nu ştiu, răspunse băiatul. Tot ce ştiu este că Joel nu se poate întoarce înainte de mîine şi că m-a trimis aici să vă aduc această scrisoare.

— E deci ceva urgent?

— Se pare că da.

— Dă-o încoace, zise cucoana Hansen, pe un ton care arăta o nelinişte destul de mare.

— Iat-o, curată şi neboţită. Numai că scrisoarea nu este pentru dumneavoastră.

Cucoana Hansen răsuflă ușurată.

— Și pentru cine este? întrebă ea.

— Pentru fiica dumneavoastră.

— Pentru mine! zise Hulda. Este o scrisoare de la Ole, sînt sigură, o scrisoare care a venit prin Christiania! Fratele meu n-a vrut să mă facă s-o aștept!

Hulda luă scrisoarea și, după ce o lumină cu sfeșnicul pe care-l așezase pe masă, se uită la adresă.

— Da! E de la el! De la el! Ah, dacă-mi scrie că *Viken* se întoarce?

În acest timp hangița îi spuse băiatului:

— Nu intri?

— Numai pentru un moment! Trebuie să mă întorc acasă în seara asta, pentru că sînt tocmit mîine la o brișcă.

— Ei bine, te însărcinez să-i spui lui Joel că vreau să vin acolo. Să mă aștepte, deci.

— Mîine seară?

— Nu, dimineața. Să nu plece din Moel fără să mă fi văzut. Ne-om întoarce împreună la Dal.

— În regulă, cucoană Hansen.

— Iei un strop de rachiu?

— Cu plăcere!

Băiatul se apropie de masă și cucoana Hansen îi întinse un păhărel cu rachiu, această băutură întăritoare care te încălzește cînd te pierzi în negurile nopții. Băiatul bău pînă la fund și rosti:

— *God aften.*

— *God aften*, băiete.

Aceasta înseamnă «bună seara» în norvegiană.

Ei rostiră cuvintele simplu, fără măcar să încline capul.

Și băiatul plecă, fără să-i pese de drumul lung ce-l avea de făcut. Pașii săi se pierdură îndată sub arborii potecii care mărginea apele repezi ale rîului.

Între timp, Hulda se uita la scrisoarea lui Ole și nu se grăbea s-o deschidă. Plicul subțire a trebuit să traverseze tot oceanul pentru a ajunge pînă la dînsa, tot acest ocean uriaș, în care se pierd rîurile Norvegiei occidentale. Ea cercetă diversele timbre ale scrisorii. Pusă la poștă în 15 martie, nu ajunsese la Dal decît în 15 aprilie. Cum, trecuse o lună de cînd Ole îi scrisese?! Cîte lucruri putuseră să se întîmple de-atunci pe meleagurile din New-Found-Land — nume pe care englezii îl dau insulei Terra-Nova! Nu erau în plină iarnă, în perioada periculoasă a echinoxului? Locurile de pescuit nu sînt oare cele mai rele din lume, cu teribilele uragane pe care Polul le trimite să bîntuie pe cîmpiile Americii de Nord? Anevoioasă și plină

de pericole era meseria de pescar pe care o făcea Ole! Şi dacă o făcea, era ca să poată cîştiga bani pentru dînsa, logodnica lui, cu care trebuia să se căsătorească la întoarcere! Sărmanul Ole! Ce scria el oare în această scrisoare? Fără îndoială că o iubea la fel de mult pe Hulda, tot aşa cum Hulda îl va iubi pe el totdeauna, că gîndurile lor se contopeau cu toată depărtarea dintre ei şi că ar vrea să se vadă în ziua cînd va sosi din nou la Dal!

Da, trebuie să fi scris toate acestea, Hulda era sigură. Dar poate adăuga că întoarcerea sa este apropiată, că acest sezon de pescuit, care îi duce pe marinarii din Bergen aşa departe de ţinutul lor natal, va lua sfîrşit! Poate că Ole îi făcea cunoscut că *Viken* termina de stivuit încărcătura, că se pregătea să plece şi că nu vor trece ultimele zile ale lunii aprilie fără ca ei doi să fie din nou împreună în fericita casă din Vestfjorddal? Poate că el o încredinţa, în sfîrşit, că se putea fixa ziua cînd pastorul va veni din Moel pentru a-i căsători în modesta capelă de lemn, a cărei clopotniţă se ivea dintr-un desiş la numai cîteva sute de paşi de hanul Hansen.

Pentru a afla totul, era destul să rupă plicul, să scoată scrisoarea lui Ole, s-o citească, fie chiar şi printre lacrimile de suferinţă sau de bucurie pe care cuprinsul ei ar putea să le aducă în ochii Huldei. Sigur că multe din nerăbdătoarele fete ale Sudului, o fată din Dalarne, Danemarca sau Olanda, ar fi aflat de mult ceea ce tînăra norvegiană nu ştia încă! Dar Hulda visa, şi visele nu se sfîrşesc decît cînd îi place soartei. Şi de cîte ori nu-ţi pare rău după ele cînd realitatea te dezamăgeşte!

— Fata mea, zise atunci cucoana Hansen, scrisoarea pe care ţi-a trimis-o fratele tău este într-adevăr o scrisoare de la Ole?

— Da! I-am recunoscut scrisul!

— Ei bine, cînd vrei s-o citeşti? Mîine?

Hulda privi o ultimă oară plicul. Apoi, după ce-l desfăcu fără multă grabă, scoase o foaie, unde cu un scris frumos erau aşternute cele ce urmează:

Saint-Pierre-Miquelon
15 martie 1862

Dragă Hulda,

Vei afla cu plăcere că ieşirile noastre la pescuit au fost bune şi că le vom termina peste cîteva zile. Da. Ne apropiem de sfîrşitul campaniei! După ce am lipsit un an întreg, cît de fericit voi fi să mă întorc la Dal şi să-mi regăsesc singura familie ce mi-a rămas pe lume, care este familia ta.

Părţile mele de cîştig sînt frumoase. Ne vor sluji pentru a ne interneia căminul. Fraţii Help, fiii lui Help senior, armatorii noştri din Bergen, au fost vestiţi că *Viken* se va înapoia probabil între 15 şi 20 mai. Poţi să te aştepţi deci să mă revezi atunci, adică cel mult în cîteva săptămîni.

Dragă Hulda, sper să te găsesc mai frumoasă ca la plecare și atît pe tine cît și pe mama ta, bine sănătoase. De asemenea, să-l găsesc sănătos și pe curajosul și cumintele camarad, vărul meu Joel, fratele tău, care nu dorește decît să ajungă și fratele meu.

La primirea prezentei, transmite-i toată stima cucoanei Hansen, pe care parcă o văd de aici în fotoliul de lemn, lîngă vechea sobă din sala cea mare. Spune-i că o iubesc îndoit. Întîi pentru că este mama ta, apoi pentru că-mi este mătușă.

În tot cazul, nu vă obosiți să veniți în întîmpinarea mea la Bergen. S-ar putea ca *Viken* să ajungă mai curînd decît v-am scris. Oricum, poți fi sigură, Hulda, că în douăzeci și patru de ore după debarcarea mea voi fi la Dal. Dar să nu fii mirată dacă voi sosi mai devreme.

Ne-au scuturat bine furtunile din iarna aceasta, cele mai puternice prin care au trecut pînă acum marinarii noștri. Din fericire, bancurile de morun ne-au dat pește din plin. *Viken* aduce aproape cinci mii de chintale livrabile la Bergen și care au și fost vîndute prin grija fraților Help. În fine, ceea ce trebuie să știți este că am reușit și că am un cîștig bun, ca părtaș la împărțeală.

De altfel, dacă nu aduc acasă o avere, am impresia că aceasta mă așteaptă la întoarcerea mea! Da, o avere!... Fără să mai vorbim de fericire! În ce fel?... Aceasta este taina mea, dragă Hulda, și mă vei ierta că am un secret față de tine. E singurul! De altfel, îi-l voi spune... Cînd?... Ei bine, imediat ce va sosi timpul, înainte căsătoriei noastre — dacă ea va trebui să întîrzie din motive neprevăzute — sau după căsătoria noastră, dacă mă întorc la data anunțată și dacă în săptămîna ce va urma după sosirea la Dal vei fi soția mea, cum o doresc atît de mult!

Te îmbrățișez, dragă Hulda. Te rog să transmiți salutările mele cucoanei Hansen și vărului meu Joel. Te sărut încă o dată pe frunte pe care cununa strălucitoare a mireselor din Telemark va arăta ca un nimb. Încă o dată adio, scumpa mea Hulda, adio!

Logodnicul tău, *Ole Kamp*

CAPITOLUL II

Dal este alcătuit din cîteva case, unele de-o parte și de alta a drumului, care la drept vorbind nu-i decît o potecă, celelalte răspîndite pe dealurile din jur. Toate sînt cu fața întoarsă spre valea îngustă a Vestfjorddal-ului și au în spate șirul de coline dinspre nord, la poalele cărora curge Maan-ul. Totalitatea acestor construcții ar forma un «gaard», cum se obișnuiește în acest ținut, dacă ar avea un singur proprietar sau un arendaș. Dar așezarea se bucură dacă nu de numele de orășel, cel puțin de cel de cătun. O micuță capelă, clădită în 1855, a cărei absidă are două ferestre înguste cu vitralii, își înalță prin preajmă clopotnița cu patru pereți care se arată prin frunzișul copacilor; capela e în întregime de lemn. Ici-colo, deasupra pîraielor care aleargă repezi spre rîu, sînt aruncate cîteva podețe cu scîndurile bătute în romburi, pline de pietre și mușchi printre crăpături. Mai în depărtare se aud scîrțîind unul sau două joagăre mișcate de șuvoaiele de apă, cu o roată pentru mînuirea ferăstrăului și o roată care să miște grinda sau bîrna. Foarte aproape unele de altele capela, joagărele, casele, colibele par năpădite de un văl moale de verdeață, ce se întinde de la malurile întortocheate ale Maan-ului și pînă la vîrfurile

munţilor înalţi din Telemark, un verde-închis datorită brazilor şi albăstrui acolo unde apar mestecenii, fie singuratici, fie în pîlcuri.

Aşa este cătunul Dal, curat şi vesel, cu locuinţele sale pitoreşti zugrăvite pe dinafară, unele în culori palide — verde sau trandafiriu-deschis, altele în culori tari — galben strălucitor sau roşu-aprins. Acoperişurile din scoarţă de mesteacăn, tivite de o iarbă deasă, cosită toamna, sînt toate pline de flori naturale. Priveliştea este minunată şi aparţine celei mai frumoase ţări din lume. Pentru a vă spune tot, Dal se află în Telemark, Telemark-ul în Norvegia, iar Norvegia seamănă cu o Elveţie cu multe mii de fiorduri, unde vuietul oceanului se aude la poalele munţilor.

Telemark-ul este cuprins în partea rotundă a cotului pe care-l face Norvegia între Bergen şi Christiania. Această regiune — aparţinînd prefecturii Batsberg — are munţi şi gheţari ca Elveţia, dar nu se asemuieşte cu Elveţia. Are cascade ca America de Nord, dar nu este America. Are privelişti cu căsuţe colorate şi procesiuni ale locuitorilor, în veşminte dintr-o epocă apusă, ca anumite tîrguri din Olanda, dar nu este Olanda. Telemark-ul e mai mult ca toate la un loc, este Telemark, ţinut poate unic în lume prin frumuseţile sale naturale. Autorul acestei cărţi a avut plăcerea să-l viziteze. El l-a străbătut în brişcă, schimbînd la popas caii, atunci cînd erau de găsit. Călătoria i-a lăsat o impresie de farmec şi de poezie atît de vii încă în amintirea sa, încît ar vrea să le imprime povestirii de faţă.

În epoca în care se întîmplă istoria noastră — în 1862 — Norvegia nu era încă străbătută de calea ferată, care îţi permite să mergi de la Stockholm la Drontheim, prin Christiania. Acum, o imensă reţea de linii de fier brăzdează aceste două ţări scandinave, puţin dispuse să trăiască aceeaşi viaţă. Închis în vagoanele trenului, călătorul, chiar dacă merge mai repede decît cu brişca, nu vede nimic din originalitatea drumurilor de altădată. El pierde traversarea Suediei meridionale prin curiosul canal Gotha, pe care navele, ridicîndu-se din ecluză în ecluză, se urcă la trei sute de picioare înălţime. În fine, nu se opreşte nici la cascadele din Trolletann, nici la Drammen, nici la Kongsberg, nici înaintea tuturor minunăţiilor Telemark-ului. În acea vreme, calea ferată era numai în proiect. Vor trebui să treacă vreo douăzeci de ani pentru ca să se poată traversa regatul scandinav de la un litoral la altul — în patruzeci de ore — şi să se poată merge pînă la Capul Nord, cu bilet dus şi întors pentru Spitzberg.

Dal era pe atunci — şi bine ar fi să fie încă pentru lungă vreme — punctul central care atrăgea pe turiştii străini sau localnici, aceştia din urmă în majoritate studenţi din Christiania. De aici puteau să se îndrepte spre toată regiunea Telemark-ului şi a Hardanger-ului, să

urce pe valea Vestfjorddal între lacul Mjös şi lacul Tinn, să meargă la minunatele cataracte din Rjukan. Bineînţeles că nu este decît un singur han în acest cătun, dar e cel mai atrăgător, cel mai tihnit din cîte ţi-ai putea dori, şi cel mai mare, pentru că pune la dispoziţia călătorilor patru camere. Într-un cuvînt, este hanul cucoanei Hansen.

Cîteva bănci se găsesc în jurul pereţilor săi trandafirii, aşezaţi pe o temelie solidă de granit. Grinzile şi scîndurile de brad ale pereţilor au ajuns cu timpul aşa de tari, încît ar ciunti oţelul toporului. Între aceste grinzi, foarte puţin cioplite, puse orizontal unele peste altele, un strat de muşchi amestecat cu lut formează suluri etanşe care împiedică să pătrundă pînă şi cele mai dese ploi. În camere tavanul învechit este zugrăvit în roşu şi negru, în contrast cu culorile mai deschise ale pereţilor. Într-un colţ din sala mare, soba rotundă e legată printr-un burlan de vatra plitei din bucătărie. Tot aici cutia cu ceas mişcă pe un cadran mare de smalţ arătătoarele sale meşteşugite şi scoate din secundă în secundă un tic-tac sonor, iar lîngă vechiul birou cu sculpturi cafenii se află un trepied masiv de culoarea fierului. Pe o poliţă se vede un sfeşnic din lut ars, care, cînd îl întorci, devine un candelabru cu trei braţe. Cele mai frumoase mobile ale locuinţei împodobesc această sală: masa din rădăcină de mesteacăn cu picioare sculptate, sipetul cu închizătoarele pline de înflorituri, unde sînt păstrate hainele de sărbătoare, marele fotoliu sever ca o stană de biserică, scaunele de lemn în culori vii, vîrtelniţa rustică pictată cu mai multe tonuri de verde, în puternic contrast cu fustele roşii ale ţesătoarelor. Apoi, ici şi colo, oala de unt, putineiul, cutia de tutun şi răzătoarea din os sculptat. În fine, deasupra uşii care dă spre bucătărie, pe o poliţă mare se-nşiruie ustensilele de aramă şi cositor, tăvi şi farfurii din faianţă smălţuită, din lemn, mica piatră de ascuţit ieşind pe jumătate din spirala ei lăcuită, păhăruţul vechi de ouă care ar putea servi ca potir; şi ce pereţi nostimi, tapisaţi cu pînză reprezentînd subiecte din biblie zugrăvite cu toate culorile, produse de fabrica din Epinal! Cît despre camerele pentru călători, deşi simple, sînt confortabile, cu mobile puţine, dar de o curăţenie îmbietoare, cu perdele de un verde proaspăt, care atîrnă din dreptul acoperişului cu gazon, cu patul mare cu cearşafuri albe, făcute dintr-o ţesătură curată de in, *akloede*, şi tencuiala pe care se găsesc scrise în culoare galbenă pe fond roşu versete din Vechiul Testament.

Nu trebuie uitat că pardoseala sălii mari, ca şi cea a camerelor de la parter şi primul etaj, e presărată cu ramuri de mesteacăn, brad şi ienupăr ale căror frunze umplu casa cu parfumul lor înviorător.

S-ar putea oare imagina un refugiu mai fermecător în Italia sau unul mai ospitalier în Spania? Nu! Şi valul de turişti englezi încă n-a făcut

să se scumpească preţurile ca în Elveţia; cel puţin la acea dată. La Dal punga călătorului nu se uşurează de lire sterline sau de monezi de aur, ci de *species* care valorează ceva mai mult de cinci franci, cu mărunţişul lor *marca*, în valoare de un franc, şi *skillingul* de aramă, care nu trebuie confundat cu un shilling englez, căci nu valorează decît cinci bănuţi. Turistul nu se serveşte la Telemark nici măcar de vreo pretenţioasă bancnotă. Există o hîrtie de o *species* care este albă, aceea de cinci albastră, aceea de zece galbenă, aceea de cincizeci verde şi aceea de o sută roşie. Două hîrtii în plus şi s-ar completa toate culorile curcubeului!

Apoi nu e puţin lucru că în această casă ospitalieră masa este foarte bună, cum nu se întîmplă în cele mai multe hanuri din regiune. În adevăr, Telemark-ul justifică pe deplin porecla de «Ţară a laptelui prins». Prin văile din Tiness, Listhüs, Tinoset şi multe altele, nu găseşti pîine sau, dacă o găseşti, mai bine te lipseşti de ea. Nu e nimic altceva decît un pesmet de ovăz, *flatbröd*, uscat, negricios, tare ca piatra, sau cel mult o plăcintă dintr-un aluat din substanţa moale a scoarţei de mesteacăn, amestecată cu licheni sau paie tocate. Rar găseşti ouă, şi asta doar dacă găinile au ouat cu opt zile înainte. Dar e din belşug o bere proastă, lapte prins dulce sau acru şi cîteodată puţină cafea, dar atît de groasă că seamănă mai mult cu nişte funingine distilată decît cu un produs din Moka, Bourbon sau Rio-Nunez.

Din contră, la cucoana Hansen pivniţa şi cămara sînt bine înzestrate. Ce le trebuie mai mult unor turişti, chiar dintre cei mai pretenţioşi? Somon prăjit, sărat sau afumat, *hores*, somn de apă dulce, peşte din apele care străbat Telemark-ul, păsări nici prea grase, nici prea slabe, ouă cu tot felul de sosuri, pesmeţi fini de secară şi orez, fructe, mai ales fragi, pîine neagră, dar foarte bună, bere şi vin vechi din Saint-Julien, care răspîndeşte în cele mai depărtate ţări renumele podgoriilor franceze.

Tot aşa de renumit a ajuns şi hanul din Dal în toate ţările din nordul Europei.

Acest lucru se poate vedea, de altfel, răsfoind foile galbene ale unui registru în care călătorii semnează laude meritate la adresa cucoanei Hansen. Cei mai mulţi sînt suedezi şi norvegieni, veniţi din toate părţile Scandinaviei.

Dar şi englezii sosesc în număr mare; unul din ei, care aşteptase o oră ca să se risipească negurile de pe vîrful muntelui Gousta, a scris într-un adevărat spirit britanic pe una din aceste pagini: *Patientia omnia vincit*[1].

---

1 Patientia omnia vincit (în limba latină în text) — Răbdarea învinge orice.

Poposesc aici cîteodată şi francezi dintre care un turist, pe care e mai bine să nu-l numim, şi-a permis să scrie: *Nu putem fi decît mulţumiţi de primirea care ni s-a făcut în acest han!*

Puţin interesează, la urma urmei, greşeala de ortografie! Dacă fraza este mai mult recunoscătoare decît corectă, nu e mai puţin călduros omagiul adus cucoanei Hansen şi fiicei sale, fermecătoarea Hulda din Vestljorddal.

CAPITOLUL III

Fără a fi prea mare cunoscător al ştiinţei etnografice, poţi fi convins, împreună cu o serie de savanţi, că există o înrudire între familiile aristocrate din Anglia şi vechile familii ale regatului scandinav. Găseşti numeroase dovezi, cercetînd numele strămoşilor, care sînt identice în ambele ţări. Şi cu toate acestea, nu există aristocraţie în Norvegia. Dar dacă democraţia este dominantă, ea este cu adevărat nobilă. Toţi sînt egali, la nivelul cel mai înalt ca şi la nivelul cel mai jos. Pînă şi în cele mai umile colibe se găseşte arborele genealogic al familiei, care nu a degenerat cînd a prins rădăcini în pămînt plebeu. Acolo se ramifică blazoanele familiilor nobile din epoca feudală, din care se trag aceşti simpli săteni.

Aşa era şi cu Hansenii din Dal, rude foarte îndepărtate, desigur, cu pairii din Anglia, ridicaţi în urma invaziei lui Rollon din Normandia.

De altfel, asta nu avea nici un fel de importanţă! Cu toate că avusese străbuni nobili, Harald Hansen era totuşi hangiu la Dal. Casa o moştenise de la tatăl şi bunicul său, cunoscuţi în tîrg ca oameni cu stare. După moartea sa, nevasta a continuat să facă aceeaşi meserie, în aşa fel încît îşi atrăsese stima tuturor.

Harald făcuse oare avere? Nu se ştie. Dar fiul său Joel şi fiica sa Hulda n-au ştiut în copilărie ce e lipsa. Şi l-a crescut şi pe băiatul unei surori a soţiei sale, Ole Kamp, care rămăsese orfan, ca şi pe proprii lui urmaşi. Fără unchiul Harald, Ole ar fi fost desigur unul din acei sărmani copii care nu se nasc decît pentru a părăsi imediat această lume. De altfel, Ole Kamp arătă părinţilor săi adoptivi o recunoştinţă de adevărat fiu. Nimic nu putu să rupă legătura care-l unea cu familia Hansen. Căsătoria sa cu Hulda avea s-o întărească şi s-o facă trainică, pe viaţă.

Harald murise cu circa un an şi jumătate în urmă. În afară de hanul din Dal, el lăsase văduvei sale şi un *soeter* situat pe munte. Soeterul este un fel de fermă izolată care produce foarte puţin, dacă nu chiar nimic. De altfel, ultimele recolte fuseseră proaste. Suferiseră atît

culturile cît şi păşunile din cauza «nopţilor de fier» — cum le numeşte ţăranul norvegian — nopţi de vînt şi de gheaţă, care usucă pînă în adîncul pămîntului orice sămînţă. Ca urmare, sărăcie cruntă pentru ţăranii din Telemark şi Hardanger.

Deşi cucoana Hansen ştia la ce să se aştepte, nu spusese nimănui nimic, nici chiar copiilor săi. Fire rece şi închisă, nu prea-i plăcea să vorbească, din care cauză Hulda şi Joel sufereau. Dar cu acel respect pentru şeful familiei, înnăscut în ţările nordice, ei nu lăsau să se vadă cît îi necăjea felul de a fi al mamei. De altfel, cucoana Hansen nu le prea cerea ajutor sau sfaturi, fiind convinsă — aşa cum este orice norvegian — că judecă bine lucrurile.

Cucoana Hansen împlinea pe atunci cincizeci de ani. Vîrsta, dacă-i albise părul, nu-i încovoiase deloc făptura înaltă, nici nu-i micşorase însufleţirea privirii de un albastru viu, pe care îl regăseai în ochii fiicei sale. Numai tenul ei căpătase nuanţa gălbuie a unei chitanţe vechi şi cîteva zbîrcituri începuseră să-i brăzdeze fruntea.

«Cucoana», cum se zice într-o ţară scandinavă, era îmbrăcată totdeauna cu o fustă neagră cu cute mari, ca semn al doliului pe care nu-l mai părăsise de la moartea lui Harald. Din laibăr ieşeau mînecile cămăşii de bumbac, de culoarea nisipului. Un şal de culoare închisă i se încrucişa pe pieptul acoperit de un şorţ, închis cu agrafe late la spate. Avea totdeauna pe cap o bonetă de mătase, modă care tinde să dispară în zilele noastre. Dreaptă în fotoliul ei de lemn, hangiţa tăcută din Dal nu părăsea vîrtelniţa decît ca să fumeze dintr-o mică pipă, de scoarţă de mesteacăn, ale cărei rotocoale o învăluiau ca un nor uşor.

Desigur, casa ar fi avut un aer destul de trist fără prezenţa celor doi copii. Un băiat de treabă acest Joel Hansen! În vîrstă de douăzeci şi cinci de ani, bine legat, înalt ca muntenii din Norvegia, cu înfăţişare mîndră, nelăudăros, cu mersul cutezător. Era blond, aproape şaten, cu ochii albaştri, aproape negri. Îmbrăcămintea îi scotea la iveală umerii puternici care nu se plecau uşor, pieptul lat unde respirau în voie plămînii unei călăuze alpine, braţele tari şi picioarele obişnuite cu ascensiunile cele mai grele pe înaltele platouri din Telemark. În hainele de fiecare zi, ai fi zis că e un cavaler. Cămaşa sa albastră cu epoleţi, strînsă în talie, se încrucişa pe piept prin două cusături verticale şi era împodobită la spate cu desene colorate precum anumite veste celtice din Bretania. Gulerul cămăşii se desfăcea ca o pîlnie. Pantalonul galben era strîns deasupra genunchiului cu o jartieră cu funde. Pe cap purta o pălărie cafenie cu boruri largi şi panglică neagră cu margini roşii. Avea picioarele înfăşurate în jambiere de şiac şi cizme cu talpa groasă şi plată, semănînd cu cizmele de apă, unde glezna nu se vedea bine din cauza încreţiturilor pielii.

Cucoana Hansen implinea pe atunci cincizeci de ani

Joel era de meserie ghid pentru tot ţinutul Telemark, pînă în colţurile depărtate ale munţilor din Hardanger. Mereu gata de drum, neobosit, merita să fie asemuit cu eroul norvegian Rollon-Învingătorul, celebru în legendele acelor locuri. Îi însoţea pe vînătorii englezi care vin să doboare *riper*-ul, un ptarmigan mai mare decît cel din Hebride, şi *jerper*-ul, o potîrniche mai delicată decît potîrnichea albă din Scoţia. Iarna era chemat pentru vînătoarea de lupi la vremea cînd fiarele, împinse de foame, se aventurează pe lacurile îngheţate. Apoi, vara începea vînătoarea de urşi, atunci cînd acest animal, împreună cu puii săi, vrea să mănînce din iarba proaspătă pe care trebuie s-o cauţi pe platourile înalte de peste o mie de picioare. Nu o dată Joel îşi datoră viaţa puterii sale uimitoare, care-l ajuta să reziste strînsorii enormelor patrupede, şi sîngelui rece cu care reuşea să se smulgă din labele lor. În fine, cînd nu veneau turişti pe care să-i călăuzeşti în valea Vestfjorddal, nici vînători pe care să-i duci prin păduri, Joel se ocupa de mica fermă situată la cîteva mile în munţi. Acolo, un tînăr păstor, plătit de cucoana Hansen, păzea o jumătate duzină de vaci şi vreo treizeci de oi, ferma neavînd decît păşuni şi nici un fel de ogoare.

Joel era amabil şi îndatoritor din fire. Cunoscut în toate gaard-urile Telemark-ului, fusese îndrăgit de toţi. Pentru trei fiinţe însă nutrea o dragoste nemărginită: mama, vărul său Ole şi sora sa Hulda.

Cînd Ole Kamp părăsise Dal-ul ca să se îmbarce ultima oară, Joel a regretat foarte mult că nu putuse s-o înzestreze pe Hulda, reţinîndu-l pe logodnicul ei! În adevăr, dacă ar fi fost obişnuit cu marea, n-ar fi şovăit să plece el în locul vărului său. Dar trebuiau ceva bani pentru întemeierea noului cămin. Întrucît cucoana Hansen nu-şi luase nici o obligaţie, Joel înţelesese că ea nu putea să ia nimic din avutul familiei. Ole a trebuit deci să plece departe, de cealaltă parte a Atlanticului. Joel l-a condus pînă la capătul văii lor, pe drumul spre Bergen. Acolo, după ce-l îmbrăţişă îndelung, îi ură drum bun şi o întoarcere norocoasă. Apoi se întoarse acasă s-o aline pe sora sa pe care o iubea cu o dragoste de frate şi totodată de părinte.

Hulda avea pe atunci optsprezece ani. Nu era o *piga*, aşa cum e numită slujnica din hanurile norvegiene, ci mai mult o *fröken*, un fel de «miss» engleză, «domnişoara», aşa cum mama ei era «cucoana» casei. Ce obraz fermecător încadrat de părul blond auriu sub o mică bonetă de pînză, croită în aşa fel încît să lase să-i cadă pe spate cozile lungi! Ce talie frumoasă sub laibărul de stofă roşie cu chenar verde, strîns pe piept, întredeschis pentru a se vedea plastronul împodobit cu broderii colorate, din care ieşea bluza albă cu mînecile strînse cu panglică la încheietura mîinii! Ce siluetă graţioasă prinsă în talie de

cingătoarea roşie cu cataramă de argint în filigran, care ţinea fusta verzuie acoperită de un şorţ cu romburi pestriţe! Purta ciorapi albi şi ghete fine din Telemark, ascuţite la vîrf.

Da, logodnica lui Ole era fermecătoare, cu chipul puţin melancolic, dar în acelaşi timp surîzător, al fetelor din Nord. Privind-o, te gîndeai cu plăcere la Hulda cea blondă, al cărei nume îl avea şi zîna cea bună a căminului din mitologia scandinavă. Sfiala ei de fată modestă şi cuminte nu scădea nimic din drăgălăşenia cu care primea oaspeţii de-o zi ai hanului din Dal. Iar turiştii o ştiau prea bine. Nu era oare o atracţie pentru ei să poată să schimbe o strîngere de mînă cu Hulda, faimosul *shake-hand* care se dă cu căldură de toţi oamenii nordului?

Şi după ce-i spuneau: «Mulţumesc pentru masă. *Tack for mad!*» ce putea fi mai plăcut decît s-o auzi răspunzînd cu o voce cristalină şi sonoră: «Să vă fie de bine. *Wed be komme!*»

CAPITOLUL IV

Ole Kamp plecase de un an. Cum spusese în scrisoare, era o expediţie grea, expediţia de iarnă în mările din New-Found-Land! Se munceşte mult pentru bani, atunci cînd îi cştigi. Bîntuie acolo uraganele echinoxului care iau prin surprindere navele din larg şi distrug în cîteva ore o întreagă flotilă de nave pescăreşti. Dar peştele mişună în mările de la Terra-Nova şi echipajele, cînd au noroc, îşi primesc răsplata pentru oboseala şi pericolele din acest hău al furtunilor.

De altfel, norvegienii sînt buni marinari. Nu fac nazuri la treabă. În mijlocul fiordurilor de la Christiansand pînă la Capul Nord, între stîncile din Finmark, de-a lungul canalelor din Loffoden, nu le lipsesc ocaziile să se obişnuiască cu furia oceanului. Cînd străbat Atlanticul de Nord, spre a merge împreună către depărtatele ţinuturi de pescuit ale Terra-Novei, înseamnă că au şi dat dovadă de curaj. În timpul copilăriei lor, cele ce au suferit de pe urma şfichiului uraganelor de pe coastele Europei îi învaţă să înfrunte aceleaşi biciuitoare furtuni, de astă dată în plină dezlănţuire, din New-Found-Land. Deci ei sînt prinşi de uragan chiar acolo unde începe el, asta-i singura deosebire.

Norvegienii au pe cine moşteni, de altfel. Strămoşii lor erau oameni de mare întreprinzători, încă în epoca cînd Hansenii stăpîneau comerţul în nordul Europei. Poate fuseseră puţin piraţi pe vremuri, dar pirateria era pe atunci un mijloc de negoţ obişnuit. Fără îndoială că între timp comerţul a devenit mai cinstit, cu toate că îmi îngădui să cred că este loc şi pentru mai bine. Oricum, norvegienii erau navigatori îndrăzneţi, aşa cum sînt şi azi şi cum vor fi întotdeauna. Ole Kamp

nu dezmintea însușirile neamului. Ucenicia în această muncă grea și-o făcuse la un bătrîn marinar, la cabotaj, la Bergen. Toată copilăria și-o petrecuse în acest port, unul dintre cele mai căutate din regatul scandinav. Înainte de a ieși pe mare, fusese un strengar îndrăzneț al fiordurilor, un dibaci descoperitor al păsărilor acvatice, un pescar al acelor nenumărate specii de pești din care se prepară *stock-fish*, pește uscat. Apoi, ajuns mus, a început să navigheze pe Baltică, în largul Mării Nordului și chiar pînă în ținuturile Oceanului Polar. Făcu astfel mai multe călătorii la bordul unor mari nave de pescuit și obținu gradul de marinar cînd trecu de douăzeci și unu de ani. Acum avea douăzeci și trei.

Între două plecări la pescuit, nu uita niciodată să vină să-și revadă familia pe care o iubea foarte mult, singura pe care-o mai avea pe lume. Și cînd se afla la Dal, era un tovarăș demn de Joel! Îl însoțea în drumurile sale prin munți, pînă la cele mai înalte podișuri din Telemark. Cărările fieldurilor, după cele ale fiordurilor, îi plăceau tînărului marinar, care nu rămînea în urmă niciodată decît pentru ca să țină de urît verișoarei sale Hulda.

O strînsă prietenie se născu între Ole și Joel. Acest sentiment luă cu totul alt înțeles cu privire la tînăra fată. Și de ce să nu-l fi încurajat Joel? Unde ar fi găsit sora lui în întreaga provincie un băiat mai bun, o fire mai deschisă, un caracter mai devotat și o inimă mai fierbinte? Cu Ole drept soț, fericirea Huldei era sigură. Deci, cu încuviințarea mamei și fratelui, fata se lăsa dusă de cursul firesc al simțirii ei. Cu toate că oamenii din Nord nu-și prea arată sentimentele, nu trebuie socotiți reci, nepăsători. Nu! Este felul lor de a fi și poate că e mai bun decît altul! În fine, într-o zi cînd erau toți patru în sala cea mare, Ole zise fără nici o pregătire:

— Am o idee, Hulda!

— Care? întrebă fata.

— Mi se pare că ar trebui să ne căsătorim.

— Și eu cred la fel.

— Ar fi foarte bine, rosti cucoana Hansen, ca și cum era un lucru stabilit de multă vreme.

— În adevăr, și așa, Ole, spuse Joel, voi deveni cumnatul tău.

— Da, zise Ole, și probabil, dragul meu Joel, te voi iubi cu atît mai mult...

— Dacă e posibil!

— Vei vedea!

— Pe cinstea mea, nu cer decît asta, răspunse Joel care strînse mîna lui Ole.

— Atunci rămîne hotărît, Hulda? întrebă cucoana Hansen.

— Da, mamă, răspunse fata.

— Ştii, Hulda, zise Ole, e mult timp de cînd te iubesc fără să ţi-o fi spus!

— Şi eu pe tine, Ole!

— Nici nu ştiu cum s-a întîmplat.

— Nici eu.

— Desigur, Hulda, văzîndu-te în fiecare zi cum te făceai mai frumoasă şi mai bună...

— Exagerezi, dragul meu Ole!...

— Deloc şi pot să ţi-o spun fără să te fac să roşeşti, pentru că este adevărat! Cucoană Hansen, nu v-aţi dat seama că o iubeam pe Hulda?

— Puţin.

— Şi tu, Joel?

— Eu, foarte bine!

— La drept vorbind, răspunse Ole surîzînd, aţi fi putut să mă preveniţi!

— Dar, dragă Ole, întrebă cucoana Hansen, nu ţi se va părea mai greu să pleci după ce te vei căsători?

— Atît de greu, încît după nuntă nu mă voi mai duce nicăieri.

— Nu vei mai călători?

— Nu, Hulda. Voi putea oare să te las singură luni întregi?

— Atunci pleci acum pe mare pentru ultima oară?

— Da, dar cu puţin noroc voi avea prilejul să aduc ceva bani, deoarece fraţii Help au promis să-mi dea parte întreagă...

— Sînt nişte oameni de treabă! zise Joel.

— Foarte cumsecade, răspunse Ole, cunoscuţi şi stimaţi de toţi marinarii din Bergen!

— Dragul meu Ole, spuse atunci Hulda, cînd nu vei mai pleca pe mare, ce ai de gînd să faci?

— Ei bine, voi deveni tovarăşul lui Joel. Am picioare bune şi, dacă încă nu sînt destul de bune, le voi întări antrenîndu-mă. De altfel, m-am gîndit la o treabă care n-ar fi rea. De ce n-am înfiinţa noi un serviciu de mesagerie între Drammen, Konsberg şi fermele din Telemark? Comunicaţiile nu sînt uşoare, nici regulate, şi ar fi poate de cîştigat ceva bani. În fine, am şi alte idei, fără să mai ţin seama şi de...

— De ce?

— De nimic! Vom vedea asta la întoarcerea mea. Dar vă asigur că sînt hotărît să fac totul pentru ca Hulda să fie cea mai invidiată femeie din toată regiunea. Da! Sînt foarte hotărît.

— Dacă ai şti, Ole, cît va fi de uşor! răspunse Hulda întinzîndu-i mîna. Dorinţa ta e pe jumătate împlinită. Se află oare pe lume o casă aşa de fericită ca a noastră din Dal?

Cucoana Hansen întorsese un moment capul.
— Aşadar, reluă Ole cu un glas bucuros, lucrul e ca şi făcut?
— Da, răspunse Joel.
— Şi nu va mai trebui să luăm vorba de la început?
— Niciodată.
— Nu vei regreta, Hulda?
— Nu, dragul meu Ole.
— Cît despre data căsătoriei, cred că ar fi mai bine să aşteptăm întoarcerea ta, adăugă Joel.
— Fie, dar voi fi foarte nefericit dacă nu voi reveni în mai puţin de un an, pentru ca s-o duc pe Hulda la biserica din Moel, unde prietenul nostru, pastorul Andresen, nu va refuza să ţină pentru noi cea mai frumoasă slujbă!
Şi iată cum a fost decisă căsătoria Huldei Hansen cu Ole Kamp.
Opt zile mai tîrziu, tînărul marinar trebuia să se afle pe nava sa la Bergen. Dar, înainte de a se despărţi, viitorii soţi fură logodiţi după mişcătoarea datină a ţărilor scandinave.
În această simplă şi cinstită Norvegie, e obiceiul în majoritatea cazurilor să te logodeşti înainte de căsătorie. Cîteodată căsătoria se celebrează la doi sau trei ani după aceea. Dar nu trebuie să se creadă că logodna este o simplă promisiune a cărei valoare se bizuie numai pe bună-credinţa partenerilor. Nu! Angajamentul este mult mai serios, căci, dacă nu este recunoscut de lege, el se întemeiază pe obicei, această lege naturală a oamenilor.
În cazul Huldei şi al lui Ole Kamp era vorba să aibă loc o ceremonie prezidată de pastorul Andresen. Nici Dal-ul nici gaard-urile din împrejurimi nu aveau preot. În Norvegia, de altfel, există anumite localităţi care se numesc «oraşe de duminică», unde se găsesc case parohiale, aşa-numitele *proestegjelb*. Acolo se adună la slujbă principalele familii ale parohiei. Au şi o locuinţă unde să poposească douăzeci şi patru de ore. De acolo te întorci ca de la un pelerinaj. Dal, e drept, are o capelă. Totuşi pastorul nu vine decît la cerere şi pentru ceremonii care nu sînt publice, ci particulare.
În definitiv, Moel nu este departe. Numai la şase mile şi jumătate distanţă, adică vreo zece kilometri de la Dal pînă la capătul lacului Tinn. Cît despre pastorul Andresen, era un om îndatoritor şi un drumeţ încercat.
Pastorul Andresen fu deci rugat să vină la logodnă, în dubla sa calitate, de preot şi prieten al familiei Hansen. Se cunoşteau de multă vreme. Îi văzuse crescînd pe Hulda şi Joel şi îi iubea aşa cum îl iubea şi pe tînărul «lup de mare», Ole Kamp. Nimic nu i-ar fi putut face o plăcere mai mare ca această căsătorie. Toată valea din Vestfjorddal

avea de ce să fie în sărbătoare. Pastorul Andresen își puse deci gulerul îngust, pelerina scurtă de crep, își luă cartea de rugăciuni și plecă într-o dimineață destul de ploioasă. Sosi în tovărășia lui Joel, care-i ieșise în întîmpinare. Se-nțelege cît de bine fu primit la han de cucoana Hansen și că i se dădu cea mai frumoasă cameră de la parter, împodobită cu ramuri de ienupăr care o parfumau ca pe o capelă.

A doua zi, la prima oră, fu deschisă bisericuța din Dal. Acolo, în fața pastorului și în prezența cîtorva prieteni și vecini, Ole jură pe cartea de rugăciuni să o ia de soție pe Hulda, și Hulda jură să se căsătorească cu Ole, la întoarcerea din ultima călătorie a tînărului marinar. Un an de așteptare e vreme lungă, dar el trece totuși cînd cei doi sînt siguri unul de altul.

De acum înainte Ole nu va mai putea, fără a avea un motiv grav, să renunțe la aceea pe care o făcuse logodnica lui. Hulda nu va mai putea să trădeze credința pe care a jurat-o lui Ole. Și dacă Ole n-ar fi plecat cîteva zile după logodnă, el ar fi avut toate drepturile care decurgeau din această stare de lucruri — să vină s-o vadă pe Hulda după poșta inimii, să-i scrie oricînd, s-o însoțească la plimbare mergînd braț la braț, chiar în lipsa familiei, să fie preferat de ea la dans, la orice serbare sau ceremonie.

Dar Ole a trebuit să plece la Bergen. După opt zile *Viken* pornea la pescuit în Terra-Nova. Acum Hulda nu mai avea decît să aștepte scrisorile pe care logodnicul ei promisese să le trimită pe orice cale spre Europa.

Aceste scrisori dorite cu nerăbdare nu se lăsară mult așteptate. Ele aduseră puțină mîngîiere casei întristate de plecarea sa. Călătoria se desfășura în condițiuni favorabile. Se prindea mult pește și cîștigurile aveau să fie mari. Apoi, la sfîrșitul fiecărei scrisori, Ole vorbea totdeauna de un anumit secret și de averea pe care trebuia să i-o aducă. Iată un secret pe care Hulda tare ar mai fi vrut să-l cunoască. Tot așa de mult dorea să-l știe și cucoana Hansen, din motive greu de bănuit.

Căci cucoana Hansen era din ce în ce mai posomorîtă, neliniștită, închisă în sine. Și o întîmplare de care nu vorbi copiilor săi veni să-i sporească grijile.

Trei zile după primirea ultimei scrisori a lui Ole, la 19 aprilie. cucoana Hansen se întorcea singură de la joagăr, unde se dusese să comande un sac cu talaș de la maistrul Lengling. Se îndrepta spre casă, cînd, puțin înainte să ajungă la ușă, fu oprită de un om care nu era din partea locului.

— Dumneavoastră sînteți cucoana Hansen? o întrebă el.

— Da, răspunse ea, dar nu vă cunosc.

— Ah, asta n-are nici o importanță! reluă omul. Am sosit azi-dimineață din Drammen și mă pregătesc să mă întorc.

— Din Drammen? întrebă nervos cucoana Hansen.

— Nu cunoașteți oare pe un domn Sandgoist care locuiește acolo?

— Pe domnul Sandgoist! repetă cucoana Hansen, pălind la auzul acestui nume. Da... îl cunosc!

— Ei bine, cînd domnul Sandgoist a știut că plec la Dal, m-a rugat să vă transmit salutări din partea sa.

— Și... nimic.. mai mult?

— Nimic, decît să vă anunț că va veni să vă vadă luna viitoare. Vă doresc sănătate și seară bună, cucoană Hansen!

CAPITOLUL V

Hulda era în adevăr foarte surprinsă de stăruința cu care Ole îi vorbea mereu în scrisorile sale despre averea pe care socotea s-o găsească la întoarcere. Pe ce-și bizuia tînărul speranțele? Hulda nu putea ghici și ar fi vrut foarte mult să știe. Era lesne de înțeles această nerăbdare așa de firească. Simplă curiozitate? Deloc. Acest secret o privea puțin și pe dînsa. Nu că o mîna ambiția, căci era o fată simplă și cinstită și în năzuințele ei nu rîvnea la ceea ce se numește bogăție. Dragostea lui Ole îi ajungea și știa că va fi totdeauna ce-și dorea mai mult. Dacă bogăția va veni, va primi-o fără mare bucurie. Dacă nu va veni, se va lipsi de ea fără mare dezamăgire.

Despre asta vorbeau Hulda și Joel a doua zi, după ce ultima scrisoare a lui Ole sosise la Dal. Aveau în această privință, ca și în toate celelalte, de altfel, aceeași părere.

Joel spuse:

— Nu! Nu-i cu putință, surioară! Probabil că-mi ascunzi ceva!

— Eu!... Să-ți ascund?...

— Da! Ca Ole să fi plecat fără să-ți spună ceva despre secretul lui... nu e de crezut!

— Ție ți-a spus vreun cuvînt, Joel? grăi Hulda.

— Nu, surioară. Dar eu nu sînt pentru el ceea ce ești tu.

— Ba da, tu sau eu e totuna, frate.

— Nu sînt eu logodnica lui Ole.

— Aproape că ești, zise fata, și dacă i s-ar întîmpla vreo nenorocire, dacă nu s-ar întoarce din această călătorie, ai primi lovitura ca și mine și lacrimile tale ar curge ca și ale mele.

— Ah, surioară, răspunse Joel, îți interzic să ai asemenea gînduri!

Ole să nu se întoarcă din ultima călătorie pe care o face la pescuitul în larg! Vorbeşti oare serios, Hulda?

— Nu, fără îndoială, Joel. Şi totuşi, nu ştiu... Nu mă pot opri să am unele presimţiri... şi vise rele!

— Visele, dragă Hulda, nu sînt decît vise!

— Bineînţeles, dar de unde vin ele?

— Din noi înşine. Ţi-e teamă şi aceste temeri te chinuiesc în somn. De altfel, cam totdeauna se întîmplă aşa cînd îţi doreşti foarte mult ceva şi momentul împlinirii se apropie.

— E adevărat, Joel.

— Dar te credeam mult mai tare, surioară! Da, mai tare! Cum, de-abia ai primit o scrisoare în care Ole îţi spune că *Viken* se va întoarce înainte de o lună şi tu îţi împuiezi capul cu asemenea griji?

— Nu... le port în suflet, Joel.

— De fapt, spuse Joel, sîntem în 19 aprilie. Ole trebuie să sosească între 15 şi 20 mai. Nu e deci prea devreme să începem pregătirile de nuntă.

— Crezi, Joel?

— Da, cred, Hulda! Cred chiar că am şi întîrziat. Gîndeşte-te! O nuntă care va bucura nu numai Dal-ul, dar şi gaard-urile învecinate. Vreau ca ea să fie foarte frumoasă şi mă voi ocupa să fac cele de cuviinţă! O asemenea ceremonie nu este puţin lucru în ţinuturile Norvegiei, cu atît mai mult în Telemark. Nu! Nu se face cu una cu două.

Ca urmare, chiar în aceeaşi zi Joel se întreţinu despre acest lucru cu maică-sa. Convorbirea avu loc puţin după ce cucoana Hansen fusese atît de impresionată de întîmplarea cu omul care-i anunţase apropiata venire a domnului Sandgoist din Drammen. Se dusese să se aşeze în fotoliul din sala mare şi, cufundată în gînduri, învîrtea maşinal vîrtelniţa.

Joel observă că mama sa era mai necăjită ca de obicei; dar cum ea răspundea totdeauna «n-am nimic», cînd o întreba ce are, fiul ei nu vru să-i vorbească decît despre căsătoria Huldei.

— Mamă, ştii, am aflat din ultima scrisoare a lui Ole că se va întoarce probabil la Telemark peste cîteva săptămîni.

— E de dorit, răspunse cucoana Hansen, şi ar fi bine să nu aibă vreo întîrziere.

— Ai ceva contra să stabilim ziua nunţii la 25 mai?

— Nu, dacă Hulda e de acord.

— Hulda a şi consimţit şi acum te-aş întreba, mamă, dacă n-ai intenţia să facem pregătirile pentru acest eveniment, aşa cum se cade.

— Ce înţelegi prin «aşa cum se cade»? răspunse cucoana Hansen fără să-şi ridice privirea de pe vîrtelniţă.

— Înțeleg, cu încuviințarea ta, desigur, ca ceremonia să fie făcută ținînd seama de situația noastră în ținut. Trebuie să poftim toate cunoștințele și dacă nu-i vom putea adăposti pe toți la noi acasă, vecinii se vor grăbi să-i găzduiască.

— Și cine ar fi acești oaspeți, Joel?

— Cred că va trebui să invităm pe toți prietenii noștri din Moel, din Tiness și din Bamble. Voi avea eu grijă de asta. Presupun de asemenea că prezența fraților Help, armatori din Bergen, n-ar putea decît să facă onoare familiei și, cu încuviințarea ta, repet, îi voi ruga să vină să petreacă o zi la Dal. Sînt oameni foarte cumsecade, care-l iubesc mult pe Ole, și sînt sigur că vor primi.

— Este oare nevoie să facem o nuntă mare?

— Cred că da, mamă, și socot că așa e bine, chiar dacă numai în interesul hanului din Dal, care nu a decăzut, după cîte știu, după moartea tatălui meu.

— Nu, Joel! Nu!

— Nu este de datoria noastră să-l ținem cel puțin în starea în care a fost lăsat? Deci cred că ne-ar folosi ca nunta surorii mele să aibă oarecare răsunet.

— Fie, Joel.

— De altfel, n-ar fi timpul ca Hulda să înceapă pregătirile, pentru ca nici o întîrziere să nu aibă loc din vina ei? Ce crezi, mamă?

— Că Hulda și cu tine trebuie să faceți tot ce se cuvine! răspunse cucoana Hansen.

Se poate crede că Joel era cam grăbit, că ar fi fost mai bine să aștepte întoarcerea lui Ole pentru a fixa data nunții și a începe pregătirile necesare. Dar — cum spunea el — ceea ce s-a făcut va rămîne bun făcut. Și apoi, pe Hulda o va distra să se ocupe de miile de amănunte ale unei asemenea ceremonii. Era important să nu fie lăsată pradă presimțirilor ei cu nimic justificate.

În primul rînd trebuia să te gîndești la domnișoara de onoare. Dar fiți pe pace! Alegerea era făcută dinainte. Era o fată drăguță din Bamble, prietenă bună cu Hulda. Tatăl ei, fermierul Helmboe, avea în grijă unul din cele mai mari gaard-uri din ținut. Acest vrednic gospodar era om cu oarecare stare. De mult timp își dăduse seama de caracterul frumos al lui Joel și trebuie spus că și fiica sa Siegfrid îl prețuia în felul ei. Era deci posibil ca foarte curînd, după ce Siegfrid va fi fost însoțitoarea de onoare a Huldei, Hulda să fie la rîndul ei însoțitoarea lui Siegfrid. Așa se obișnuiește în Norvegia. De cele mai multe ori, aceste plăcute îndeletniciri revin femeilor măritate. Deci, printr-o mică abatere de la regulă în favoarea lui Joel, Siegfrid lua parte în această calitate la căsătoria Huldei Hansen.

Grija de căpetenie pentru logodnică şi pentru însoţitoarea de onoare era rochia pe care o vor purta în ziua ceremoniei.

Siegfrid, o frumoasă blondă de optsprezece ani, voia ca rochia s-o prindă cît mai bine. Prevenită de prietena sa Hulda — printr-un bileţel pe care-l dusese chiar Joel — ea se ocupă fără a pierde un minut de pregătirile care cereau multă migală.

Se gîndea la un model de corsaj brodat cu desene regulate, care trebuia astfel făcut încît să cuprindă talia Siegfridei ca o carcasă de email. Apoi era vorba de o fustă care să acopere cîteva jupoane al căror număr să fie în raport cu averea Siegfridei, dar fără s-o facă să piardă nimic din graţia ei. Cît despre podoabe, cît de greu este să alegi placa din mijloc a colierului de perle şi filigrane de argint, agrafele corsajului din argint aurit sau din alamă, atîmătorile în formă de inimă, cu discuri mobile, nasturii dubli care încheie gulerul cămăşii, cingătoarea de lînă sau de mătase roşie de unde pleacă patru rînduri de lănţişoare, inelele cu mici ciucuri care se ciocnesc melodios între ele, cerceii şi brăţările dantelate de argint — în fine toate aceste giuvaeruri de la ţară, în care aurul nu-i decît o folie subţire, argintul o spoială. bijuteriile făcute la matriţă, cu perle din sticlă suflată şi diamante de cristal! Totuşi trebuia ca privirea să fie atrasă de potrivirea lor. Şi dacă va fi nevoie, Siegfrid nu va pregeta să se ducă la marile prăvălii Benett din Christiania pentru a-şi face cumpărăturile. Tatăl ei nu se va opune. Dimpotrivă! El o va lăsa pe fiică-sa să facă cele de trebuinţă. Siegfrid, de altfel, era destul de cumpătată ca să nu golească punga părintească. În fine, ceea ce voia mai presus de toate era ca Joel s-o găsească frumoasă.

Cît despre Hulda, lucrul era la fel de însemnat. Moda este necruţătoare şi le dă mult de furcă logodnicelor în găsirea rochiei de nuntă.

Hulda va renunţa în fine la cozile lungi legate cu panglici, care ieşeau din boneta ei de fată, şi la cingătoarea lată cu închizătoare care-i prindea şorţul de fusta roşie. Ea nu va mai purta năframele de logodnică pe care i le dăduse Ole la plecare, nici chimirele de care atîrnau pungile mici din piele brodată, unde sînt ţinute lingura de argint cu coadă scurtă, cuţitul, furculiţa, testeaua de ace — atîtea lucruri de care o femeie trebuie să se servească tot timpul în gospodărie.

Nu! În apropiata zi a nunţii, părul Huldei va flutura liber pe umeri şi îl avea atît de des că nu va mai fi nevoie să-l amestece cu şuviţe din fire de in, cum obişnuiesc fetele din Norvegia mai puţin dăruite de natură. În cele din urmă, pentru îmbrăcămintea şi giuvaerurile trebuincioase, Hulda n-avea decît să caute în cufărul mamei. În adevăr. aceste obiecte de îmbrăcăminte se transmit din căsătorie în căsătorie şi servesc mai multor generaţii ale aceleiaşi familii. Astfel sînt văzute

din nou la diverse intervale laibărul brodat cu fire aurite, cingătoarea de catifea, fusta de mătase pestriță sau de-o singură culoare, ciorapii de wadmel, lanțul de aur de la gît și coroana — această faimoasă coroană norvegiană, păstrată în sipetul cel mai bine ferecat; e din carton aurit, rotunjită, presărată cu stele și împodobită cu frunze, asemănătoare cu coroana de flori de lămîiță din alte țări ale Europei. Desigur, tot acest nimb strălucitor, cu filigranele delicate, cu atîrnătorile zornăind, cu mărgelele din sticlă colorată, trebuia să încununeze încîntător frumosul cap al Huldei. «Logodnica încoronată», cum se spune, va face cinste soțului ei. El va fi demn de ea în strălucitorul său costum de nuntă — jachetă scurtă cu mulți nasturi de argint, cămașă scrobită cu gulerul drept, vestă tivită cu șiret de mătase, pantalon strîmt prins de genunchi cu pompoane de lînă, pălărie moale, cizme galbene și la brîu, în teaca lui de piele, cuțitul scandinav *dolknif*, de care nu se desparte nici un norvegian.

Așadar, se puseră pe treabă. Nu erau prea multe cele cîteva săptămîni, dacă voiai ca totul să fie gata înainte de sosirea lui Ole Kamp. De altfel, dacă Ole s-ar întoarce mai devreme decît a anunțat și dacă Hulda n-ar fi încă gata, nu s-ar necăji nici unul.

Cu diversele ocupații trecură ultimele săptămîni ale lunii aprilie și primele din mai. Pe de altă parte, Joel se dusese personal să facă invitațiile, profitînd de faptul că meseria sa de ghid îi lăsase atunci destul timp liber. Trebuie că cei mai mulți prieteni îi avea la Bamble, căci acolo mergea cel mai des. Dacă nu ajunse la Bergen pentru a-i pofti pe frații Help, cel puțin trimise acestora o invitație în scris. Și așa cum se aștepta, onorabilii armatori au acceptat cu plăcere invitația de a fi de față la nunta lui Ole Kamp, tînărul marinar de pe *Viken*. Între timp sosi ziua de 15 mai. Se aștepta deci de la o zi la alta ca Ole să coboare din brișcă, să deschidă ușa și cu o voce plină de bucurie să strige: «Eu sînt, iată-mă!»

Nu mai era nevoie decît de puțină răbdare. De altfel, totul era gata. Siegfrid, la rîndul ei, nu aștepta decît o vorbă ca să apară cu toate gătelile ei.

În zilele de 16 și 17 mai încă nu venise nimeni și nici măcar vreo scrisoare pe care curierii s-o aducă din Terra-Nova.

— Nu trebuie să te miri, surioară, repeta tot timpul Joel. Se-ntîmplă ca un vas cu pînze să întîrzie. Drumul e lung de la Saint-Pierre Miquelon la Bergen. Ah, de ce nu este *Viken* un vas cu aburi și eu mașina lui! Cum l-aș împinge contra vîntului și fluxului, chiar dacă ar trebui să plesnesc la intrarea în port!

Spunea toate acestea pentru că vedea cum neliniștea Huldei crește pe zi ce trece.

Tocmai atunci în Telemark vremea se înrăutăţi. Vînturi aspre măturau turbate podişurile. Suflau din vest, ceea ce însemna că veneau dinspre America.

— Ar trebui să fie prielnice mersului lui *Viken!* repeta întruna fata.

— Fără îndoială, răspundea Joel. dar, dacă sînt prea tari, pot deveni o piedică, obligîndu-l să facă faţă uraganului. Nu faci ce vrei pe mare!

— Atunci tu nu eşti neliniştit, Joel?

— Nu, Hulda, nu! E foarte neplăcut, dar aceste întîrzieri sînt foarte obişnuite! Nu! Nu sînt îngrijorat şi n-am nici o pricină să fiu.

În 19 sosi la han un călător care avea nevoie de un ghid. Voia să meargă pînă la capătul Hardanger-ului, trecînd peste munţi. Cu toate că n-ar fi dorit s-o lase singură pe Hulda, fratele ei nu putu să refuze. Va lipsi cel mult patruzeci şi opt de ore şi nu se-ndoia că la întoarcere îl va găsi pe Ole. Adevărul era că începea să fie foarte necăjit. Plecă deci dimineaţa cu inima grea.

A doua zi, pe la unu după-amiază, cineva bătu la uşa hanului.

— Să fie Ole?! exclamă Hulda.

Se duse să deschidă.

În faţa casei se afla un om înfăşurat în manta, cocoţat în vîrful briştii şi a cărui înfăţişare nu-i era cunoscută.

CAPITOLUL VI

— Aici e hanul cucoanei Hansen?

— Da, domnule, răspunse Hulda.

— Cucoana Hansen nu-i acasă?

— Nu, dar trebuie să vină.

— Curînd?

— Îndată, şi dacă aveţi ceva să-i spuneţi...

— Nu, n-am nimic să-i spun.

— Doriţi o cameră?

— Da, cea mai frumoasă pe care o aveţi.

— Să vă pregătim masa de seară?

— Cît mai repede, şi aveţi grijă să mi se servească tot ce aveţi mai bun.

Acestea fură cuvintele schimbate între Hulda şi călător, înainte chiar ca acesta să coboare din brişca de care se servise ca să vină în inima Telemark-ului, prin pădurile, lacurile şi văile Norvegiei centrale.

E cunoscută brişca, acest mijloc de locomoţie pe care-l întrebuinţează cu precădere scandinavii. Două hulube lungi — între care se

-Aici e hanul cucoanei Hansen?

mişcă un cal avînd un căpăstru din piele galbenă dungată, dirijat de o simplă zăbală de frînghie trecută nu prin gură ci peste nas — două roţi mari a căror osie fără arcuri are deasupra o căsuţă colorată în care nu încape decît o singură persoană — fără capotă, fără apărătoare, fără scăriţă — iar în spatele căsuţei o scîndură pe care stă vizitiul — *skydskarl*. În totul seamănă cu un păianjen enorm, ale cărui pînze, duble, ar fi alcătuite din cele două roţi. Cu acest vehicul rudimentar se pot face drumuri de cîte cincisprezece, douăzeci de kilometri, fără să simţi mare oboseală.

La un semn al călătorului, un băiat veni să ţină calul. Atunci insul se ridică, se scutură, coborî cu oarecare trudă, vădită prin bombăneli care trădau o destul de proastă dispoziţie.

— Poate fi adăpostită brişca? întrebă el cu un glas aspru, oprindu-se în pragul uşii.

— Da, domnule, răspunse Hulda.

— Să i se dea calului de mîncare!

— Îl voi duce în grajd.

— Aveţi grijă de el!

— Se face. Pot să vă întreb dacă rămîneţi mai multe zile la Dal?

— Nu ştiu încă.

Calul şi brişca fură duse într-o şură mică, construită în curte, la adăpostul primilor copaci de la poalele muntelui. Era singura şură a hanului, dar pentru nevoile oaspeţilor ajungea.

Puţin după aceea, călătorul era instalat în cea mai bună cameră, aşa cum ceruse. Aici, după ce-şi scoase mantaua îmblănită, se încălzi înaintea unui foc de lemne uscate pe care pusese să-l facă. În acest timp, spre a-l mulţumi pe circotaşul călător, Hulda spuse bucătăresei să pregătească cea mai bună masă; bucătăreasa — *piga* — era o fată voinică din împrejurimi, care ajuta la gătit şi la curăţenie în timpul sezonului de vară.

Noul venit era un om încă voinic, cu toate că trecuse de şaizeci de ani. Slab, puţin încovoiat, de statură mijlocie, cu faţa osoasă, spîn, cu nasul ascuţit, cu ochi mici, pătrunzători, în spatele unor ochelari groşi, cu fruntea mai tot timpul încreţită, cu buze prea subţiri ca să lase să-i scape vreo vorbă bună, cu mîini lungi, hrăpăreţe — era tipul celui care împrumută pe amanet sau al cămătarului.

Hulda avu presimţirea că acest călător nu putea aduce nimic bun în casa cucoanei Hansen.

Că era norvegian nu încăpea vorbă, dar avea din tipul scandinav numai părţile vulgare. Costumul său de călătorie era alcătuit dintr-o pălărie joasă cu borurile mari, o haină dintr-o stofă albicioasă, o vestă încrucişată pe piept, un pantalon strîns pe genunchi cu o cata-

ramă dintr-o curea de piele, şi deasupra o blană castaniu-închis căptuşită cu oaie, menită să-l ferească de nopţile încă foarte reci pe podişurile înalte şi în văile din Telemark.

Cît despre numele personajului, Hulda nu-l întrebase cum îl cheamă. Dar avea să afle în curînd, pentru că trebuia să-l treacă în registrul hanului.

În acest moment se întoarse cucoana Hansen. Fiica ei îi anunţă sosirea unui călător care a cerut cea mai bună masă şi cea mai bună cameră. Nu ştia cît va rămîne la Dal, deoarece călătorul nu-i spusese nimic în această privinţă.

— Şi nu-i ştii numele? întrebă cucoana Hansen.

— Nu, mamă.

— Nici de unde a venit?

— Nu.

— E vreun turist, fără îndoială. E păcat că Joel nu s-a întors încă pentru a-l servi. Ce vom face dacă va cere un ghid?

— Nu cred să fie un turist, răspunse Hulda. E un om cam în vîrstă...

— Dacă nu e turist, ce caută la Dal? zise cucoana Hansen cam îngrijorată, mai mult pentru sine decît pentru fiica sa.

La această întrebare Hulda nu putea să răspundă, căci călătorul nu spusese nimic despre intenţiile sale.

O oră după ce sosise, intră în sala cea mare, care era alături de camera sa. La vederea cucoanei Hansen, se opri o clipă în prag.

Era limpede că cei doi nu se cunoşteau unul pe altul. El se îndreptă spre dînsa şi, după ce îi aruncă o privire peste ochelari, zise, fără să facă măcar gestul de a-şi scoate pălăria:

— Cred că sînteţi cucoana Hansen.

— Da, domnule, răspunse cucoana Hansen.

Şi, ca şi fiica sa, simţi un fel de tulburare care nu-i scăpă călătorului.

— Deci dumneavoastră sînteţi cucoana Hansen din Dal?

— Desigur, domnule. Aveţi să-mi spuneţi ceva deosebit?

— Voiam numai să facem cunoştinţă. Nu vă sînt oare oaspete? Şi acum aveţi vă rog grijă să mi se servească masa cît mai repede.

— Masa este gata, răspunse Hulda. Dacă vreţi să poftiţi în sufragerie.

— Vreau!

Acestea zise, călătorul se îndreptă spre uşa pe care i-o arătă fata. Puţin mai tîrziu, şedea înaintea unei mese îngrijite, lîngă fereastră.

Masa era, desigur, bună. Nici un turist, chiar cel mai pretenţios, n-ar fi avut nimic de spus. Totuşi călătorul, veşnic nemulţumit, nu se abţinu de la cîrteli — în special prin gesturi, căci nu era prea vorbăreţ. Puteai să te întrebi dacă pretenţiile sale se datorau proastei digestii

sau proastei creşteri. Supa de cireşe şi coacăze nu-i plăcu decît pe jumătate, cu toate că era excelentă. Nu gustă decît din vîrful limbii somonul şi scrumbia marinată. Şunca şi o jumătate de pui rumenit, cu garnitură de legume, nu părură să-i placă. Abia se împăcă cu o sticlă de Saint-Julien şi o jumătate de sticlă de şampanie, deşi erau aduse din cele mai renumite pivniţe franceze.

Ca urmare, după ce isprăvi, călătorul nu avu pentru gazda sa nici un *tack for mad.*

După masă bădăranul îşi aprinse pipa; ieşi din sală şi se duse să se plimbe pe malul Maan-ului.

Odată ajuns la apă, se uită înapoi. Privirile sale nu se mai dezlipeau de han. Părea să-l cerceteze pe toate părţile, plan, formă, înălţime, faţadă, ca şi cum voia să-l evalueze. Numără uşile şi ferestrele. Apoi, apropiindu-se de grinzile orizontale care erau aşezate la temelie, făcu două-trei tăieturi cu vîrful cuţitului, ca şi cum ar fi vrut să vadă calitatea lemnului şi starea în care s-a păstrat. Căuta să-şi dea seama cît valora hanul cucoanei Hansen? Pretindea să-l cumpere, cu toate că nu era de vînzare? Era cel puţin ciudat. După ce cercetă clădirea, începu să numere arborii şi arbuştii din curte. În fine, măsură în paşi cele două laturi ale hanului şi mişcarea creionului pe o pagină din carnetul său arătă că înmulţea cele două cifre.

În fiecare clipă clătina din cap, încrunta sprîncenele şi mormăia «hm, hm!» cu un aer nemulţumit.

În timpul acestor cercetări, cucoana Hansen şi fiica ei îl urmăreau privind pe fereastra sălii. Cu ce fel de ins ciudat aveau de-a face? Care era scopul călătoriei maniacului? Ce neplăcut că toate acestea se petreceau în lipsa lui Joel, cu atît mai mult cu cît călătorul urma să petreacă noaptea la han.

— Dacă este un nebun? zise Hulda.

— Un nebun?... Nu, răspunse cucoana Hansen. Dar pare un om ciudat.

— E totdeauna supărător să nu ştii pe cine primeşti în casă! rosti fata.

— Hulda, grăi cucoana Hansen, înainte să se întoarcă în casă, ai grijă să-i duci în cameră registrul hanului.

— Da, mamă.

— Poate se va decide în sfîrşit să-şi înscrie numele!

Pe la opt, cînd se şi lăsase întunericul nopţii, începu să cadă o ploaie subţire, umplînd valea cu o ceaţă care se întindea pînă la jumătatea muntelui.

Aşa că noul oaspete al cucoanei Hansen, după ce urcase poteca pînă la joagăr, se întoarse la han unde ceru un păhărel de rachiu.

Fără a mai spune vreun cuvînt, fără a da cuiva bună seara, după ce luă sfeşnicul de lemn a cărui lumînare era aprinsă, intră în camera sa, încuie uşa şi nu se mai auzi toată noaptea nici un zgomot.

Vizitiul se adăpostise pur şi simplu în şură. Acolo, între hulubele briştii, dormea în tovărăşia calului murg, fără să se sinchisească de furtună.

A doua zi, cucoana Hansen şi fiica sa se sculară în zori. Nici un zgomot nu se auzea din camera călătorului care se mai odihnea. Puţin după ora nouă, el intră în sala cea mare, mai posomorît ca în ajun, plîngîndu-se că patul era tare şi că larma din casă l-a trezit. Se-nţelege că nu dădu bună dimineaţa nimănui. Apoi deschise uşa şi privi cerul.

Timpul nu se îmbunătăţise. Un vînt puternic mătura înălţimile pierdute în ceaţă de pe Gousta, şi apoi se prăvălea în rafale, în văi.

Călătorul nu încercă să iasă afară. Dar nu-şi pierdu timpul. Tot fumîndu-şi pipa, se plimbă prin han, observă cum este construit pe dinăuntru, intră în camere, examină mobila, deschise dulapurile din perete şi şifonierele, totul fără ruşine, ca şi cum ar fi fost la el acasă. S-ar fi spus că a venit să pună sechestru.

Dacă omul era ciudat, apoi faptele sale erau din ce în ce mai suspecte. După aceea veni să se aşeze în fotoliul din sufragerie şi cu o voce aspră şi tăioasă puse cîteva întrebări cucoanei Hansen: Cînd a fost construit hanul? Îl clădise soţul ei Harald sau l-au moştenit? Avusese pînă acum nevoie de reparaţii? Care era suprafaţa curţii şi a fermei? Hanul era cunoscut şi aducea cîştig bun? Cam ce număr de turişti veneau în medie în timpul sezonului de vară? Rămîneau o singură zi sau mai multe? etc.

Desigur că nu luase în seamă registrul lăsat în camera lui, căci din acesta putea să-şi dea seama de traficul turiştilor.

În adevăr, registrul se găsea în acelaşi loc unde-l pusese Hulda în ajun şi numele călătorului nu fusese înscris.

— Domnule, zise atunci cucoana Hansen, nu prea înţeleg cum şi de ce vă pot interesa aceste lucruri. Dar dacă vreţi să aflaţi mersul lor, nimic mai uşor. Consultaţi registrul hanului. V-aş ruga chiar să vă scrieţi numele în el, conform regulii.

— Numele meu? Sigur că-l voi înscrie, cucoană Hansen!... îl voi înscrie în momentul plecării!

— Trebuie să vă mai rezerv camera?

— E inutil, zise călătorul ridicîndu-se. Voi pleca după masa de prînz, ca să pot fi la Drammen mîine seară.

— La Drammen?... zise pătrunsă cucoana Hansen.

— Da! Aşa că vreau să fiu servit imediat.

— Locuiţi la Drammen?

— Da! Ce-i de mirare că locuiesc la Drammen?

Prin urmare, după ce rămăsese la Dal, sau mai bine-zis la han, o singură zi, acest călător pleca fără să fi văzut nimic din împrejurimi! Nu voia defel să cutreiere ţinutul. Nu-l interesa sub nici o formă nimic despre Gousta, Rjukanfos sau valea Vestfjorddal-ului. Deci părăsise Drammen-ul nu pentru plăcerea de a vizita locurile, ci pentru afaceri şi se părea că nu avusese alt scop decît să cerceteze în amănunţime casa cucoanei Hansen.

Hulda văzu pe chipul mamei că era foarte tulburată. Cucoana Hansen se aşeză în fotoliu, dînd la o parte vîrtelniţa, şi rămase aşa, nemişcată, fără să scoată un cuvînt.

În acest timp călătorul intră în sufragerie şi se aşeză la masă. Mîncarea, tot aşa de bună ca şi cea din seara trecută, nu părea să-l mulţumească. Şi totuşi mîncă şi bău bine fără să se grăbească. Părea să-şi îndrepte atenţia mai ales asupra valorii argintăriei, lux la care ţin ţăranii norvegieni — cîteva linguri şi furculiţe moştenite din tată în fiu şi ţinute cu grijă alături de giuvaerurile familiei.

În timpul acesta vizitiul făcea în şură pregătirile de plecare. La ora unsprezece calul şi brişca aşteptau în faţa uşii hanului.

Timpul era tot aşa de posomorît, cerul vînăt şi vîntos. Cîteodată ploaia izbea ferestrele ca un tir de mitralieră. Dar călătorul, sub mantaua îmblănită, nu era om să se sperie de rafale.

După ce isprăvi cu masa, bău un ultim pahar de rachiu, îşi aprinse pipa, îmbrăcă manfaua, intră în sala mare şi ceru nota de plată.

— Mă duc s-o fac, răspunse Hulda care se aşeză la micul birou.

— Grăbeşte-te, zise călătorul. Între timp dă-mi registrul, să-mi înscriu numele.

Cucoana Hansen se ridică să aducă registrul şi-l puse pe masa cea mare. Călătorul luă un toc şi se uită o ultimă oară peste ochelari la cucoana Hansen. Apoi, cu o scriere apăsată, îşi trecu numele în registrul pe care-l închise.

În timpul ăsta Hulda aduse nota de plată.

O luă, se uită la fiecare cifră, mormăind, pe urmă controlă adunarea.

— Hum! zise. Cam scump! Şapte mărci şi jumătate pentru o noapte şi două mese.

— Mai sînt şi vizitiul şi calul, spuse Hulda.

— N-are importanţă! Găsesc că e scump. În adevăr, nu mă miră că nu merge bine în felul ăsta!

— Nu datoraţi nimic, domnule! spuse atunci cucoana Hansen, cu o voce atît de tulburată încît de-abia se auzea.

Tocmai deschisese registrul, văzuse numele şi repetă după ce-i luă nota înapoi rupînd-o în bucăţi:

— Nu datorați nimic!

— E și părerea mea! răspunse călătorul.

Și fără a mai spune bună seara la plecare, așa cum nu dăduse bună ziua la sosire, se urcă în brișcă, în timp ce vizitiul sări în spatele lui pe banchetă. Puțin după aceea dispăru după cotitura drumului.

Cînd Hulda deschise registrul, nu găsi decît acest nume: «Sandgoist din Drammen».

CAPITOLUL VII

Joel trebuia să se întoarcă la Dal a doua zi după-amiază, după ce va fi lăsat pe turistul, căruia îi servea de ghid, pe drumul ce duce la Hardanger. Hulda, care știa că fratele său va veni luînd-o pe platourile de pe Gousta, pe malul stîng al rîului Maan, plecă să-l aștepte la locul pe unde trecea rîul. Se așeză aproape de micul debarcader la care acostează bacul. Aici căzu pe gînduri. La neliniștea pricinuită de întîrzierea vasului *Viken*, se adăuga acum altă îngrijorare foarte mare. Acest nou necaz avea drept cauză vizita domnului Sandgoist și purtarea cucoanei Hansen față de el. De ce, imediat ce i-a citit numele, mama a rupt nota de plată și a refuzat să primească vreun ban? Era un secret la mijloc și încă grav, fără îndoială.

Hulda fu trezită din gîndurile sale de sosirea lui Joel. Ea îl zări cînd cobora poteca muntelui. Apărea cînd printre luminișurile înguste, cînd printre copacii doborîți sau arși. Apoi dispărea sub frunzișul des al brazilor, mestecenilor și fagilor cu trunchiurile acoperite de crengi dese. În fine, ajunse pe malul celălalt și luă bacul. Vîslind energic, trecu în cîteva clipe apa învolburată. Apoi sări pe mal și se apropie de sora sa.

— Ole s-a întors? întrebă el.

La Ole se gîndise în primul rînd, dar întrebarea sa rămase fără răspuns.

— Nici o scrisoare de la el?

— Nici una!

Și Hulda izbucni în lacrimi.

— Nu, exclamă Joel, nu plînge, dragă soră, nu plînge!... Îmi face prea rău!... Nu pot să te văd plîngînd! Bine, zici că nu ai primit nici o scrisoare! Sigur că începe să fie îngrijorător! Dar încă nu e cazul să desperi! Uite, dacă vrei, voi pleca la Bergen. Mă voi informa... Și îi voi vedea pe frații Help. Poate au ei vești din Terra-Nova. De ce *Viken* să nu se fi oprit în vreun port, din cauza avariilor sau pentru a se adăposti de vremea rea? Se știe că vîntul suflă în rafale de peste

o săptămînă. De multe ori s-a văzut cum vase din New-Found-Land s-au refugiat în Islanda şi în insulele Feroe. I s-a întîmplat chiar şi lui Ole, acum doi ani, cînd se afla pe *Strenna*. Şi nu întotdeauna poţi trimite o scrisoare. Îţi spun deschis ce gîndesc, surioară. Linişteşte-te... Dacă mă faci să plîng, ce se va alege de noi?

— E peste puterile mele, frate!

— Hulda!... Hulda!... Nu-ţi pierdecurajul!... Te asigur că eu nu sînt desperat!

— Să te cred oare, Joel?

— Da, crede-mă! Dar, pentru ca să te liniştesc, vrei să plec mîine dimineaţă la Bergen?... Sau poate în seara asta?...

— Nu vreau să mă părăseşti! Nu! Nu vreau! răspunse Hulda lipindu-se de fratele său, ca şi cum nu-l mai avea decît pe el pe lume.

Luară amîndoi drumul spre han. Dar începuse să plouă şi vîntul bătea aşa de puternic, încît trebuiră să se adăpostească în coliba luntraşului ce se afla la cîteva sute de paşi de malurile Maan-ului. Aici aveau de aşteptat pînă să se mai potolească vremea. Şi atunci Joel simţi nevoia să vorbească cu orice preţ. Tăcerea i se părea mai greu de suportat decît cele ce putea spune, chiar dacă acestea n-ar fi fost vorbe de încurajare.

— Şi mama noastră? întrebă el.

— Din ce în ce mai tristă! răspunse Hulda.

— N-a venit nimeni în lipsa mea?

— Ba da, un călător care a şi plecat.

— Atunci nu se află nimeni acum la han şi nimeni n-a cerut un ghid?

— Nu, Joel.

— Cu atît mai bine, căci prefer să nu te las singură. De altfel, dacă timpul nu se schimbă, mi-e teamă că anul acesta tutiştii vor renunţa să vină în Telemark!

— Dar sîntem în mai, frate!

— Desigur, dar am presimţirea că sezonul nu va fi bun pentru noi! În fine, vom vedea! Dar spune-mi, călătorul acela a părăsit ieri Dal-ul?

— Da, ieri dimineaţă.

— Şi cine era?

— Un om din Drammen, unde locuieşte, se pare, şi pe care-l cheamă Sandgoist.

— Sandgoist?

— Îl cunoşti?

— Nu, răspunse Joel.

Hulda se întrebase dacă să-i povestească fratelui său tot ce se petrecuse la han în lipsa lui. Dacă Joel ar afla cît de neobrăzat fusese acest om, care părea să fi calculat valoarea casei şi a mobilierului, şi cum s-a

purtat în schimb cucoana Hansen față de el, ce și-ar putea închipui? Nu va crede că mama lor avea motive foarte grave pentru a fi luat atitudinea pe care a avut-o? Dar care erau aceste motive? Ce putea avea comun ea și Sandgoist? Sigur că există un secret care amenință familia! Joel va dori să-l cunoască, va cere mamei să i-l încredințezeși o va potopi cu întrebări... Cucoana Hansen, așa de închisă, atît de potrivnică mărturisirilor, va voi să păstreze tăcerea, așa cum o făcuse întotdeauna. Situația ce se va crea între ea și copii, care și acum era destul de grea, ar deveni și mai neplăcută. Dar putea oare fata să-i ascundă ceva lui Joel? Un secret față de el! N-ar fi fost aceasta o breșă în prietenia de fier ce-i unea? Nu! Nu trebuia ca această prietenie să se destrame vreodată! Hulda hotărî deci să-i spună tot.

— N-ai auzit niciodată vorbindu-se despre acest Sandgoist cînd te-ai dus la Drammen?

— Niciodată.

— Ei bine, află, Joel, că mama noastră îl cunoștea, cel puțin după nume!

— Îl cunoștea pe Sandgoist?

— Da, frate.

— Dar n-am auzit-o niciodată pronunțînd acest nume!

— Îl cunoștea totuși, deși nu-l văzuse niciodată înaintea venirii sale de alaltăieri!

Și Hulda povesti toate întîmplările din timpul șederii călătorului la han, fără a uita să vorbească și despre fapta ciudată a cucoanei Hansen la plecarea lui Sandgoist. Ea se grăbi să adauge:

— Cred că e mai bine, Joel, să n-o întrebi nimic pe mama. O cunoști doar. Ar fi s-o faci mai nenorocită. Viitorul ne va dezvălui, fără îndoială, ceea ce se ascunde în trecutul ei. Deie soarta ca Ole să se întoarcă, și dacă e vreun necaz care amenință familia noastră, vom fi trei care să-l suportăm!

Joel o ascultase cu mare atenție pe sora sa. Da, între cucoana Hansen și Sandgoist se-ntîmplase ceva grav, care-l făcea pe acesta din urmă s-o țina pe hangiță la cheremul lui. Putea fi pus la îndoială faptul că venise să inventarieze hanul din Dal? Lucrul era evident! Și nota de plată ruptă în momentul plecării sale — ceea ce i s-a părut firesc — ce putea să însemne?

— Ai dreptate, Hulda, spuse Joel, nu voi întreba nimic pe mama. Poate îi va părea rău că n-a avut încredere în noi. Numai să nu fie prea tîrziu! Trebuie să sufere destul, sărmana femeie! S-a încăpățînat! N-a înțeles că inima copiilor este făcută să-ți poți vărsa amarul într-insa!

— O va înțelege într-o zi, Joel.

— Da, să așteptăm! Dar pînă atunci îmi voi îngădui să caut să aflu

cine este acest individ. Poate îl cunoaşte domnul Helmboe? Îl voi întreba cînd voi fi la Bamble şi, dacă e nevoie, mă voi duce pînă la Drammen. Acolo nu va fi greu să aflu cel puţin ce face omul acesta, ce fel de afaceri învîrte şi ce crede lumea despre el...

— Nimic bun, sînt sigură, răspunse Hulda. Are o faţă ursuză şi o privire răutăcioasă. Aş fi surprinsă dacă s-ar ascunde un suflet bun sub scoarţa asta atît de grosolană!

— Ei, zise Joel, să nu judecăm oamenii după înfăţişarea lor! Pun rămăşag că l-ai găsi pe placul tău pe Sandgoist, dacă l-ai privi mergînd la braţ cu Ole...

— Sărmanul meu Ole! murmură fata.

— Vine el, vine, este pe drum! exclamă Joel. Ai încredere, Hulda! Ole nu-i departe şi-l vom dojeni la întoarcere pentru că s-a lăsat atîta aşteptat!

Ploaia încetase. Amîndoi ieşiră din colibă şi urcară pe poteca ce ducea spre han.

— Nu ştiu dacă ţi-am zis, rosti atunci Joel, plec mîine.

— Pleci din nou?...

— Da, mîine dimineaţă.

— Atît de repede?

— Trebuie, Hulda. Cînd am plecat din Hardanger, am fost prevenit de unul din tovarăşii mei că un călător vine din nord pe platourile din Rjukanfos, unde trebuie să sosească mîine.

— Cine este acest călător?

— Pe legea mea, nu-i ştiu nici măcar numele. Dar trebuie să fiu acolo pentru a-l însoţi la Dal.

— Du-te atunci, dacă nu poţi altfel! răspunse Hulda suspinînd adînc.

— Mîine în zori mă voi aşterne la drum. Asta te necăjeşte, Hulda?

— Da, frate! Sînt destul de îngrijorată fără tine... chiar cînd lipseşti numai cîteva ore!

— Ei bine, află că de data aceasta nu plec singur!

— Şi cine te însoţeşte?

— Tu, surioară, tu! Trebuie să-ţi mai schimbi gîndurile şi te iau cu mine.

— Ah, mulţumesc, Joel!

CAPITOLUL VIII

A doua zi amîndoi părăsiră hanul în zori. Vreo cincisprezece kilometri la dus, de la Dal la renumitele cascade, şi tot atîta la întors n-ar fi fost decît o plimbare pentru Joel, dar trebuia să ţină seama de puterile

Huldei. Joel făcu rost de brişca maistrului Lengling şi, ca toate briştile, aceasta n-avea decît un loc. E drept că maistrul fiind foarte gras, a trebuit să i se facă o căsuţă mai mare, ca să poată intra în ea. Hulda şi Joel încăpură lipiţi unul de altul. Dacă îl găseau pe călătorul anunţat la Rjukanfos, el va lua locul lui Joel şi acesta se va întoarce pe jos sau va sta pe scîndura de la spate.

Drumul de la Dal la cascade era foarte frumos, cu toate că era plin de hîrtoape. Era mai curînd o potecă decît un drum. Grinzi abia cioplite, aruncate peste pîraiele care se varsă în Maan, alcătuiau podeţe la cîteva sute de paşi unul de altul. Dar calul norvegian este obişnuit să le treacă cu pas sigur, şi dacă brişca n-are arcuri, hulubele sale lungi slăbesc într-o oarecare măsură hurducăturile.

Timpul era frumos. Joel şi Hulda mergeau repede de-a lungul cîmpiilor înverzite, scăldate în stînga de apele limpezi ale Maan-ului. Cîteva mii de mesteceni umbreau ici şi colo drumul însorit. Negurile nopţii se transformau în picături de rouă în vîrful ierburilor înalte. La dreapta torentului, la două mii de metri înălţime, peticele de zăpadă de pe Gousta străluceau luminoase în soare.

Timp de o oră brişca merse destul de repede. Urcuşul încă nu se făcea simţit. Dar cu cît înaintau, valea se îngusta. De-o parte şi de alta pîraiele deveniră torente năvalnice. Cu toate că drumul şerpuia, el nu putea să ocolească toate denivelările terenului. De aici, treceri foarte grele, dar pe care Joel reuşea să le străbată cu îndemînare. Lîngă el Hulda nu se temea de nimic. Cînd hurducătura era prea mare, ea se agăţa de braţul lui. Răcoarea dimineţii îi îmbujora frumoasa faţă, atît de palidă de o vreme încoace.

Totuşi trebuiau să ajungă la o înălţime mai mare. Valea nu mai lăsa să treacă decît albia mult îngustată a Maan-ului, între două ziduri aproape drepte. Pe plaiurile învecinate apărură vreo douăzeci de case singuratice; păşuni şi ferme părăsite, colibe de ciobani pierdute între mesteceni şi fagi. Curînd nu se mai putu vedea rîul; dar îl auzeau cum vuieşte între pereţii abrupţi ai stîncilor. Ţinutul luase o înfăţişare grandioasă şi sălbatică, priveliştea lărgindu-se pînă la crestele munţilor.

După două ore de mers, un joagăr se arătă lîngă o cascadă de o mie cinci sute de picioare, care îi mişca roata dublă. Cascadele năvalnice nu sînt rare în Vestfjorddal; dar volumul lor de apă nu e prea mare. Cele din Rjukanfos le întrec cu mult.

Ajunşi la joagăr, Joel şi Hulda coborîră din brişcă.

— O jumătate de oră de mers pe jos nu te va obosi prea tare, surioară? zise Joel.

— Nu, frate, nu sînt obosită şi îmi va face chiar bine să merg puţin pe jos.

— Puţin... mai mult, şi e tot timpul urcuş!

— Mă voi sprijini de braţul tău, Joel!

În adevăr, aici trebuiră să părăsească brişca. N-ar mai fi putut străbate potecile abrupte, trecătorile înguste şi povîrnişul cu grohotiş mişcător, ale cărui şerpuiri capricioase, fie golaşe, fie umbrite de copaci, anunţă apropierea marii cascade.

Începu să se zărească un fel de negură deasă în mijlocul azurului îndepărtat. Erau apele pulverizate ale Rjukan-ului, şi volutele lor se ridicau la o înălţime destul de mare.

Hulda şi Joel o luară pe o potecă binecunoscută de ghizii care coborau spre strîmtoare. Au trebuit să se strecoare printre copaci şi arbuşti. Cîteva minute mai tîrziu şedeau amîndoi pe o stîncă acoperită de muşchi gălbui, care se afla aproape în faţa cascadei. Nu puteai ajunge pînă la ea decît pe partea asta. Fratele şi sora s-ar fi auzit cu greu unul pe altul dacă şi-ar fi vorbit. Dar gîndurile lor erau aceleaşi şi le puteau împărtăşi de la suflet la suflet, fără să aibă nevoie de cuvinte.

Volumul de apă al cascadei Rjukan-ului este enorm, înălţimea ei considerabilă şi vuietul asurzitor. Fundul albiei Maan-ului se întrerupe brusc, la jumătatea drumului între lacul Mjös în amonte şi lacul Tinn în aval, pe o adîncime de nouă sute de picioare. Nouă sute de picioare, adică de şase ori înălţimea Niagarei — dar a cărei lărgime, în schimb, este de trei mile între malul american şi cel canadian.

Aici Rjukantos are aspecte ciudate, greu de descris. Nici o pictură nu le-ar reda aşa cum sînt. Există anumite minuni ale naturii pe care trebuie să le vezi pentru a înţelege pe deplin frumuseţea lor, între altele şi această cascadă, cea mai vestită de pe continentul european.

Un turist, aşezat pe malul stîng al Maan-ului, se pierduse tocmai în contemplarea ei. De acolo putea să observe Rjukanfos de la cea mai mare apropiere şi din locul cel mai înalt.

Joel şi sora sa încă nu-l zăreau, cu toate că silueta lui se putea desluşi de la acea distanţă. Şi nu din cauza depărtării, ci din cauza unui efect optic special al peisajelor din munţi, care-l făcea să pară mai mic şi mai distanţat decît era în realitate.

Deodată călătorul se ridică, avîntîndu-se neprevăzător pe culmea stîncoasă care se rotunjea ca un dom spre albia Maan-ului. Era evident că acest curios voia să vadă cele două cavităţi ale Rjukanfos-ului — una la stînga, plină de clocotirea apelor, şi alta la dreapta, totdeauna acoperită de o negură deasă. Poate voia să ştie dacă nu există şi o a treia cavitate la mijlocul cascadei. Fără îndoială că aceasta ar explica cum Rjukan-ul, după ce se pierde în abis, iese din nou la iveală, aruncînd la anumite intervale preaplinul apelor sale năvalnice. S-ar spune că şuvoaiele sînt azvîrlite în sus de nişte explozii şi acoperă cu stropi plaiurile înconjurătoare.

Turistul înainta pe această «spinare de măgar», colţuroasă şi lunecoasă, fără nici o rădăcină, fără o tufă, fără iarbă, care poartă numele de Trecătoarea Mariei sau Maristien.

Nu ştia probabil legenda care a făcut celebră această trecătoare. Într-o zi, Eystein vru s-o ajungă pe acest drum periculos pe frumoasa Mari din Vestfjorddal; logodnica sa îi întindea mîna de pe cealaltă parte a trecătorii. Deodată piciorul îi alunecă şi, neputîndu-se ţine de stîncile lunecoase ca gheaţa, se prăbuşi şi pieri în prăpastie. Apele repezi ale Maan-ului nu i-au adus niciodată leşul la suprafaţă.

I se va întîmpla şi acestui îndrăzneţ, aflat pe pantele Rjukanfos-ului, ceea ce i s-a întîmplat nefericitului Eystein?

Era de temut. Şi în adevăr, el îşi dădu seama de primejdie, dar prea tîrziu. Deodată îi fugi pămîntul de sub picioare, scoase un strigăt, se rostogoli vreo douăzeci de paşi şi abia avu timp să se agaţe de un colţ de stîncă, aproape de marginea prăpastiei.

Joel şi Hulda încă nu-l zăriseră, dar le ajunse la ureche strigătul.

— Ce se-aude? spuse Joel ridicîndu-se.

— Un strigăt! răspunse Hulda.

— Da, un strigăt desperat!

— Din care parte?

— Să ascultăm!

Amîndoi se uitară la dreapta şi la stînga cascadei, dar nu putură vedea nimic. Cu toate acestea auziseră bine pe cineva ţipînd: «Ajutor!... Ajutor!» în mijlocul uneia din acele tăceri periodice care durează aproape un minut între fiecare cădere de apă a Rjukanfos-ului.

Strigătul de ajutor se repetă.

— Joel, zise Hulda, trebuie să fie vreun călător în primejdie care cere ajutor! Să mergem într-acolo.

— Da, soră, şi nu poate fi departe! Dar în ce parte?... Unde este? Nu văd nimic!

Hulda urcă panta din spatele stîncii pe care se aşezase, agăţîndu-se de tufele mici de pe malul stîng al Maan-ului.

— Joel! strigă ea, în sfîrşit.

— Îl vezi?

— Acolo... acolo!

Şi Hulda arătă spre imprudentul alpinist aproape agăţat deasupra prăpastiei. Dacă piciorul său sprijinit în ridicătura de stîncă se desfăcea, dacă aluneca puţin mai jos, dacă îl cuprindea ameţeala, atunci era pierdut.

— Trebuie să-l salvăm! zise Hulda.

— Da, trebuie răspunse Joel. Cu sînge rece am putea ajunge pînă la el.

Joel scoase atunci un strigăt prelung. El fu auzit de călător, care întoarse capul spre ei. Apoi, în cîteva momente, Joel căută să-şi dea seama de ceea ce trebuie făcut mai repede şi mai sigur pentru a-l scoate din ananghia la care se găsea.

— Hulda, zise el, nu ţi-e frică?

— Nu, frate!

— Cunoşti bine Maristien-ul?

— Am trecut pe acolo de cîteva ori!

— Ei bine, mergi pe partea de sus a spinării muntoase, apropiindu-te cît mai mult de călător! Pe urmă lasă-te să aluneci uşor spre el şi apucă-l de mînă, astfel ca să-l poţi ţine bine. Dar să nu încerce să se ridice! L-ar prinde ameţeala şi te-ar trage după el, astfel că aţi fi amîndoi pierduţi!

— Şi tu, Joel?

— Eu, în timp ce tu vei coborî, mă voi tîrî în sus de-a lungul crestei din partea Maan-ului. Voi fi acolo cînd vei ajunge şi tu şi dacă alunecaţi, poate aş putea să vă opresc pe amîndoi!

Apoi, cu o voce răsunătoare, profitînd de o nouă acalmie a Rjukanfos-ului, Joel strigă:

— Nu vă mişcaţi, domnule!... Aşteptaţi!... Vom încerca să ne apropiem!

Hulda dispăruse deja în spatele tufelor înalte ale crestei, ca să coboare lateral pe cealaltă coamă a Maristien-ului.

Joel o văzu pe curajoasa fată care apărea la cotitura ultimilor copaci.

El, la rîndul său, cu preţul vieţii, începu să se cţăre încet de-a lungul părţii înclinate a acestei spinări rotunjite care mărgineşte peretele de stîncă al Rjukanfos-ului.

Cît sînge rece, cîtă siguranţă a piciorului şi a mîinii îţi trebuiau ca să mergi pe marginea acestei prăpăstii cu pereţii uzi de stropii cataractei!

Odată cu el, dar cu o sută de picioare mai sus, Hulda înainta pieziş pentru a ajunge cît mai repede la locul unde călătorul rămăsese nemişcat. Din poziţia în care se afla, nu i se putea vedea faţa care era îndreptată spre cascadă.

Joel, ajungînd sub el, se opri. După ce se propti bine într-o crăpătură de stîncă, strigă:

— Ei, domnule!...

Călătorul întoarse capul.

— Ei, domnule! zise din nou Joel. Nu faceţi nici o mişcare, nici una şi ţineţi-vă bine.

— Fii fără grijă, mă ţin bine, prietene! răspunse el, cu un glas care-l linişti pe Joel. Dacă nu mă ţineam bine, aş fi fost de un sfert de oră în fundul prăpastiei.

Joel începu să se cațăre încet...

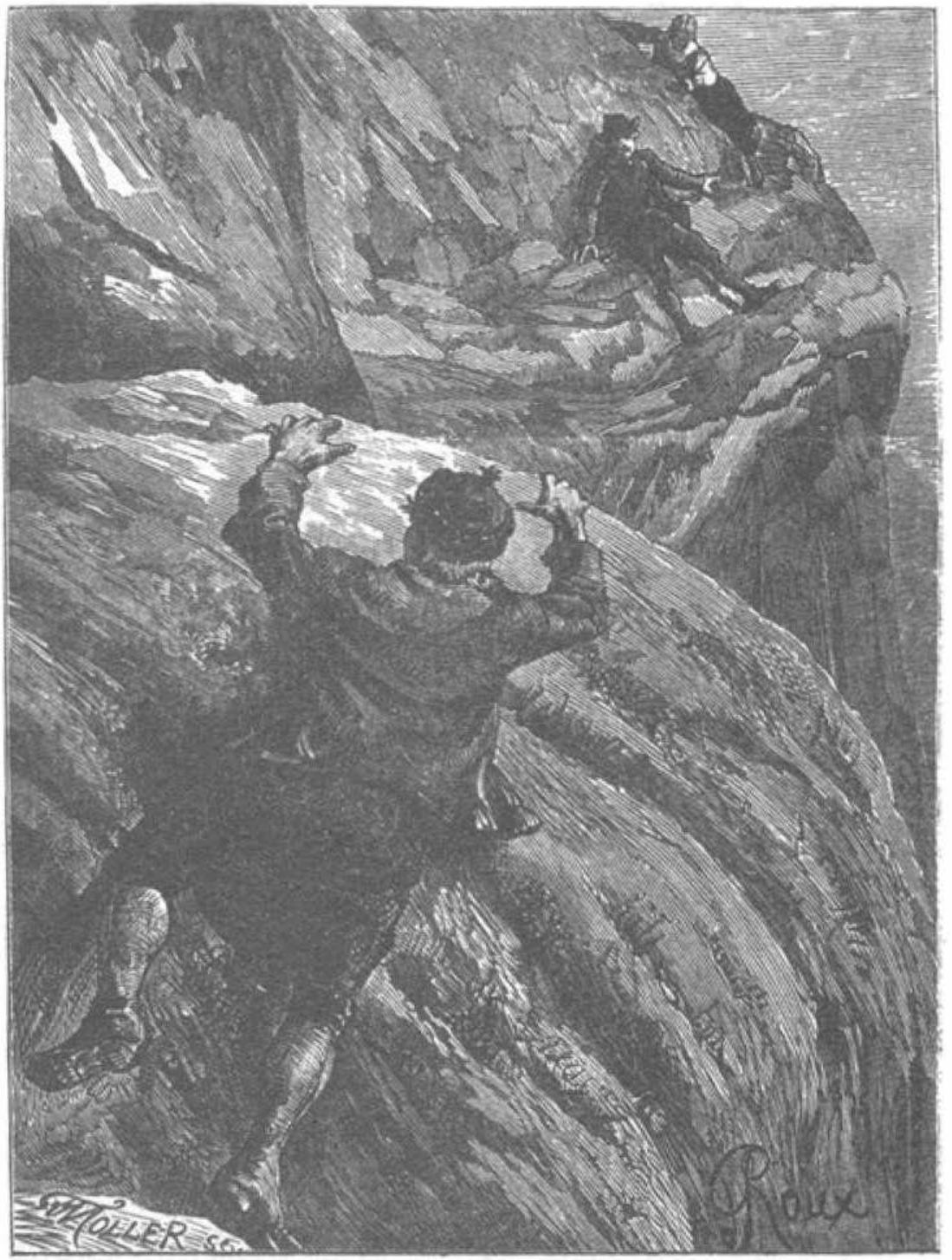

— Sora mea va coborî pînă la dumneavoastră, spuse Joel. Vă va apuca de mînă. Dar înainte ca eu să ajung acolo, nu încercați să vă ridicați! Nu mișcați!...

— Voi rămîne neclintit ca o stîncă, răspunse călătorul.

Hulda începu să coboare pe pantă, căutînd locuri mai puțin alunecoase, băgînd piciorul în crăpături unde găsea un sprijin solid, păstrîndu-și capul limpede ca orice fată din Telemark, obișnuită să urce pe crestele munților.

Și așa cum spusese Joel, striga și ea:

— Țineți-vă bine, domnule!

— Mă țin bine... și mă voi ține, vă asigur, în continuare, atît cît mă voi putea ține!

Cum se vede, sfaturile nu-i lipseau. Veneau și de sus, și de jos.

— Mai ales, nu vă fie frică, zise Hulda.

— Nu mi-e frică!

— Vă vom salva, strigă Joel.

— Mă bizui pe voi, căci, pe sfîntul Olaf, nu aș putea să mă salvez singur!

Era clar că turistul își păstrase prezența de spirit. Dar, după cădere, brațele și picioarele refuzaseră fără îndoială să-l slujească și tot ce putea face acum era să se țină pe mica ridicătură care-l despărțea de prăpastie.

Între timp Hulda continua să coboare. Cîteva clipe mai tîrziu, ajunse pînă la călător. Atunci, sprijinindu-și piciorul într-o ieșitură de stîncă, îi prinse mîna. Călătorul căută să se ridice puțin.

— Nu mișcați, domnule!... Nu mișcați!... zise Hulda. M-ați tîrî după dumneavoastră. Și nu sînt destul de puternică să vă opresc din cădere! Trebuie să așteptați sosirea fratelui meu. Cînd el se va afla între noi și prăpastie, veți încerca să vă ridicați puțin...

— Să mă ridic, fata mea! E mai ușor de spus decît de făcut și nu cred să fie așa de simplu.

— Nu cumva sînteți rănit, domnule?

— Hmm! Nimic rupt sau scrîntit, sper, dar am cel puțin o frumoasă și adîncă zgîrietură la picior!

Joel se găsea în acel moment la vreo douăzeci de picioare de locul unde se aflau Hulda și călătorul, în partea de jos a pantei. Spinarea rotunjită a coamei îl împiedicase să ajungă drept la ei. Trebuia deci să urce acum această suprafață curbă. Era lucrul cel mai greu și cel mai primejdios. Își punea viața în joc.

— Nici o mișcare, Hulda! mai strigă el pentru ultima oară. Dacă alunecați amîndoi, nu sînt pe un loc bun să vă pot opri și am fi pierduți cu toții.

— Nu-ți fie teamă de nimic, Joel! răspunse Hulda. Gîndește-te numai la tine și cerul să-ți ajute!

Joel începu să se tîrască pe burtă, făcînd mişcări de adevărată reptilă. De două-trei ori simţi că nu mai are nici un punct de sprijin. Dar cu multă dibăcie reuşi să urce pînă lîngă călător. Acesta, un om destul de în vîrstă, dar viguros, avea un chip frumos, blînd şi surîzător. De fapt. Joel se aşteptase mai repede să găsească vreun tînăr îndrăzneţ care încercase să treacă peste Maristien.

— A fost o greşeală ceea ce aţi făcut, domnule! zise el, pe jumătate culcat pentru a-şi recăpăta suflul.

— Cum greşeală? răspunse călătorul. Spuneţi mai bine, pur şi simplu, o prostie!

— V-aţi riscat viaţa...

— Şi v-am făcut să o puneţi în primejdie şi pe a voastră...

— Ah, a mea, asta mi-e într-o măsură meseria! răspunse Joel.

Şi după ce se ridică, zise:

— Acum e vorba să putem sui coama, dar ceea ce a fost mai greu s-a făcut.

— Ei, ce-a fost mai greu!...

— Da, domnule, a fost greu să ajung pînă la dumneavoastră. Nu mai avem de urcat decît o pantă mai puţin abruptă.

— Ar fi bine însă, băiete, să nu te prea bizui pe mine! Am un picior de care nu mă voi putea folosi nici acum şi cred că nici peste cîteva zile!

— Încercaţi să vă ridicaţi!

— Voi încerca... cu ajutorul vostru!

— Veţi apuca braţul surorii mele. Eu vă voi sprijini şi vă voi împinge de şale.

— Zdravăn?...

— Da, zdravăn.

— Ei bine, prieteni, mă las în grija voastră. Vă priveşte, dacă aţi avut ideea să mă scoateţi din încurcătură.

Făcură aşa cum spusese Joel — cu prudenţă. Dacă era destul de primejdios să urci pe coamă, totuşi toţi trei se descurcaseră mai bine şi mai repede decît speraseră. De altfel, călătorul nu avea o fractură sau o entorsă, ci numai o simplă dar adîncă zgîrietură. Putu deci să se servească de ambele picioare mai bine decît crezuse, deşi nu fără dureri.

Zece minute mai tîrziu se aflau în siguranţă, dincolo de Maristien. Acolo călătorul ar fi putut să se odihnească sub primii brazi care mărginesc lîeldul superior al Rjukanfos-ului. Dar Joel îi mai ceru un efort în plus. Era vorba să ajungă la o cabană, pierdută în mijlocul copacilor din spatele stîncii pe care el şi sora lui se opriseră să se uite la cascadă. Călătorul se sili să facă acest efort, reuşi şi, sprijinit de o parte de Hulda şi de alta de Joel, ajunse fără prea mare greutate la uşa cabanei.

— Să intrăm, domnule, zise fata, şi aici vă veţi odihni puţin.

— Nu s-ar putea ca odihna să dureze cel puţin un sfert de oră?
— Da, domnule, şi apoi va trebui să veniţi cu noi pînă la Dal.
— La Dal?... Ei bine, tocmai la Dal voiam să merg!
— Sînteţi poate turistul care vine din nord, întrebă Joel, şi care mi-a fost semnalat la Hardanger?
— Exact.
— Pe legea mea, n-aţi mers pe drumul cel bun...
— Mi se pare şi mie.
— Şi dacă aş fi prevăzut ce se va întîmpla, m-aş fi dus să vă aştept dincolo de Rjukanfos!
— Asta ar fi fost o idee bună, dragul meu băiat! M-ai fi ferit de o imprudenţă de neiertat la vîrsta mea...
— La orice vîrstă, rosti Hulda.
Toţi trei intrară în cabană, unde se găsea o familie de ţărani — tatăl, mama şi doi fii — care se ridicară şi-i primiră cu bucurie.
Joel văzu că zgîrietura de sub genunchi a călătorului era destul de gravă. Va fi nevoie desigur de o săptămînă întreagă de odihnă; dar piciorul nu era nici scrîntit, nici rupt, şi osul nu fusese atins. Şi ăsta era lucrul cel mai de seamă.
Li se dădu lapte proaspăt, o grămadă de fragi şi puţină pîine neagră, iar ei primiră cu plăcere. Joel nu ascunse că îi era o foame de lup şi dacă Hulda mîncă puţin, călătorul nu refuză să se ia la întrecere cu fratele ei.
— Într-adevăr, spuse el, gimnastica asta mi-a stîrnit poftа de mîncare! Dar mărturisesc cu mîna pe inimă că, a voi să trec pe la Maristien, a fost mai mult decît o imprudenţă! Să vrei să joci rolul nefericitului Eystein, cînd ai putea să fii tatăl lui... şi chiar bunicul lui!
— Ah! Cunoaşteţi legenda? zise Hulda.
— Dacă o cunosc!... Dădaca mea mă adormea citindu-mi-o, la vîrsta fericită cînd mai aveam o dădacă! Da, o cunosc, curajoasă fată, şi deci sînt cu atît mai vinovat! Acum, dragi prieteni, Dal e cain departe pentru un invalid ca mine! Cum mă veţi duce pînă acolo?
— Nu vă neliniştiţi pentru atît de puţin, răspunse Joel. Brişca noastră ne aşteaptă în vale, la capătul potecii. Sînt de făcut numai trei sute de paşi...
— Hm, trei sute de paşi!
— La vale, spuse fata.
— O, dacă e vorba de coborît, e uşor, prieteni, şi un braţ îmi va ajunge...
— De ce nu două... răspunse Joel, cînd aveţi patru la dispoziţie!
— Bine, atunci două sau chiar patru! Acest lucru nu mă va costa mai scump?

— Nu costă nimic.

— Ba da, cel puţin un «mulţumesc» pentru fiecare braţ, şi îmi dau seama că încă nu v-am mulţumit...

— Pentru ce, domnule? întrebă Joel.

— Dar pur şi simplu pentru că mi-aţi salvat viaţa, primejduind-o pe a voastră!

— Cînd doriţi?... zise Hulda, care se ridică spre a evita mulţumirile.

— Cum adică!... Dar vreau chiar acum!... De altfel, vreau tot ce vreţi voi să vreau!

Apoi călătorul plăti ţăranilor de la cabană şi, sprijinit puţin de Hulda şi mult de Joel, începu să coboare poteca şerpuitoare care ducea spre locul unde rîul Maan întîlneşte drumul spre Dal.

Coborîşul nu se făcu fără cîţiva «au, au!» care se terminau cu un hohot de rîs. În fine ajunseră la joagăr şi Joel se apucă să înhame calul la brişcă. După cinci minute călătorul era instalat în şaretă, cu fata lîngă el.

— Şi dumneata? îl întrebă Joel. Cred că ţi -am luat locul...

— Un loc pe care vi-l cedez bucuros.

— Dar poate dacă ne-am strînge puţin...

— Nu... Nu! Am picioare zdravene, picioare de ghid! Sînt la fel de bune ca roţile...

— Ba mai bune, băiatule!

Merseră de-a lungul drumului, apropiindu-se încet-încet de Maan. Joel mergea în faţa calului şi-l ducea de frîu, în aşa fel ca să nu hurduce prea tare brişca.

Întoarcerea fu veselă, cel puţin în ce-l privea pe călător. Nu trecu mult şi vorbea ca un vechi prieten al familiei Hansen. Înainte de a ajunge, fratele şi sora îi spuneau «domnule Sylvius», şi domnul Sylvius nu le mai spunea decît «Hulda» şi «Joel», ca şi cum s-ar fi cunoscut de cînd lumea.

Pe la ora patru micuţa clopotniţă din Dal îşi arătă vîrful între copacii cătunului. O clipă mai tîrziu, calul se opri în faţa hanului. Călătorul coborî cu oarecare greutate din brişcă. Cucoana Hansen ieşi să-i întîmpine la uşă şi cu toate că noul venit nu ceru cea mai bună cameră a casei, totuşi aceea i se dădu.

CAPITOLUL IX

Sylvius Hog fu numele înscris în seara aceea în registrul călătorilor, şi tocmai sub cel al lui lui Sandgoist. Mare deosebire, veţi fi de acord, între cele două nume, ca şi între cei doi oameni care le purtau! Nu era

Joel mergea în fața calului

între ei nici o asemănare, nici fizică, nici morală. Generozitate de-o parte, lăcomie de alta. Unul era bunătatea în persoană, celălalt o inimă seacă.

Sylvius Hog abia împlinise şaizeci de ani. Totuşi nu-şi arăta vîrsta. Înalt, drept, bine făcut, sănătos la trup şi la minte, el plăcea de la prima vedere cu faţa lui blîndă şi frumoasă,cu obrazul ras, bine încadrat de părul lung şi puţin cărunt, cu ochii surîzători ca şi gura. Avea fruntea boltită, care putea adăposti cele mai frumoase idei şi pieptul lat, în care inima putea bate în voie. La toate aceste însuşiri se mai adăugau şi o nesecată voie bună, o înfăţişare inteligentă şi prietenoasă, o natură capabilă de toate generozităţile ca şi de toate sacrificiile.

Sylvius Hog din Christiania. Asta spunea tot. Era nu numai cunoscut, apreciat, iubit şi respectat în capitala norvegiană, dar chiar în toată ţara, pe toate meleagurile norvegiene, se înţelege. Sylvius Hog era profesor de drept în Christiania. Fiind unul dintre oamenii cei mai renumiţi din ţară, nu era de mirare că făcea parte din Storthing. În această însemnată adunare el exercita o influenţă, prin cinstea sa atît în viaţa particulară cît şi în cea publică, chiar şi asupra deputaţilor-ţărani, aleşi în număr mare în regiunile agricole. Avînd un caracter foarte independent, nedorind onoruri, el refuzase de cîteva ori să intre în guvern. I se cunoştea numele în toată Norvegia din părţile Christiansand-ului pînă la cele mai îndepărtate stînci de la capul Nord. Demn de marea sa popularitate, nici o calomnie n-a putut să-l atingă nici pe deputatul, nici pe profesorul din Christiania. Era un adevărat norvegian, dar un norvegian iute din fire, neavînd nimic din calmul tradiţional al compatrioţilor săi, fiind mult mai hotărît în gînd şi faptă decît o presupune temperamentul scandinav. Asta se simţea în mişcările sale repezi, în cuvîntul înflăcărat şi în vioiciunea gesturilor.

Deşi avea o anume bunăstare, Sylvius Hog nu putea fi socotit un om bogat şi nu cîştigase bani din afacerile publice. Fire dezinteresată, nu se gîndea niciodată la el, ci neîncetat la ceilalţi. Astfel, nu se sinchisea de demnităţi. Se mulţumea să fie deputat. Nu voia nimic mai mult.

În acest moment Sylvius Hog profita de un concediu de trei luni ca să se refacă după o muncă de un an la lucrările legislative. El părăsise Christiania de şase săptămîni, cu intenţia să cutreiere tot ţinutul care se întinde pînă la Drontheim, Hardanger, Telemark şi districtele Konsberg şi Drammen. Voia să viziteze aceste provincii pe care încă nu le cunoştea, făcînd o călătorie de studii şi agrement.

Sylvius Hog străbătuse o parte din aceste regiuni şi tocmai se întorcea din nord, cînd a vrut să vadă celebra cascadă, una din minu-

nile Telemark-ului. După ce a examinat la faţa locului proiectul. atunci în studiu, al liniei ferate de la Drontheim la Christiania, a cerut o călăuză să-l conducă la Dal, contînd să-şi găsească ghidul pe malul stîng al Maan-ului. Dar, fără să-l mai aştepte, atras de admirabilele privelişti ale Maristien-ului, se aventurase peste primejdioasa trecătoare. Marea nesăbuinţă ar fi putut să-l coste viaţa. Şi fără ajutorul lui Joel şi al Huldei Hansen, călătoria şi călătorul ar fi slîrşit în prăpastia din Rjukanfos.

CAPITOLUL X

Lumea este foarte instruită în aceste ţări scandinave — nu numai locuitorii de la oraşe, dar chiar şi în cele mai depărtate sate. Această instruire merge dincolo de a şti să citeşti, să scrii şi să socoteşti. Ţăranul învaţă cu plăcere. Are o minte deschisă. Ia parte la bunul mers al comunei. Se interesează de treburile publice. În Storthing ţăranii sînt întotdeauna în majoritate. De multe ori vin la şedinţe în costumele naţionale din ţinutul lor. Sînt cunoscuţi, pe drept cuvînt, pentru înalta lor judecată, bunul lor simţ practic, înţelegerea exactă a lucrurilor — chiar dacă este mai încetă — şi mai ales pentru că sînt incoruptibili.

Nu trebuie deci să fie de mirare că numele lui Sylvius Hog era ştiut în toată Norvegia şi pronunţat cu respect chiar şi în această regiune sălbatică a Telemark-ului.

Cucoana Hansen, primind un oaspete aşa de stimat pretutindeni, ţinu să-i spună cît era de onorată să-l aibă cîteva zile în casa ei.

— Nu ştiu dacă e o cinste pentru dumneata, cucoană Hansen, răspunse Sylvius Hog, dar ceea ce ştiu este că mie îmi face plăcere. Ah, de multă vreme i-am auzit pe elevii mei vorbind despre primitorul han din Dal! De aceea ţinem să vin să mă odihnesc aici o săptămînă. Dar să mă ierte sfîntul Olaf, n-aş fi crezut niciodată să ajung într-un picior.

Şi vrednicul om strînse cu căldură mîna gazdei sale.

— Domnule Sylvius, zise Hulda, doriţi ca fratele meu să se ducă la Bamble să cheme un medic?

— Un medic, dragă Hulda! Vrei să nu mai pot merge pe nici un picior?

— Oh, domnule Sylvius!

— Un medic! Culmea ar fi să-l chem pe amicul meu, doctorul Boek din Christiania! Şi toate acestea pentru o zgîrietură!

— Dar o zgîrietură, dacă e prost tratată, răspunse Joel, poate deveni ceva grav!

— Ei, asta-i, Joel, ai putea să-mi spui de ce vrei să devină ceva grav?

— Nu vreau, domnule Sylvius. Să mă ferească slîntul!

— Ei bine, o să te ferească, şi pe mine la fel, împreună cu toată familia Hansen, mai ales dacă drăguţa de Hulda va consimţi să mă îngrijească.

— Bineînţeles, domnule Sylvius!

— Bravo, prieteni! După patru-cinci zile nu voi mai avea nimic! De altfel, cum să nu mă vindec într-o cameră atît de frumoasă? Unde ai putea fi mai bine îngrijit ca în vestitul han din Dal? În acest pat bun cu zicale brodate deasupra lui, care preţuiesc mai mult decît formulele îngrozitoare ale Facultăţii! Lîngă această fereastră veselă care dă spre valea Maan-ului! Ascultînd susurul apelor care ajunge pînă la culcuşul meu. Simţind mireasma bătrînilor copaci care se răspîndeşte în întreaga casă! Şi aerul curat, aerul munţilor! Nu e oare mai bun decît orice medic? Cînd ai nevoie de el, n-ai decît să deschizi fereastra şi atunci soseşte, te înveseleşte şi nici nu te pune să ţii dietă!

Sylvius Hog spunea toate acestea cu atîta haz, că parcă intra fericirea în casă cu vorbele lui. Cel puţin aşa li se părea fratelui şi surorii, care ascultau ţinîndu-se de mînă, simţindu-se amîndoi la fel de mişcaţi.

Mai întîi profesorul fusese dus în camera de la parter. Aici, pe jumătate culcat în fotoliul cel mare, cu piciorul aşezat pe un scăunel, primea îngrijirile Huldei şi ale lui Joel. Nu voia decît comprese cu apă rece. Şi, la drept vorbind, ce altceva i-ar fi trebuit?

— Ei bine, prieteni, spunea el, nu trebuie abuzat de medicamente! Fără ajutorul vostru, aş fi văzut cam prea de-aproape minunile din Rjukanfos! Mă rostogoleam ca o piatră în prăpastie! Aş fi adăugat la legenda Maristien-ului o nouă legendă, iar eu n-aş fi avut nici o scuză! Logodnica mea nu mă aştepta pe celălalt mal ca pe nefericitul Eystein!

— Şi ce îndurerată ar fi fost doamna Hog! zise Hulda. Nu s-ar fi consolat niciodată.

— Doamna Hog?... răspunse profesorul. Ei bine, doamna Hog n-ar fi vărsat o lacrimă.

— Oh, domnule Sylvius!...

— Nu! Aşa e cum vă spun, şi asta pentru simplul motiv că nu există nici o doamnă Hog! Şi nici nu-mi pot închipui cum ar fi arătat; grasă sau slabă, mică sau înaltă!...

— Ar fi fost drăguţă, inteligentă şi bună, fiind soţia dumneavoastră, răspunse Hulda.

— Ah, zău, domnişoară? Bine, bine! Te cred! Te cred!

— Dar dacă ar fi aflat de o astfel de nenorocire, rudele dumneavoastră, prietenii, domnule Sylvius... zise Joel.

— Rude nu am, băiatule. Prieteni se pare că am cîţiva, fără să-i socotesc pe cei pe care mi i-am făcut în casa Hansen, iar voi i-aţi cruţat să mă jelească! Şi fiindcă veni vorba de prieteni, spuneţi-mi, copii, aţi putea să mă găzduiţi aici cîteva zile?

— Cît poftiţi! Camera vă aparţine, răspunse Hulda.

De altfel, aveam intenţia să mă opresc la Dal, cum fac turiştii, pentru a cutreiera împrejurimile Telemark-ului... Nu voi mai face acest lucru decît poate mai tîrziu!

— Sper să fiţi pe picioare înainte de sfîrşitul săptămînii, rosti Joel.

— Şi eu sper.

— Şi atunci mă ofer să vă conduc peste tot unde vă va place în ţinut.

— Vom vedea, Joel. Vom vorbi din nou, cînd nu voi mai fi beteag! Mai am o lună concediu şi chiar dacă ar trebui să-l petrec în întregime în hanul Hansen, nu voi fi prea de plîns. Am de vizitat valea Vestijorddal între cele două lacuri, de urcat pe Gousta, vreau să mă reîntorc la Rjukanfos, căci, dacă era cît pe ce să fac un salt în prăpastie, totuşi nu am văzut-o... şi ţin s-o văd!

— Vă veţi întoarce, domnule Sylvius, răspunse Hulda.

— Şi ne vom duce împreună cu buna cucoană Hansen, dacă va voi să mă însoţească. Ah, bine că mi-am adus aminte, să-i previn pe Kate, bătrîna mea slujnică, şi pe bătrînul meu servitor Fink, din Christiania! Ar fi foarte îngrijoraţi dacă nu le-aş da nici o veste şi m-ar certa!... Şi acum vă voi face o mărturisire! Fragii, laptele, toate astea sînt foarte plăcute şi răcoritoare, dar nu sînt de ajuns, de vreme ce nu vreau să fiu pus la regim! Luaţi masa curînd?

— N-are importanţă, domnule Sylvius!...

— Ba e foarte important, dimpotrivă! Credeţi că în timpul şederii mele la Dal mă voi plictisi singur la masă, la mine în cameră? Nu! Vreau să iau masa cu voi şi cu mama voastră, dacă ea n-are nimic împotrivă!

Desigur, cucoana Hansen, cînd auzi de dorinţa profesorului, deşi ar fi vrut să se ţină deoparte ca de obicei, nu putu decît să i-o împlinească. Era o cinste pentru dînsa şi ai săi să ia masa cu un deputat din Storthing.

— Deci, ne-am înţeles, zise Sylvius Hog, luăm masa împreună în sala mare...

— Da, domnule Sylvius, răspunse Joel. Voi împinge acolo fotoliul dumneavoastră, îndată ce masa va fi gata...

— Bine, bine, domnule Joel. Ai fi în stare să mă duci şi cu brişca!

Nu! Dacă mă sprijin pe braţul cuiva, ajung eu. Nu mi s-a tăiat piciorul, după cîte ştiu!

— Cum veţi voi, domnule Sylvius! răspunse Hulda. Dar nu faceţi imprudenţe fără rost, vă rog... sau Joel va alerga după doctor!

— Ameninţări, deci! Ei bine, da, voi fi prudent şi ascultător! Şi dacă nu sînt pus la regim, voi fi cel mai cuminte dintre bolnavi. Ei, dar nu vi-e foame, prieteni?

— Vă rog să mai răbdaţi un sfert de oră, zise Hulda, ca să vă putem servi o supă de coacăze, un păstrăv din Maan, o potîrniche adusă ieri de Joel din Hardanger şi o sticlă de vin bun franţuzesc.

— Mulţumesc, fetiţo, mulţumesc!

Hulda plecă să ia seama la gătit şi să pună masa în sala mare, în timp ce Joel se duse să înapoieze brişca maistrului Lengling.

Sylvius Hog rămase singur. La ce s-ar fi putut gîndi, dacă nu la această familie cumsecade al cărei oaspete era şi căreia îi datora atîta recunoştinţă? Ce ar fi putut face pentru a le răsplăti serviciile făcute şi îngrijirile date de Hulda şi Joel? Dar nu avu mult timp de gîndit, căci după zece minute se afla în fruntea mesei, în sala cea mare. Cina era grozavă. Ea adeverea faima hanului şi profesorul se ospătă cu mare poftă.

Apoi seara trecu vorbind de una şi de alta; Sylvius Hog fu cel mai limbut. Cum cucoana Hansen nu se prea amesteca, fratele şi sora întreţinură conversaţia. Marea simpatie ce o avea profesorul pentru ei crescu cu această ocazie. O prietenie atît de duioasă îi lega pe cei doi fraţi, încît Sylvius Hog fu foarte mişcat.

Făcîndu-se tîrziu, el se întoarse în cameră, ajutat de Joel şi Hulda, i se ură şi dădu bună seara şi nici nu se trînti bine pe patul spaţios, că şi căzu într-un somn adînc.

A doua zi Sylvius Hog, treaz de dis-de-dimineaţă, începu să cugete, înainte ca să i se bată în uşă.

«Nu, îşi spuse el, nu ştiu cum am să mă descurc! Nu poţi să fii salvat, îngrijit, vindecat şi să te achiţi cu o simplă mulţumire. Le sînt îndatorat fără discuţie Huldei şi lui Joel. Dar iată! Asemenea servicii nu pot fi plătite cu bani! Imposibil! Pe de altă parte, această familie de oameni cumsecade pare să fie mulţumită şi n-aş putea spori cu nimic fericirea lor! În fine, vom sta de vorbă şi poate...»

Astfel, în timpul celor trei-patru zile cît profesorul trebui să mai ţină piciorul întins pe scăunel, şezură toţi trei la taifas. Din păcate, atît fratele cît şi sora păstrau o anumită rezervă. Nici unul, nici altul nu voiau să spună nimic despre mama lor, pe care Sylvius Hog o văzuse mereu rece şi preocupată: Apoi, tot din discreţie, ezitară să-i împărtăşească neliniştea lor cu privire la întîrzierea lui Ole Kamp. N-ar risca

să-i strice oaspetelui dispoziția dacă i-ar povesti de necazurile lor?

— Cu toate acestea, spunea Joel, nu facem o greșeală că nu ne destăinuim domnului Sylvius? E un om care ne-ar putea da un sfat bun, și prin relațiile sale, cine știe, poate ar putea afla dacă Marina se interesează de ceea ce s-a întîmplat cu *Viken*.

— Ai dreptate, Joel, răspunse Hulda. Cred că am face bine să-i spunem tot. Dar să așteptăm să fie pe deplin vindecat!

— Da, pînă atunci nu mai e mult, zise Joel.

La sfîrșitul săptămînii, Sylvius Hog nu mai avea nevoie de ajutor pentru a părăsi camera, cu toate că mai șchiopăta puțin. Se ducea singur și se așeza pe banca dinaintea casei, la umbra copacilor. De aici putea să vadă vîrful muntelui Gousta, care strălucea în soare, în timp ce Maan-ul, tîrînd trunchiuri de arbori, vuia la poale. Vedea de asemenea trecînd oameni pe drumul de la Dal la Rjukanfos. De cele mai multe ori erau turiști, dintre care unii se opreau cîte o oră-două la hanul cucoanei Hansen, pentru dejun sau cină. Mai veneau și studenți din Christiania, cu ruksacul în spinare și cu micuța cocardă norvegiană la șapcă.

Ei îl recunoșteau pe profesor, de unde salutări neslîrșite și călduroase, care dovedeau că Sylvius Hog era iubit de tineret.

— Dumneavoastră, aici, domnule Sylvius?

— Chiar eu, prieteni!

— Toată lumea vă știa în fundul Hardanger-ului!

— A greșit. Trebuia să fiu în fundul Rjukanfos-ului!

— Ei bine, vom spune peste tot că sînteți la Dal!

— Da, la Dal, cu un picior bandajat!

— Din fericire ați găsit un adăpost și îngrijire la hanul cucoanei Hansen.

— Știți altul mai bun?

— Nu există!

— Și oameni mai de treabă?

— Nu există! repetau veseli turiștii.

Și tot închinau paharul în sănătatea Huldei și a lui Joel, atît de cunoscuți în tot Telemark-ul.

Atunci profesorul le istorisea peripețiile sale. Mărturisea imprudența făcută și povestea cum a fost salvat. Totodată spunea cîtă recunoștință datora salvatorilor săi.

— Și dacă aș rămîne aci pînă îmi voi plăti datoria, cursul meu de drept va fi închis pentru multă vreme, prieteni, iar voi puteți să vă luați un concediu nelimitat!

— Bine, domnule Sylvius! relua banda veselă. Noi credem că Hulda cea frumoasă vă reține la Dal!

— O ființă duioasă și fermecătoare, iar eu n-am decît șaizeci de ani, pe sfîntul Olaf!

-- În sănătatea domnului Sylvius!

— În sănătatea voastră, băieți. Străbateți țara, instruiți-vă și distrați-vă! Totul e frumos la vîrsta voastră! Dar feriți-vă de trecătoarea Maristien! Joel și Hulda nu vor fi pe acolo, poate, pentru a-i salva pe nesăbuiți!

Apoi toți plecau, făcînd să răsune valea de veselul lor *God-aften*.

Între timp, Joel trebui să lipsească o dată sau de două ori pentru a servi de ghid unor turiști care voiau să urce pe Gousta. Sylvius Hog ar fi vrut să-i însoțească. Pretindea că e vindecat. În adevăr, rana de la picior începea să se cicatrizeze. Dar Hulda nu-l lăsă cu nici un chip să se expună la o oboseală prea mare pentru el, și cînd Hulda ordona, trebuia s-o asculte.

Un munte curios acest Gousta, al cărui con central, brăzdat de prăpăstii pline de zăpadă, se înalță dintr-o pădure de brazi ca dintr-un guler verde aflat la baza sa. Și ce priveliști minunate se desfășoară înaintea ochilor, cînd le vezi de pe creastă! La răsărit, ținutul Numedal. La vest, tot Hardanger-ul cu ghețarii săi măreți, jos, la poalele muntelui, șerpuitoarea vale a Vestfjorddal-ului, între lacurile Mjös și Tinn, și Dal-ul cu casele sale în miniatură, ca adevărate jucării. Maan-ul pare o panglică luminoasă care strălucește de-a lungul cîmpiilor verzi.

Pentru a face această ascensiune, Joel pleca la cinci dimineața și se întorcea la șase seara. Sylvius Hog și Hulda îi ieșeau în întîmpinare. Îl așteptau în apropierea colibei luntrașului. Imediat ce turiștii și ghidul coborau din bac, se schimbau calde strîngeri de mînă și petreceau din nou o seară plăcută, toți trei împreună.

Profesorul mai tîra puțin piciorul, dar nu se plîngea. Aproape s-ar fi spus că nu era grăbit să se vindece, adică să părăsească hanul ospitalier al cucoanei Hansen.

De altfel, timpul trecea destul de repede. Sylvius Hog anunțase la Christiania că va mai rămîne o bucată de vreme la Dal. Zvonul despre pățania sa de la Rjukanfos se răspîndise în toată țara. Ziarele o povestiseră, dramatizînd situația în felul lor. Din această cauză soseau la han numeroase scrisori, fără să mai punem la socoteală revistele și ziarele. Pe toate trebuia să le citească. Și trebuia răspuns la ele.

Sylvius Hog citea și răspundea, și numele lui Joel și al Huldei, pomenite în această corespondență, se răspîndeau în toată Norvegia.

Dar vacanța petrecută la cucoana Hansen nu putea fi prelungită la nesfîrșit și Sylvius Hog nu știa mai mult decît la sosire cum va putea să-și plătească datoria de recunoștință. Totuși începuse să simtă că

această familie nu era chiar atît de fericită cum s-ar fi putut crede. Nerăbdarea cu care fratele şi sora aşteptau zilnic poşta din Christiania sau din Bergen, dezamăgirea lor, tristeţea, chiar, văzînd că nu le venea nici o scrisoare, toate acestea erau mai mult decît semnificative.

Se făcuse 9 iunie. Şi nici o ştire despre *Viken!* Trecuseră două săptămîni de cînd trebuia să se întoarcă! Nici o scrisoare de la Ole! Nimic ce ar fi putut s-o liniştească pe Hulda! Sărmana fată era desperată şi Sylvius Hog o vedea cu ochii înroşiţi de plîns, cînd venea la dînsul dimineaţa.

«Ce se întîmplă? se întreba el atunci. O nenorocire de care se tem şi pe care mi-o ascund. Oare să fie un secret de familie în care un străin nu se poate amesteca? Dar dacă le voi anunţa plecarea mea, poate că îşi vor da seama că se despart de un adevărat prieten!»

Şi în acea zi spuse:

— Dragii mei, se apropie momentul, spre marele meu regret, cînd voi fi silit să vă părăsesc!

— Atît de repede, domnule Sylvius! exclamă Joel, cu o părere de rău pe care n-o putea ascunde.

— Ei, timpul trece repede cînd sînt cu voi. Mă aflu de şaptesprezece zile la Dal!

— Şaptesprezece zile?... zise Hulda.

— Da, scumpă fată, şi sfîrşitul concediului meu se apropie. Nu mai am decît o săptămînă de pierdut, căci mai trebuie să fac şi drumul prin Drammen şi Konsberg. Şi cu toate că Storthing-ul vă datorează vouă faptul că nu trebuie să înlocuiască mandatul meu de deputat, tot aşa ca şi mine, nu va şti cum să se achite de obligaţia ce o are...

— Oh, domnule Sylvius! răspunse Hulda, care parcă voia să-i închidă gura cu mînuţa ei.

— Bine, Hulda! Văd că nu pot vorbi despre asta — cel puţin aici...

— Nici aici, nici în altă parte, zise fata.

— Fie! Nu eu sînt stăpînul şi trebuie să ascult! Dar Joel şi dumneata n-aţi vrea să veniţi să mă vedeţi la Christiania?

— Să vă vedem, domnule Sylvius?...

— Da! Să mă vedeţi... să rămîneţi cîteva zile în casa mea... cu cucoana Hansen, desigur...

— Dacă părăsim toţi hanul, cine-l va păzi în lipsa noastră? răspunse Joel.

— Dar hanul nu are nevoie de voi, cred, cînd se termină sezonul excursiilor. Aşa că aş veni să vă iau pe la sfîrşitul toamnei...

— Domnule Sylvius, va fi extrem de greu...

— Din contră, va fi uşor, prieteni. Nu-mi spuneţi nu! Nu voi accepta acest răspuns! Şi atunci cînd vă voi avea la mine, în cea mai frumoasă

cameră, între bătrînii mei Kate şi Fink, veţi fi ca şi copiii mei şi veţi putea să-mi spuneţi ce pot face pentru voi!

— Ce puteţi face, domnule Sylvius? răspunse Joel privind-o pe sora lui.

— Frate!... zise Hulda care ghicise gîndul lui Joel.

— Vorbeşte, băiatule, vorbeşte!

— Ei bine, domnule Sylvius, ne-aţi putea face o mare onoare!

— Care?

— Dacă nu v-ar încurca prea mult, să fiţi de faţă la nunta surorii mele Hulda...

— La nunta ei! exclamă Sylvius Hog. Cum? Mica mea Hulda se măritä?... Şi nu mi-aţi spus nimic pînă acum!

— Oh, domnule Sylvius... răspunse fata ai cărei ochi se umplură de lacrimi.

— Şi cînd va avea loc nunta?...

— Cînd va vrea soarta să ni-l aducă înapoi pe Ole, logodnicul ei. răspunse Joel.

CAPITOLUL XI

Atunci Joel îi povesti totul despre Ole Kamp. Sylvius Hog, foarte mişcat de cele întîmplate, ascultă cu o mare atenţie. Acum ştia totul. Citise ultima scrisoare care vestea sosirea lui Ole, şi Ole nu mai venea! Ce nelinişte, ce temeri pentru întreaga familie Hansen!

«Şi eu care mă credeam între oameni fericiţi!» gîndi el.

Totuşi, judecînd bine, i se păru că fratele şi sora erau prea desperaţi, cînd se mai putea avea oarecare speranţă. Numărînd mereu zilele din mai pînă în iunie, imaginaţia lor exagera cifra, ca şi cum le-ar fi numărat de două ori.

Profesorul vru deci să le dea argumente — nu argumente de circumstanţă, ci foarte serioase şi plauzibile, care să explice întîrzierea lui Ole. Totuşi chipul i se întunecă. Tristeţea lui Joel şi a Huldei îl impresiona adînc.

— Ascultaţi-mă, copii, le spuse el. Aşezaţi-vă lîngă mine, să stăm de vorbă.

— Şi ce-aţi putea să ne spuneţi, domnule Sylvius? răspunse Hulda. care nu-şi mai putu stăpîni durerea.

— Vă voi spune ceea ce-mi pare adevărat, spuse profesorul, şi iată ce: tocmai mă gîndeam la tot ce mi-a povestit Joel. Ei bine, cred că neliniştea voastră este exagerată. N-aş vrea să vă dau asigurări deşarte, dar cele petrecute trebuie judecate la proporţiile lor reale.

— Din păcate, domnule Sylvius, răspunse Hulda, sărmanul meu Ole s-a pierdut odată cu *Viken*... Nu-l voi mai revedea!

— Soră... soră!... exclamă Joel. Te rog să te liniştești. Lasă-l pe domnul Sylvius să vorbească...

— Să ne păstrăm sîngele rece, copii! Iată! Ole trebuia să se întoarcă la Bergen în 15 sau 20 mai?

— Da, zise Joel, în 15 sau 20 mai, cum scrie în scrisoare, şi sîntem acum în 9 iunie.

— Asta înseamnă o întîrziere de douăzeci de zile de la ultima dată cînd trebuia să se întoarcă *Viken*. E ceva, recunosc! Totuşi, nu trebuie cerut unei corăbii cu pînze ceea ce ai putea să te aştepţi de la o navă cu aburi.

— Asta i-am spus şi eu tot timpul Huldei şi o mai repet şi acum, zise Joel.

— Şi faci bine, băiatule, reluă Sylvius Hog. Pe de altă parte, s-ar putea ca *Viken* să fie o corabie veche, care merge anevoie, aşa cum se întîmplă cu cele mai multe nave din Terra-Nova, mai ales cînd au încărcătură mare. A fost şi o vreme foarte rea de cîteva săptămîni încoace. Poate că Ole n-a putut pleca în perioada indicată în scrisoare. În acest caz, e destul să fi întîrziat cu opt zile pentru ca *Viken* să nu se fi întors la timp şi Hulda să nu fi putut primi o altă scrisoare de la el. La tot ce vă spun, credeţi-mă, am chibzuit cu multă seriozitate. În plus, nu puteţi să ştiţi dacă instrucţiunile pe care le avea *Viken* nu-i lăsau alegerea să-şi ducă încărcătura în alt port, după cererea pieţii.

— Ole ar fi scris, răspunse Hulda, care nu putea să se agaţe nici măcar de această speranţă.

— Cine poate şti dacă n-a scris? reluă profesorul. Şi dacă a făcut-o, atunci poate nu-i *Viken* cauza întîrzierii, ci poşta din America. Închipuiţi-vă că nava lui Ole a trebuit să se oprească în vreun port al Statelor Unite — asta ar explica de ce nici una din scrisorile sale n-a ajuns încă în Europa!

— În Statele Unite... domnule Sylvius?

— Se întîmplă cîteodată, şi e destul să pierzi o cursă poştală pentru a-i lăsa mult timp pe prieteni fără ştiri... În orice caz, este un lucru foarte simplu de făcut, acela de a cere relaţiuni armatorilor din Bergen. Îi cunoaşteţi?

— Da, răspunse Joel, Domnii Help.

— Domnii Help, fii lui Help senior! exclamă Sylvius Hog.

— Da!

— Dar şi eu îi cunosc! Cel mai tînăr, Help junior cum i se zice, cu toate că are vîrsta mea, mi-este bun prieten. Am luat deseori masa împreună la Christiania! Domnii Help, copii! Ah, voi şti de la dînşii

totul despre *Viken*. Le voi scrie chiar azi şi, dacă va fi nevoie, mă voi duce să-i văd.

— Cît de bun sînteţi, domnule Sylvius! răspunseră Hulda şi Joel.

— Ei, fără mulţumiri, vă rog! Vă interzic! Oare eu v-am mulţumit pentru ceea ce aţi făcut? Cum am şi eu ocazia să vă fac un mic serviciu, vă şi luaţi avînt!

— Dar ne-aţi spus că plecaţi la Christiania, spuse Joel.

— Ei bine, voi pleca la Bergen dacă e absolută nevoie să plec la Bergen!

— Atunci ne părăsiţi, domnule Sylvius? zise Hulda.

— Ei bine, nu vă voi părăsi, scumpa mea fată! Sînt stăpîn pe faptele mele, cred, şi atîta timp cît nu voi face lumină în această chestiune, în afară de cazul că mă veţi da afară...

— Cum puteţi spune aşa ceva?

— Atunci am chef să rămîn la Dal pînă la venirea lui Ole. Vreau să-l cunosc pe logodnicul micuţei mele Hulda! Trebuie să fie un băiat vrednic de sora lui Joel!

— Da, seamănă cu fratele meu... spuse Hulda.

— Eram sigur! exclamă profesorul, care se arătă din nou plin de voie bună, fără îndoială vrînd să-i încurajeze.

— Ole seamănă cu Ole, domnule Sylvius, zise Joel, şi asta-i destul ca să aibă o inimă de aur.

— E posibil, dragul meu Joel, şi dorinţa de a-l cunoaşte e şi mai mare. Sînt sigur că mi-o voi împlini în curînd. Presimt că *Viken* nu va mai întîrzia mult.

— Să v-audă Cel-de-Sus!

— Şi de ce nu m-ar auzi? Da! Vreau să fiu de faţă la nunta Huldei, de vreme ce sînt invitat. Storthingu-l se va achita faţă de voi, prelungindu-mi concediul cu cîteva săptămîni. Mi l-ar fi prelungit cu mult mai mult dacă m-aţi fi lăsat să cad în Rjukanfos, aşa cum meritam!

— Domnule Sylvius, spuse Joel, cît de înviorător e ca cineva să vă asculte vorbind astfel şi cît bine ne faceţi!

— Nu atîta cît aş voi să fac, prieteni, pentru că vă datorez totul şi nu ştiu...

— Nu... Nu mai stăruiţi asupra accidentului acela!

— Din contră, voi insista. Ei, asta-i! Oare eu m-am smuls din ghearele Maristien-ului? Eu am fost acela care mi-am pus viaţa în primejdie, spre a vă salva? Eu m-am adus singur la hanul din Dal? Eu m-am îngrijit şi vindecat fără ajutorul doctorilor? Ah, dar vă previn, să ştiţi că sînt încăpăţînat ca un cal de brişcă! Mi-am pus în cap să fiu de faţă la nunta Huldei cu Ole Kamp şi, pe sfîntul Olaf, voi fi!

Încrederea este molipsitoare. Cum să nu fii cucerit de cea pe care

o arăta Sylvius Hog? El observă acest lucru, cînd văzu un mic surîs pe buzele bietei Hulda. De altfel, ea abia aştepta să-l creadă... Nu cerea decît să poată spera...

— Deci trebuie să ne gîndim că timpul trece repede. Haide, să începem pregătirile de nuntă!

— Le-am început, domnule Sylvius, încă acum trei săptămîni.

— Bine, atunci să nu le întrerupem!

— Să nu le întrerupem? răspunse Joel. Dar totul este gata.

— Totul? Şi rochia de mireasă, şi laibărul cu agrafe în filigran, şi cingătoarea, şi cerceii?

— Chiar şi cerceii!

— Şi coroana strălucitoare cu care vei arăta ca o sfîntă, mica mea Hulda?

— Da, domnule Sylvius.

— Şi invitaţiile sînt făcute?

— Toate, răspunse Joel, chiar şi aceea la care ţinem cel mai mult, a dumneavoastră.

— Şi domnişoara de onoare a fost aleasă printre cele mai cuminţi fete din Telemark?

— Şi printre cele mai frumoase, domnule Sylvius, spuse Joel, pentru că este domnişoara Siegfrid Helmboe din Bamble!

— Cu ce glas spune toate acestea vrednicul flăcău, observă profesorul, şi cum roşeşte! Ei, ei, oare din întîmplare domnişoara Siegfrid Helmboe din Bamble nu e hărăzită să devină doamna Joel Hansen din Dal?

— Da, domnule Sylvius, răspunse Hulda, Siegfrid, care este şi cea mai bună prietenă a mea!

— Bine, încă o nuntă! exclamă Sylvius Hog. Şi sînt sigur că voi fi invitat şi nu voi putea face altceva decît să vin. Nu-ncape îndoială că va trebui să-mi dau demisia din funcţia de deputat în Storthing, căci nu voi mai avea timp să iau parte la şedinţe! Atunci, dacă îmi îngădui, voi fi martorul tău, dragă Joel, după ce voi fi fost al surorii tale. Desigur, faceţi cu mine tot ce vreţi sau, mai bine-zis, tot ce vreau eu! Îmbrăţişează-mă, mica mea Hulda! Şi tu, strînge-mi mîna, băiatule! Şi acum să mergem să scriem amicului meu Help junior din Bergen!

Fratele şi sora părăsiră camera de la parter, pe care profesorul zicea c-o închiriază de acum încolo, şi plecară la treburile lor, ceva mai încrezători. Sylvius Hog rămase singur.

«Sărmana copilă! Sărmana copilă! murmură el. Da! I-am înşelat un moment durerea!... I-am redat puţin liniştea!... Dar întîrzierea este mare, şi pe mările atît de furtunoase, în această perioadă... Dacă *Viken* s-a scufundat?... Dacă Ole nu se va mai întoarce?»

Puţin după aceea, profesorul scria armatorilor din Bergen. Ceea ce cerea în scrisoarea sa erau amănunte mai precise despre *Viken* şi campania de pescuit. Voia să ştie dacă vreo împrejurare prevăzută sau nu a putut să-l oblige să-şi schimbe portul de destinaţie. Era important să afle cît mai repede cum îşi explicau negustorii şi marinarii din Bergen această întîrziere. În fine, el ruga pe amicul său Help junior să ia informaţiile cele mai precise şi să i le comunice cu prima poştă.

În această scrisoare atît de urgentă, Sylvius Hog explica de ce se interesa de tînărul marinar de pe *Viken*, cît de îndatorat era faţă de logodnica acestuia şi ce bucurie ar fi pentru el dacă ar putea să dea vreo speranţă copiilor cucoanei Hansen.

Imediat ce o termină, Joel duse scrisoarea la poşta din Moel. Ea trebuia să plece a doua zi dimineaţa. La 11 iunie va fi la Bergen. Deci, în 12 seara sau în 13 dimineaţa cel mai tîrziu, domnul Help junior putea să răspundă. Aproape trei zile aveau de aşteptat acest răspuns! Cît de lungi li se vor părea! Cu toate acestea, cu vorbe liniştitoare, cu argumente încurajatoare, profesorul reuşi să facă aşteptarea mai puţin grea. Acum, cînd cunoştea secretul Huldei, avea un subiect de discuţie care o interesa şi ce mîngîiere era pentru Joel şi sora sa să poată vorbi tot timpul despre cel plecat!

— Nu fac parte acum din familia voastră? repeta Sylvius Hog. Da! Ca un fel de unchi sosit din America sau din altă parte.

Şi pentru că făcea parte din familie, nu trebuiau să mai aibă nici un secret faţă de el.

El văzuse şi atitudinea copiilor faţă de mama lor. Rezerva în care se ţinea cucoana Hansen trebuia să aibă, după el, o altă cauză de nelinişte decît aceea pricinuită de întîrzierea lui Ole Kamp. Crezu deci că e bine să vorbească cu Joel. Acesta nu ştiu ce să-i spună. Atunci încercă să afle cîte ceva de la cucoana Hansen însăşi; ea nu voi să-şi trădeze cu nimic secretul, aşa că trebui să renunţe să-l afle. Viitorul i-l va destăinui.

Aşa cum prevăzuse Sylvius Hog, răspunsul lui Help junior ajunse la Dal în dimineaţa zilei de 13. Joel plecase în zori în întîmpinarea poştaşului. El aduse scrisoarea în sala mare, unde profesorul se găsea cu cucoana Hansen şi fiica ei.

Mai întîi se aşternu o tăcere adîncă. Hulda, foarte palidă, n-ar fi putut scoate un cuvînt, atît de tare îi bătea inima de emoţie. Ea strînse mîna fratelui ei, la fel de tulburat ca şi dînsa.

Sylvius Hog deschise scrisoarea şi citi cu voce tare.

Spre regretul său, răspunsul lui Help junior nu conţinea decît indicaţii vagi şi profesorul abia putu să-şi ascundă dezamăgirea faţă de tinerii care-l ascultau cu lacrimile în ochi.

Viken părăsise în adevăr Saint-Pierre Miquelon la data comunicată în ultima scrisoare a lui Ole Kamp, după cum s-a aflat de la alte nave care sosiseră la Bergen plecînd din Terra-Nova după *Viken*. Aceste nave nu-l întîlniseră în drumul lor. Dar şi ele avuseseră de luptat cu mari furtuni în dreptul Islandei. Totuşi au putut să scape. De ce atunci să nu fi avut şi *Viken* aceeaşi soartă? Poate s-a adăpostit undeva. Era de altfel o corabie foarte bună, foarte solidă, avînd un foarte destoinic comandant, pe căpitanul Frikel din Hammersfest, şi un încercat echipaj care îşi dovedise meritele în situaţii grele. Oricum însă, această întîrziere devenea îngrijorătoare şi, dacă se prelungea, era de temut ca *Viken* să se fi scufundat.

Help junior regreta că nu putea să dea ştiri mai bune despre tînăra rudă a familiei Hansen. În ceea ce-l privea pe Ole Kamp, vorbea despre el ca despre un marinar curajos, demn de întreaga simpatie pe care-o inspira prietenului său Sylvius.

Help junior termina asigurîndu-l pe profesor de adînca sa dragoste, adăugînd apoi salutări din partea familiei sale. În fine, promitea să-i comunice fără întîrziereorice veste despre *Viken* sosită în orice port al Norvegiei şi semna: «Cu stimă, Fraţii Help».

Sărmana Hulda, sfîrşită, căzuse pe un scaun, în timp ce Sylvius Hog citea scrisoarea; ea plîngea cînd el o termină.

Joel, cu braţele încrucişate, ascultase fără să scoată un cuvînt, fără să îndrăznească s-o privească pe sora lui.

Cucoana Hansen, după ce Sylvius Hog isprăvi de citit, se retrase în camera sa. Se părea că se aşteptase la această nenorocire, cum se mai aştepta şi la altele!

Profesorul făcu atunci semn Huldei şi fratelui ei să se apropie. Voia să le mai vorbească despre Ole Kamp, să le spună tot ce imaginaţia sa găsea mai mult sau mai puţin cu putinţă să se fi petrecut şi se exprima cu o siguranţă care părea cel puţin nepotrivită, după cele scrise de Help junior. Nu, el presimţea! Nu, încă nu era cazul să despere. Nu erau atîtea exemple de întîrzieri mai mari, în cursul navigaţiilor, în mările care se întind între Norvegia şi Terra-Nova? Da, fără îndoială! *Viken* nu era el o navă solidă, bine condusă, cu un echipaj bun şi deci avînd condiţii mai favorabile decît alte nave care se întorseseră în port? Fără discuţie.

— Să sperăm deci, scumpii mei copii, şi să aşteptăm! Dacă *Viken* ar fi naufragiat între Islanda şi Terra-Nova, numeroasele nave, care trec pe acest drum pentru a se întoarce în Europa, n-ar fi găsit ele vreo epavă? Ei bine, nu! Nici o urmă de corabie n-a fost văzută în aceste părţi, atît de brăzdate de nave la întoarcerea lor de la pescuit! Oricum însă, trebuie făcut ceva, trebuie obţinute informaţii mai sigure. Dacă

în această săptămînă rămînem tot fără ştiri despre *Viken* sau fără o scrisoare de la Ole, voi pleca la Christiania, mă voi adresa Marinei care va face cercetări, şi am convingerea că ele îşi vor atinge ţelul, spre liniştea noastră a tuturor!

Oricît de încrezător se arăta profesorul, Joel şi Hulda simţeau că el nu mai vorbea acum ca înainte de a fi primit scrisoarea din Bergen, scrisoare al cărei conţinut nu mai lăsa loc pentru mari speranţe. Sylvius Hog nu mai îndrăznea să facă aluzii la apropiata nuntă a Huldei cu Ole Kamp. Şi totuşi el repeta cu putere de convingere:

— Nu, nu este posibil! Ole să nu se mai întoarcă în casa Hansen! Ole să nu se căsătorească cu Hulda! Mi-e cu neputinţă să cred că o să se întîmple o asemenea nenorocire!

Aceasta era convingerea lui personală. Izvora din energia caracterului său, din tăria sa firească, pe care nimic nu putea s-o înfrîngă. Dar cum putea s-o împărtăşească altora, şi mai ales celor pe care soarta lui *Viken* îi privea aşa de direct?

Mai trecură cîteva zile. Sylvius Hog, cu totul vindecat, făcea lungi plimbări prin împrejurimi. Obliga pe Hulda şi pe fratele ei să-l însoţească, pentru a nu-i lăsa singuri — confruntîndu-se cu ei înşişi. Urcară toţi trei pe valea Vestfjorddal pînă la mijlocul drumului spre cascadele Rjukan-ului. A doua zi coborîră, îndreptîndu-se spre Moel şi lacul Tinn. O dată lipsiră chiar douăzeci şi patru de ore. Prelungiseră excursia pînă la Bamble, unde profesorul făcu cunoştinţă cu fermierul Helmboe şi cu fiica sa Siegfrid. Cu cîtă căldură o primi prietena pe sărmana Hulda şi ce vorbe duioase găsi pentru a o consola!

Şi aici Sylvius Hog insuflă puţin curaj bieţilor oameni. Scrisese Marinei din Christiania. Guvernul se ocupa de *Viken*. Îl vor regăsi! Ole va reveni. Putea chiar să sosească dintr-o zi în alta. Nu! Nunta nu va întîrzia cu şase săptămîni! Vrednicul om părea aşa de convins, încît dădeai crezare mai mult convingerii decît argumentelor sale.

Vizita la familia Helmboe le făcut bine copiilor cucoanei Hansen. Şi cînd se întoarseră acasă, erau mai liniştiţi decît atunci cînd plecaseră.

Se făcuse 15 iunie. *Viken* avea deci o întîrziere de o lună. Cum era vorba de o traversare relativ scurtă, de la Terra-Nova pînă la coasta Norvegiei, întîrzierea întrecuse măsura — chiar pentru o navă cu pînze. Hulda suferea cumplit. Fratele ei nu găsea nici un cuvînt ca s-o aline. În faţa acestor sărmane fiinţe, profesorul se omora să-i facă să păstreze puţina speranţă ce le-o insuflase. Hulda şi Joel nu mai părăseau pragul casei decît ca să cerceteze cu privirea drumul dinspre Moel, sau să înainteze puţin pe şoseaua spre Rjukanfos. Ole Kamp trebuia să sosească prin Bergen, dar se putea întîmpla să vină şi prin

Christiania, dacă ruta lui *Viken* fusese schimbată. Cînd se auzea un zgomot de brişcă printre copaci sau un strigăt de afară, cînd umbra unui drumeţ se deslușea departe la cotitură, inima le bătea să se spargă, dar în zadar! Oamenii din Dal se interesau şi ei. Mergeau în întîmpinarea poştaşului în susul şi în josul Maan-ului. Toţi erau preocupaţi de această familie atît de iubită în ţinut, de sărmanul Ole care era şi el aproape un copil al Telemark-ului. Dar nici o scrisoare nu sosea din Bergen sau Christiania, ca să aducă vreo veste despre cel plecat.

La 16, nimic nou. Sylvius Hog nu mai putea sta locului. Înţelese că trebuia să se pună personal în mişcare. Aşadar, îi vesti că, dacă nu va primi nimic pînă a doua zi, va pleca la Christiania şi va vedea cu proprii lui ochi dacă cercetările erau făcute cum trebuie. Desigur, îi venea greu să-i lase singuri pe Hulda şi Joel, dar nu se putea altfel, şi va reveni imediat ce va fi făcut demersurile necesare.

În 17, trecuse o mare parte a zilei, cea mai tristă din toate. Din zori, ploaia nu încetase nici o clipă. Vîntul şuiera printre arbori. Rafale mari izbeau ferestrele ce dădeau spre Maan.

Era ora şapte. Tocmai terminaseră cina, în tăcere, ca într-o casă îndoliată. Sylvius Hog nu reuşise nici măcar să-i antreneze într-o convorbire. Îi lipseau cuvintele şi ideile. Ce mai putea spune, ceva care să nu fi fost spus de sute de ori? Nu vedea că absenţa aceasta prelungită spulbera toate argumentele de pînă acum?

— Plec mîine la Christiania, zise el. Joel, vezi să-mi găseşti o brişcă. Mă veţi conduce pînă la Moel şi vă veţi întoarce de îndată la Dal!

— Da, domnule Sylvius, zise Joel. N-aţi vrea să vă conduc mai departe?

Profesorul nu primi, arătînd spre Hulda pe care nu voia s-o lase singură, fără fratele ei.

În acest moment, un zgomot foarte slab se auzi de pe şosea, dinspre Moel. Toţi ascultară. Foarte curînd nu mai încăpea îndoială că era zgomotul unei brişti. Aceasta venea în goană spre Dal. Vreun călător voia să rămînă noaptea la han? Era foarte puţin probabil, căci rareori turiştii soseau la o oră atît de tîrzie.

Hulda se ridică tremurînd. Joel se îndreptă spre uşă, deschise şi privi afară.

Zgomotul se auzi mai tare. Se putea într-adevăr deslui pasul unui cal şi scrîţîitul roţilor unei brişti. Dar furtuna era aşa de puternică încît trebuiră să închidă uşa.

Sylvius Hog mergea încoace şi încolo prin sala mare. Joel şi sora sa stăteau unul lîngă altul.

Brişca nu mai putea fi decît la douăzeci de paşi de casă. Se va opri oare sau va trece mai departe?

La toţi inima le bătea pînă în gît.

Brişca se opri. Se auzi o voce care chema... Nu era vocea lui Ole Kamp! Aproape imediat cineva bătu la uşă.

Joel deschise.

Un om stătea în prag.

— Domnul Sylvius Hog? întrebă el.

— Eu sînt! răspunse profesorul, înaintînd. Cine eşti dumneata, prietene?

— Un trimis special din Christiania, din partea comandantului Marinei.

— O scrisoare pentru mine?

— Iat-o.

Şi trimisul special îi întinse un plic mare, pecetluit cu sigilii oficiale.

Hulda nu mai avu putere să se ţină pe picioare. Fratele ei o aşeză pe un scăunel. Nici unul, nici celălalt n-aveau curajul să-l grăbească pe Sylvius Hog să deschidă scrisoarea.

În fine, el citi următoarele:

Domnule profesor,

Ca răspuns la ultima Dvs. scrisoare, vă trimit în acest plic un document care a fost culeș pe mare de către o navă daneză, la data de 5 iunie. Din păcate, acest document nu mai lasă nici o îndoială despre soarta lui Viken.

Sylvius Hog, fără să citească scrisoarea pînă la sfîrşit, scoase documentul din plic. Îl privea, îl întorcea...

Era un bilet de loterie avînd numărul 9672.

Pe spatele biletului erau scrise aceste rînduri:

3 mai. Dragă Hulda, Viken se va scufunda!... Din tot ce aveam, nu mi-a mai rămas decît acest bilet!... Îl încredinţez soartei ca să-l facă să ajungă la tine şi, cum eu nu voi mai fi, te rog să te duci la tragere!... Primeşte-l, împreună cu ultimul meu gînd pentru tine!... Hulda, nu mă uita în rugăciunile tale!... Adio, scumpa mea logodnică, adio!... Ole Kamp.

CAPITOLUL XII

Iată deci care era secretul tînărului marinar! Această şansă de cîştig pe care se bizuia, ca să aducă o avere logodnicii sale! Un bilet de loterie, cumpărat înainte de plecare!... Şi în timp de *Viken* se scufunda, îl băgase într-o sticlă, o aruncase în mare, împreună cu un ultim rămas bun pentru Hulda!

De data aceasta Sylvius Hog fu zdrobit. Privea scrisoarea, apoi

documentul! Nu mai rosti nici o vorbă. Ce mai era de spus? Nu te mai puteai îndoi de catastrofa lui *Viken* şi de pieirea tuturor acelora pe care-i aducea în Norvegia.

Hulda, în timp ce Sylvius Hog citea scrisoarea, putuse să reziste şi să-şi stăpînească spaima. Dar după ultimele cuvinte ale biletului lui Ole, căzu în braţele lui Joel. A trebuit să fie dusă în camera ei, unde mama îi dădu primele îngrijiri. Apoi vru să rămînă singură şi, în genunchi, lîngă pat, se rugă pentru sufletul lui Ole Kamp.

Cucoana Hansen reveni în sală. Mai întîi făcu un pas către profesor, ca şi cum ar fi vrut să-i vorbească, apoi se îndreptă spre scară şi dispăru.

Joel, după ce-şi însoţise sora, ieşi şi el. Se sufoca în această casă bîntuită de nenorociri. Avea nevoie de aerul de afară, de duhul furtunii, şi voia să rătăcească o parte din noapte pe malurile Maan-ului.

Sylvius Hog rămase singur. În prima clipă, abătut de această lovitură de trăsnet, reuşi totuşi să-şi regăsească energia obişnuită. Făcu înconjurul sălii de două-trei ori, ciuli urechea dacă fata nu chema pe nimeni, se aşeză lîngă masă şi gîndurile lui îşi reluară cursul.

«Hulda, îşi spunea el, Hulda să nu-şi mai revadă logodnicul! E cu putinţă o asemenea nenorocire? Nu! Totul se încrîncenează în mine la un asemenea gînd! *Viken* s-a scufundat, fie! Dar e absolut sigur că Ole a murit? Nu pot crede! În toate cazurile de naufragiu, numai timpul poate arăta dacă nimeni nu a supravieţuit catastrofei! Da! Mă îndoiesc, vreau să mă îndoiesc, chiar dacă nici Hulda, nici Joel şi nimeni altul nu-mi împărtăşesc îndoiala! *Viken* a fost înghiţit de valuri, fie, dar cum se explică de ce nu s-a văzut nici o rămăşiţă a lui pe mare? Nici una, afară de această sticlă în care sărmanul Ole a vrut să închidă ultimul său gînd şi, odată cu el, tot ce avea pe lume!»

Sylvius Hog ţinea documentul în mînă. Privea, pipăia, întorcea pe toate feţele acest petic de hîrtie pe care sărmanul băiat clădise o întreagă speranţă de fericire!

Între timp, profesorul, vrînd să-l examineze îndeaproape, se ridică, mai ascultă dacă sărmana fată nu chema pe mama sau pe fratele ei, apoi intră în camera sa.

Acest bilet era un bilet de loterie emis de Şcolile din Christiania, loterie pe atunci foarte populară în Norvegia. Lozul cel mare: o sută de mii de mărci. Valoarea totalizată de celelalte cîştiguri: nouăzeci de mii de mărci. Numărul biletelor: un milion — toate vîndute.

Biletul lui Ole Kamp avea numărul 9672. Dar acuma, fie că numărul era bun sau rău, că tînărul marinar avea sau nu o tainică pricină de a crede în norocul său, el nu va mai fi acolo în momentul tragerii acestei loterii, care trebuia să aibă loc la 15 iulie, adică peste douăzeci de zile. Hulda, după ultima sa dorinţă, trebuia să se prezinte în locul lui şi să răspundă.

Sylvius Hog, la lumina sfeşnicului de lut ars, recitea cu atenţie rîndurile de pe dosul biletului, ca şi cum voia să le găsească un înţeles ascuns.

Aceste rînduri fuseseră scrise cu cerneală. Era evident că mîna lui Ole nu tremurase cînd le-a scris, ceea ce dovedea că marinarul de pe *Viken* îşi păstrase tot sîngele rece în momentul naufragiului. Se găsea deci în împrejurări în care putea să uzeze de un mijloc oarecare de salvare, vreun lemn plutitor, o scîndură dusă de curent, dacă nu cumva totul fusese înghiţit de hăul în care se scufunda nava.

De cele mai multe ori, documentele găsite pe mare dau posibilitatea să se cunoască cu aproximaţie locul unde s-a produs catastrofa. Pe acesta nu era însă indicată vreo latitudine sau longitudine care să permită să se întrevadă unde erau coastele cele mai apropiate ale unui continent sau insule. Trebuia dedus că nici căpitanul, nici alt om din echipaj nu ştiau unde se afla atunci *Viken*. Tîrît fără îndoială de una din acele furtuni de neînfruntat, corabia fusese azvîrlită departe de ruta sa şi cerul acoperit nu i-a permis să se orienteze după soare, astfel încît nu a descoperit cîteva zile poziţia unde se afla. Mai mult ca sigur, deci, că nu se va şti niciodată în care regiune din nordul Atlanticului, în largul Terra-Novei sau al Islandei, abisul i-a înghiţit pe naufragiaţi. Această împrejurare spulbera orice speranţă, chiar şi a celui ce nu voia să deznădăjduiască.

În adevăr, avînd o indicaţie oricît de vagă, s-ar fi putut întreprinde cercetări, trimite o navă la locul catastrofei, găsi poate vreo rămăşiţă. Cine ştie dacă unul sau mai mulţi supravieţuitori ai echipajului n-au ajuns undeva pe coasta continentului arctic, unde se găsesc fără ajutor, fiind în imposibilitate de a se repatria?

Aceasta era îndoiala care începuse să se nască în spiritul lui Sylvius Hog — îndoială de necrezut pentru Hulda şi Joel şi pe care profesorul se ferea să le-o împărtăşească acum, căci deziluzia pe care ar suferi-o, dacă ea nu avea temei, ar fi fost foarte dureroasă.

«Şi totuşi, îşi spunea el, dacă documentul nu dă nici o indicaţie utilă, se ştie cel puţin în ce regiune a fost culeasă sticla! Scrisoarea nu o spune, dar Marina din Christiania o ştie! Nu este şi acesta un indiciu care ar putea fi de folos? Studiindu-se direcţia curenţilor, a vînturilor şi raportîndu-le la data presupusă a naufragiului, nu s-ar putea oare?... În fine, voi scrie din nou. Trebuie grăbite cercetările, oricît de mici ar fi şansele ca ele să izbutească. Nu! Nu o voi părăsi niciodată pe sărmana Hulda! Niciodată, atîta timp cît nu voi avea o dovadă absolută, nu voi crede în moartea logodnicului său!»

Astfel chibzuia Sylvius Hog. Dar în acelaşi timp se hotărî să nu mai vorbească de demersurile ce le va face, de strădaniile pe care le va

determina cu influenţa sa. Deci nici Hulda, nici fratele ei nu ştiură nimic de cele scrise la Christiania. În plus, se hotărî să-şi amîne fără termen plecarea care urma să aibă loc a doua zi şi să se ducă peste cîteva zile doar pînă la Bergen. Aici va afla de la fraţii Help tot ce se ştia despre *Viken*, va vorbi personal cu cei mai capabili navigatori. va găsi căile pe care trebuiau întreprinse primele cercetări.

În urma informaţiilor date de Marină, ziarele din Christiania, apoi cele din Norvegia şi Suedia, apoi cele din Europa s-au interesat încetul cu încetul de biletul de loterie, transformat în document. Era ceva înduioşător în acest mesaj al unui logodnic către logodnica sa şi opinia publică era pe drept cuvînt mişcată.

Cel mai important ziar din Norvegia, *Morgen-Blad*, fu primul în care apăru istoria lui *Viken* şi a lui Ole Kamp. Din celelalte treizeci şi şapte de ziare care apăreau în ţară la acea epocă, nici unul n-a omis s-o publice în termeni emoţionanţi. *Illustreret Nyhedsblad* tipări chiar un desen închipuind scena naufragiului. Se vedea *Viken* răsturnîndu-se, cu pînzele sfîşiate, cu catargele sfărîmate, gata să piară în valuri. Ole, la prova, arunca sticla în mare în momentul cînd îşi încredinţa sufletul Domnului, îndreptîndu-şi ultimul gînd spre Hulda. La o oarecare depărtare, o imagine alegorică, învăluită de un nor străveziu, arăta cum un val arunca sticla la picioarele tinerei logodnice. Totul era desenat în cadrul biletului, al cărui număr se detaşa într-un pătrat special. Scenă naivă, fără îndoială, dar care trebuia să aibă un mare succes în aceste ţinuturi care credeau încă în legendele Ondinelor şi Valkyriilor.

Faptul fu apoi reprodus şi comentat în Franţa, Anglia şi pînă şi în Statele Unite ale Americii. Numele de Hulda şi Ole, ca şi povestea lor, se răspîndeau pretutindeni cu ajutorul condeiului şi peniţei. Tînăra norvegiană din Dal avu, fără să ştie, privilegiul de a pasiona opinia publică.

Sărmana fată habar n-avea de vîlva ce se făcea în jurul ei.

De altfel, nimic n-ar fi putut s-o abată de la durerea de care se lăsase cu totul copleşită.

Nu era de mirare interesul pe care-l stîrnise povestea pe ambele continente, interes explicabil, deoarece firea omenească alunecă uşor pe panta superstiţiilor. Un bilet de loterie cu numărul 9672, găsit în asemenea împrejurări şi smuls providenţial valurilor, nu putea fi decît un loz predestinat. Nu era el hărăzit între toate ca prin minune să cîştige marele premiu de o sută de mii de mărci? Nu preţuia oare o avere, acea avere pe care se bizuia Ole Kamp?

De aceea nu trebuie să vă surprindă că sosiră la Dal propuneri foarte serioase pentru cumpărarea lozului, dacă Hulda consimţea să-l vîndă.

La început, preţurile oferite erau neînsemnate, dar ele urcau zi de zi. Se putea deci prevedea că, treptat, pe măsură ce tragerea se apropia, costul va deveni din ce în ce mai mare.

Ofertele veniră nu numai din ţările scandinave, atît de predispuse să creadă în amestecul unor puteri supranaturale în viaţa oamenilor, dar şi din străinătate şi chiar din Franţa. Englezii, atît de flegmatici, intrară şi ei în joc şi, după ei, americanii, care de obicei nu-şi cheltuiesc dolarii în fantezii atît de puţin practice. O mulţime de scrisori ajunseră la Dal. Ziarele nu întîrziară să publice propunerile avantajoase făcute familiei Hansen. Se poate spune că se organiză o mică bursă, ale cărei cote variau, însă erau în continuă urcare.

Astfel se oferiră multe sute de mărci pentru acest bilet, care, în definitiv, n-avea decît o şansă de unu la un milion ca să cîştige marele premiu. Era absurd, fără îndoială, dar superstiţiile n-au legătură cu judecata limpede. Capetele se înfierbîntă şi, duşi de curent, oamenii dau din ce în ce mai mult.

Aşa se şi întîmplă. Opt zile după ce avusese loc evenimentul, ziarele anunţau că valoarea biletului depăşea o mie, o mie cinci sute şi chiar două mii de mărci. Un englez din Manchester oferise două sute de lire sterline, ceea ce însemna două mii cinci sute de mărci. Un american din Boston supralicită şi propuse să cumpere numărul 9672 al loteriei Şcolilor din Christiania pentru suma de o mie de dolari — aproximativ cinci mii de franci.

E de la sine înţeles că Hulda nu se interesa deloc de ceea ce pasiona atît de mult o anumită categorie de oameni. Nici nu voi să ia cunoştinţă de scrisorile ce soseau la Dal în legătură cu biletul. Totuşi, profesorul fu de părere că trebuia să afle ce propuneri se făceau, deoarece Ole Kamp îi lăsase ei drept moştenire lozul 9672.

Hulda refuză toate ofertele. Acest bilet reprezenta ultima scrisoare a logodnicului ei.

Şi să nu se creadă că sărmana fată ţinea să-l aibă, gîndindu-se că ar putea cîştiga unul din premii! Nu! Ea nu vedea în el decît cel din urmă rămas bun al unui naufragiat, o ultimă amintire pe care voia s-o păstreze cu sfinţenie. Nu-i păsa de o avere pe care nu ar fi putut s-o împartă cu Ole. Ce putea fi mai mişcător, mai gingaş decît acest cult pentru o amintire!

De altfel, făcîndu-i cunoscute diversele propuneri ce-i erau adresate, Sylvius Hog şi Joel nu voiau s-o influenţeze în nici un fel pe Hulda. Ea nu trebuia să-şi asculte decît inima. Şi se ştie ce răspuns dăduse inima ei. Joel, de altfel, o aproba în totul pe sora sa. Lozul lui Ole Kamp nu trebuia vîndut nimănui, cu nici un preţ.

Sylvius Hog nu numai că era de acord cu Hulda. El o felicită chiar

Hulda refuză toate ofertele

că nu-şi pleacă urechea la toate aceste tîrguieli. Îţi poţi închipui cum acest loz, vîndut altuia, ar trece din mînă în mînă, transformat într-un fel de bancnotă care pînă la data tragerii ar ajunge probabil o hîrtie zdrenţuită?

Şi Sylvius Hog mergea mai departe. Oare devenise şi el superstiţios? Nu, fără îndoială, dar dacă Ole Kamp ar fi fost aici, el i-ar fi spus: «Păstrează, băiete, acest bilet, păstrează-l! A fost mai întîi el salvat de naufragiu, apoi tu! Ei bine, trebuie văzut!... Nu se ştie!... Nu! Nu se ştie!...»

Şi dacă Sylvius Hog, profesor de Drept şi deputat în Storthing, gîndea astfel, puteai oare să te miri că publicul se omora după loz? Nu, şi nimic mai firesc ca numărul 9672 să facă vîlvă.

În casa cucoanei Hansen nu era nimeni deci care să fie contra acestui sentiment atît de pios al tinerei fete — nimeni, afară de mama ei.

De cele mai multe ori cucoana Hansen îşi vărsa focul, mai ales atunci cînd Hulda nu era acasă. Supărarea ei îl întristă foarte tare pe Joel. Mama sa — cel puţin aşa credea el — nu se va mulţumi numai cu dojeni. Ea va voi s-o convingă în taină pe Hulda să primească ofertele ce i se făceau. «Cinci mii de mărci, un loz! repeta dînsa. I se propun cinci mii de mărci! »

Cucoana Hansen nu voia să vadă nimic din ceea ce era înduioşător în refuzul fiicei sale. Nu se gîndea decît că cinci mii de mărci reprezentau o sumă mare. O singură vorbă de-a Huldei le putea aduce în casă. De altfel, ea nu credea în valoarea supranaturală a biletului, oricît era de norvegiană. Şi să renunţi la cinci mii de mărci pentru o şansă la un milion de a cîştiga o sută de mii, nu putea intra în spiritul ei lucid şi practic.

E foarte adevărat că, făcînd abstracţie de superstiţii, să renunţi la un lucru cert pentru unul nesigur şi în condiţii atît de puţin probabile, nu era o dovadă de înţelepciune. Dar, cum se ştie, acest bilet nu era pentru Hulda un simplu bilet de loterie, ci ultima scrisoare a lui Ole Kamp, şi i s-ar fi sfărîmat inima de durere numai la gîndul să se despartă de el.

Între timp, cucoana Hansen dezaproba făţiş purtarea fiicei ei. Se vedea cum se iscă între ele o zîzanie surdă. Era de temut că într-o zi sau alta mama îi va cere Huldei să revină asupra hotărîrii luate. Vorbise în acest sens cu Joel, care nu ezitase să ţină partea surorii sale.

Desigur, Sylvius Hog ştia tot ce se întîmplă. Îşi dădea seama că asta sporea suferinţa Huldei şi-i părea foarte rău. Joel îl întreba cîteodată:

— Oare sora mea nu are dreptul de a refuza? Nu fac bine să-i aprob refuzul?

— Fără discuţie! îi răspundea Sylvius Hog. Şi cu toate acestea, din punct de vedere matematic, mama voastră are dreptate de un milion de ori! Dar nu totul este matematic în lumea asta! Calculele n-au ce căuta în pornirile inimii.

În timpul acestor două săptămîni, au trebuit să vegheze asupra Huldei. Copleşită de atîtea suferinţe, sănătatea ei dădea prilej de temeri. Din fericire îngrijirile nu-i lipsiră. La rugămintea lui Sylvius Hog, prietenul său, celebrul doctor Boek sosi la Dal s-o vadă pe tînăra bolnavă. Nu putu să-i recomande decît odihnă şi linişte sufletească, dacă era cu putinţă. Dar adevăratul mijloc de vindecare era întoarcerea lui Ole, şi de acest leac dispunea numai soarta. În orice caz, Sylvius Hog nu înceta s-o consoleze pe biata fată şi să-i spună cuvinte aducătoare de speranţă. Şi oricît părea de necrezut, Sylvius Hog nu-şi pierdea încrederea. Treisprezece zile trecuseră de cînd sosise biletul trimis de Marină la Dal.

Era 30 iunie. Încă cincisprezece zile şi se va desfăşura cu mare pompă tragerea loteriei Şcolilor, într-una din vastele săli din Christiania.

Tocmai în această zi de 30 iunie, dimineaţa, Sylvius Hog primi o nouă scrisoare de la Marină, ca răspuns la demersurile lui repetate. Această scrisoare îl îndemna să ia contact cu autorităţile maritime din Bergen. În plus, îl autoriza să organizeze imediat, cu concursul Statului, cercetări în privinţa corăbiei *Viken*.

Profesorul nu vru să-i spună nimic lui Joel, şi nici Huldei, despre ce avea de gînd să întreprindă. Se mulţumi să le anunţe plecarea sa, pretextînd o călătorie de afaceri care va ţine numai cîteva zile.

— Domnule Sylvius, vă rog să nu ne părăsiţi! îi zise sărmana fată.

— Cum să vă părăsesc... pe voi care-aţi devenit copiii mei! răspunse Sylvius Hog.

Joel se oferi să-l conducă. Totuşi, ca să nu-şi dea seama că pleacă la Bergen, profesorul nu-i îngădui să meargă cu el decît pînă la Moel. De altfel, Hulda nu trebuia să rămînă singură cu mama ei. După ce stătuse în pat cîteva zile, începea acum să se scoale, dar mai era foarte slabă, nu ieşea din cameră şi fratele ei vedea că nu poate s-o părăsească.

La ora unsprezece brişca se afla în faţa uşii hanului. Profesorul se urcă cu Joel, după ce-şi luă rămas bun de la Hulda. Apoi amîndoi dispărură la cotitura drumului, sub frunzişul înalţilor mesteceni de pe mal.

În aceeaşi seară Joel se întoarse la Dal.

CAPITOLUL XIII

Sylvius Hog plecase la Bergen. Firea lui tenace şi caracterul energic, un moment zdruncinate, se vădeau din nou. Nu voia să creadă în moartea lui Ole Kamp, nici să admită că Hulda era osîndită să nu-l revadă niciodată. Nu, atîta timp cît nu existau dovezi materiale precise, el socotea faptul neadevărat. Cum se spune în popor, «îi era peste puteri» să creadă aşa ceva.

Dar avea vreo indicaţie pe care se putea baza în vederea cercetărilor pe care trebuia să le înceapă la Bergen? Da, dar o indicaţie vagă, trebuie să recunoaştem. Ştia în adevăr la ce dată biletul fusese aruncat de Ole Kamp în mare, la ce dată şi pe ce meleaguri fusese găsită sticla care conţinea lozul. Acest lucru îl aflase din scrisoarea primită de la Marină, scrisoare care-l făcuse să plece imediat la Bergen, ca să ia înţelegere cu fraţii Help şi cu marinarii cei mai pricepuţi din port. Poate că atît va fi de ajuns pentru a îndruma cercetările privitoare la *Viken* pe o cale rodnică.

Călătoria se încheie cît mai repede posibil. Ajuns la Moel, Sylvius Hog trimise înapoi cu brişca pe însoţitorul lui. Urcă apoi într-una din bărcile din scoarţă de mesteacăn, care fac traversările pe lacul Tinn. Odată ajuns la Tinoset, în loc să se îndrepte spre sud, adică pe la Bamble, închirie o a doua brişcă şi-şi urmă drumul prin Hardanger, pentru a putea ajunge cît mai repede la golful cu acelaşi nume. Aici *Run*, o mică navă cu aburi care deserveşte golful, îl duse pînă la capătul de jos. În fine, după ce traversă o reţea de fiorduri printre nenumăratele ostroave şi insule cu care e presărat litoralul norvegian, debarcă la Bergen în zorii zilei de 2 iulie.

Acest vechi oraş — scăldat de două fiorduri, Sogne şi Hardanger — este situat într-o regiune splendidă, cu care s-ar putea asemăna Elveţia, dacă un braţ maritim artificial ar aduce apele Mediteranei la poalele munţilor ei. O frumoasă alee de frasini deschidea drumul spre primele locuinţe din Bergen. Casele înalte, cu săgeată pe acoperiş, au zidurile de un alb strălucitor, ca cele ale oraşelor arabe, şi sînt îndesate într-un fel de triunghi neregulat care cuprinde pe cei treizeci de mii de locuitori. Bisericile datează din secolul al XII-lea. Catedrala înaltă este zărită de departe de vapoarele care sosesc din larg. Este capitala comercială a Norvegiei, cu toate că se află departe de liniile de comunicaţii şi la mare distanţă de celelalte două oraşe care din punct de vedere politic deţin primul şi al doilea loc în regat — Christiania şi Drontheim.

În orice altă împrejurare, profesorul ar fi avut plăcere să studieze această capitală de district, poate mai mult olandeză decît norvegiană

prin aspectul şi obiceiurile sale. Cercetarea ei făcea parte din programul său de vacanţă. Dar de la peripeţiile de pe Maristien, de cînd sosise la Dal, programul său suferise importante modificări. Sylvius Hog nu mai era acum deputatul turist care voia să studieze temeinic ţara din punct de vedere politic şi comercial. Era oaspetele casei Hansen, îndatoratul lui Joel şi al Huldei, ale căror interese aveau întîietate. Era debitorul care voia cu orice preţ să-şi plătească datoria de recunoştinţă. Şi ceea ce încerca să facă pentru ei era încă atît de puţin! îşi spunea el. Ajuns la Bergen cu *Run*, Sylvius Hog coborî în port pe cheiul tîrgului de peşte. Plecă apoi imediat în cartierul Tyske-Bodrne, unde locuia Help junior de la firma Fraţii Help.

Ploua, bineînţeles, căci la Bergen plouă trei sute şaizeci de zile pe an. Dar, deşi ascunsă şi singuratică, cu greu ai fi găsit o casă mai bine amenajată şi mai ospitalieră decît casa lui Help junior. Cît despre felul cum a fost primit Sylvius Hog, nicăieri nu i se putea arăta mai multă dragoste, căldură şi prietenie. Amicul său îl privea ca pe un colet de preţ pe care l-ar fi luat în păstrare cu toată grija şi pe care nu-l va mai înapoia decît contra unei chitanţe în regulă.

Sylvius Hog îi aduse la cunoştinţă imediat scopul călătoriei sale. Îi vorbi de *Viken*. Îl întrebă dacă n-a mai sosit nici o veste după ultima sa scrisoare. Marinarii de aici îl considerau pierdut, cu tot echipajul şi încărcătura? Acest naufragiu, care semănase doliul în mai multe familii din Bergen, nu făcuse autorităţile maritime să purceadă la cercetări?

— Şi cum ar putea începe, răspunse Help junior, dacă nu se cunoaşte locul naufragiului?

— Într-adevăr, dragul meu Help, dar tocmai pentru că nu se ştie locul, este nevoie să cauţi să-l cunoşti.

— Să-l cunoşti?

— Da! Dacă nu se ştie nimic de locul unde s-a scufundat *Viken*, se ştie cel puţin locul unde un vas danez a găsit documentul. Iată, dar, un indiciu precis, pe care ar fi o greşeală să-l lăsăm la o parte.

— Şi care este acel loc?

— Ascultă, dragul meu Help!

Şi Sylvius Hog îi comunică noile informaţii pe care i le transmisese ultima oară Marina şi deplinele puteri pe care i le dădea ca să le întrebuinţeze.

Sticla care conţinea biletul de loterie al lui Ole Kamp fusese găsită la 3 iunie de către goeleta-bric *Christian*, căpitan Mosselman din Elseneur, la două sute de mile la sud-vest de Islanda, vîntul suflînd din sud-est.

Căpitanul luase imediat cunoştinţă de document, cum se cuvenea.

în cazul cînd s-ar fi putut da vreun ajutor neîntîrziat supraviețuitorilor de pe *Viken*. Dar rîndurile scrise pe dosul biletului nu indicau sub nici o formă unde se întîmplase catastrofa și *Christian* nu avu deci cum să ajungă la locul naufragiului.

Căpitanul Mosselman era un om cinstit. Poate că un altul, mai puțin scrupulos, ar fi păstrat lozul pentru el. Dar comandantul nu avu decît un singur gînd: să facă să parvină biletul la adresa indicată, imediat ce va acosta în port. Adresa «Hulda Hansen din Dal» era de ajuns. Nu era nevoie de mai mult. Totuși, după ce sosi la Copenhaga, căpitanul Mosselman își zise că ar face mai bine să înmîneze documentul autorităților daneze decît să-l trimită direct destinatarei. Era mai sigur și mai corect. Așa și făcu, și Marina din Copenhaga înștiință imediat Marina din Christiania. La acea dată se primiseră aici scrisorile lui Sylvius Hog prin care cerea știri precise despre *Viken*. Interesul deosebit pe care-l avea pentru familia Hansen era cunoscut.

Sylvius Hog, se știa, mai trebuia să rămînă cîtăva vreme la Dal, unde i se trimise documentul găsit de căpitanul danez, ca să-l predea Huldei Hansen. Încă de atunci această istorie începuse să pasioneze opinia publică, grație amănuntelor mișcătoare publicate de ziarele celor două lumi.

Iată ce îi comunică pe scurt Sylvius Hog amicului său Help junior, care-l ascultă cu cel mai viu interes, fără să-l întrerupă. El își termină povestirea zicînd:

— Există deci un lucru care nu poate fi pus la îndoială: acela că, în 3 iunie trecut, documentul a fost găsit la două sute de mile sud-vest de Islanda, o lună aproximativ după plecarea lui *Viken* spre Europa, din Saint-Pierre Miquelon.

— Și nu știi nimic mai mult?

— Nu, dragul meu Help; dar sfătuindu-mă cu marinarii cei mai experimentați din Bergen, cei care fac sau au făcut des curse pe acele meleaguri, care cunosc direcția vînturilor și mai ales a curenților, n-ar putea ei oare să descopere drumul parcurs de sticla cu pricina? Apoi, ținînd seama cu aproximație de viteza ei și de timpul scurs pînă în momentul cînd a fost găsită, este oare imposibil să-și închipuie cineva în ce regiune a putut fi aruncată de Ole Kamp, adică unde se află locul naufragiului?

Help junior clătină din cap, nu prea convins. Să întreprinzi cercetări pornind de la indicii atît de vagi, care mai puteau fi și greșite, nu însemna că de la început nu ai sorți de reușită? Armatorul, spirit lucid și practic, crezu că trebuie să-i atragă atenția lui Sylvius Hog asupra acestui fapt.

— Fie, prietene Help! Dar chiar dacă nu s-ar putea obține decît

date nesigure, nu-i un motiv ca să abandonăm partida. Ţin ca totul să fie făcut pentru aceşti bieţi oameni, cărora le datorez viaţa. Da! Dacă ar trebui, n-aş ezita să sacrific tot ce am pentru a-l regăsi pe Ole Kamp şi a-l reda logodnicei sale Hulda Hansen!

Şi Sylvius Hog povesti în amănunţime accidentul său de pe Rjukanfos. El arătă cu ce curaj Joel şi sora sa şi-au riscat viaţa ca să-i vină în ajutor şi cum, fără intervenţia lor, n-ar avea azi plăcerea să fie oaspetele amicului său Help.

Prietenul Help, cum s-a mai spus, era un om prea puţin înclinat să se iluzioneze; dar nici nu s-ar fi opus ca să se încerce pînă şi inutilul, pînă şi imposibilul, cînd era vorba de omenie. El aprobă, deci, în cele din urmă, ceea ce voia să întreprindă Sylvius Hog.

— Sylvius, răspunse el, te voi ajuta cu tot ce pot. Da! Ai dreptate! Dacă ar exista o şansă cît de mică de a regăsi vreun supravieţuitor de pe *Viken*, şi între alţii pe acest brav Ole a cărui logodnică ţi-a salvat viaţa, trebuie încercat totul.

— Da, Help, da, răspunse profesorul. Chiar dacă n-ar fi decît o şansă la o sută de mii!

— Chiar azi, Sylvius, voi chema la mine pe cei mai buni marinari din Bergen. Voi face apel la toţi cei ce au navigat sau navighează în mod obişnuit prin regiunile Islandei şi Terra-Novei. Vom vedea ce ne vor sfătui să facem...

— Şi ceea ce ei ne vor sfătui, vom face! răspunse Sylvius Hog, cu înflăcărarea sa molipsitoare. Am sprijinul guvernului. Sînt autorizat să pot trimite o navă rapidă în căutarea lui *Viken* şi sper că oricine se va alătura fără şovăire la o asemenea faptă!

— Mă duc la biroul Marinei, spuse Help junior.

— Vrei să te însoţesc?

— N-are rost! Trebuie să fii obosit...

— Obosit? Eu!... La vîrsta mea!...

— Orişicît. Odihneşte-te, dragul şi mereu tînărul meu Sylvius, aşteptîndu-mă aici.

În aceeaşi zi avu loc în casa Help o adunare a căpitanilor de nave comerciale, a marinarilor flotilei de pescuit şi a piloţilor. Se strînseseră numeroşi mateloţi care cutreierau mările şi cîţiva mai vîrstnici care ieşiseră la pensie.

Mai întîi, Sylvius Hog îi puse la curent cu situaţia. Le arătă la ce dată — 3 mai — documentul fusese aruncat în mare de Ole Kamp, la ce dată — 5 iunie — căpitanul danez îl găsise şi pe ce meleaguri, adică la două sute de mile sud-vest de Islanda.

Discuţiile fură destul de lungi şi serioase. Fiecare din aceşti oameni cunoşteau regiunea Islandei şi mărilor din Terra-Nova, direcţia

generală a curenţilor de care trebuia ţinut seama pentru rezolvarea problemei.

Or, se ştia că, în intervalul de timp dintre plecarea lui *Viken* din Saint-Pierre Miquelon şi pescuirea sticlei de către vasul danez, un şir de furtuni din sud-est se dezlănţuiseră în această parte a Atlanticului. Aceste furtuni, fără îndoială, au fost cauza catastrofei. Mai mult ca sigur că *Viken*, nemaiputînd să înfrunte uraganul, a fugit cu vîntul în spate. Dar tocmai în această perioadă a echinoxului, gheţurile polare încep să meargă în derivă pe Atlantic. E posibil deci să se fi produs o ciocnire şi corabia să se fi sfărîmat de un asemenea gheţar plutitor pe care este foarte greu să-l ocoleşti.

Deci, admiţînd această explicaţie, de ce echipajul, în total sau în parte, nu s-ar fi refugiat pe unul din aisfilduri, după ce vor fi depus acolo o cantitate de alimente? Dacă aşa s-a întîmplat, atunci, banchiza de gheaţă trebuind să fie împinsă spre nord-vest, n-ar fi fost imposibil ca supravieţuitorii să fi putut în cele din urmă să coboare undeva pe coasta groenlandeză. În această direcţie şi acolo ar trebui întreprinse cercetările.

Aşa sună răspunsul dat în unanimitate de marinari la întrebările puse de Sylvius Hog. Nu încăpea îndoială că povaţa lor trebuia urmată. Dar ce să vezi altceva decît sfărîmături, dacă *Viken* s-a ciocnit de un uriaş aisberg? Puteai crede că se vor mai găsi, pentru a fi repatriaţi, supravieţuitori ai naufragiului? Lucru mai mult decît îndoielnic. Profesorul puse de-a dreptul această întrebare, dar cei mai pricepuţi nu puteau sau nu voiau să răspundă nimic. Toţi se declarară însă de acord că ăsta nu este un motiv ca să nu iei măsuri în cel mai scurt timp.

La Bergen se găseau de obicei cîteva nave aparţinînd flotei norvegiene de stat. Acestui port îi este atribuită una din cele trei canoniere care fac serviciu pe coasta occidentală, au escale la Drontheim, Finmark, Hammerfest şi Capul Nord. Una din canoniere se afla atunci în rada portului.

După ce a întocmit o notă cu părerile marinarilor strînşi la Help junior, Sylvius Hog urcă imediat la bordul canonierei *Telegraf*. Acolo el înştiinţă pe căpitan de misiunea specială cu care l-a însărcinat guvernul.

Comandantul îl primi cu căldură pe profesor şi se declară gata să-i dea tot concursul. Navigase prin acele regiuni ale insulelor Lofoden şi Finmark pînă la locurile de pescuit din Terra-Nova, în timpul lungilor şi periculoaselor campanii la care iau parte pescarii din Bergen. Ar putea deci să pună cunoştinţele sale personale în slujba operei umanitare ce fusese întreprinsă şi promitea să i se dăruie cu trup şi suflet.

Cît despre datele pe care i le dădu Sylvius Hog şi care cuprindeau locul presupus al naufragiului, el fu de acord cu concluziile marinarilor. Supravieţuitorii sau măcar vreo epavă de-a lui *Viken* trebuiau căutate în porţiunea de mare cuprinsă între Islanda şi Groenlanda. În caz de nereuşită, comandantul va merge să cerceteze regiunile învecinate şi poate coasta orientală a mării Baffin.

— Sînt gata de plecare, domnule Hog, zise el. Cărbunii şi alimentele sînt pe navă, echipajul se găseşte la bord şi pot să pornesc chiar azi.

— Vă mulţumesc, domnule căpitan, răspunse profesorul şi sînt foarte mişcat de primirea pe care mi-aţi făcut-o. Dar încă o întrebare: puteţi să-mi spuneţi cît va dura ca să ajungeţi pe meleagurile Groenlandei?

— Canoniera mea poate face unsprezece noduri pe oră. Cum distanţa de la Bergen pînă-n Groenlanda nu este decît de vreo douăzeci de grade, sper să pot fi acolo în mai puţin de opt zile.

— Atunci grăbiţi-vă, căpitane, spuse Sylvius Hog. Dacă există cîţiva naufragiaţi care au putut scăpa, de la catastrofă pînă acum au trecut două luni de cînd sînt lipsiţi de ajutor, murind fără îndoială de foame pe cine ştie ce ţărm pustiu...

— Nu e nici un ceas de pierdut, domnule Hog. Chiar azi, în timpul refluxului, voi porni în larg cu toată viteza şi, imediat ce voi găsi un indiciu oarecare, voi informa Marina din Christiania, telegrafiind din Terra-Nova.

— Vă doresc drum bun, domnule comandant, şi reuşită deplină.

În aceeaşi zi *Telegraf* porni în uralele entuziaste ale întregii populaţii din Bergen. Fu zărit cu nespusă emoţie cum se strecoară prin canale, ca apoi să dispară pe după ultimele insule ale fiordului.

Strădaniile lui Sylvius Hog nu se mărginiră numai la expediţia canonierei *Telegraf*. În mintea sa vedea că s-ar putea face şi mai mult, recurgînd şi la alte mijloace pentru regăsirea urmelor lui *Viken*. Nu era oare posibil să antreneze şi alte nave de comerţ şi de pescuit, ori alte nave mici să-şi dea concursul pentru cercetări, în timp ce navigau pe mările din Feroe şi Islanda? Da, fără îndoială! Astfel că se promise, în numele Statului, o primă de două mii de mărci oricărei nave care ar furniza un indiciu despre corabia pierdută şi de cinci mii de mărci oricui va repatria pe unul din supravieţuitorii naufragiului.

Iată deci cum Sylvius Hog, în timpul celor două zile petrecute la Bergen, făcu tot ce era cu putinţă pentru succesul acestei explorări. Fusese sprijinit în totul de prietenul său Help şi de autorităţile maritime. Domnul Help ar fi dorit ca oaspetele să mai stea cîtva timp cu el. Sylvius Hog îi mulţumi, dar refuză să mai rămînă. Voia să se întoarcă mai repede la Hulda şi Joel, pe care se temea să-i lase singuri pradă

gîndurilor. Dar Help junior se înţelese cu dînsul să-i transmită imediat la Dal orice veste ar fi sosit. Numai Sylvius Hog urma s-o aducă la cunoştinţa familiei Hansen.

La 4 iulie dimineaţa, profesorul, după ce-şi luă rămas bun de la Help junior, se îmbarcă din nou pe *Run* pentru a traversa fiordul Hardanger şi, fără întîrzieri neprevăzute, conta să ajungă înapoi la Telemark în seara de 5.

CAPITOLUL XIV

Chiar în ziua cînd Sylvius Hog părăsise Bergen, o scenă gravă se petrecu la hanul din Dal.

După plecarea profesorului, s-ar fi spus că geniul bun al lui Joel şi Hulda luase cu el, odată cu ultima speranţă, toată viaţa familiei. Părea că lăsase în urma lui o casă moartă.

De altfel, în aceste două zile, nici un turist nu venise la Dal. Joel nu avusese deci prilejul să plece de-acasă şi rămăsese în preajma Huldei, pe care i-ar fi fost teamă s-o lase singură.

În adevăr, cucoana Hansen era, pe zi ce trecea, tot mai mult stăpînită de neliniştile ei tainice. Părea departe de tot ce-i privea pe copiii ei şi chiar de pieirea lui *Viken*. Se ţinea deoparte, trăia retrasă în camera ei şi nu se arăta decît la ora meselor. De cîte ori vorbea cu Hulda sau Joel, era doar ca să-i mustre pe faţă sau indirect pentru biletul de loterie de care nu voiau să se despartă cu nici un preţ. Căci ofertele nu încetau să sosească. Veneau din toate colţurile lumii. Era ca o nebunie care pusese stăpînire pe mintea anumitor oameni. Nu! Nu era posibil ca un astfel de bilet să nu fie predestinat să cîştige lozul cel mare de o sută de mii de mărci. Se părea că pentru ei nu exista decît un singur bilet de loterie, numărul 9672! În cele din urmă rămaseră pe poziţie, înfruntîndu-se, englezul din Manchester şi americanul din Boston. Englezul reuşise să se distanţeze de rivalul său cu cîteva lire. Dar aproape imediat el fu depăşit cu mai multe sute de dolari. Ultima sumă oferită era de 8000 de mărci — ceea ce nu se putea explica decît printr-o idee fixă, în afară de cazul că era o chestiune de amor-propriu între America şi Marea Britanie.

Oricum Hulda răspundea negativ la toate aceste propuneri, oricît de avantajoase erau, stîrnind dojenile amarnice ale cucoanei Hansen.

— Şi dacă ţi-aş porunci să cedezi biletul? zise ea într-o zi fiicei sale. Da! Dacă ţi-aş porunci?

— Mamă, aş fi desperată, dar ar trebui să te refuz!

— Şi dacă ar fi necesar s-o faci?

— De ce să fie necesar? întrebă Joel.

Cucoana Hansen nu răspunse. Se făcu albă ca varul cînd i se puse deschis această întrebare şi se retrase murmurînd cuvinte de neînţeles.

— E vorba de ceva grav şi trebuie să fie un tîrg între mama şi Sandgoist! zise Joel.

— Da, frate. Trebuie să ne aşteptăm în viitor la o mare încurcătură.

— Sărmană Hulda, soarta ne-a supus la încercări destul de grele de cîteva săptămîni încoace. Ce catastrofă ne mai ameninţă?

— Ah, cît de mult întîrzie domnul Sylvius! zise Hulda. Cînd este el aici, mă simt mai puţin desnădăjduită.

— Şi totuşi, ce-ar putea el să facă pentru noi? răspunse Joel.

Dar ce se întîmplase oare în trecutul cucoanei Hansen, încît să nu le poată mărturisi nimic copiilor săi? Ce amor-propriu greşit înţeles o oprea să le încredinţeze motivul neliniştilor sale? Avea mustrări de conştiinţă? Şi, pe de altă parte, de ce voia s-o silească pe fiica ei să-şi schimbe hotărîrea cu privire la biletul lui Ole Kamp, datorită valorii pe care acesta o atinsese? De ce se arăta aşa de hrăpăreaţă, grăbită să pună mîna pe bani? Hulda şi Joel aveau să afle în sfîrşit pricina purtării ei.

În ziua de 4 iulie, Joel o însoţise pe sora lui la micuţa capelă, unde Hulda se ducea zilnic să se roage pentru naufragiat.

Acolo o aştepta şi o aducea din nou acasă.

În această zi, întorcîndu-se, văzură amîndoi de departe cum, sub frunzişul copacilor, cucoana Hansen mergea repede îndreptîndu-se spre han. Nu era singură. Un om o însoţea, un om care probabil vorbea cu voce tare, făcînd gesturi poruncitoare.

Hulda şi Joel se opriră.

— Cine este omul acesta? spuse Joel.

Hulda înaintă cîţiva paşi.

— Îl cunosc, zise dînsa.

— Îl cunoşti?

— Da. E Sandgoist!

— Sandgoist din Drammen, care a mai fost atunci cînd eu am lipsit de-acasă?

— Da!

— Şi care o făcea pe stăpînul, ca şi cum ar fi avut drepturi... asupra mamei noastre... asupra noastră, poate?...

— Chiar el, frate, şi aceste drepturi vrea probabil să le exercite acum...

— Ce drepturi?.. Ah!.. De data aceasta voi şti eu pentru ce a venit aici!

Joel se stăpîni cu greutate şi, urmat de sora lui, se dădu puţin la o parte din drum.

Cîteva minute mai tîrziu, cucoana Hansen şi Sandgoist ajunseră la uşa hanului. Sandgoist trecu pragul cel dintîi. Uşa se închise în urma lor şi amîndoi se aşezară în sala cea mică.

Joel şi Hulda se apropiară de casă, unde se auzea vocea tunătoare a lui Sandgoist. Se opriră şi stătură să asculte. Cucoana Hansen vorbea cu glas rugător.

— Să intrăm! zise Joel.

Şi amîndoi, Hulda cu inima grea, Joel murind de nerăbdare, dar şi de furie, intrară în sala cea mare a cărei uşă fusese închisă cu grijă.

Sandgoist era aşezat în fotoliu. Nici nu se clinti zărindu-i. Întoarse doar capul să-i privească peste ochelari.

— Ah, iată pe drăgălaşa Hulda, dacă nu mă-nşel! spuse el pe un ton care nu-i plăcu deloc lui Joel.

Cucoana Hansen stătea în picioare în faţa acestui om, umilă şi înfricoşată. Dar îşi reveni imediat şi păru foarte contrariată cînd îşi văzu copiii.

— Şi iată-l şi pe fratele ei! adăugă Sandgoist.

— Da, fratele ei, răspunse Joel.

Apoi, înaintînd şi oprindu-se la doi paşi de fotoliu, rosti:

— Ce-aş putea face pentru dumneavoastră?

Sandgoist îi aruncă o privire piezişă şi, cu vocea lui aspră şi răutăcioasă, spuse fără să se ridice:

— O să afli, tinere! În adevăr, ai picat la ţanc. Abia aşteptam să te văd şi, dacă sora ta este înţelegătoare, vom sfîrşi prin a cădea la învoială! Dar aşază-te, fetiţo!

Sandgoist îi poftea să şadă ca şi cum era la el acasă. Joel îi şi atrase atenţia asupra acestui lucru.

— Ah, te simţi jignit! Drace, iată un flăcău căruia îi sare iute ţandăra.

— Da, cam iute, cum spuneţi, replică Joel, şi care nu primeşte decît bunăvoinţa celor ce au dreptul să i-o arate.

— Joel! interveni cucoana Hansen.

— Frate!... Frate!... adăugă Hulda, a cărei privire îl implora pe Joel să se stăpînească.

Acesta făcu o mare sforţare să se calmeze, pentru a nu ceda dorinţei de a-l da afară pe mojicul personaj, şi se retrase într-un colţ al sălii.

— Pot să vorbesc acum? întrebă Sandgoist.

Obţinu doar o uşoară încuviinţare din cap din partea cucoanei Hansen. Dar şi atît i se păru de ajuns.

— Iată deci despre ce este vorba, spuse el, şi vă rog să mă ascultaţi toţi trei cu atenţie, căci nu-mi place să repet ce-am spus!

Se exprima, după cum se vede, bine, chiar prea bine, ca omul în drept să-ţi impună voinţa.

— Am aflat din ziare, spuse el, povestea unui anume Ole Kamp, tînăr marinar din Bergen, şi a unui bilet de loterie pe care l-a trimis logodnicei sale Hulda în momentul cînd *Viken* se scufunda. Am mai auzit că publicul consideră acest bilet ca un bilet supranatural, din cauza împrejurărilor în care a fost găsit. Am aflat pe deasupra că i se atribuie o şansă specială la tragerea ce va avea loc. În fine, am aflat că ofertele de cumpărare care au fost făcute Huldei Hansen ajung la preţuri considerabile. El tăcu un moment, apoi zise:

— E adevărat?

Răspunsul la această ultimă întrebare se lăsă aşteptat.

— Da! E adevărat, zise Joel. Şi apoi?

— Apoi? reluă Sandgoist. Iată: sînt de părere că toate aceste oferte se bazează pe o superstiţie absurdă. Dar asta nu le-a împiedicat să fie făcute şi presupun că vor creşte pe măsură ce se apropie tragerea. Or, eu sînt un negustor. Cred că asta este o afacere pe care aş vrea s-o iau pe seama mea. Iată de ce am plecat ieri din Drammen şi am venit la Dal, pentru a trata cedarea biletului şi ca s-o rog pe cucoana Hansen să-mi dea întîietate faţă de orice alt cumpărător!

Cu toate că nu i se adresase ei direct, prima pornire a Huldei fu să-i răspundă lui Sandgoist cum răspunsese tuturor cererilor de acest fel, dar Joel o opri.

— Înainte de a răspunde domnului Sandgoist, zise el, aş voi să-l întreb dacă ştie cui aparţine acest bilet?

— Huldei Hansen, cred!

— Ei bine, atunci trebuie s-o întrebaţi pe Hulda Hansen dacă este dispusă să-l vîndă.

— Fiule!... rosti cucoana Hansen.

— Lasă-mă să termin, mamă, spuse Joel. Lozul nu aparţine oare de drept vărului nostru Ole Kamp, şi Ole Kamp n-avea el căderea să-l lase logodnicei sale?

— Desigur, răspunse Sandgoist.

— Trebuie deci să vă adresaţi Huldei pentru a-l putea obţine.

— Fie, domnule formalist, răspunse Sandgoist. Îi cer atunci Huldei să-mi cedeze biletul cu numărul 9672, pe care-l are de la Ole Kamp.

— Domnule Sandgoist, răspunse fata cu o voce fermă, multe propuneri mi s-au făcut pentru acest loz, dar în zadar. Vă voi răspunde şi dumneavoastră cum am răspuns şi pînă acum. Dacă logodnicul meu mi-a trimis biletul luîndu-şi pentru ultima oară rămas bun de la mine, înseamnă că a vrut să-l păstrez, nu să-l vînd. Nu pot deci să mă despart de el cu nici un preţ.

După ce rosti aceste cuvinte, voi să plece, considerînd că, în ceea ce o privește, convorbirea, prin refuzul ei, se încheiase. Dar, la un semn al mamei, se opri.

Un gest de supărare îi scăpase cucoanei Hansen și Sandgoist, cu fruntea încrețită și ochii scăpărători, arăta că începe să se-nfurie.

— Da, rămîi, Hulda, zise el. Sînt sigur că nu-i ăsta ultimul dumitale cuvînt, și dacă stărui, este pentru că am dreptul să stărui. Cred, de altfel, că nu m-am explicat bine sau, mai curînd, că m-ați înțeles greșit. Este sigur că șansele acestui bilet nu au crescut pentru că mîna unui naufragiat l-a închis într-o sticlă și pentru că a fost găsit la momentul potrivit. Dar nu poți judeca gusturile publicului. Fără îndoială că mulți oameni doresc să aibă biletul. Au și făcut oferte să-l cumpere. Vor mai face altele. Vă repet, acest lucru se prezintă ca o afacere, și o afacere este ceea ce am venit să vă propun.

— Va fi cam greu să vă înțelegeți cu sora mea, domnule, răspunse ironic Joel. Dumneavoastră vorbiți de afaceri, iar ea vorbește de sentimente.

— Vorbe, tinere, vorbe! spuse Sandgoist, și cînd voi termina cu explicația, veți vedea că dacă aceasta este o afacere avantajoasă pentru mine, este în aceeași măsură și pentru ea. Adaug că tot așa va fi și pentru maică-sa, cucoana Hansen, care este, de altfel, direct interesată.

Joel și Hulda își aruncară o privire unul altuia. Vor afla oare ceea ce cucoana Hansen le ascunsese pînă atunci?

— Prin urmare, zise Sandgoist, nu am pretenția ca acest bilet să-mi fie cedat la prețul pe care l-a plătit Ole Kamp. Nu! ...Pe drept sau pe nedrept, el a căpătat o anumită valoare comercială. Astfel că înțeleg să fac și eu un sacrificiu, spre a deveni posesorul lui.

— Vi se spune, explică Joel, că Hulda a respins propuneri mai bune decît ceea ce i-ați putea oferi...

— Serios? exclamă Sandgoist. Propuneri mai bune! De unde știți?

— De altfel, oricare ar fi ele, sora mea le refuză și eu o aprob!

— Ah! Am de-a face cu Joel sau cu Hulda Hansen?

— Sora mea ori eu sîntem totuna, răspunse Joel. Aflați acest lucru, domnule, pentru că se pare că nu-l știți!

Sandgoist, fără să-și piardă cumpătul, ridică din umeri. Apoi, ca un om sigur de argumentele sale, reluă:

— Cînd v-am vorbit de un preț în schimbul biletului, ar fi trebuit să spun că pot să vă ofer asemenea avantaje în interesul familiei, încît Hulda nu le va putea refuza.

— Serios?

— Și acum, băiatule, află și tu că n-am venit la Dal ca s-o rog pe sora ta să-mi cedeze biletul! Nu! Pe toți dracii, nu!

— Atunci ce doriţi?

— Nu doresc, pretind... vreau!...

— Şi cu ce drept, exclamă Joel, dumneavoastră, un străin, îndrăzniţi să vorbiţi astfel în casa mamei mele?

— Cu dreptul pe care-l are orice om, răspunse Sandgoist, de a vorbi cînd şi cum îi place, cînd este la el acasă!

— La el acasă?!

Joel, în culmea indignării, se repezi la Sandgoist, care, deşi nu se speria cu una cu două, se ridică repede din fotoliu. Dar Hulda îl ţinu pe fratele ei, în timp ce cucoana Hansen, cu capul în mîini, se trase în celălalt colţ al camerei.

— Frate!... Priveşte-o!... zise fata.

Joel se opri brusc. Starea mamei îi potoli. Întreaga purtare a cucoanei Hansen arăta că se află la cheremul lui Sandgoist! Acesta se linişti văzînd şovăirea lui Joel şi se aşeză din nou în fotoliu.

— Da, la el acasă! exclamă el cu o voce şi mai ameninţătoare. De la moartea soţului ei, cucoana Hansen s-a aruncat în speculaţii care n-au reuşit. Ea a irosit mica avere pe care o lăsase tatăl vostru. A trebuit să facă împrumuturi la un bancher din Christiania. La capătul tuturor resurselor, a ipotecat casa pentru o sumă de cincisprezece mii de mărci, care i-a fost dată pe temeiul unei poliţe pe care eu, Sandgoist, am răscumpărat-o de la bancherul ei. Această casă va fi deci a mea şi încă foarte curînd, dacă nu sînt plătit la data scadenţei.

— Şi cînd este această scadenţă? întrebă Joel.

— La 20 iulie, peste optsprezece zile, răspunse Sandgoist. Atunci voi fi aici la mine acasă, dacă vă face sau nu plăcere!

— Nu veţi fi la dumneavoastră acasă la acea dată, decît dacă nu vi se va plăti pînă atunci! ripostă Joel. Vă interzic deci să vorbiţi în acest fel înaintea mamei şi surorii mele!

— El îmi interzice!... Mie!... exclamă Sandgoist. Şi mama lui mi-o interzice?

— Dar vorbeşte, mamă! zise Joel, îndreptîndu-se spre cucoana Hansen şi încercînd să-i desfacă mîinile cu care-şi acoperea obrazul.

— Joel!... Frate!... exclamă Hulda... Ai milă de ea... Te implor... calmează-te!

Cucoana Hansen, cu capul plecat, nu mai îndrăznea să-şi privească fiul.

Era, din păcate, foarte adevărat că, după cîţiva ani de la moartea soţului ei, încercase să-şi sporească avutul făcînd afaceri foarte riscante. A pierdut repede puţinii bani pe care-i aveau. În scurtă vreme a fost nevoită să ceară împrumuturi cu dobîndă mare; şi acum ipoteca pe casă trecuse în mîinile acestui Sandgoist din Drammen, un

om fără suflet, un cămătar bine cunoscut, urît de tot ţinutul. Cucoana Hansen îl văzuse prima oară abia în ziua cînd venise la Dal pentru a evalua hanul.

Iată deci care era secretul care-i otrăvea viaţa! Iată care era explicaţia purtării sale şi de ce trăia însinguratā, ca şi cum ar fi vrut să se ascundă de copiii ei! Iată, în fine, ceea ce n-a vrut să spună niciodată acelora cărora le distrusese viitorul!

Hilda n-avea încă tăria să-şi creadă urechilor. Da! Sandgoist era în adevăr stăpînul care putea face ce vrea. Biletul pe care-l cerea azi nu va mai avea nici o valoare peste cincisprezece zile şi păstrarea lui însemna ruina, casa vîndută şi familia Hansen aruncată, fără nici un ban, în drum... Într-un cuvînt, mizeria.

Hulda nu îndrăznea să-l privească pe Joel. Dar Joel, clocotind de furie, nu voi să audă nimic de viitorul lor ameninţat. Nu-l vedea decît pe Sandgoist, şi dacă acest om va mai vorbi în faţa lui cum o făcuse pînă acum, nu va mai putea să se oprească...

Sandgoist, ştiindu-se stăpîn pe situaţie, deveni mai aspru şi mai poruncitor.

— Acest bilet îl vreau şi-l voi avea! repetă el. Nu vă dau în schimb un preţ, care ar fi greu de stabilit, dar mă ofer să amîn scadenţa poliţei iscălită de cucoana Hansen cu un an... cu doi ani!... Fixează chiar dumneata această dată, Hulda!

Hulda, cu inima strînsă de teamă, nu era în stare să răspundă. Joel rosti în locul ei:

— Biletul lui Ole Kamp nu poate fi vîndut de Hulda Hansen! Sora mea refuză deci toate preţurile, oricare ar fi ameninţările dumneavoastră! Şi acum, ieşiţi afară!

— Să ies afară! zise Sandgoist. Ei bine... nu! Nu voi pleca!... Şi dacă oferta pe care am făcut-o nu este destul de bună... voi merge mai departe... Da... în schimbul biletului, ofer... ofer...

Trebuie că Sandgoist avea în adevăr o nepotolită dorinţă de a poseda acest bilet, trebuie că era pe deplin convins că afacerea era avantajoasă pentru el, căci se aşeză înaintea mesei unde se găsea hîrtie, toc şi cerneală, şi un minut după aceea zise:

— Iată ce vă ofer!

Era o chitanţă pentru suma datorată de cucoana Hansen şi pentru care ipotecase casa din Dal.

Cucoana Hansen, cu umerii plecaţi, cu mîinile împreunate, o privea implorînd pe fiica ei...

— Şi acum, reluă Sandgoist, daţi-mi biletul, îl vreau!... Îl vreau, auzi!... În această clipă!... Nu voi părăsi Dal-ul fără el!... Îl vreau, Hulda!... Îl vreau!

Sandgoist se apropie de sărmana fată, ca şi cum ar fi vrut s-o caute prin buzunare spre a-i smulge biletul lui Ole...

Asta fu prea mult pentru Joel, mai ales cînd o auzi pe Hulda strigînd:

— Frate!... Frate!

— Nu vreţi să ieşiţi? zise el.

Şi cum Sandgoist refuza să plece, se repezi asupra lui. Atunci Hulda interveni.

— Mamă, iată biletul! rosti ea.

Cucoana Hansen înşfăcă repede biletul şi, în timp ce-l schimba contra chitanţei lui Sandgoist, Hulda se prăbuşi aproape leşinată în fotoliu.

— Hulda... Hulda! exclamă Joel. Vino-ţi în fire... Ah, soră, ce-ai făcut?

— Ce-a făcut? răspunse cucoana Hansen. Ce-a făcut?... Da, sînt vinovată! Da, în interesul copiilor mei, am vrut să sporesc averea tatălui lor! Da, le-am distrus viitorul! Am adus mizeria în această casă... Dar Hulda ne-a salvat pe toţi! Iată ce-a făcut!... Mulţumesc, Hulda... mulţumesc!

Sandgoist mai era de faţă. Joel îl văzu.

— Mai sînteţi aici! strigă el.

Apoi, îndreptîndu-se spre Sandgoist, îl apucă de umeri, îl ridică şi, în ciuda împotrivirii şi ţipetelor sale, îl azvîrli afară.

CAPITOLUL XV

A doua zi, Sylvius Hog se întoarse spre seară la Dal. Nu povesti nimic despre călătoria sa. Nimeni nu ştia că fusese la Bergen. Atîta timp cît cercetările întreprinse nu vor da un cît de mic rezultat, nu voia ca familia Hansen să afle de ele. Orice scrisoare sau telegramă, dacă era din Bergen sau Christiania, trebuia să-i fie adresată personal la han, unde îşi propusese să aştepte desfăşurarea evenimentelor. Mai spera încă? Da! Dar recunoştea că nu era decît o presimţire. Imediat după sosirea sa, profesorul îşi dădu seama uşor că un eveniment grav se petrecuse în lipsa lui. Purtarea lui Joel şi a Huldei arăta limpede că o explicaţie avusese loc între ei şi mama lor. Oare o nouă nenorocire se abătea asupra familiei Hansen?

Aceasta nu putea decît să-l întristeze profund pe Sylvius Hog. El avea pentru frate şi soră o dragoste părintească, de parcă ar fi fost propriii săi copii. Cît i-au lipsit în timpul scurtei lui călătorii şi poate cît le-a lipsit şi el lor!

«Îmi vor povesti! Trebuie să-mi spună! Nu fac şi eu parte din familie?»

Da, Sylvius Hog credea că avea acum dreptul să intervină în viaţa personală a tinerilor săi prieteni şi să ştie de ce Joel şi Hulda păreau mai nenorociţi decît înainte de plecarea sa. Nu întîrzie să afle adevărul. De fapt, amîndoi nu doreau altceva decît să se destăinuiască vrednicului om, pe care-l iubeau cu o dragoste filială. Dar aşteptau momentul care să-i pară lui cel mai potrivit pentru a sta de vorbă cu ei. De două zile se simţeau atît de singuri! Cu atît mai mult cu cît Sylvius Hog nu spusese unde pleacă. Nu! Niciodată timpul nu li se păruse atît de lung! Pentru ei această absenţă nu putea să aibă legătură cu căutarea navei naufragiate şi nu le-ar fi trecut prin gînd că Sylvius Hog voia să le ascundă scopul călătoriei sale, pentru a-i feri de o supremă deziluzie, în caz de insucces.

Şi acum, prezenţa lui le era şi mai necesară. Cîtă nevoie simţeau să-l vadă, să asculte de sfaturile lui, să-i audă vocea atît de prietenoasă şi liniştitoare! Dar vor îndrăzni să-i spună cele întîmplate între ei şi cămătarul din Drammen şi cum cucoana Hansen a primejduit viitorul familiei? Ce va gîndi Sylvius Hog cînd va afla că biletul nu mai era la Hulda şi că l-a întrebuinţat cucoana Hansen pentru a scăpa de datoria faţă de necruţătorul ei creditor? Îi vor mărturisi, totuşi. Cine începu să vorbească — Sylvius Hog, Joel sau Hulda? Nu se ştie. Dar n-avea nici o importanţă. Destul că profesorul fu pus în scurt timp la curent cu întreaga tărăşenie. Află care fusese situaţia cucoanei Hansen şi a copiilor săi! În cincisprezece zile cămătarul i-ar fi izgonit din hanul de la Dal, dacă datoria n-ar fi fost achitată prin cedarea biletului.

Sylvius Hog ascultă trista istorie pe care Joel i-o povesti în prezenţa surorii sale.

— Nu trebuia să-i daţi biletul! exclamă el în primul moment. Nu!... Nu trebuia!

— Puteam să nu i-l dau, domnule Sylvius? răspunse fata, profund tulburată.

— Nu, fără îndoială! Nu puteai!... Şi totuşi!... Ah, dacă aş fi fost de faţă!

Şi ce-ar fi făcut profesorul Sylvius Hog dacă ar fi fost de faţă? Nu le spuse cum ar fi procedat, dar urmă astfel:

— N-are a face, draga mea Hulda şi dragul meu Joel! În definitiv, aţi făcut ce trebuia să faceţi! Dar ceea ce mă înnebuneşte este că Sandgoist va beneficia de superstiţiile nestăvilite ale publicului! Dacă se atribuie lozului sărmanului Ole o valoare supranaturală, el va fi acela care va profita! Şi cu toate acestea, să ai credinţa că

numărul 9672 va fi cu precădere favorizat de soartă, este ridicol de absurd! În concluzie, eu n-aş fi dat poate biletul. După ce l-a refuzat pe Sandgoist, Hulda ar fi făcut mai bine dacă o refuza şi pe mama ei!

La toate cele spuse de Sylvius Hog, fratele şi sora n-au avut ce să răspundă. Înmînînd biletul cucoanei Hansen, Hulda dăduse ascultare unui sentiment filial care nu putea fi reprobat. Sacrificiul la care se hotărîse nu era un sacrificiu al şanselor mai mult sau mai puţin sigure pe care le reprezenta acest bilet la tragerea din Christiania, ci era sacrificiul ultimei dorinţe a lui Ole Kamp, era pierderea celui din urmă rămas bun al logodnicului ei.

Dar nu se mai putea reveni acum asupra acestei hotărîri. Lozul îi aparţinea lui Sandgoist. Îl va scoate la licitaţie. Un cămătar înrăit va pune la mezat acest mişcător adio al naufragiatului. Nu! Sylvius Hog nu putea admite aşa ceva!

De aceea, în aceeaşi zi, profesorul voi să aibă o convorbire cu cucoana Hansen, convorbire care nu putea schimba nimic din cele întîmplate, dar care devenise necesară pentru ei doi. Se afla, de altfel, în faţa unei femei practice care, fără îndoială, avea mai mult bunsimţ decît suflet.

— Atunci, mă dezaprobaţi, domnule Hog? rosti ea, după ce profesorul îi spuse tot ce avea pe suflet.

— Bineînţeles, cucoană Hansen.

— Dacă-mi reproşaţi că m-am lansat neprevăzător în afaceri riscante, că am pierdut averea copiilor mei, aveţi dreptate. Dar dacă-mi reproşaţi cele ce-am făcut pentru a scăpa de datorie, atunci greşiţi. Ce aveţi de spus?

— Nimic.

— Credeţi într-adevăr că trebuia să refuz oferta lui Sandgoist, care în fond a plătit cincisprezece mii de mărci pentru cedarea acestui bilet a cărui valoare nu se va baza pe nimic? Vă întreb din nou, trebuia să-l refuz?

— Da şi nu, cucoană Hansen.

— Nu e «da şi nu», domnule Hog, este «nu!» În situaţia pe care o cunoaşteţi, dacă viitorul n-ar fi fost atît de ameninţător — desigur din vina mea — aş fi înţeles refuzul Huldei!... Da!... Aş fi înţeles să nu vrea să cedeze cu nici un preţ biletul primit de la Ole Kamp. Dar cînd a fost vorba să fiu gonită peste cîteva zile din casa unde a murit soţul meu, unde s-au născut copiii mei, un refuz nu mai era de înţeles şi chiar dumneavoastră, domnule Hog, în locul meu, aţi fi făcut la fel.

— Ba nu, cucoană Hansen, ba nu!

— Şi ce-aţi fi făcut?

— Aş fi încercat orice, decît să sacrific biletul pe care fiica mea l-a primit în astfel de împrejurări!

— Aceste împrejurări îi dau o valoare mai mare?

— Nici dumneata, nici eu, nimeni nu poate şti.

— Din contră, se ştie, domnule Hog! Acest loz nu este decît un bilet care are 999999 şanse să piardă şi numai una să cîştige. Îi atribuiţi deci o valoare mai mare pentru că a fost găsit într-o sticlă culeasă din mare?

La această întrebare atît de precisă, Sylvius Hog nu putea fi decît foarte încurcat. De aceea o luă pe tema sentimentală, zicînd:

— În momentul de faţă situaţia este următoarea. Ole Kamp, în timpul naufragiului, a lăsat moştenire Huldei singura avere ce-o avea pe lume! I-a cerut să fie de faţă la tragere, dacă prin minune biletul ajunge pînă la ea... Şi acum acest loz nu se mai găseşte în mîna Huldei.

— Dacă Ole Kamp s-ar fi întors, răspunse cucoana Hansen, n-ar fi ezitat nici el să cedeze lozul lui Sandgoist!

— E posibil, rosti Sylvius Hog, dar numai el ar fi avut dreptul s-o facă. Şi ce-i veţi spune dumneavoastră, dacă n-a murit, dacă n-a pierit în acest naufragiu?... Dacă va reveni... mîine... azi...

— Ole nu se va întoarce, zise cucoana Hansen, cu o voce surdă. Ole e mort, domnule Hog, e într-adevăr mort!

— Nu se poate şti, cucoană Hansen! exclamă profesorul cu o nemărginită convingere în glas. Cercetări foarte serioase au fost întreprinse pentru a găsi vreun supravieţuitor al naufragiului! Ele pot să reuşească — da! să reuşească înainte chiar de a avea loc tragerea! Nu aveţi deci dreptul să spuneţi că Ole Kamp e mort, atîta timp cît nu vor fi dovezi sigure că a pierit în catastrofa lui *Viken*. Dacă acuma nu mai vorbesc cu atîta convingere copiilor dumneavoastră, este pentru că nu vreau să le dau o speranţă care ar putea aduce apoi decepţii foarte dureroase! Dar dumneavoastră, cucoană Hansen, vă pot spune ce gîndesc! Şi că Ole este mort, nu, nu pot să cred! Nu!... Nu vreau să cred!... Nu, nu cred!

Cucoana Hansen nu mai putu să lupte cu profesorul pe terenul pe care fusese adusă discuţia. Astfel că tăcea, şi această norvegiană, oricît de puţin superstiţioasă era, lăsă capul în pămînt ca şi cum Ole Kamp era gata să apară în faţa ei.

— În orice caz, cucoană Hansen, continuă Sylvius Hog, înainte de a fi dat biletul Huldei, mai era un lucru simplu de făcut şi nu l-aţi făcut.

— Care, domnule Hog?

— Trebuia să faceţi apel mai întîi la prietenii dumneavoastră,

la prietenii familiei dumneavoastră. Ei n-ar fi refuzat să vă vină în ajutor, fie rămînînd ei datornici lui Sandgoist, fie avansîndu-vă suma necesară ca să-i plătiţi!

— N-am nici un prieten, domnule Hog, căruia să-i fi putut cere un asemenea serviciu.

— Ba da, aveţi, cucoană Hansen, şi eu cunosc cel puţin unul care ar fi făcut-o fără şovăială, ca un act de recunoştinţă.

— Ei bine?

— Sylvius Hog, deputat în Storthing!

Cucoana Hansen nu putu răspunde nimic şi se mulţumi să se încline în faţa profesorului.

— Dar ceea ce s-a făcut, e bun făcut — din nenorocire! adăugă Sylvius Hog. V-aş fi deci îndatorat, cucoană Hansen, dacă nu aţi spune nimic copiilor dumneavoastră despre discuţia noastră, asupra căreia nu are rost să mai revenim!

Şi amîndoi se despărţiră.

Profesorul reluase viaţa lui obişnuită şi plimbările sale zilnice. Timp de cîteva ore vizita cu Joel şi Hulda împrejurimile din Dal, dar nu mergeau prea departe, pentru a n-o obosi pe fată. Întors în camera sa, el îşi rezolva corespondenţa care nu contenea. Scria scrisori peste scrisori la Bergen şi Christiania. Stimulă zelul tuturor acelora care luau parte la acţiunea generoasă a cercetărilor legate de *Viken*. Existenţa lui se concentra în această unică năzuinţă: să-l regăsească pe Ole!

Crezu chiar de cuviinţă să lipsească din nou douăzeci şi patru de ore, pentru un motiv care, desigur, se referea la interesele familiei Hansen. Dar păstra ca întotdeauna un secret absolut despre ce făcea în această privinţă.

Între timp, sănătatea Huldei, atît de greu încercată, se restabilea foarte încet. Sărmana fată nu mai trăia decît cu amintirea lui Ole, dar speranţa, care se împletea cu aceste aduceri aminte, slăbea din zi în zi. Şi totuşi, avea lîngă ea cele două fiinţe pe care le iubea mai mult decît orice pe lume şi din care unul nu înceta să-i dea curaj. Era oare de ajuns? Nu ar fi trebuit cu orice preţ s-o scoată cineva din starea ei de deznădejde? Şi cum putea să-i schimbe gîndurile care îi chinuiau sufletul, aceste gînduri care-o legau cu un lanţ de fier de naufragiatul lui *Viken?*

Astfel sosi ziua de 12 iulie.

Peste patru zile trebuia să aibă loc tragerea loteriei Şcolilor din Christiania. E de la sine înţeles că speculaţia făcută de Sandgoist ajunsese la cunoştinţa publicului. Din grija sa ziarele anunţaseră că «celebrul si providenţialul bilet» cu numărul 9672 era acum în pose-

sia domnului Sandgoist din Drammen şi că acest bilet, pus în vînzare, va aparţine celui care va oferi mai mult. Domnul Sandgoist era proprietarul susnumitului bilet, pentru că îl cumpărase la un preţ foarte mare de la Hulda Hansen.

Bineînţeles că acest anunţ nu putea decît s-o micşoreze pe fată în stima publică. Cum! Hulda, ispitită de preţul mare, s-a decis să vîndă biletul naufragiatului, biletul logodnicului ei, Ole Kamp! A prefăcut în bani această ultimă amintire!

Dar o notă apărută la timp în *Morgen-Blad* îi puse pe cititori la curent cu cele întîmplate. S-a aflat de ce natură fusese demersul lui Sandgoist şi prin ce mijloace acest bilet se găsea acum în mîna lui. Atunci dispreţul publicului căzu asupra cămătarului din Drammen, creditorul fără suflet, care n-a pregetat să stoarcă un profit din nenorocirile familiei Hansen. Ca urmare, printr-un consens general, ofertele primite de Hulda cînd era în posesia biletului nu se mai reînnoiră către noul proprietar. Se părea că lozul nu mai avea o valoare supranaturală de cînd Sandgoist îl murdărise cu atingerea mîinilor lui. Deci Sandgoist nu făcuse decît o afacere proastă şi nu avea cum să se dezbare de faimosul număr 9672.

Se înţelege că nici Hulda, nici chiar Joel nu erau la curent cu ce se întîmpla. Din fericire! Le-ar fi venit tare greu să se ştie amestecaţi în această afacere, care luase o întorsătură atît de negustorească în mîinile cămătarului.

În ziua de 12 iulie, seara, veni o scrisoare pe numele profesorului Sylvius Hog.

Era trimisă de Marină şi conţinea o altă scrisoare, datată din Christiansand, un mic port situat la intrarea în golful Christiania. Probabil că nu-i adusese nici o veste nouă, căci Sylvius Hog o băgă în buzunar şi nu spuse nimic lui Joel sau surorii sale. Numai în momentul cînd se retrase în cameră, urîndu-le noapte bună, grăi:

— Ştiţi, dragii mei, tragerea va avea loc peste trei zile. N-aţi vrea să fiţi şi voi de faţă?

— La ce bun, domnule Sylvius? răspunse Hulda.

— Totuşi, reluă profesorul, Ole a vrut ca logodnica sa să asiste la această tragere; i-a cerut-o chiar stăruitor în ultimele sale rînduri şi cred că cea din urmă dorinţă a lui Ole trebuie să fie respectată.

— Dar Hulda nu mai are lozul, răspunse Joel, şi cine ştie în ce mîini se află!

— N-are nimic, răspunse Sylvius Hog. Vă rog deci pe amîndoi să mă însoţiţi la Christiania.

— Doriţi dumneavoastră acest lucru, domnule Sylvius? zise fata.

— Nu eu o doresc, ci Ole şi trebuie să-l asculţi.

— Soră, răspunse Joel, domnul Sylvius are dreptate. Da! Trebuie! Cînd plecăm, domnule Sylvius?

— Mîine în zori şi sfîntul Olaf să ne ocrotească!

CAPITOLUL XVI

A doua zi, brişca maistrului Lengling îi duse pe Sylvius Hog şi pe Hulda, aşezaţi unul lîngă altul. Cum se ştie, nu era loc şi pentru Joel. Aşa că vrednicul băiat merse pe jos, lîngă calul care-şi scutura vesel coama.

Cei patrusprezece kilometri între Dal şi Moel nu-l speriau pe voinicul mărşăluitor. Brişca străbătea frumoasa vale Vestfjorddal, pe malul stîng al rîului Maan — vale îngustă şi umbroasă, scăldată de mii de cascade săltăreţe care cădeau de la diverse înălţimi. La fiecare cotitură a drumului şerpuitor, se zărea şi se pierdea din vedere vîrful muntelui Gousta, unde străluceau două pete de zăpadă.

Cerul era senin şi timpul minunat. Aerul înviorător nu se răcorise prea mult şi soarele nu ardea. Lucru curios, faţa lui Sylvius Hog se înseninase de cînd părăsise casa din Dal. Fără îndoială, voioşia lui era puţin silită, încercînd ca măcar prin această călătorie să poată risipi tristeţea lui Joel şi a Huldei. Nu făcură mai mult de două ore şi jumătate pentru a ajunge la Moel, la capătul lacului Tinn, unde brişca trebuia să se oprească. N-ar fi putut merge mai departe decît dacă ar fi fost un vehicul plutitor. În acest punct al văii începe drumul pe lacuri. Acolo găseşti ceea ce se cheamă un *vandskyde*, adică o legătură pe apă. La mal aşteaptă ambarcaţiuni uşoare care fac serviciul de-a lungul şi de-a latul lacului Tinn.

Brişca se opri aproape de bisericuţa cătunului, în apropierea unei cascade de mai mult de cinci sute de picioare. Această cascadă, din care se vedea numai a cincea parte, se pierde în nişte crevase adînci ale muntelui, înainte de a fi înghiţită de lac.

Doi luntraşi se găseau la capătul cel mai îndepărtat al malului. O barcă din coajă de mesteacăn, al cărei echilibru instabil nu permite nici o mişcare a călătorilor pe care-i duce pe celălalt mal, era gata de plecare.

Lacul apărea atunci în toată splendoarea lui matinală. Soarele, răsărind, împrăştiase negurile nopţii. Nu ţi-ai fi putut dori o mai frumoasă zi de vară.

— Nu eşti prea obosit, dragul meu Joel? întrebă profesorul cînd coborî din brişcă.

— Nu, domnule Sylvius. Credeţi că nu sînt destul de obişnuit cu aceste drumuri lungi prin Telemark?

— E adevărat. Spune-mi, ştii care este calea cea mai scurtă de la Moel la Christiania?

— Desigur, domnule Sylvius. Odată ajunşi la capătul lacului, la Tinoset... Nu ştiu însă dacă vom găsi o brişcă la popas, deoarece nu am trimis înainte nici un *forbud* să anunţe sosirea noastră, aşa cum se face de obicei...

— Fii liniştit, băiatule, răspunse profesorul, am avut eu grijă. Intenţia mea nu este să vă oblig să mergeţi pe jos de la Dal la Christiania.

— Dac-ar fi nevoie... spuse Joel.

— Nu va fi nevoie. Să ne ocupăm de itinerar şi spuneţi-mi cum credeţi voi că trebuie întocmit.

— Ei bine, odată sosiţi la Tinoset, domnule Sylvius, vom înconjura lacul Fol trecînd prin Vik şi Bolkesjö, astfel încît să ajungem la Möse şi de acolo la Konsberg, Hangsund şi Drammen. Călătorind o zi şi o noapte, am putea intra mîine după-amiază în Christiania.

— Foarte bine, Joel! Cunoşti într-adevăr ţinutul şi, hotărît lucru, iată un itinerar plăcut!

— E cel mai scurt.

— Ei bine, Joel, puţin îmi pasă dacă e cel mai scurt, înţelegi! răspunse Sylvius Hog. Cunosc un altul care nu lungeşte călătoria decît cu cîteva ore! Şi pe acela îl cunoşti şi tu, băiatule, cu toate că n-ai vorbit de el!

— Care?

— Care trece prin Bamble.

— Prin Bamble?

— Da, Bamble! Nu te face că nu ştii! Bamble, unde locuieşte fermierul Helmboe şi fiica sa Siegfrid!

— Domnule Sylvius!...

— Pe acolo vom merge. Şi ocolind lacul Fol pe la sud, în loc de a-l ocoli pe la nord, nu vom putea ajunge tot aşa de bine la Konsberg?

— Tot aşa de bine, şi chiar mai bine! răspunse surîzînd Joel.

— Mulţumesc pentru fratele meu, domnule Sylvius, zise fata.

— Şi pentru tine, mica mea Hulda, căci ştiu că îţi va face plăcere s-o vezi în trecere pe prietena ta Siegfrid!

Barca era gata. Toţi trei luară loc pe un maldăr de frunze verzi, îngrămădite în partea din spate. Cei doi luntraşi, vîslind şi cîrmind, se îndreptară spre larg.

Pe măsură ce te îndepărtezi de mal, lacul Tinn începe să se lărgească începînd de la Haekenoes, o mică aşezare de două-trei case.

ce se află pe prelungirea stîncoasă scăldată de fiordul îngust unde se varsă liniştite apele Maan-ului. Lacul pare aici destul de mărginit, dar încetul cu încetul priveliştea munţilor se depărtează şi îţi dai seama de înălţimea lor atunci cînd o ambarcaţiune, trecîndu-le pe la poale, nu se vede mai mare decît o pasăre acvatică.

Pe ici, pe colo apar vreo douăsprezece insule sau insuliţe, sterpe sau înverzite, cu cîteva colibe de pescari. Pe suprafaţa lacului plutesc trunchiuri de arbori neciopliţi şi plute cu cherestea, tăiată la joagărele din împrejurimi.

Asta-l făcu pe Sylvius Hog să spună în glumă — şi trebuie că avea în adevăr dorinţa să glumească:

— Dacă, după poeţii noştri scandinavi, «lacurile sînt ochii Norvegiei», trebuie să admitem că Norvegia are mai mult de o bîrnă în ochi, cum spune Biblia.

Pe la ora patru ambarcaţiunea ajunse la Tinoset, un simplu cătun fără nici un confort. De altfel, acest lucru n-avea importanţă. Sylvius Hog nu intenţiona să se oprească aici nici măcar o oră. Aşa cum îi spusese lui Joel, un vehicul aştepta pe mal. În vederea acestei călătorii pe care o decisese de multă vreme, el scrisese domnului Benett din Christiania să-i asigure mijloace de transport care să evite întîrzieri sau oboseli. Iată de ce, în ziua fixată, o caleaşcă cu lada plină cu merinde se găsea la Tinoset. Deci, mijloc de deplasare garantat pe tot parcursul, mîncare de asemenea asigurată — ceea ce te scutea să recurgi la ouăle fierte, la laptele prins şi la zeama lungă a fermelor din Telemark.

Tinoset e situat aproape de capătul lacului Tinn. Printr-o cascadă destul de frumoasă, Maan-ul năvăleşte în vale, unde îşi recapătă cursul liniştit. Caii erau înhămaţi şi trăsura porni imediat spre Bamble.

În acea epocă mersul cu trăsura era singurul mijloc de a străbate Norvegia şi mai ales Telemark-ul. Şi se prea poate ca drumul de fier să-i facă pe turişti să regrete brişca naţională şi caleştile domnului Benett!

E de la sine înţeles că Joel cunoştea foarte bine această parte din regiune, pe care o cutreierase de atîtea ori în lung şi în lat, între Dal şi Bamble.

Era opt seara cînd Sylvius Hog, fratele şi sora ajunseră în micuţa localitate.

Deşi nu erau aşteptaţi, fermierul Helmboe le făcu o primire dintre cele mai calde. Siegfrid îşi îmbrăţişă cu drag prietena, pe care o găsea slăbită de atîta suferinţă. Cele două tinere rămaseră singure o bucată de vreme pentru a-şi destăinui supărările.

— Te rog, dragă Hulda, zise Siegfrid, nu te lăsa copleşită de ne-

cazuri! Eu nu mi-am pierdut încrederea! De ce să renunţi la orice speranţă de a-l revedea pe sărmanul nostru Ole! Am aflat din ziare că se fac cercetări pentru găsirea lui *Viken*. Vor reuşi! Iată, sînt sigură că domnul Sylvius mai speră şi el! Hulda, draga mea... te rog... nu deznădăjdui!

Drept răspuns, Hulda nu putea decît să plîngă şi Siegfrid o ţinea strîns la pieptul ei.

Ah, ce bucurie ar fi fost, în casa fermierului Helmboe, în mijlocul acestor oameni vrednici, dacă toţi cei de faţă ar fi avut dreptul să fie fericiţi!

— Atunci plecaţi direct la Christiania? întrebă fermierul pe Sylvius Hog.

— Da, domnule Helmboe!

— Pentru a asista la tragerea loteriei?

— Desigur.

— De ce, cînd biletul lui Ole Kamp este în prezent în mîinile acestui nemernic de Sandgoist?

— Asta a fost dorinţa lui Ole, răspunse profesorul, şi trebuie să i-o respectăm.

— Se spune despre cămătarul din Drammen că n-a putut găsi un cumpărător pentru acest bilet care-l costă destul de scump!

— Se spune, în adevăr, domnule Helmboe.

— Foarte bine! N-are decît ceea ce merita, mîrşavul, ticălosul, da, ticălosul!... Nu e faptă fără plată!...

— Da, în adevăr, domnule Helmboe, n-are decît ce merită!

Au trebuit firește să cineze la fermă. Siegfrid şi tatăl ei nu i-ar fi lăsat să plece înainte de a fi acceptat această invitaţie. Dar era necesar să nu întîrzie, dacă voiau să cîştige în timpul nopţii cele cîteva ore pierdute cu ocolul făcut pînă la Bamble. Astfel că, la ora nouă seara, caii fură aduşi de la popas de un om de la fermă, care îi puse la ham.

— La viitoarea vizită, dragă domnule Helmboe, zise Sylvius Hog fermierului, voi rămîne la masă chiar şase ore, dacă mi-o veţi cere! Dar pentru azi voi cere îngăduinţa să înlocuiesc desertul cu calda dumitale strîngere de mînă şi o dulce sărutare pe care încîntătoarea Siegfrid o va da micii mele Hulda!

Zis şi făcut. Apoi plecară la drum.

La această latitudine nordică, amurgul se prelungeşte cu cîteva ore, încît linia orizontului se desluşi şi după apusul soarelui — atît de limpede era aerul.

Drumul, deşi accidentat, este totuşi foarte frumos între Bamble şi Konsberg, trecînd prin Hitterdal şi pe la sudul lacului Fol. El traversează astfel întreaga regiune meridională a Telemark-ului, deservind tîrgurile, cătunele şi fermele din împrejurimi.

O oră după plecare, Sylvius Hog, fără să se oprească, putu să vadă biserica din Hitterdal, o veche clădire foarte bizară, care se termină cu pinacole așezate unele peste altele, fără vreo simetrie arhitecturală. Totul este din lemn, începînd cu pereții întocmiți din grinzi care se îmbucă și din plăci așezate ca olanele, pînă la vîrful clopotniței. Această aglomerare de plăci de lemn este un monument venerabil și venerat al arhitecturii scandinave din secolul XIII.

Noaptea se lăsă încetișor, una din acele nopți pline încă de ultimele licăriri ale zilei și care pe la unu începe să pălească, odată cu revărsatul zorilor.

Joel cugeta așezat pe scaunul din față. Hulda rămăsese și ea pe gînduri, în fundul trăsurii. Sylvius vorbi cu surugiul, cerîndu-i să meargă mai iute. Nu se mai auzeau decît clopoțeii cailor, pocniturile de bici și mersul roților pe pămîntul vălurit.

Nu se opriră în timpul nopții. Trecură de Listhüs, o haltă pierdută în mijlocul unei depresiuni a munților cu păduri de brazi, înconjurați de un al doilea lanț de munți goi și sălbatici. Depășiră și Tiness, un mic gaard pitoresc, alcătuit din cîteva case cocoțate pe piloni de piatră. Caleașca mergea destul de repede, zăngănind din fiare, scrîșnind din șuruburile desfăcute și din arcurile sale slăbite. Nu puteai să faci nici o vină vizitiului, un bătrînel pe jumătate adormit, care-și îndemna caii. Din vreme în vreme trăgea cîte o lovitură de bici, cam moale, de preferință calului din stînga. Asta, deoarece calul din dreapta îi aparținea, pe cînd cel din stînga era al unui vecin din cătun.

La cinci dimineața, Sylvius Hog deschise ochii, întinse brațele și putu să respire cu nesaț pătrunzătorul miros al brazilor care înmiresmau aerul. Ajunseseră la Konsberg. Trăsura traversă podul de peste Laagen și se opri dincolo, după ce trecu aproape de biserică, nu departe de cascada din Larbrö.

— Prieteni, zise Sylvius Hog, dacă vreți, nu vom poposi aici, vom schimba doar caii. E încă prea devreme să mîncăm. Mai bine să nu facem nici o oprire serioasă pînă la Drammen. Acolo vom lua o masă bună, pentru a mai cruța merindele date de Benett.

Fiind toți de acord, profesorul și Joel se mulțumiră să ia un mic păhărel de rachiu la *Hotelul Minelor*. După o oră se aduseră caii și porniră iar la drum.

La ieșirea din oraș, caleașca trebui să urce o potecă foarte abruptă, tăiată în coasta muntelui. Zăriră în treacăt pilonii înalți ai minelor de argint din Konsberg, ce se deslușeau ca niște siluete pe cer. Apoi zarea dispăru pe după imensele păduri de brazi, întunecate și reci ca niște pivnițe, unde nici căldura soarelui, nici lumina nu pătrundeau.

În orașul de lemn Hangsund schimbară din nou caii. Drumul

continuă pe şosele lungi, adeseori închise de cîte o barieră pe pivot, care se ridica în schimbul unei taxe de cinci sau şase skillingi. Regiune fertilă, plină de pomi, care semănau cu nişte sălcii plîngătoare, cu crengile îndoite sub greutatea fructelor. În apropiere de Drammen începea iar povîrnişul.

La amiază, oraşul, aşezat pe unul din braţele fiordului Christiania, îşi arăta cele două străzi nesfîrşite, mărginite de case colorate, şi portul, totdeauna foarte animat, unde plutele cu cherestea nu lăsau decît puţin loc vapoarelor care vin să încarce produsele Nordului.

Trăsura se opri în faţa hotelului *Scandinavia*. Proprietarul, un personaj important, cu barbă albă, cu aerul grav, apăru în pragul casei.

Cu spiritul pătrunzător, specific tuturor hotelierilor din lume, zise:

— N-aş fi surprins dacă domnii şi tînăra doamnă ar avea intenţia să ia masa.

— Aveţi dreptate, răspunse Sylvius Hog, şi vrem să mîncăm cît mai iute.

— Imediat!

Masa fu servită repede şi fu în adevăr foarte bună. Mai ales un fel de peşte din fiord, garnisit cu ierburi binemirositoare, pe care profesorul îl mîncă cu multă plăcere.

La ora unu şi jumătate, trăsura — după o nouă schimbare de atelaj — reveni înaintea hotelului *Scandinavia* şi caii o porniră la trap pe strada mare din Drammen.

Dar iată că, trecînd prin faţa unei locuinţe scunde cu o înfăţişare neatrăgătoare, care se deosebea de veselele culori ale caselor învecinate, Joel nu putu să-şi stăpînească o mişcare de dezgust.

— Sandgoist! exclamă el.

— Ah! Acesta este domnul Sandgoist? zise Sylvius Hog. În adevăr, n-are o mutră prea plăcută.

Era Sandgoist. Fuma în faţa uşii. Îl recunoscuse oare pe Joel pe scaunul din faţă? Nu se ştie, căci trăsura trecu repede între stive de dulapi şi mormane de scînduri.

Dincolo de un drum mărginit de tufe de scoruş, pline de fructele lor roşii, trăsura intră într-o pădure deasă de pini, care se află de-a lungul Văii Paradisului, o depresiune minunată, cu depărtările etajate pînă la marginea zării. Sute de măguri apărură, cele mai multe avînd în vîrf o vilă sau o aşezare ţărănească. Apoi, la căderea serii, cînd trăsura începu să coboare spre mare, trecînd prin cîmpii întinse, fermele îşi arătară casele de un roşu-aprins, care se proiectau pe perdeaua verde-închis a copacilor. În fine, călătorii ajunseră la fiordul din Christiania, înconjurat de coline pitoreşti, cu nenumăratele sale golfuleţe, cu porturile sale în miniatură şi cu debarcaderele de lemn

unde vin să acosteze ambarcațiunile golfului și vasele-omnibuz.

La ora nouă seara — era încă lumină la această latitudine — caleașca veche intră în oraș, nu fără larmă, străbătînd străzile pustii.

După cum ceru Sylvius Hog, se opri în fața hotelului *Victoria*. Aici coborîră Hulda și Joel. Camerele fuseseră reținute dinainte pentru ei. După un cald «bună seara», profesorul ajunse la locuința lui bătrînească, unde bătrîna servitoare Kate și bătrînul servitor Fink îl primiră cu nerăbdare, spunînd că îmbătrîniseră de cînd îl tot așteptau.

CAPITOLUL XVII

Christiania, mare oraș pentru Norvegia, n-ar fi decît un orășel în Anglia sau în Franța. Fără numeroasele incendii suferite, ar mai avea aspectul pe care-l avusese în secolul XI, atunci cînd a fost clădit. În realitate nu datează decît din anul 1624, cînd a fost reconstruit de regele Christian. Din Opsolö, cum se chema atunci, el deveni Christiania, după numele feminizat al regescului său arhitect. Este un oraș simetric, cu străzi largi, reci și drepte, ca trase cu linia, cu case de piatră albe sau de cărămidă roșie. În mijlocul unui parc destul de frumos se ridică palatul regal Orscarslot, o mare clădire dreptunghiulară, fără stil, cu toate că ar vrea să copieze stilul ionic. Ici-colo apar cîteva biserici, în care nu se prea găsesc opere de artă care să atragă atenția credincioșilor. În fine, există mai multe edificii civile și instituții publice, fără să socotim și un mare bazar în formă de rotondă, unde sînt grămezi de mărfuri străine și indigene.

În tot acest ansamblu nu găsești nimic demn de văzut. Dar ceea ce poate fi admirat fără rezervă este poziția orașului, în mijlocul unei coroane de munți variați ca aspect, care alcătuiesc un cadru minunat. Aproape plat în cartierele noi și bogate, orașul urcă pentru a forma un fel de *kasbah*, plină de case de tot felul, unde vegetează o populație săracă în colibe de lemn, ori colibe de cărămidă, a căror culoare țipătoare mai mult uimește decît încîntă privirea.

Să nu se creadă că denumirea de *kasbah*, rezervată orașelor africane, nu are ce căuta într-un oraș din nordul Europei. Dacă în Christiania nu sînt în vecinătatea portului cartiere de tunisieni, marocani, algerieni, ea are totuși o populație flotantă de același soi.

Ca orice oraș cu străzi care coboară pînă la mare și altele care urcă pînă pe coline înverzite, Christiania este foarte pitorească. Nu pe nedrept este comparat fiordul său cu golful Neapole. Ca și coastele de la Sorrente și Castellamare, malurile ei sînt pline cu vile și cabane,

pe jumătate pierdute în verdele aproape negru al brazilor şi în perdelele străvezii de ceaţă care le înconjoară cu un abur parcă specific regiunilor boreale.

Sylvius Hog era în sfîrşit din nou la Christiania. E adevărat că această întoarcere se făcuse în condiţiuni pe care nu le-ar fi putut prevedea niciodată şi în mijlocul unei călătorii întrerupte. Ei bine, n-avea decît s-o reînceapă anul viitor! În acest moment nu mai putea fi vorba decît de Joel şi de Hulda Hansen. Dacă nu i-a găzduit în casa sa, era pentru că-i trebuiau pentru ei două camere! Dar nu fusese timp pentru a se face pregătirile. Astfel, profesorul îi duse la hotelul *Victoria*, unde îi recomandă în mod special. Şi o recomandare a lui Sylvius Hog, deputat în Storthing, trebuia luată în seamă.

Dar, cu toate că profesorul cerea pentru protejaţii săi aceleaşi atenţii care i s-ar fi dat lui, nu spuse hotelierului numele lor. A păstra secretul sosirii lor îi păru prudent pentru Joel şi mai ales pentru Hulda Hansen. Se ştie ce vîlvă se făcuse în jurul fetei şi acest lucru ar fi stingherit-o. Era mai bine să nu se afle că sosise la Christiania.

Se înţeleseseră ca a doua zi să nu se vadă cu Sylvius Hog decît înaintea mesei, adică între orele 11 şi 12.

Profesorul avea de rezolvat cîteva probleme care aveau să-i ia toată dimineaţa şi, imediat ce le va termina, va veni să se întîlnească cu Hulda şi Joel. Apoi nu-i va mai părăsi pînă în momentul cînd se va desfăşura tragerea loteriei, care trebuia să aibă loc la ora trei.

Deci Joel, după ce se sculă, se duse să ia pe Hulda, care-l aştepta îmbrăcată în camera sa. Pentru a o mai scoate din gîndurile ei, care trebuiau să fie şi mai dureroase în această zi, Joel îi propuse să se plimbe pînă la ora mesei. Hulda, ca să nu-l contrazică, primi şi amîndoi plecară fără ţintă prin oraş.

Era duminică. Contrar a ceea ce se petrece în oraşele din Nord în timpul sărbătorilor, cînd numărul celor ce se plimbă este mai mic, pe străzi domnea o mare animaţie.

Nu numai că orăşenii nu plecaseră la ţară, dar vedeau că — din contră — mulţi săteni veniseră la oraş. Calea ferată a lacului Miösen, care deserveşte împrejurimile capitalei, trebui să pună la dispoziţia călătorilor trenuri suplimentare. Căci loteria Şcolilor din Christiania atrăgea mulţi curioşi, dar mai ales mulţi interesaţi în această tragere!

Deci foarte multă lume pe străzi, familii întregi, ba chiar sate întregi, sosite cu tainica speranţă de a nu fi venit degeaba. Gîndiţi-vă! Fuseseră plasate un milion de bilete, şi chiar dacă n-ar cîştiga decît un simplu loz de o sută sau două sute de mărci, cîţi din aceşti oameni cumsecade nu s-ar întoarce la umilele lor aşezări foarte mulţumiţi de norocul avut!

Joel şi Hulda, după ce părăsiră hotelul *Victoria*, coborîră mai întîi pînă la cheiurile care se găsesc în stînga golfului. În acest loc afluenţa era mai mică, în afară de cîrciumi, unde berea şi rachiul din paharele şi halbele pline udau gîtlejurile care sufereau de o sete nestinsă.

În timp ce fratele şi sora se plimbau între docuri, rîndurile de butoaie, cantitatea lăzilor din toate colţurile lumii, navele aflate la chei sau în larg le atrăgeau în mod special atenţia. Oare unele din aceste nave nu aparţineau portului Bergen, unde *Viken* nu avea să se mai întoarcă?

— Ole... sărmanul meu Ole! murmură Hulda.

Atunci Joel voi s-o ducă departe de golf, urcînd din nou spre cartierele oraşului de sus.

Acolo, pe străzi, în pieţe, în mijlocul grupurilor de oameni auziră vorbindu-se despre ei.

— Da, spuse unul, s-a ajuns să se ofere zece mii de mărci pe numărul 9672!

— Zece mii? răspunse altul. Parcă douăzeci de mii, şi chiar mai mult!

— Domnul Vanderbilt din New York a ajuns pînă la treizeci de mii!

— Domnul Baring din Londra, la patruzeci de mii!

— Şi domnii Rothschild din Paris, la şaizeci de mii!

Se ştie ce trebuie să crezi din toate aceste zvonuri. Căci dacă se continua pe această scară ascendentă, preţul oferit ar fi întrecut valoarea lozului cel mare!

Dar dacă cei care lansau zvonurile nu erau de acord asupra cifrei propunerilor făcute Huldei Hansen, toţi se înţelegeau de minune pentru a califica purtările cămătarului din Drammen.

— Ce ticălos blestemat acest Sandgoist, care n-are milă de oamenii cumsecade!

— Oh, e bine cunoscut în Telemark şi nu este la prima lui faptă de acest fel!

— Se zice că n-a găsit pe nimeni să-i cumpere biletul lui Ole Kamp, după ce l-a plătit cu un preţ bun!

— Nu, nimeni nu l-a vrut!

— Nu e de mirare! În mîinile Huldei Hansen, biletul avea preţ!

— Desigur, în timp ce în mîinile lui Sandgoist nu mai valorează nimic.

— Aşa-i trebuie! Va rămîne cu el şi măcar de-ar pierde cele cincisprezece mii de mărci cît l-a costat!

— Dar dacă netrebnicul ăsta ar cîştiga lozul cel mare?

— El! Asta ar mai lipsi!

— Iată ce ar însemna o nedreptate a soartei! În orice caz, să nu vină la tragere!

— Nu, căci ar păţi-o!

Acestea sînt pe scurt părerile exprimate la adresa lui Sandgoist. Se ştie de altfel că, din prudenţă sau din altă pricină, el nu avea intenţia să participe la tragere, pentru că ieri mai era încă în locuinţa sa din Drammen.

Hulda era foarte emoţionată şi Joel simţea cum braţul surorii sale tremura sub al lui. Atunci căută să treacă repede prin mulţime, pentru a nu mai auzi ce se vorbea, ca şi cum i-ar fi fost teamă că vor fi aclamaţi de toţi aceşti prieteni necunoscuţi.

Cît despre Sylvius Hog, poate speraseră să-l întîlnească prin oraş. Nu-l văzură însă. Dar cîteva cuvinte din cele ce se vorbeau pe stradă le arătară că întoarcerea profesorului la Christiania era cunoscută de public. Încă dis-de-dimineaţă fusese văzut mergînd cu un aer foarte preocupat, ca un om care nu are timp de întrebări sau răspunsuri, fie prin port, fie pe la birourile Marinei.

Desigur că Joel ar fi putut să afle de la orice trecător unde locuia profesorul Sylvius Hog. Fiecare s-ar fi grăbit să-i spună unde stă şi să-l ducă pînă acolo. Nu o făcu pentru a nu fi indiscret, şi de vreme ce le dăduse întîlnire la hotel, era mai bine să aştepte acolo.

Hulda îl rugă pe Joel să se întoarcă, încă de la ora zece şi jumătate. Se simţea foarte obosită şi toate aceste discuţii în care era pomenit numele ei îi făceau rău.

Ea se întoarse deci la hotelul *Victoria*, apoi urcă în camera ei pentru a-l aştepta pe Sylvius Hog.

Cît despre Joel, el rămase jos, în salonul de lectură, unde îşi trecu timpul răsfoind ziarele din Christiania.

Deodată păli la faţă, privirea i se tulbură şi ziarul îi scăpă din mînă... Într-un număr al ziarului *Morgen-Blad*, la ştirile navale, citi următoarea telegramă sosită din Terra-Nova:

Canoniera **Telegraf,** *sosit pe locul presupusului naufragiu al lui* **Viken,** *n-a găsit acolo nici o urmă. Cercetările canonierei pe coasta Groenlandei n-au avut mai mult succes. Trebuie deci considerat ca sigur că nu există nici un supraviețuitor al echipajului de pe* **Viken.**

CAPITOLUL XVIII

— Bună ziua, domnule Benett! Îmi face totdeauna plăcere cînd am ocazia să vă strîng mîna.

— Şi acest lucru mă onorează întotdeauna, domnule Hog.

— Onoare — plăcere, plăcere — onoare, răspunse vesel profesorul, e totuna.

— Călătoria dumneavoastră în Norvegia centrală a avut, după cîte văd, un sfîrşit fericit.

— Nu s-a încheiat încă, dar deocamdată, pentru acest an, s-a terminat.

— Ei bine, domnule Hog, vorbiţi-mi despre acei oameni de treabă cu care aţi făcut cunoştinţă la Dal.

— Oameni de treabă, în adevăr, domnule Benett, oameni de treabă şi buni la treabă! Li se potrivesc aceste cuvinte în toate felurile!

— După ceea ce scriu ziarele, trebuie să recunoaşteţi că sînt de compătimit!

— Da, de compătimit, domnule Benett. N-am văzut niciodată cum nenorocirea poate izbi cu o asemenea stăruinţă nişte sărmane fiinţe!

— În adevăr, domnule Hog. După catastrofa lui *Viken*, purtarea acestui oribil Sandgoist!

— Aşa cum aţi spus, domnule Benett.

— La urma urmelor, domnule Hog, Hulda Hansen a făcut bine cedînd biletul contra chitanţei.

— Credeţi?... Pentru ce adică?

— Pentru că a pune mîna pe cincisprezece mii de mărci contra rezultatului aproape cert de a nu pune mîna pe nimic...

— Ah, domnule Benett, ripostă Sylvius Hog, vorbiţi ca un om practic, din punctul dumneavoastră de vedere negustoresc. Dar, dacă vrei să o iei din alt unghi, aceasta devine o chestiune sentimentală şi sentimentele nu se măsoară cu bani!

— Desigur, domnule Hog; dar permiteţi-mi să vă spun că mai mult ca sigur că protejata dumneavoastră nu s-ar fi ales cu nimic, cu sentimentul ei.

— Ce ştiţi dumneavoastră?

— Dar gîndiţi-vă! Ce reprezenta acest bilet? O singură şansă la un milion, pentru a cîştiga!...

— În adevăr, o şansă la un milion! E cam puţin, domnule Benett, cam puţin!

— De aceea s-a şi produs reacţia, după goana după loz din primele zile. Şi se spune că Sandgoist, care nu luase biletul decît pentru a-l specula, n-a putut găsi alt cumpărător.

— Se pare că aşa-i, domnule Benett.

— Dacă acest blestemat cămătar ar cîştiga lozul cel mare, ar fi un adevărat scandal!

— Un scandal, desigur, domnule Benett, cuvîntul nu este prea tare, un scandal!

Vorbind astfel, Sylvius Hog se plimba prin magazinele, s-ar putea spune prin bazarul domnului Benett, atît de cunoscut în Christiania şi în toată Norvegia. În adevăr, ce nu poţi găsi în acest bazar? Trăsuri de voiaj, brişti cu duzina, lăzi cu alimente, coşuri pentru sticle de vin, stocuri de conserve, îmbrăcăminte şi ustensile pentru turişti, chiar şi ghizi pentru a conduce călătorii pînă la ultimele tîrguri din Finmark, pînă-n Laponia şi Polul Nord! Şi asta nu era totul! Domnul Benett nu oferea el amatorilor de istorie naturală diverse mostre de roci şi metale ale solului, ca şi specimenele cele mai variate de păsări, insecte, reptile ale faunei norvegiene? Şi — ceea ce este bine de ştiut — unde s-ar găsi un asortiment de bijuterii şi de bibelouri ale ţării mai complet decît acela aflat în vitrinele sale?

Astfel, acest gentleman era un fel de providenţă a turiştilor doritori de a vizita regiunea scandinavă. Era omul universal de care Christiania nu s-ar fi putut lipsi.

— Şi fiindcă veni vorba, domnule Hog, zise el, cred că aţi găsit la Tinoset trăsura pe care mi-aţi comandat-o?

— Deoarece v-am cerut-o, eram sigur că va fi acolo la ora stabilită!

— Mă măguliţi, domnule Hog. Dar, după scrisoarea dumneavoastră, trebuia să fiţi trei persoane...

— Trei, desigur.

— Şi ceilalţi doi?

— Au sosit ieri-seară sănătoşi şi mă aşteaptă la hotelul *Victoria*, unde-i voi întîlni.

— Oare sînt?...

— Desigur, domnule Benett, sînt... şi vă rog să nu spuneţi nimănui. Ţin ca sosirea lor să nu fie cunoscută încă.

— Sărmana fată!

— Da... A suferit mult!

— Şi aţi vrut să asiste la tragere, deşi nu mai are biletul pe care i l-a lăsat logodnicul ei?

— Nu eu am vrut acest lucru, domnule Benett, ci Ole Kamp! Şi vă voi repeta şi dumneavoastră, cum am spus tuturor: Trebuie respectate ultimele dorinţe ale lui Ole!

— Desigur. Ceea ce faceţi dumneavoastră e totdeauna ceea ce trebuie făcut, dragă domnule Hog.

— Complimente, dragă domnule Benett?...

— Nu, dar e un noroc pentru familia Hansen că i-aţi ieşit în cale!...

— Ei! Norocul a fost mai mult al meu!

— Văd că aveţi, ca de obicei, o inimă generoasă!

— Domnule Benett, dacă tot eşti obligat să ai inimă, e mai bine să fie generoasă, nu-i aşa?

Şi Sylvius Hog însoţi răspunsul dat demnului negustor cu un surîs plin de înţeles.

— Şi acum, domnule Benett, reluă el, să nu credeţi că am venit la dumneavoastră pentru a primi felicitări! Nu! M-a adus altceva.

— Sînt gata să vă servesc!

— Ştiţi, nu-i aşa, că fără Joel şi Hulda Hansen, dacă prăpastia din Rjukanfos ar fi vrut să mă înapoieze, m-ar fi înapoiat în stare de cadavru. N-aş fi avut deci plăcerea să vă văd azi.

— Da!... Da! Ştiu, răspunse domnul Benett. Ziarele au povestit peripeţiile dumneavoastră! Şi, în adevăr, aceşti tineri curajoşi ar fi meritat pe deplin să cîştige marele loz!

— Aceasta este şi părerea mea, răspunse Sylvius Hog. Însă, pentru că acum lucrul este imposibil, n-aş vrea ca drăguţa mea Hulda să se întoarcă la Dal fără un mic dar... o mică amintire...

— Iată ce aş numi o idee bună, domnule Hog!

— Mă veţi ajuta deci să aleg, între toate bogăţiile dumneavoastră, ceva care ar putea să placă unei fete de vîrsta ei...

— Cu plăcere, răspunse Benett.

Şi rugă pe profesor să intre în magazinul cu bijuterii indigene. Un giuvaer norvegian nu este oare cea mai frumoasă amintire ce s-ar putea lua din Christiania, din minunatul bazar al domnului Benett?

Aceasta fu şi părerea lui Sylvius Hog, căruia binevoitorul gentleman se grăbi să-i deschidă toate vitrinele.

— Cum nu sînt un bun cunoscător, mă bizui pe gustul dumneavoastră, domnule Benett.

— Ne vom înţelege, domnule Hog.

Se găsea acolo un asortiment complet de bijuterii suedeze şi norvegiene de o lucrătură foarte migăloasă şi care sînt mai preţioase din cauza artei cu care sînt făcute decît pentru valoarea propriu-zisă a materialului.

— Ce este aceasta? întrebă profesorul.

— Este un inel de dublé, cu ciucuri mobili al căror sunet este foarte plăcut.

— Foarte frumos, răspunse Sylvius Hog, încercînd inelul pe vîrful degetului mic. Puneţi-l în orice caz deoparte, domnule Benett, şi să mai vedem şi altceva.

— Brăţări sau coliere?

— Puţin din toate, vă rog, domnule Benett, cîte puţin din toate!... Ah, dar astea?...

— Sînt rondele care se poartă pereche la corsaj. Priviţi efectul aramei pe acest fond de lînă roşie plisată. Este de bun gust, fără a avea un preţ prea mare.

— Frumos, în adevăr, domnule Benett. Să punem deoparte şi această podoabă.

— Trebuie însă să vă atrag atenţia, domnule Hog, că aceste rondele sînt rezervate exclusiv pentru tinerii căsătoriţi... în ziua nunţii... şi că...

— Pe sfîntul Olaf! Aveţi dreptate, domnule Benett, aveţi mare dreptate. Sărmana mea Hulda! Din păcate nu e Ole acela care-i face darul, sînt eu şi nu-l voi mai putea oferi unei logodnice!...

— În adevăr, domnule Hog!

— Să vedem atunci alte bijuterii care-ar putea servi unei fete. Ah, această cruce, domnule Benett?

— Este o cruce de atîrnat la gît, cu discuri concave care răsună la fiecare mişcare.

— Foarte frumoasă!... Foarte frumoasă! Puneţi-o deoparte, domnule Benett. După ce voi vedea toate vitrinele, vom face alegerea...

— Da, dar...

— Încă un dar?

— Această cruce este cea pe care o poartă miresele din Scanie cînd merg la biserică...

— Mii de draci, domnule Benett... Trebuie să mărturisesc că nu ştiu să aleg!

— Asta e adevărat, domnule Hog, pentru că cel mai mare asortiment îl am pentru bijuteriile mirilor, care se vînd cel mai mult. Nu trebuie să vă miraţi, deci.

— Nu mă miră în nici un fel, domnule Benett, dar mă cam încurcă!

— Ei bine, luaţi atunci acest inel de aur pe care l-aţi pus deoparte!

— Da... acest inel de aur... Aş fi vrut însă şi vreo altă bijuterie... Cum să zic?... Mai decorativă...

— Atunci nu ezitaţi! Luaţi această placă filigranată de argint, ale cărei patru rînduri de lănţişoare stau aşa de bine la gîtul unei fete! Priviţi, este presărată cu boabe de sticlă fină, cu ornamente de alamă în formă de bobine şi cu perle colorate. E un produs din cele mai curioase ale giuvaergeriei norvegiene!

— Da, da! răspunse Sylvius Hog. O podoabă frumoasă, dar puţin cam pretenţioasă pentru modesta mea Hulda. În adevăr, aş prefera rondelele pe care mi le-aţi arătat adineauri, împreună cu crucea de pus la gît! Sînt ele atît de specifice ca podoabe de nuntă, că nu s-ar putea face cadou unei tinere fete?

— Domnule Hog, răspunse Benett. Storthingul n-a făcut încă o lege în această privinţă!... E fără îndoială o scăpare din vedere...

— Bine, bine, domnule Benett, vom rezolva noi asta! În aşteptare, cumpăr totuşi crucea şi rondelele!... Şi apoi, în definitiv, mica mea

Hulda ar putea să se mărite într-o zi!... Drăguță și încîntătoare cum este, nu-i va lipsi ocazia să aibă nevoie de aceste podoabe... Hotărît lucru, le cumpăr și le iau cu mine!

— Bine, domnule Hog.

— Vom avea oare plăcerea să vă vedem și pe dumneavoastră, domnule Benett, la tragerea loteriei?

— Desigur.

— Cred că va fi foarte interesant.

— Sînt sigur.

— Deci, pe curînd, domnule Benett.

— Pe curînd, domnule Hog.

— Uite! zise profesorul, aplecîndu-se peste vitrină. Iată două verighete pe care nu le-am văzut!

— Oh! Acestea nu cred să vă servească, domnule Hog. Sînt verighete gravate, pe care pastorul le pune în degetul mirilor în timpul ceremoniei...

— Adevărat? Totuși, le iau! Pe curînd, domnule Benett, pe curînd!

Sylvius Hog ieși, și cu un pas sprinten — un pas ca la douăzeci de ani — se îndreptă spre hotelul *Victoria*.

Ajuns în hol, zări în primul rînd cuvintele *Fiat lux*, care erau scrise pe o lampă cu gaz.

«Ei, își spuse el, aceste cuvinte latine se potrivesc foarte bine! Da! *Fiat lux!... Fiat lux!*»

Hulda era în camera sa. Ea aștepta șezînd la fereastră. Profesorul bătu în ușă, care se deschise imediat.

— Ah! Domnule Sylvius! exclamă fata ridicîndu-se.

— Iată-mă! Iată-mă! Dar nu e vorba de domnul Sylvius, draga mea Hulda, e vorba de masa care ne așteaptă. Mi-e o foame de lup. Unde este Joel?

— În sala de lectură.

— Bine!... Mă duc să-l caut! Tu, scumpa mea, coboară repede!

Sylvius Hog părăsi camera Huldei și se duse să-l caute pe Joel care-l aștepta și el, însă într-o stare de mare deznădejde.

Sărmanul băiat îi arătă numărul din *Morgen-Blad*. Telegrama comandantului canonierei *Telegraf* nu mai lăsa nici o îndoială despre pierderea totală a lui *Viken*.

— Hulda n-a citit?... întrebă repede profesorul.

— Nu, domnule Sylvius, nu! E mai bine să-i ascundem ceea ce din păcate va afla în curînd!

— Ai făcut bine, flăcăule... Hai să luăm masa.

Nu mult după aceea erau toți trei așezați la o masă rezervată. Sylvius mînca cu mare poftă.

1 Să fie lumină (în limba latină în text)

Era un dejun excelent, de altfel, şi care avea aproape proporţiile unui ospăţ. Judecaţi şi dumneavoastră! Supă rece cu felii de lămîie, cu scorţişoară şi pesmet de pîine neagră, somon cu sos alb îndulcit, viţel pane, rostbeaf în sînge cu salată picantă, îngheţată de vanilie, dulceaţă de cartofi, zmeură, cireşe şi alune, toate acestea stropite cu un vin vechi Saint-Julien din Franţa.

— Minunat!... Minunat!... repeta Sylvius Hog. Parcă ar fi la Dal, la hanul cucoanei Hansen!

Avea gura plină, iar ochii săi buni surîdeau atît cît pot ochii să surîdă. Joel şi Hulda încercau zadarnic să fie la fel de voioşi; nu puteau însă şi sărmana fată de-abia gusta cîte ceva. Cînd masa se termină, Sylvius Hog spuse:

— Dragii mei copii, aţi făcut o greşeală că n-aţi cinstit această bucătărie aleasă. Nu am putut să vă silesc. Dar dacă nu aţi luat dejunul cum trebuie, veţi cina cu atît mai bine. Nu ştiu dacă voi putea să fac faţă, şi cu aceeaşi poftă! Şi acum a sosit momentul să ne ridicăm de la masă.

Profesorul se şi sculase în picioare şi lua pălăria pe care i-o întinsese Joel, cînd Hulda, oprindu-l, îi zise:

— Domnule Sylvius, ţineţi cu tot dinadinsul, nu-i aşa, să vă însoţesc?

— Pentru a asista la tragere? Ţin şi încă foarte mult, draga mea!

— Îmi va veni tare greu!

— Tare greu, sînt de acord. Dar Ole a vrut să participi la tragere; Hulda, trebuie să respecţi voinţa lui Ole!

Aceste cuvinte deveniseră un adevărat refren în gura lui Sylvius Hog!

CAPITOLUL XIX

Ce de lume era în marea sală a Universităţii din Christiania unde avea să aibă loc tragerea — şi chiar prin curte, căci în marea sală nu puteau să intre atîţia oameni, şi chiar pe străzile vecine, deoarece curtea era prea mică pentru această masă de oameni!

În această duminică de 15 iulie, nu mai puteai recunoaşte pe calmii norvegieni acum atît de agitaţi. Starea lor de surescitare era pricinuită de tragere sau se datora arşiţei acestei zile de vară? Poate că interesul şi căldura contribuiau amîndouă. În orice caz, ei nu s-ar fi putut răcori azi cu siropul de fructe, cu acest *multers* care se consumă în cantităţi atît de mari în Scandinavia.

Tragerea trebuia să înceapă la ora trei fix. Erau o sută de cîştiguri, împărţite în trei categorii: 1) nouăzeci de cîştiguri de la o sută pînă

la o mie de mărci, în valoare totală de patruzeci şi cinci de mii de mărci; 2) nouă cîştiguri de la o mie pînă la nouă mii de mărci, şi ele în valoare de patruzeci şi cinci de mii de mărci; 3) un cîştig de o sută de mii de mărci.

Contrar celor ce se obişnuiesc în astfel de loterii, marea surpriză era rezervată la urmă. Nu primului număr ieşit i se atribuia marele cîştig, ci ultimului, adică celui de al sutelea număr. De aici urma o serie de stări sufleteşti, de emoţii, de bătăi de inimă care se înmulţeau din ce în ce mai mult. Era de la sine înţeles că orice număr ieşit cîştigător o dată nu putea să mai cîştige a doua oară şi se anula după ce ieşea din urmă.

Toate acestea publicul le ştia. Nu mai era de aşteptat decît ora fixată. Dar pentru a-şi trece timpul lung pînă atunci, lumea discuta, şi de cele mai multe ori se vorbea despre situaţia tristă a Huldei Hansen. În adevăr, dacă ar mai fi posedat biletul, fiecare i-ar fi dorit să cîştige — bineînţeles după ce ar fi cîştigat el!

Între timp, cîteva persoane aflaseră de telegrama publicată de *Morgen-Blad*. Ei o comunicară vecinilor. Toată lumea află că cercetările canonierei n-au reuşit. Astfel trebuia să se renunţe la găsirea oricărei urme a lui *Viken*. Nici un membru al echipajului n-a supravieţuit naufragiului! Hulda nu-şi va revedea niciodată logodnicul!

Un incident veni să schimbe această discuţie. Se răspîndi zvonul că Sandgoist se decisese să părăsească Drammen şi cîţiva pretinseră că-l văzuseră pe străzile din Christiania. Va risca oare să vină în sală? Dacă va face asta, mîrşavul, va trebui să se aştepte la o dezlănţuire teribilă împotriva sa. El să asiste la tragerea loteriei!... Dar era atît de necrezut încît nici nu părea posibil. În definitiv, nu era altceva decît o falsă alarmă.

Pe la ora două şi un sfert se iscă un freamăt în mulţime. Profesorul Sylvius Hog ajunse la Universitate. Se ştia cum luase parte la frămîntările Huldei şi ale lui Joel şi cum, după ce fusese salvat de copiii cucoanei Hansen, căuta să-şi plătească datoria de recunoştinţă. Imediat i se făcu loc. Un murmur de simpatie, căruia Sylvius Hog îi răspunse cu înclinări ale capului, trecu prin asistenţă şi se transformă apoi în aclamaţii.

Dar profesorul nu era singur. Cînd cei mai aproape de el se traseră înapoi să-i facă loc, se văzu că era cu o fată la braţ, în timp ce un tînăr îi urma pe amîndoi. Un tînăr şi o fată! Fu ca o zguduire electrică. Acelaşi gînd se aprinse în toate aceste capete, ca o scînteie în tot atîtea acumulatoare.

— Hulda, Hulda Hansen!...

Acesta fu numele pe care toţi îl rosteau.

Da! Era Hulda, atît de emoţionată că nu se putea ţine pe picioare. Ar fi căzut dacă nu era sprijinită de braţul lui Sylvius Hog. Dar profesorul o ţinea bine pe eroina acestei manifestări, de la care lipsea Ole Kamp! Cît de mult ar fi dorit să fi rămas în mica ei cameră din Dal! Cum simţea nevoia să fugă de această mulţime curioasă, oricît de simpatică ar fi fost! Dar Sylvius Hog a vrut ca ea să vină, şi a venit.

— Faceţi loc! Faceţi loc! se striga din toate părţile.

Şi lumea se dădea la o parte înaintea lui Sylvius Hog, a Huldei şi a lui Joel. Cîte braţe nu se întinseră pentru a le strînge mîinile! Cîte cuvinte calde şi primitoare nu fură rostite la trecerea lor. Iar Sylvius Hog încuraja toate aceste manifestări!

— Da, este dînsa, prieteni!... E mica mea Hulda pe care am adus-o din Dal, zise el.

Apoi, arătînd spre Joel:

— Şi el este Joel, curajosul ei frate!

Şi adăugă:

— Dar, mai ales, vă rog să nu-i striviţi!

Şi în timp ce mîinile lui Joel răspundeau la toate aceste semne de simpatie, acele ale profesorului, mai puţin viguroase, erau zdrobite de atîtea strîngeri. În acelaşi timp ochii îi străluceau, căci lacrimi de emoţie i se adunaseră sub pleoape. Dar — fenomen demn de atenţie doctorilor de ochi — aceste lacrimi erau luminoase.

Le trebui un sfert de oră pentru a traversa curtea Universităţii şi a ajunge în marea sală, pînă la scaunele cé fuseseră rezervate pentru profesor. În fine făcîndu-şi loc cu oarecare greutate, Sylvius Hog se aşeză între Hulda şi Joel.

La ora două şi jumătate, o uşă se deschise în spatele estradei din fundul sălii. Preşedintele apăru, demn, serios, avînd un aer dominator şi ţinînd capul sus, ca oricare om chemat să prezideze. Doi asesori, nu mai puţin gravi, îl urmau. Apoi se văzură intrînd şase fetiţe cu panglici şi flori, toate blonde şi cu ochi albaştri, cu mîinile trandafirii, în care se puteau recunoaşte imediat acele mîini ale neprihănirii, făcute pentru tragerea numărului din urmă.

Această intrare fu salutată de o rumoare a sălii, care arăta mai întîi plăcerea la vederea directorilor loteriei din Christiania, apoi nerăbdarea pe care o stîrniseră fiindcă nu apăruseră mai devreme pe estradă. Erau şase fetiţe, deoarece existau şase urne puse pe o masă şi din care trebuiau să se tragă cele şase numere pentru fiecare cîştig.

Cele şase urne conţineau fiecare zece numere 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0, reprezentînd unităţile, zecile, sutele, miile, zecile de mii şi sutele de mii ale unui milion. Dacă nu exista a şaptea urnă pentru a forma milioanele, e că, după felul în care se desfăşura această tragere, era

stabilit că, dacă ieşeau deodată cele şase zerouri, ele reprezentau numărul de un milion — ceea ce făcea ca toate biletele vîndute să aibă şansa de cîştig.

Totodată se hotărîse ca numerele să fie scoase succesiv din urne, începînd cu aceea care se găsea la stînga publicului. Numărul cîştigător se va forma astfel sub ochii spectatorilor, mai întîi cu cifra de la coloana sutelor de mii, apoi a zecilor de mii şi aşa mai departe, pînă la coloana unităţilor. Graţie acestei reguli, se poate închipui cu ce emoţie va vedea fiecare crescîndu-i şansele, după ieşirea fiecărui număr.

La ora trei fix, preşedintele făcu semn cu mîna şi declară şedinţa deschisă. Această declaraţie fu primită cu un murmur îndelungat, după care se făcu puţină linişte.

Preşedintele se sculă. Foarte emoţionat, pronunţă micul discurs obişnuit, în care părea că regretă că nu este cîte un mare premiu pentru fiecare număr. Apoi ordonă să se tragă numerele la prima serie. Ea era compusă, cum se ştie, din nouăzeci de cîştiguri, ceea ce cerea o bună bucată de timp.

Cele şase fetiţe începură deci să lucreze cu mişcări automate, fără ca nerăbdarea publicului să fie pusă la încercare. E drept că importanţa cîştigurilor crescînd cu fiecare tragere, creştea şi emoţia şi nimeni nu se gîndea să părăsească locul, nici măcar cei cărora le ieşise de acuma numărul cu un cîştig.

Această serie ţinuse o oră, fără să se fi produs vreun incident. Ceea ce se putuse însă observa era că numărul 9672 încă nu ieşise, ceea ce nu-i lua putinţa să mai cîştige marele premiu de o sută de mii de mărci.

— Iată un semn bun pentru Sandgoist! zise un vecin profesorului.

— Totuşi, ar fi de mirare ca să cîştige lozul cel mare! răspunse un altul, cu toate că are acel număr faimos!

— În adevăr, faimos! răspunse Sylvius Hog. Dar nu mă întrebaţi de ce!... Aş fi în stare să vă spun!

Apoi începu tragerea pentru a doua serie, care se compunea din nouă cîştiguri.

Devenea din ce în ce mai palpitant, căci al nouăzeci şi unulea cîştig era de o mie de mărci, al nouăzeci şi doilea de două mii de mărci şi aşa mai departe pînă la al nouăzeci şi nouălea, care era de nouă mii de mărci. A treia serie, nu s-a uitat, se compunea numai din lozul cel mare.

Numărul 72521 cîştigă cinci mii de mărci. El aparţinea unui brav marinar din port, care fu aclamat de toată asistenţa şi care suportă cu demnitate aceste urale.

Un alt număr, 823752, cîştigă şase mii de mărci. Şi cît de mare fu bucuria lui Sylvius Hog cînd Joel îi spuse că el aparţinea fermecătoarei Siegfrid din Bamble!

Deodată se produse un incident şi tot publicul trecu printr-o emoţie care-l făcu să murmure. Pe cînd se extrăgea al nouăzeci şi şaptelea cîştig — acela de şapte mii de mărci, s-a crezut un moment că Sandgoist va fi alesul soartei pentru acest premiu.

În adevăr, numărului ieşit, 9627, nu-i mai trebuia decît patruzeci şi cinci de puncte ca să fie acela al lui Ole Kamp!

În următoarele două trageri ieşiră numere foarte îndepărtate: 775 şi 76287. A doua serie a tragerii se terminase. Nu mai rămînea de tras decît ultimul loz de o sută de mii de mărci.

Agitaţia spectatorilor era teribilă, şi ar fi foarte greu să se descrie gradul la care ajunsese.

La început a fost un murmur lung care se întinse din marea sală pînă în curte şi de aici pînă în stradă. Trecuseră cîteva minute fără ca el să fi încetat. Cu toate acestea se stinse încetul cu încetul şi-i urmă o tăcere mormîntală. S-ar fi spus că întreaga asistenţă încremenise. Era în această linişte un fel de stupoare — fie-ne permisă această comparaţie — una din acele uimiri pe care lumea o resimte în momentul cînd apare un condamnat la locul execuţiei.Dar de data aceasta, incriminatul. încă necunoscut, nu era condamnat decît să cîştige o sută de mii de mărci şi nu să-şi piardă capul, decît numai de bucurie.

Joel, cu braţele încrucişate, privea în gol, fiind cel mai puţin emoţionat din toată această mulţime. Hulda, şezînd, se-nchisese în sine şi nu se gîndea decît la sărmanul ei Ole! Îl căuta instinctiv cu privirea, ca şi cum ar fi trebuit să apară în ultimul moment!

Sylvius Hog, dînsul... Dar mai bine să renunţăm a descrie starea în care se afla Sylvius Hog.

— Tragerea cîştigului de o sută de mii de mărci! zise preşedintele.

Ce voce! Părea că vine din măruntaiele acestui personaj solemn. Aceasta se datora faptului că avea mai multe bilete care încă nu ieşiseră şi care puteau astfel candida la lozul cel mare.

Prima fetiţă trase un număr din urna din stînga şi îl arătă asistenţei.

— Zero, zise preşedintele.

Acest zero nu făcu o impresie prea mare. Aproape spuneai că era aşteptat să apară.

— Zero, anunţă preşedintele, proclamînd cifra extrasă de a doua fetiţă.

Două zerouri! Se vedea că şansele creşteau în mod vădit pentru toate numerele aflate între unu si nouă mii nouă sute nouăzeci şi

nouă. Şi biletul lui Ole Kamp, sa nu se uite, avea numărul 9672.

Lucru curios, Sylvius Hog începu să se agite pe scaun ca şi cum ar fi fost luat de valuri.

— Nouă, zise preşedintele, anunţînd cifra pe care o extrase fetiţa din urna a treia.

«Nouă» era prima cifră a biletului lui Ole Kamp!

— Şase, zise preşedintele.

Şi în adevăr, a patra fetiţă prezenta un «şase» spre toţi ochii care se aţinteau asupra ei, ca tot atîtea revolvere încărcate, ceea ce o cam sperie.

Şansele de cîştig erau acum de unu la o sută, pentru toate numerele cuprinse între unu şi nouăzeci şi nouă.

Oare biletul lui Ole Kamp va face să intre în buzunarul ticălosului Sandgoist suma de o sută de mii de mărci? În adevăr, asta ar fi fost prea de tot!

A cincea fetiţă băgă mîna în urnă şi trase a cincea cifră.

— Şapte, strigă preşedintele cu o voce atît de sugrumată, că de-abia fu auzită în primele rînduri.

Dar, dacă nu se auzea vocea, cifra în schimb se vedea. În acest moment cele cinci fetiţe arătau următorul rezultat publicului:

00967

Numărul cîştigător se găsea precis între 9670 şi 9679. Biletul lui Ole avea acum o şansă de unu la zece.

Uimirea ajunsese la culme.

Sylvius Hog, în picioare, prinsese mîna Huldei Hansen. Toate privirile se îndreptară către sărmana fată. Sacrificînd ultima amintire a logodnicului ei, sacrificase oare şi norocul pe care Ole Kamp îl visase pentru ea şi pentru el?

A şasea fetiţă introduse mîna în urnă cu oarecare greutate. Mititica tremura! În fine, numărul apăru.

— Doi! exclamă preşedintele.

Şi se prăbuşi pe scaunul său, sufocat de emoţie.

— Nouă mii şase sute şaptezeci şi doi, proclamă unul din asesori, cu o voce răsunătoare.

Era numărul biletului lui Ole Kamp, acum în posesiunea lui Sandgoist! Toată lumea ştia acest lucru şi felul cum cămătarul îl dobîndise.

Se făcu o linişte profundă, în loc de uralele de care ar fi răsunat întreaga sală a Universităţii, dacă biletul s-ar fi găsit în mîinile Huldei Hansen.

Şi acum, nemernicul de Sandgoist va apare oare, cu biletul în mînă, pentru a încasa premiul?

— Numărul nouă mii şase sute şaptezeci şi doi cîştigă premiul de o sută de mii de mărci!... repetă asesorul. Cine îl reclamă?

Apoi leşină...

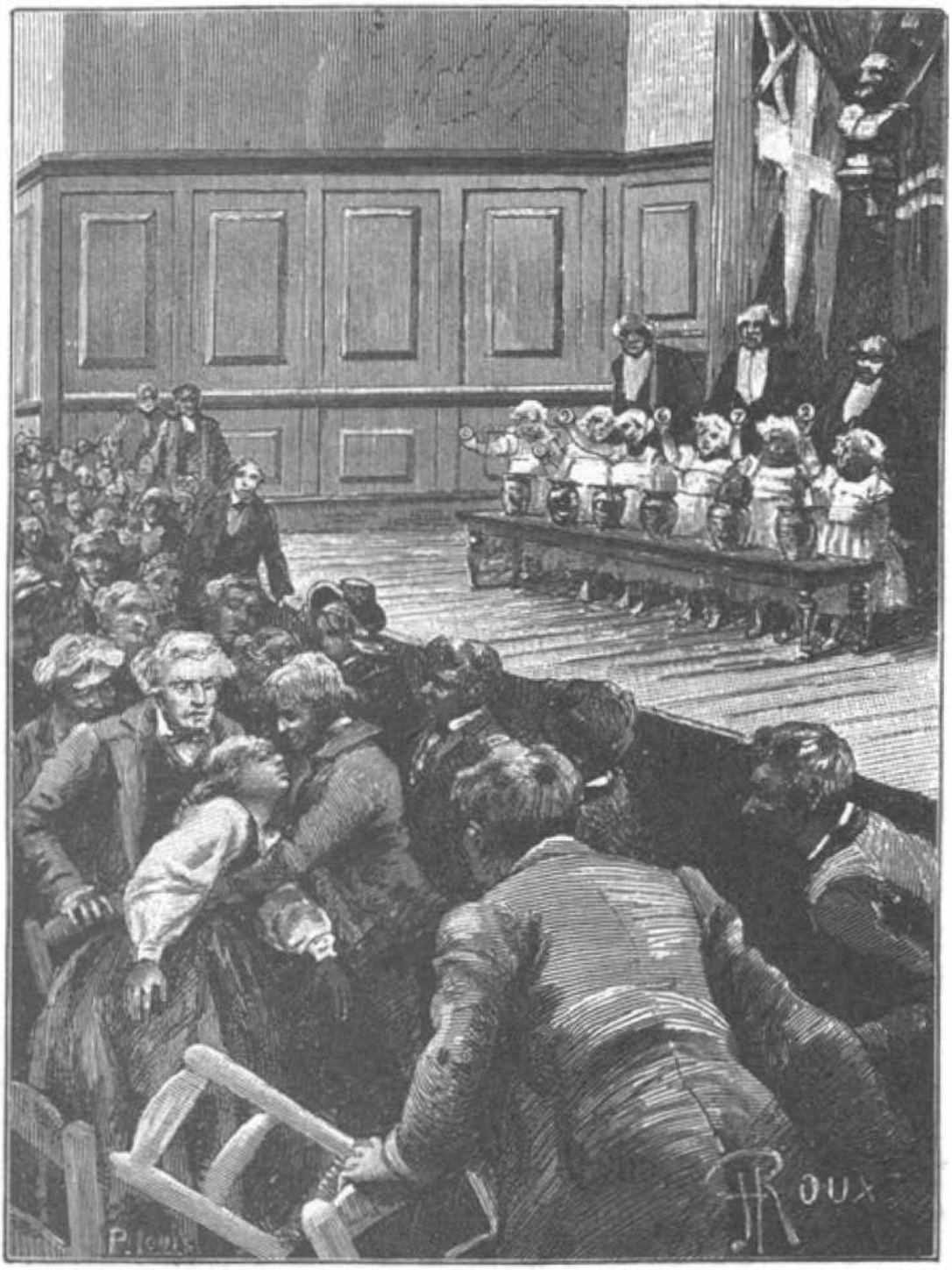

— Eu!

Oare cămătarul din Drammen aruncase acum acest cuvînt?

Nu! Era un tînăr, un tînăr palid la faţă, purtînd în toată fiinţa lui urmele unor lungi suferinţe, dar viu, viu!

La auzul acestei voci, Hulda se sculă, scoase un ţipăt auzit de toţi, apoi leşină...

Dar tînărul reuşi să dea la o parte lumea şi el fu acela care o primi în braţe pe fata fără cunoştinţă...

Era Ole Kamp!

CAPITOLUL XX

Da! Era Ole Kamp, care supravieţuise ca prin minune naufragiului lui *Viken*. Şi dacă *Telegraf* nu-l adusese înapoi în Europa, era pentru că el nu se mai afla atunci prin regiunile vizitate de canonieră.

Şi dacă nu se mai afla acolo, înseamnă că la acea epocă era în drum spre Christiania, pe nava care-l repatria.

Iată ceea ce povestea Sylvius Hog. Iată ceea ce repeta tuturor, care voiau să-l asculte. Şi toţi îl ascultau, puteţi fi siguri! Iată ceea ce povestea cu glas triumfător. Şi cei ce auzeau o spuneau mai departe la alţii care n-aveau norocul să fie lîngă el. Şi astfel, aceste ştiri se transmiteau din grup în grup pînă la lumea de afară, înghesuită în curte şi în străzile învecinate.

În cîteva clipe, toată Christiania era la curent că tînărul naufragiat de pe *Viken* se întorsese şi în acelaşi timp că a cîştigat marele loz al loteriei Şcolilor.

Şi era bine că Sylvius Hog fu acela care povestea această întîmplare. Ole n-ar fi putut să o facă, căci Joel îl strîngea în braţe să-l înăbuşe, în timp ce Hulda îşi venea în simţiri.

— Hulda... dragă Hulda!... zicea Ole. Da... eu... logodnicul tău... şi în curînd bărbatul tău!...

— Începînd de mîine, copiii mei, de mîine! exclamă Sylvius Hog. Vom pleca în seara aceasta la Dal. Şi ceea ce pînă acum nu s-a mai pomenit, se va vedea mîine: un profesor de Drept, un deputat al Storthing-ului jucînd la o nuntă, ca cel mai voinic flăcău din Telemark!

Dar cum aflase Sylvius Hog întîmplarea cu Ole Kamp? Foarte simplu, din ultima scrisoare pe care Marina i-o trimisese la Dal. În adevăr această scrisoare — ultima pe care o primise şi de care nu vorbise nimănui — conţinea o a doua, datată din Christiansand. Această a doua scrisoare îi anunţase următoarele: bricul danez *Genius*, căpitan Kroman, acostase la Christiansand, avînd la bord

pe supraviețuitorii de pe *Viken*, între alții și pe tînărul marinar Ole Kamp. După trei zile acesta sosea la Christiania.

Scrisoarea Marinei adăuga că acești naufragiați suferiseră atît de mult, încît mai erau încă foarte slăbiți.

Iată de ce Sylvius Hog nu voise să-i spună nimic Huldei despre întoarcerea logodnicului ei. De asemenea, în răspunsul său, ceruse să se păstreze cea mai mare taină a revenirii naufragiatului, secret care a fost ținut riguros față de public.

Este ușor de explicat de ce *Telegraf* nu descoperise nici o epavă și nici un supraviețuitor de pe *Viken*.

În timpul unei puternice furtuni, *Viken*, pe jumătate distrus, a fost obligat să o ia spre nord-vest, pe cînd se găsea la două sute de mile sud de Islanda. În timpul nopții între 3 și 4 mai — noapte bîntuită de o mare furtună — se ciocni de un enorm aisberg în derivă, care venea din mările Groenlandei. Ciocnirea fu teribilă, atît de puternică încît după cinci minute *Viken* se scufundă perpendicular.

În acel moment Ole scrisese documentul știut. El așternea pe acel bilet de loterie un ultim rămas bun pentru logodnica sa; apoi îl aruncase în mare după ce-l închisese într-o sticlă.

Cei mai mulți oameni ai echipajului de pe *Viken*, inclusiv căpitanul, pieriseră în momentul ciocnirii. Singuri Ole Kamp și patru dintre camarazii săi putură să sară pe o sfărîmătură de aisberg, în momentul cînd *Viken* era înghițit de valuri. Dar moartea lor n-ar fi fost decît amînată, dacă îngrozitoarea furtună n-ar fi împins banchiza de gheață spre nord-vest. După două zile, istoviți, morți de foame, cei cinci supraviețuitori ai naufragiului erau aruncați și lăsați în voia soartei în sudul Groenlandei, pe o coastă pustie.

Dacă n-ar fi fost salvați după cîteva zile, ar fi pierit cu toții.

Cum ar fi avut ei puterea să ajungă pînă la locurile de pescuit sau pînă la așezările daneze ale golfului Baffin, care se aflau pe cealaltă coastă a insulei?

Tocmai atunci, bricul *Genius*, care fusese abătut de furtună din drumul său, trecu în dreptul acestui țărm. Naufragiații îi făcură semnale desperate, și astfel fură aduși pe vas.

Erau salvați.

Totuși *Genius*, avînd în față vînturi potrivnice, a suferit mari întîrzieri în traversarea relativ scurtă dintre Groenlanda și Norvegia. Aceasta explică și de ce a ajuns la Christiansand abia la 12 iulie și la Christiania în dimineața zilei de 15.

Aceasta fu și ziua în care Sylvius Hog urcase pe nava ce se afla în port. Acolo găsise un Ole încă destul de slăbit. Îi povesti tot ce se întîmplase de la ultima lui scrisoare trimisă din Saint-Pierre Mique-

lon... Apoi îl aduse la el acasă, după ce rugase echipajul de pe *Genius* să păstreze taina asupra salvării, timp de cîteva ore. Restul se știe.

Hotărîseră atunci că Ole Kamp va veni să asiste la tragerea loteriei. Va avea el putere?

Da! Puterea nu-i va lipsi, pentru că Hulda va fi acolo! Dar mai avea vreun interes să fie de față la această tragere? Da! De o sută de ori da! Era în interesul lui și al logodnicei sale.

În adevăr, Sylvius Hog reușise să recapete biletul de la Sandgoist. El îl răscumpărase la prețul pe care cămătarul din Drammen îl plătise cucoanei Hansen. Și Sandgoist a fost foarte fericit să scape de el, acum cînd nu mai avea cine să-l cumpere.

«Dragul meu Ole, îi spusese Sylvius Hog predîndu-i biletul, nu era vorba de o șansă de cîștig, de altfel puțin posibilă, pe care am vrut s-o înapoiez Huldei, ci de ultimul rămas bun pe care i l-ai trimis cînd ai crezut că vei muri!»

Ei bine! Trebuie să fim de acord că profesorul Sylvius Hog fusese bine inspirat, mult mai bine decît Sandgoist care se dădu cu capul de perete cînd află rezultatul tragerii.

Acum se găseau în casa de la Dal o sută de mii de mărci. Da! O sută de mii de mărci din care nu lipsea nici una, căci Sylvius Hog n-a vrut niciodată să primească înapoi suma pe care o plătise pentru răscumpărarea biletului lui Ole Kamp.

Însemna zestrea, pe care era foarte bucuros s-o ofere în ziua nunții micii sale Hulda!

Poate se va părea curios că numărul 9672, care atrăsese atît de mult atenția publicului, a fost tocmai cel care a cîștigat marele premiu.

Da, recunoaștem că este curios, dar nu imposibil și, în tot cazul, acesta-i adevărul.

Sylvius Hog, Ole, Joel și Hulda părăsiră Christiania chiar în seara zilei de 15. Întoarcerea se făcu prin Bamble, căci trebuia să i se predea Siegfridei valoarea lozului ce-l cîștigase. Trecînd din nou prin fața bisericuței din Hitterdal, Hulda își reaminti gîndurile triste care o cuprinseseră cu două zile înainte; dar prezența lui Ole o readuse repede la realitatea fericită.

Pe sfîntul Olaf! Ce frumoasă era Hulda sub coroniița strălucitoare, cînd, după patru zile, ieșea din micuța capelă din Dal, la brațul soțului ei, Ole Kamp! Și apoi, ce serbare, căreia i se duse vestea pînă și în cele mai îndepărtate așezări din Telemark! Și ce bucurie pe toți: Siegfrid, tatăl ei, fermierul Helmboe, viitorul ei bărbat Joel și chiar și cucoana Hansen, pe care n-o mai obseda spectrul lui Sandgoist.

Poate ne vom pune întrebarea dacă toți acești prieteni, toți acești oaspeți — frații Help, fiii lui Help senior, și atîția alții — veniseră

Profesorul deschise balul

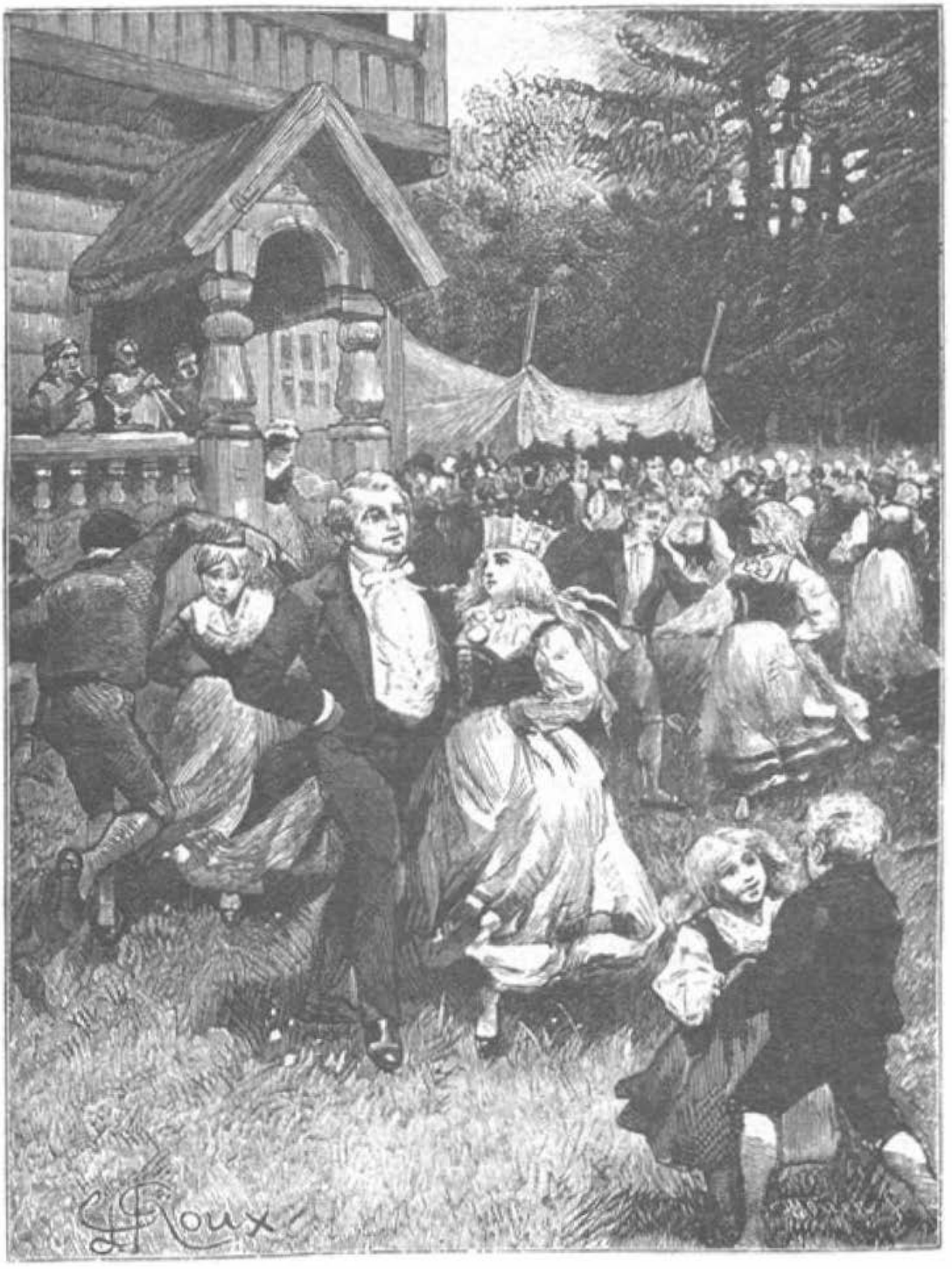

să asiste la fericirea tinerei perechi sau să vadă cum juca Sylvius Hog, profesor de Drept şi deputat în Storthing? E o întrebare. În tot cazul, el dansă cu multă demnitate şi, după ce deschise balul cu scumpa lui Hulda, îl închise cu fermecătoarea Siegfrid.

A doua zi, salutat cu urale de toată valea Vestfjorddal-ului, plecă nu fără să promită solemn să revină pentru nunta lui Joel, care fu celebrată cîteva săptămîni mai tîrziu, spre marea fericire a însurăţeilor. De data aceasta profesorul deschise balul cu fermecătoarea Siegfrid şi îl închise cu scumpa lui Hulda.

De atunci Sylvius Hog n-a mai dansat.

Cîtă fericire era acum în această casă din Dal, care fusese atît de greu încercată! Fără îndoială că era opera lui Sylvius Hog, dar profesorul se împotrivea repetînd:

«Tot eu sînt acela care mai datorez ceva copiilor cucoanei Hansen!»

Cît despre faimosul bilet, îi fu înapoiat lui Ole Kamp, după tragerea cîştigurilor.

Acum stă la loc de cinste, într-o ramă mică de lemn, în marea sală a hanului din Dal. Dar ceea ce se poate vedea nu este faţa lozului unde se află tipărit faimosul număr 9672, ci ultimul rămas bun de pe spatele biletului, pe care naufragiatul Ole Kamp îi adresase logodnicei sale Hulda Hansen.

FARUL DE LA CAPĂTUL LUMII

CAPITOLUL I

INAUGURARE

Soarele scăpăta în spatele dealurilor care mărgineau spre vest priveliştea. Timpul era frumos. În zare, deasupra mării, despărţită printr-o linie de cer, înspre nord-est şi est, cîţiva norişori reflectau ultimele raze care nu vor întîrzia să se stingă în umbrele înserării. Amurgul e de lungă durată pe această latitudine de 55 grade a emisferei sudice. În clipa cînd din discul însîngerat nu rămase decît o fîşie, se auzi o lovitură de tun de la bordul canonierei *Santa-Fe* şi în vîrful brigantinei steagul Republicii Argentina se înălţă fîlfîind în bătaia vîntului. În aceeaşi clipă licări lumina farului, construit la o bătaie de puşcă distanţă, în spatele golfului Elgor, unde ancorase *Santa-Fe*. Doi dintre paznicii farului, lucrătorii de pe mal şi echipajul adunat în prova navei salutară cu îndelungi urale prima lumină aprinsă pe această coastă îndepărtată. Alte două lovituri de tun, care răsunară pînă departe, răspunseră celei dintîi. După această manifestare, pavilioanele canonierei fură coborîte, conform regulamentului navelor de război, şi liniştea se lăsă din nou pe Insula Statelor, aşezată în punctul unde se unesc apele Atlanticului cu ale Pacificului.

Lucrătorii se îmbarcară neîntîrziat la bordul navei *Santa-Fe* şi nu mai rămaseră pe uscat decît cei trei paznici ai farului.

Unul era de serviciu în camera de cart, ceilalţi doi nu se întorseseră imediat în locuinţa lor şi se plimbau de-a lungul coastei, discutînd între ei.

— Ştii, Vasquez, zise cel mai tînăr, mîine canoniera va pleca în larg...

— Da, Felipe, răspunse Vasquez, şi sper că va avea vreme bună pînă să ajungă în port...

— E cam departe, Vasquez!...

— Nu e mai departe cînd vii decît atunci cînd te întorci, Felipe.

— Mă cam îndoiesc, răspunse Felipe rîzînd.

— Şi cîteodată, băiete, zise Vasquez, faci mai mult la ducere decît

la întoarcere, doar dacă vîntul nu bate de fiecare dată la fel! La urma urmelor, 1500 de mile nu e cine ştie ce, cînd nava are maşini şi pînze bune.

— Şi apoi, Vasquez, comandantul Lafayate cunoaşte bine drumul...

— Care e un drum drept, băiete. A luat-o spre sud ca să vină încoace şi o va lua spre nord ca să se întoarcă, şi, dacă vîntul continuă să sufle dinspre uscat, va fi la adăpostul coastei şi va naviga ca pe un fluviu.

— Dar pe un fluviu care n-ar avea decît un singur mal, zise Felipe.

— Ce importanţă are, dacă este malul cel bun şi e întotdeauna cel bun cînd vîntul ţi-e prielnic.

— E adevărat, aprobă Felipe, dar dacă mergi împotriva vîntului...

— Asta ar însemna ghinion, Felipe, şi cred că nu-l va avea tocmai *Santa-Fe*. În cincisprezece zile poate să parcurgă cele 1500 mile şi să ancoreze în rada portului Buenos Aires... Dar dacă vîntul ar bate dinspre est...

— Atunci n-ar găsi un port de refugiu nici aici, pe coastă şi nici în altă parte, în larg!

— Aşa cum spui, băiete. În Ţara de Foc sau în Patagonia nu te poţi opri. Trebuie să ieşi în larg, căci altfel rişti să te urci pe mal.

— Dar, în sfîrşit, Vasquez, după părerea mea, vremea bună va mai ţine.

— Părerea ta este şi a mea, Felipe. Sîntem aproape de începutul verii... Trei luni bune înaintea ta, e ceva...

— Şi lucrările au fost terminate tocmai la timp.

— Ştiu, băiete, ştiu. La începutul lui decembrie. Sau, cum s-ar spune, începutul lui iunie pentru marinarii din Nord. În acest anotimp bîntuie mai rar furtuni din acelea care răstoarnă o navă încărcată tot aşa de uşor cum ţi-ar smulge pălăria din cap... Şi apoi, atîta timp cît *Santa-Fe* se găseşte în port, poate să se dezlănţuie vîntul, furtuna sau vijelia cît i-o plăcea!... Nu-i nici o primejdie ca insula noastră să se scufunde cu far cu tot!

— Desigur, Vasquez. De altfel, după ce va transmite acolo ştiri despre noi, cînd canoniera se va întoarce cu celălalt schimb...

— Peste trei luni, Felipe...

— Va găsi insula pe locul ei...

— Şi pe noi pe ea, răspunse Vasquez, frecîndu-şi mîinile după ce trase adînc din pipă, învăluindu-se într-un nor de fum. Vezi, băiete, nu sîntem aici la bordul unei nave pe care vijelia o mînă încoace şi încolo, sau dacă vrem s-o numim navă, ea este bine înfiptă în coada Americii şi nu va fi smulsă din ancora sa... Ştiu prea bine că aceste meleaguri sînt primejdioase şi că mările de la capul Horn au, pe drept

cuvînt, o tristă faimă. Că naufragiile pe Insula Statelor au fost nenumărate şi că jefuitorii de epave n-ar putea alege un loc mai nimerit pentru a strînge avere! Dar toate acestea se vor schimba, Felipe! Iată că acum Insula Statelor are un far, şi nici un uragan, ori de unde ar sufla el, nu va reuşi să-l stingă! Navele îl vor vedea la timp pentru a-şi găsi drumul!... Se vor călăuzi după lumina sa şi nu vor mai risca să se lovească de stîncile capului San-Juan, de ale lui San-Diego sau Fallows, chiar şi pe nopţile cele mai întunecoase! Noi vom fi aceia care vom avea grijă de far şi o vom face cum trebuie.

Vasquez vorbea cu atîta însufleţire, încît sfîrşi prin a-l linişti pe camaradul său. Poate că Felipe nu se gîndea cu inima uşoară la lungile săptămîni pe care trebuia să le trăiască pe această insulă pustie, fără să aibă vreo legătură cu semenii săi, pînă în ziua cînd le va veni schimbul.

Pentru a termina, Vasquez adăugă:

— Vezi tu, băiete, timp de patruzeci de ani am colindat toate mările vechiului şi noului continent, ca mus, elev marinar, marinar, maistru. Ei bine, acum, cînd a sosit vîrsta să mă pensionez, nu puteam să-mi doresc ceva mai bun decît să fiu paznicul unui far, şi încă ce far! Farul de la Capătul Lumii!...

În adevăr, farul merita o asemenea denumire, aşezat cum era la capătul acestei insule pierdute, atît de departe de orice pămînt locuit sau care putea fi locuit!

— Spune-mi, Felipe, zise Vasquez care-şi scutură pipa în căuşul palmei, la ce oră iei locul lui Moriz?

— La zece noaptea.

— Bine, atunci eu voi fi acela care te voi schimba de la două dimineaţa pînă la răsăritul soarelui.

— În regulă, Vasquez. Aşadar, ceea ce avem mai bun de făcut amîndoi acum este să dormim.

— La culcare, Felipe, la culcare!

Vasquez şi Felipe urcară spre mica incintă în mijlocul căreia se găsea farul şi intrară în locuinţa paznicilor, iar poarta se închise în urma lor.

Noaptea fu liniştită. În momentul cînd se făcu ziuă, Vasquez stinse flacăra care arsese douăsprezece ore. Mareele, în general slabe în Pacific, mai ales de-a lungul coastelor Americii şi Asiei, sînt din contră foarte puternice pe suprafaţa Atlanticului şi violenţa lor este resimţită pînă în îndepărtatele regiuni ale arhipelagului Magellan.

În acea zi, refluxul începînd la şase dimineaţa, canoniera trebuia să profite de el ridicînd ancora în zori. Dar nefiind gata cu pregătirile, comandantul se decise să iasă din golful Elgor abia la mareea de seară.

Santa-Fe, navă din marina militară a Republicii Argentina, cu o capacitate de 200 de tone, cu o maşină de 260 cai putere, comandată de un căpitan şi un secund, avînd 50 de oameni echipaj, cu maistru cu tot, slujea la paza coastelor de la gurile lui Rio de la Plata şi pînă la strîmtoarea Lemaire din Oceanul Atlantic. În acel timp geniul maritim nu construise încă navele sale rapide, crucişătoarele, torpiloarele şi altele. Astfel că *Santa-Fe*, sub acţiunea elicei sale, nu depăşea viteza de nouă mile pe oră, viteză suficientă, de altfel, pentru poliţia de coastă a Patagoniei şi a Ţării de Foc, căci apele lor erau străbătute numai de vase de pescari.

În acel an canoniera avea misiunea să urmărească construcţia farului pe care guvernul argentinian hotărîse să-l ridice la intrarea golfului Lemaire.

La bordul său fură transportate personalul şi materialele necesare acestei lucrări, dusă la bun sfîrşit după planurile unui priceput inginer din Buenos Aires.

Se împlineau aproape trei săptămîni de cînd *Santa-Fe* era ancorată în golful Elgor. După ce debarcase proviziile pentru patru luni, după ce se convinsese că nimic nu va lipsi paznicilor noului far pînă în ziua cînd vor fi schimbaţi, comandantul Lafayate avea să readucă în patrie pe muncitorii trimişi pe Insula Statelor. Dacă anumite împrejurări neprevăzute n-ar fi întîrziat terminarea lucrărilor, *Santa-Fe* ar fi trebuit să fie încă de-acum o lună înapoi în portul său.

De altfel, în tot timpul petrecut aici, comandantul Lafayate putea fi liniştit în acest golf foarte bine apărat contra vînturilor din nord, sud şi vest. Numai vijelia dinspre mare putea să-l stingherească. Dar primăvara se arătase blîndă, şi acum, la începutul verii, se putea spera că nu se vor dezlănţui decît mici furtuni trecătoare în regiunile magellanice.

Era ora şapte cînd căpitanul Lafayate şi secundul său Riegal ieşiră din cabinele lor situate pe dunetă, la pupa navei. Marinarii terminau cu spălatul punţii şi oamenii de serviciu împingeau apa spre orificiile de scurgere. În acelaşi timp, maistrul principal lua măsuri ca totul să fie gata pentru ora plecării. Cu toate că trebuiau să ridice ancora abia după-amiază, se scoteau velele din apărători, se curăţau trombele de aer, arama de pe habitaclu şi spiraiuri, se aşeza barca mare pe cavaleţii de pe punte, cea mică rămînînd la apă, pentru serviciul curent. La răsăritul soarelui, pavilionul fu ridicat la picul brigantinei. Trei sferturi de oră mai tîrziu răsunau cele patru bătăi ale clopotului din prova pentru marinarii de cart, care îşi luară în primire posturile. După ce mîncară împreună, cei doi ofiţeri urcară pe dunetă, cercetară cerul destul de senin datorită vîntului dinspre uscat şi dădură ordin maistrului să-i debarce.

Comandantul voia să inspecteze pentru ultima oară, în această dimineață, farul cu anexele sale, locuința paznicilor, magazia de provizii și combustibil și să se asigure de buna funcționare a aparatelor. Coborî deci pe coastă, însoțit de secund, și se îndreptă spre incinta farului.

Mergînd într-acolo, își mărturisi îngrijorarea pentru cei trei oameni care vor rămîne în posomorîta singurătate a Insulei Statelor.

— E în adevăr greu, zise căpitanul. Totuși trebuie ținut seama că acești oameni vrednici au dus întotdeauna o viață aspră, deoarece cea mai mare parte din ei sînt vechi marinari. Pentru ei serviciul la far este într-un fel o odihnă.

— Fără îndoială, răspunse Riegal, dar una este să fii paznic de far pe o coastă populată care comunică ușor cu uscatul și alta să trăiești pe o insulă pustie, pe care navele nu fac decît s-o privească în treacăt și încă de cît mai departe posibil.

— Recunosc, Riegal. Dar oamenii vor fi schimbați din trei în trei luni. Vasquez, Felipe și Moriz își vor începe serviciul în perioada cea mai puțin grea.

— În adevăr, domnule comandant, și nu vor avea de suferit iernile teribile ale capului Horn...

— Teribile, în adevăr, încuviință căpitanul. De cînd am făcut, acum cîțiva ani, o recunoaștere în strîmtoare, în Țara de Foc, în Insula Dezolării, de la capul Virgenes la capul Pilar, nu mai am nimic de învățat în materie de furtuni! Dar, în fine, paznicii noștri au o locuință solidă, pe care vijeliile nu o vor dărîma. Nu le vor lipsi nici alimentele și nici cărbunii, chiar dacă straja lor la far s-ar prelungi cu două luni. Îi lăsăm sănătoși și tot așa îi vom regăsi, căci dacă aerul este tare, cel puțin e curat la răscrucea dintre Atlantic și Pacific!... Și apoi, Riegal, mai e ceva: atunci cînd autoritățile militare au avut nevoie de paznici pentru Farul de la Capătul Lumii, nu mai știau pe cine să aleagă, atîtea cereri erau.

Cei doi ofițeri sosiră înaintea incintei unde-i așteptau Vasquez și camarazii săi. Poarta fu deschisă și ei se opriră pentru a răspunde salutului reglementar al celor trei oameni.

Comandantul Lafayate, înainte de a le vorbi, îi examină de la picioarele încălțate cu cizme groase pînă la capetele acoperite de glugile pelerinelor impermeabile.

— Totul a mers bine în noaptea asta? întrebă el adresîndu-se paznicului șef.

— Bine, domnule comandant, răspunse Vasquez.

— N-ați văzut nici o navă în larg?...

— Nici una și, cum cerul era senin, am fi observat orice lumină, chiar de la patru mile.

— Farul a funcționat bine?

— Fără întrerupere, domnule comandant, pînă la răsăritul soarelui.

— N-ați suferit de frig în camera de cart?

— Nu, domnule comandant. E bine închisă și vîntul nu intră prin ferestrele duble.

— Vom inspecta întîi locuința voastră și apoi farul.

— La ordinele dumneavoastră, domnule comandant, răspunse Vasquez.

Locuința paznicilor, construită la baza turnului, avea ziduri groase care puteau înfrunta toate vijeliile magellane. Cei doi ofițeri inspectară diferitele încăperi destul de bine rînduite. Cei ce rămîneau nu aveau a se teme nici de ploaie, nici de viscolele foarte puternice pe această latitudine aproape polară.

Odăile erau despărțite de un culoar, la capătul căruia se afla o ușă pe unde se intra înăuntrul farului.

— Să urcăm, zise căpitanul Lafayate.

— La ordinele dumneavoastră, repetă Vasquez.

— E suficient să ne însoțești numai dumneata.

Vasquez făcu un semn celorlalți doi paznici să rămînă la intrarea pe culoar. Apoi împinse ușa dinspre scară și cei doi ofițeri îl urmară.

Această scară îngustă, în spirală, cu trepte de piatră încastrate în zid, nu era întunecoasă. Zece ferestruici o luminau din etaj în etaj.

Cînd ajunseră în camera de cart, deasupra căreia erau lanterna și instalația de luminat, ofițerii se așezară pe o bancă circulară fixată de perete. Prin cele patru ferestre din această cameră se putea privi spre toate punctele orizontului.

Cu toate că briza era ușoară, sufla destul de tare la această înălțime, fără însă a acoperi strigătele ascuțite ale pescărușilor și albatroșilor care treceau fîlfîind din aripi.

Căpitanul Lafayate și secundul său, pentru a privi mai bine insula și marea din jur, se cățărară pe scărița care ducea la galeria ce împrejmuia farul.

Toată partea insulei care se vedea spre vest era pustie, ca și marea pe care o puteau cerceta de la nord-vest spre sud și care forma un vast arc de cerc, întrerupt numai spre nord-est de înălțimile capului San-Juan. La poalele turnului se afla golful Elgor, al cărui mal era însuflețit de forfota marinarilor de pe *Santa-Fe*. Nici o pînză, nici o dîră de fum nu se vedea în larg. Nimic decît imensitatea oceanului. Rămaseră acolo un sfert de oră, apoi ofițerii, urmați de Vasquez, coborîră și se întoarseră la bordul navei.

După ce prînziră, căpitanul Lafayate și secundul Riegal veniră din nou pe uscat. În orele care mai rămîneau pînă la plecare, voiau

să cerceteze malul de nord al golfului. De mai multe ori, şi fără pilot — căci se-nţelege de la sine că nu exista pilot pe Insula Statelor — comandantul sosise în timpul zilei pentru a putea ancora în micul golf de la poalele farului. Dar, din prudenţă, făcea întotdeauna o nouă recunoaştere a acestei regiuni puţin sau deloc cunoscută.

Ofiţerii îşi prelungiră deci plimbarea. Traversînd istmul îngust care uneşte insula cu capul San-Juan, examinară malul portului natural cu acelaşi nume, care de partea cealaltă a istmului formează o limbă de pămînt ca şi a golfului Elgor.

— Portul San-Juan, spuse comandantul, este foarte bun. Peste tot apa este destul de adîncă, chiar şi pentru nave de tonaj mai mare. E în adevăr păcat că intrarea în port este atît de dificilă. Un far, chiar cu lumină mai slabă, construit în aceeaşi linie cu farul din Elgor, ar permite navelor în dificultate să găsească uşor un adăpost.

— Şi este ultimul care se găseşte după ieşirea din strîmtoarea Magellan, adăugă secundul Riegal.

La ora patru ofiţerii se întoarseră. Suiră la bordul navei după ce îşi luară rămas bun de la Vasquez, Felipe şi Moriz, care rămaseră pe chei aşteptînd plecarea ei.

La ora cinci presiunea începu să urce în cazanul canonierei, din al cărei coş se revărsau vîrtejuri de fum negru. Marea nu va întîrzia să se retragă şi *Santa-Fe* va ridica ancora imediat ce va începe refluxul.

La şase fără un sfert, comandantul dădu ordin să se vireze ancora şi să se pregătească maşinile.

La prova, secundul supraveghea manevra; ancora fu ridicată la postul ei şi apoi fixată.

Santa-Fe porni, salutată de cei trei paznici. Şi orice ar fi gîndit Vasquez, dacă el şi camarazii săi priveau cu emoţie cum se depărta canoniera, ofiţerii şi echipajul încercau o emoţie mult mai profundă, lăsîndu-i pe cei trei pe această insulă de la capătul Americii.

Santa-Fe înainta cu o viteză medie de-a lungul coastei de nord-vest a golfului Elgor. Nu era nici opt cînd intră în larg. După ce trecu de capul San-Juan, înaintă cu toată viteza, lăsînd strîmtoarea la vest; iar cînd se făcu noapte, luminile Farului de la Capătul Lumii apăreau doar ca o stea deasupra orizontului.

CAPITOLUL II

INSULA STATELOR

Insula Statelor, denumită şi Pămîntul Statelor, este situată la capă-

tul de sud-est al noului continent. Este ultima şi cea mai estică din arhipelagul magellanic, pe care erupţiile epocii vulcanice l-au format în regiunile paralelei a 55-a, la mai puţin de 7 grade de Cercul Polar sudic. Scăldată de apele ambelor oceane, este căutată de navele care trec dintr-unul în celălalt, fie că ele vin din nord-est, fie din sud-vest, după ce au lăsat în urmă capul Horn.

Strîmtoarea Lemaire, descoperită în secolul al XVII-lea de către navigatorul olandez cu acelaşi nume, desparte Insula Statelor de Ţara de Foc, care se află la 25—30 kilometri depărtare. Ea oferă navelor în trecere un drum mai scurt şi mai uşor, scutindu-le de puternica hulă din dreptul Insulei Statelor. Aceasta o mărgineşte la est pe o lungime de circa zece mile de la capul San-Antonio la capul Kempe, şi navele cu aburi sau pînze sînt mai puţin expuse decît dacă trec pe la sudul insulei. Insula Statelor măsoară 39 de mile de la vest la est, de la capul San-Bartolome pînă la capul San-Juan, pe o lăţime de 11 mile între capul Colnett şi capul Webster. Malul Insulei Statelor este extrem de accidentat, o adevărată succesiune de golfuri, golfuleţe şi intrînduri, din care în unele nu se poate răzbate din cauza unor cordoane de insuliţe şi recife de corali. Astfel că au avut loc multe naufragii pe aceste meleaguri, din cauza ţărmurilor prăpăstioase, cu ieşituri ascuţite, sau mărginite de roci enorme. Chiar pe timp liniştit oceanul se izbeşte de faleză cu o neasemuită furie.

Insula este nelocuită, dar se poate trăi aici, cel puţin în timpul sezonului frumos, adică în cele patru luni — noiembrie, decembrie, ianuarie şi februarie — cît ţine vara la această înaltă latitudine. Cirezile şi turmele ar găsi hrană îndestulătoare pe întinsele cîmpii din interior, mai ales în regiunea situată la est de Port Parry şi cuprinsă între limba Conway şi capul Webster. Cînd stratul gros de zăpadă se topeşte sub razele soarelui antarctic, iarba se iveşte destul de verde şi solul păstrează pînă la iarnă o umezeală binefăcătoare. Rumegătoarele obişnuite să trăiască în regiunile magellanice ar putea să se simtă bine aici. Dar odată cu sosirea frigului cirezile ar trebui duse în cîmpii mai călduroase, în Patagonia sau chiar în Ţara de Foc.

Totuşi se întîlnesc în stare sălbatică cîteva lame, asemănătoare ca înfăţişare cu cerbii şi a căror carne este destul de bună, cînd este bine prăjită sau friptă. Aceste animale nu mor de foame în timpul lungii perioade de iarnă, pentru că ele ştiu să găsească sub zăpadă rădăcini şi muşchi cu care stomacul lor trebuie să se mulţumească.

Din centrul insulei, într-o parte şi în alta, se întind cîmpiile şi se pot zări cîţiva copaci cu frunzişul rar, mai mult galben decît verde. Sînt mai ales fagi antarctici cu trunchiul înalt de vreo şaizeci de pi-

cioare, cu crengi orizontale, apoi mărăcini spinoşi de esenţă foarte dură, cu fructe a căror coajă are proprietăţi asemănătoare cu vanilia.

În realitate, aceste cîmpii şi pădurici nu acoperă nici măcar un sfert din suprafaţa insulei. Restul cuprinde un podiş stîncos, unde domină cuarţul, trecători adînci, lungi şiruri de blocuri neregulate care s-au împrăştiat în urma erupţiilor foarte vechi, căci acum ai căuta în zadar cratere de vulcani stinşi în această parte a Ţării de Foc sau a Magellaniei. În mijlocul insulei, cîmpiile mai întinse capătă aparenţa de stepe cînd, în timpul celor opt luni de iarnă, nici o ridicătură nu tulbură uniformitatea stratului de zăpadă. Apoi, pe măsură ce te îndrepţi spre vest, relieful este mai variat, falezele litoralului devin mai înalte şi mai abrupte. Aici se ridică munţi în formă de con, cu vîrfuri foarte înalte care ajung pînă la 3000 de picioare deasupra nivelului mării, de unde poţi cuprinde cu privirea întreaga insulă. Acestea sînt ultimele şiruri muntoase ale Anzilor, care constituie de la nord la sud imensul schelet al noului continent.

Desigur că în asemenea condiţii climaterice, expusă asprelor şi teribilelor uragane, flora insulei se reduce la nişte rare specii care nu se aclimatizează deloc cu vecinătatea strîmtorii Magellan, la fel cu cea din arhipelagul Maluinelor la aproximativ o sută de leghe depărtare de Ţara de Foc. Sînt plante ca drobul, cebareea, broniul, iarba-şarpelui, năgara — foarte decolorate. Prin păduri, între ierburile cîmpiei, aceste floricele palide îşi arată corolele care se vestejesc înainte de se nasc. La poalele stîncilor de pe litoral, pe povîrnişurile unde se strînge puţin humus, un naturalist ar putea să mai găsească ceva muşchi şi la adăpostul copacilor nişte rădăcini comestibile, urmele unor azalee de pildă, pe care triburile din Ţara de Foc le consumă în loc de pîine; dar care sînt foarte puţin hrănitoare. În zadar ai căuta un curs regulat de apă pe suprafaţa Insulei Statelor. Nici un rîu sau pîrîu nu izvorăşte din acest sol de piatră. Dar zăpada se strînge în straturi groase; ea durează opt luni pe an şi în timpul anotimpului cald — mai bine zis mai puţin friguros — se topeşte sub razele oblice ale soarelui şi întreţine o umiditate permanentă. Atunci se formează mici bălţi şi lacuri, pe ici pe colo, unde apa se păstrează pînă la primul îngheţ. De aceea, în momentul cînd începe această povestire, pîraie de apă cădeau din înălţimile de lîngă far şi şerpuind sprinţare se pierdeau în limanul Elgor sau în portul San-Juan.

Dacă fauna şi flora se găsesc atît de slab reprezentate pe insulă, în schimb peştele se află în abundenţă pe tot litoralul. Astfel că, în ciuda primejdiilor prin care trec ambarcaţiunile în strîmtoarea Lemaire, oamenii din Ţara de Foc fac cîteodată un pescuit bogat.

Speciile sînt foarte variate. Sezonul cel mare de pescuit ar putea chiar să atragă numeroase vase, căci atunci aceste meleaguri sînt străbătute de cetacee, balene, caşaloţi ca şi de foci şi morse. Marile animale marine au fost vînate cu atîta cruzime, încît ele se refugiază acuma în mările antarctice unde pescuitul este pe cît de greu, pe atît de primejdios.

E uşor de înţeles că pe toate malurile insulei, pe prundişuri, printre stînci, mişună scoici, iar alte specii de crustacee comestibile se strecoară cu miile printre recife.

Cît despre păsări, ele sînt nenumărate.

Totuşi nu trebuie crezut după această descriere a Insulei Statelor că ea ar fi stîrnit rîvna chilienilor sau a Republicii Argentina. În definitiv, insula nu este decît o stîncă enormă pe care nu se poate locui. A cui era ea în anii cînd începe această povestire?... Tot ce se poate spune este că făcea parte din arhipelagul magellanic care ţinea de cele două republici de la capătul continentului american.

În timpul sezonului frumos, oamenii din Ţara de Foc se opreau rareori pe insulă, doar cînd vremea rea îi obliga să-şi găsească aici adăpost. Cît despre navele comerciale, un mare număr preferau să meargă prin strîmtoarea Magellan, trecută pe toate hărţile maritime şi pe care o puteau străbate fără pericol, pentru a intra dintr-un ocean în celălalt, fie că veneau din est sau din vest, mai ales datorită dezvoltării navigaţiei cu aburi. Singurele bastimente care luau cunoştinţă de Insula Statelor erau cele ce se pregăteau să depăşească sau depăşiseră capul Horn. E de remarcat că Republica Argentina a avut o iniţiativă fericită construind Farul de la Capătul Lumii şi toate naţiunile trebuie să-i fie recunoscătoare. În adevăr, nici o lumină nu exista la acea epocă prin meleagurile Magellaniei, de la intrarea în strîmtoarea Magellan la capul Virgenes, pe Atlantic, şi pînă la ieşirea din strîmtoare, la capul Pilar, din Pacific. Farul de pe Insula Statelor avea să aducă foloase incontestabile navigaţiei prin aceste regiuni. Nici măcar la capul Horn nu era un far care ar fi putut evita multe catastrofe, asigurînd navelor care veneau din Pacific un plus de siguranţă la intrarea în strîmtoarea Lemaire.

Guvernul argentinian decisese deci construirea acestui far în fundul golfului Elgor. După un an de lucrări desfăşurate în bune condiţii, inaugurarea se făcuse la 9 decembrie 1859.

La o sută cincizeci de metri de limanul golfului, solul avea o ridicătură pe o suprafaţă de patru-cinci sute de metri pătraţi, cu o înălţime de treizeci-patruzeci de metri. Un zid de pietre închise această terasă stîncoasă, care trebuie să servească drept temelie turnului. Farul se ridică în mijlocul terasei, înconjurat fiind de anexele formate din locuinţe şi magazii.

Anexele cuprindeau: 1) camera paznicilor, mobilată cu paturi, dulapuri, mese şi scaune şi încălzită de o sobă cu cărbuni, al cărei burlan ieşea deasupra acoperişului; 2) sala comună, avînd şi ea o sobă de încălzit şi care servea ca sufragerie, cu o masă în mijloc, lămpi atîrnate de tavan, dulapuri în perete — care conţineau diverse instrumente ca: lunetă, barometru, termometru, apoi lămpile de schimb ale farului — şi, în fine, o pendulă aşezată pe un perete lateral; 3) magazia unde se găseau provizii pentru un an — cu toate că aprovizionarea şi schimbarea oamenilor se făceau la fiecare trei luni — plină cu diferite conserve, carne sărată, corned-beaf, slănină, legume uscate, pesmeţi, ceai, cafea, zahăr, butoiaşe de wisky şi rachiu, medicamente uzuale; 4) magazia cu rezerva de ulei pentru lămpile farului; 5) magazia unde se găsea combustibilul, în cantitate suficientă, pentru nevoile paznicilor pe toată durata iernii antarctice. Acesta era ansamblul de construcţii, alcătuind o clădire circulară.

Turnul, foarte solid, era construit cu materiale de pe insulă. Pietrele dure, prinse între ele cu buloane de fier, asamblate cu mare precizie şi îmbucate una în alta în «coadă de rîndunică», formau un zid capabil să reziste celor mai puternice furtuni, uraganelor atît de frecvente în această regiune care se găseşte la răscrucea dintre două oceane, cele mai mari de pe glob. Aşa cum spusese Vasquez, vîntul nu va disloca acest turn. Felinarul străjuit de el şi de camarazii lui va fi bine păzit, în pofida vijeliilor magellanice!

Turnul avea 32 metri şi, adăugînd şi înălţimea terasei, lumina se găsea la 223 de picioare deasupra nivelului mării. Putea fi deci zărită din larg de la o distanţă de 15 mile, distanţă pe care o străbate raza vizuală de la această înălţime. Dar în realitate nu se vedea la mai mult de 10 mile. La acea epocă nu existau încă faruri funcţionînd cu hidrogen carburat sau cu lumină electrică. De altfel, pe această insulă îndepărtată care comunica greu cu statele apropiate, se impunea sistemul cel mai simplu, care necesita şi un minimum de reparaţii. S-a adoptat atunci luminatul cu ulei, înzestrat cu toate perfecţionările pe care le posedau atunci ştiinţa şi industria.

Vizibilitatea la zece mile era suficientă. Le rămînea navelor care veneau din nord-est şi din sud-est destule posibilităţi să ajungă la strîmtoarea Lemaire sau să se îndrepte spre sudul insulei. Toate primejdiile puteau fi evitate, urmînd cu exactitate instrucţiunile publicate de autorităţile maritime: avînd farul în nord-nord-vest în al doilea caz şi la sud-sud-vest în primul caz, capul San-Juan şi limba de pămînt Several sau Fallows vor fi depăşite la timp, unul la babord şi celălalt la tribord, pentru ca nava să nu fie deviată de vînt sau curenţii de apă. Între altele, dacă o navă ar fi constrînsă să se oprească în golful Elgor,

ceea ce se întîmpla rar, orientîndu-se după far va avea toate şansele să poată ancora. La întoarcere, *Santa-Fe* va putea deci cu uşurinţă să ajungă la liman chiar şi în timpul nopţii. Golful, avînd o lungime de circa trei mile pînă la capul San-Juan şi puterea luminii fiind de zece mile, canoniera va avea înaintea sa şapte mile pînă la primele limbi de pămînt ale insulei.

Se înţelege de la sine că Farul de la Capătul Lumii avea o lumină fixă. Nici o teamă să fie confundat cu o altfel de lumină de către căpitani, pentru că nu exista alta în aceste regiuni, nici măcar la capul Horn. Nu s-a găsit deci necesar să o deosebească, fie prin eclipse, fie prin clipiri, ceea ce permitea să fie înlăturat un mecanism delicat, ale cărui eventuale reparaţii ar fi fost foarte anevoioase pe această insulă locuită numai de trei paznici.

Părăsind insula pe un timp senin, comandantul canonierei putu în adevăr să constate că nimic nu mai era de refăcut la instalaţia şi buna funcţionare a farului. Era limpede că bunul mers depindea acum numai de punctualitatea şi vigilenţa paznicilor. Cu condiţia de a ţine lămpile în perfectă stare, de a reînnoi cu grijă fitilurile, de a fi atenţi la introducerea uleiului în proporţii potrivite, de a regla tirajul întinzînd sau scurtînd manşoanele sticlelor ce le înconjurau, de a aprinde luminile seara şi a le stinge la răsăritul soarelui şi de a nu slăbi nici un moment supravegherea farului, farul era menit să aducă cele mai mari servicii navigaţiei de pe meleagurile îndepărtate ale oceanului Atlantic. Nimeni nu se îndoia de altfel de bunăvoinţa şi zelul lui Vasquez şi al celor doi camarazi ai săi. Aleşi în urma unei selecţii riguroase dintr-un mare număr de candidaţi, toţi trei dăduseră dovadă de conştiinciozitate, curaj şi rezistenţă în posturile ce le ocupaseră anterior.

Trebuie să repetăm că siguranţa celor trei paznici părea absolută, cu toate că Insula Statelor era izolată, la 1500 mile de Buenos Aires, singurul loc de unde puteau să le vină proviziile şi ajutoarele. Cei cîţiva locuitori din Ţara de Foc şi din insulele arhipelagului, care soseau cîteodată în sezonul cald, nu rămîneau multă vreme şi pe deasupra aceşti sărmani oameni erau complet inofensivi. După ce terminau să pescuiască, erau grăbiţi să facă drumul întors prin strîmtoarea Lemaire şi să ajungă la ţărmurile Ţării de Foc sau ale insulelor arhipelagului.

Alţi străini nu fuseseră văzuţi pe aici niciodată. Coastele insulei erau prea temute de navigatori, pentru ca vreo navă să caute un adăpost pe care l-ar fi găsit mai uşor şi mai sigur în alte puncte ale Magellaniei.

Cu toate acestea, toate precauţiunile fuseseră luate în eventualitatea sosirii unor indivizi suspecţi în golful Elgor. Anexele farului aveau porţi solide, care se închideau pe dinăuntru, şi nu s-ar fi putut forţa gratiile ferestrelor de la magazii şi locuinţe. De asemenea, Vasquez,

Moriz şi Felipe posedau carabine şi revolvere pentru care aveau destule muniţii.

În fine, la capătul culoarului care ducea la intrarea turnului se pusese o uşă de fier care nu putea fi cu nici un chip forţată sau spartă. Cum ar fi fost deci posibil să pătrunzi în interiorul turnului prin ferestruicile înguste ale scării, apărate şi ele prin cruci de fier, şi cum s-ar fi putut ajunge la galeria care înconjura lanterna, altfel decît să te fi cărţărat pe lanţul paratrăsnetului?

Astfel au fost făcute lucrările de mare importanţă ale farului, care fură duse la bun sfîrşit pe Insula Statelor prin grija guvernului Republicii Argentina.

CAPITOLUL III

CEI TREI PAZNICI

În această epocă, din noiembrie pînă în martie, în regiunile arhipelagului Magellan este cea mai activă navigaţie. Marea este totdeauna furtunoasă. Dar dacă nimic nu poate opri şi linişti valurile mari care vin din ambele oceane, starea vremii este mai puţin schimbătoare şi uraganele care o tulbură din cînd în cînd, răscolind marea pînă în zonele cele mai depărtate, sînt trecătoare. Navele cu aburi şi cele cu vele profită de acest timp mai blînd pentru a face ocolul capului Horn. Trecerea navelor spre strîmtoarea Lemaire sau pe la sud de Insula Statelor nu poate însă schimba monotonia lungilor zile ale acestui anotimp. Aici navele n-au fost niciodată numeroase şi au devenit şi mai rare încă de cînd s-a dezvoltat navigaţia cu aburi şi s-au perfecţionat hărţile maritime, care au făcut mult mai puţin primejdioasă strîmtoarea Magellan, drum şi mai scurt şi mai uşor.

Totuşi, această monotonie, inerentă vieţii în faruri, nu o resimt prea mult oamenii însărcinaţi de obicei cu paza. Ei sînt în cea mai mare parte marinari sau pescari încercaţi. Acest fel de oameni nu stau să numere zilele şi orele; ei ştiu să-şi caute de lucru şi să se distreze. Serviciul nu se mărgineşte numai la a asigura aprinderea farului în amurg şi stingerea lui la răsăritul soarelui. Lui Vasquez şi camarazilor săi li se dăduse şi sarcina de a supraveghea cu grijă apropierea navelor de golful Elgor, de a merge de mai multe ori pe săptămînă la capul San-Juan, de a inspecta coasta pînă la punctul Several, fără însă a se îndepărta mai mult de trei-patru mile. Trebuiau să ţină la zi *Jurnalul farului*, să noteze toate întîmplările ce ar putea surveni, trecerea vaselor cu aburi sau vele, căror ţări aparţineau, denumirea lor, înălţimea

mareelor, direcția și forța vîntului, schimbarea vremii, durata ploilor, frecvența furtunilor, variațiile de presiune și temperatură și alte fenomene, ceea ce ar fi permis să se stabilească harta meteorologică a acestor regiuni.

Vasquez, argentinian de origine, ca și Felipe și Moriz, fusese numit șef al pazei farului din Insula Statelor. Avea vîrsta de 47 de ani, o sănătate de fier, era foarte rezistent, cum îi șade bine unui marinar care a străbătut în toate sensurile cea mai mare parte a celor 180 paralele. Hotărît, energic, era obișnuit cu primejdiile și în mai multe împrejurări știuse să facă față situației, chiar cu riscul vieții. Datora funcția de șef al echipei nu numai vîrstei, ci și caracterul său ferm care inspira o încredere totală. Fără să fi ajuns la un grad mai mare decît cel de maistru principal în marina de război a Republicii, el a părăsit serviciul fiind stimat de toți. Astfel, cînd solicită acest loc în Insula Statelor, autoritățile maritime i-l încredințară fără nici o ezitare.

Felipe și Moriz erau de asemenea marinari, unul de 40 și altul de 37 de ani. Vasquez îi cunoștea de mult pe ei și familiile lor și îi propusese autorităților. Primul rămăsese neînsurat, ca și dînsul. Singurul căsătorit, Moriz, n-avea copii, iar nevasta lui, pe care o va revedea peste trei luni, avea o slujbă la un mic hotel din portul Buenos Aires.

După trei luni, Vasquez, Felipe și Moriz se vor reîmbarca pe *Santa-Fe*, care va aduce alți trei paznici în Insula Statelor, pe care-i vor schimba tot ei, trei luni mai tîrziu. Își vor relua serviciul în iunie, iulie și august, adică în mijlocul iernii.

Din ziua de 10 decembrie serviciul fu organizat reglementar. În fiecare noapte lămpile funcționau sub supravegherea unuia din paznici rămas în camera de cart, în timp ce ceilalți doi se odihneau în dormitor. În timpul zilei, aparatele erau cercetate, curățate, înzestrate cu fitiluri noi, la nevoie, încît să emită puternicele lor raze de lumină, după asfințitul soarelui.

Între timp, conform ordinelor primite, Vasquez și camarazii lui coborau pînă la mare, prin golful Elgor, fie pe jos de-a lungul unui mal sau altuia, fie în ambarcațiunea lăsată la dispoziția lor, un fel de șalupă cu o mică punte, avînd o randă și un foc, și care se adăpostea într-un mic golfuleț unde era apărată de malurile înalte contra vîntului de est, singurul primejdios.

E de la sine înțeles că atunci cînd Vasquez, Felipe și Moriz făceau aceste recunoașteri în golf sau prin împrejurimi, unul din ei rămînea totdeauna de gardă pe galeria superioară a farului. În adevăr, se putea întîmpla ca vreo navă să treacă prin dreptul Insulei Statelor și să dorească să le facă cunoscută matricola sa. Era deci necesar ca unul din paznici să fie la post. De pe terasă nu se putea privi decît spre est și

nord-est. În celelalte direcţii, malurile stăvileau vederea la cîteva sute de stînjeni de incintă. De aici nevoia ca cineva să fie în permanenţă în camera de cart, pentru a putea comunica cu navele.

Primele zile după plecarea canonierei nu se întîmplă nimic. Timpul rămase frumos şi temperatura destul de ridicată. Termometrul arăta cîteodată zece grade peste zero. Vîntul sufla din larg, îndeobşte ca o briză uşoară, între răsăritul şi apusul soarelui; apoi seara bătea dinspre uscat, adică spre nord-est, şi venea din vastele cîmpii ale Patagoniei şi ale Ţării de Foc. Plouase însă cîteva ore şi, cum căldura creştea, erau de aşteptat în curînd furtuni care să schimbe situaţia atmosferică. Sub influenţa razelor solare, care aveau o putere mai mare, începuse să se arate flora. Pe cîmp, în jurul incintei, mantia de zăpadă pierise şi ieşise la iveală un covor de un verde palid. În pădurea de fagi antarctici ai fi avut plăcerea să te întinzi sub frunzişul nou. Pîrîul alerga umflat de ape spre limanul din vale. Muşchiul şi lichenii reapăreau la poalele arborilor şi împodobeau povîrnişurile stîncilor; ca şi scoicile comestibile, atît de bune ca remediu contra scorbutului. În fine, dacă nu primăvara — căci acest frumos cuvînt nu e cunoscut în arhipelagul Magellan — vara era cea care mai domnea cîteva săptămîni pe cel mai îndepărtat hotar al continentului american.

În acest sfîrşit de zi, înainte de a se aprinde farul, Vasquez, Felipe şi Moriz, toţi trei pe galeria circulară, stăteau ca de obicei de vorbă. Şeful pazei conducea şi întreţinerea conversaţia.

— Ei bine, băieţi, spuse el după ce-şi umplu pipa, exemplu urmat şi de ceilalţi doi, a început să vă placă noua voastră existenţă?... Începeţi să vă obişnuiţi cu ea?

— Desigur, Vasquez, răspunse Felipe. Nu te poţi nici plictisi, nici obosi foarte tare într-un timp atît de scurt.

— În adevăr, adăugă Moriz, cele trei luni vor trece mai repede decît aş fi crezut.

— Da, băiatule, vor zbura ca o corvetă cu velele întinse!

— Fiindcă veni vorba de nave, zise Felipe, n-am văzut azi nici una, nici măcar la orizont...

— Vor veni, Felipe, vor veni, replică Vasquez făcînd palma pîlnie şi uitîndu-se prin ea ca printr-o lunetă. Degeaba s-a mai ridicat acest frumos far pe Insula Statelor — un far care trimite razele sale la zece mile în larg — dacă nici o navă nu va profita de existenţa lui.

— De altfel, farul nostru este cu totul nou, spuse Moriz.

— Aşa cum spui, băiete, replică Vasquez, şi trebuie timp pentru ca să afle căpitanii că această coastă este acum luminată. Cînd vor şti, nu vor ezita să se apropie de ea şi să intre în strîmtoare, spre binele lor! Dar nu e totul să afli de far, trebuie să fii şi sigur că este aprins totdeauna, de la apusul soarelui pînă în zori.

— Vestea nu se va răspîndi, remarcă Felipe, decît după întoarcerea lui *Santa-Fe* la Buenos Aires.

— E adevărat, băiete, spuse Vasquez, şi cînd raportul căpitanului Lafayate va fi publicat, autorităţile se vor grăbi să-l aducă la cunoştinţa tuturor cercurilor maritime. Dar chiar acuma mulţi navigatori trebuie că ştiu ce s-a făcut aici.

— Iar drumul lui *Santa-Fe*, care n-a plecat decît de cinci zile, va dura...

— Cît va dura, îl întrerupse Vasquez. Cred că nu mai mult de o săptămînă! Timpul e frumos, marea calmă, vîntul prielnic... Canoniera are vînt bun în vele, întinse zi şi noapte şi, cu ajutorul maşinilor, m-ar mira dacă n-ar face opt-nouă noduri.

— În momentul de faţă trebuie să fi trecut de strîmtoarea Magellan şi să fi lăsat în urmă capul Virgenes cu cel puţin cincisprezece mile.

— Mai mult ca sigur, băiete, zise Vasquez. În momentul acesta navighează de-a lungul coastei Patagoniei şi poate să se întreacă în iuţeală cu caii patagonezi. Deşi, cine poate să ştie dacă în acea ţară oamenii şi animalele aleargă ca o fregată de primă mînă cu velele în vînt?

Era de înţeles de ce aceşti vrednici marinari se gîndeau tot timpul la *Santa-Fe*. Nava, care tocmai îi părăsise, nu era ea oare ca o parte din pămîntul patriei lor unde se ducea? Aşa că o vor însoţi cu gîndul pînă la sfîrşitul călătoriei.

— Ai avut noroc astăzi la pescuit? îi spuse Vasquez lui Felipe.

— Destul noroc, Vasquez, am prins cu undiţa o duzină de guvizi şi cu mîna un crab de vreo trei livre, care se strecura printre stînci.

— E foarte bine, spuse Vasquez, şi nu-ţi fie frică că vei sărăci golful. Peştii, cu cît prinzi mai mulţi, cu atît se înmulţesc mai tare, cum s-ar zice, şi asta ne va permite să economisim proviziile noastre de carne uscată şi de slănină sărată! Cît despre legume...

— Eu, zise Moriz, am coborît pînă la pădurea de fagi. Am dezgropat cîteva rădăcini şi vă voi face o mîncare tot aşa de grozavă ca a priceputului bucătar de pe canonieră.

— Va fi binevenită, declară Vasquez, căci nu trebuie să mănînci prea multe conserve, chiar din cele mai bune! Nimic nu-i mai sănătos decît ce e proaspăt vînat, pescuit sau cules!

— Eh, făcu Felipe, dacă ne-ar pica vreo rumegătoare dinăuntrul insulei... o pereche de lame sau altceva.

— N-ar fi rău un fileu sau o pulpă de lama, replică Vasquez. O bucată bună de vînat cărui stomac nu i-ar place? Aşa că, dacă se va prezenta ocazia, vom căuta să nu o pierdem. Dar, băieţi, fiţi atenţi să nu vă îndepărtaţi de incintă ca să vînaţi un animal mare sau mic.

Important este să te conformezi instrucţiunilor de a nu fi departe de far, în afară de cazul cînd te duci să vezi ce se întîmplă în golful Elgor şi în larg, între capul San-Juan şi capul Diegos.

— Totuşi, reluă Moriz, mare iubitor de vînătoare, dacă ar apare o pradă frumoasă în bătaia puştii...

— La o bătaie de puşcă, la două sau chiar la trei, nu zic nu, răspunse Vasquez. Dar ştiţi, lama este prea sălbatică pentru a căuta înalta societate... adică pe a noastră, şi aş fi foarte surprins să zăresc măcar o pereche de coarne deasupra stîncilor, în dreptul pădurii de fagi sau pe lîngă incinta farului!

În adevăr, de la începutul lucrărilor nu se văzuse nici un animal în apropierea golfului Elgor. Secundul de pe *Santa-Fe*, un adevărat Nemrod[1], încercase de mai multe ori, dar în zadar, să vîneze lama. Încercările sale rămăseseră infructuoase, cu toate că înaintase cam şase mile în interior. Dacă vînatul mare nu lipsea, el nu se lăsa însă văzut decît la distanţe prea mari spre a putea fi nimerit. Poate, dacă ar fi trecut înălţimile de după portul Parry, dacă ar fi ajuns pînă la celălalt capăt al insulei, secundul ar fi avut şanse mai mari. Dar acolo unde se ridicau vîrfurile înalte de munţi, în partea occidentală, urcuşul ar fi fost foarte anevoios, astfel că nici el, nici altul din echipajul navei *Santa-Fe* n-au mers niciodată pînă în împrejurimile capului San-Bartolome.

În timpul nopţii de 16 spre 17 decembrie, Moriz făcînd de gardă în camera de cart de la ora 6 la 10, o lumină apăru în larg înspre est, la cinci-şase mile depărtare. Era limpede că era lumina unei nave, prima care se arăta în apele insulei, de la terminarea farului.

Moriz se gîndi pe bună dreptate că acest lucru i-ar putea interesa şi pe camarazii lui care nu dormeau încă şi se duse să-i înştiinţeze. Vasquez şi Felipe urcară imediat cu el şi, cu luneta la ochi, se aşezară înaintea ferestrei deschise spre est.

— Este o lumină albă, zise Vasquez.

— Atunci nu este o lumină de poziţie, zise Felipe, pentru că nu este nici verde, nici roşie.

Observaţia era justă. Nu erau lumini de poziţie care se aşază, după culoare, una la tribord şi una la babord.

— Şi dacă e albă, adăugă Vasquez, e cea de la straiul focului, ceea ce înseamnă că nava se apropie de insulă.

Asupra acestui lucru nu încăpea îndoială. Era sigur vorba de un vapor care se îndrepta spre capul San-Juan. Va trece oare prin strîmtoarea Lemaire, sau o va lua pe la sud? Aceasta era întrebarea pe care şi-o puneau paznicii.

1 Nemrod — rege fabulos al Caldeii, cunoscut ca neîntrecut vînător

Urmăriră deci mersul navei, pe măsură ce se apropia, şi după o jumătate de oră se dumeriră de direcţia urmată.

Nava, lăsînd farul la babord spre sud-vest, se îndrepta direct spre strîmtoare. Putură observa lumina sa roşie în momentul cînd trecea în dreptul portului San-Juan, apoi dispăru în noapte.

— Iată prima navă care a descoperit Farul de la Capătul Lumii! exclamă Felipe.

— Da, dar nu va fi ultima! zise Vasquez.

A doua zi dimineaţă, Felipe semnală un velier mare care apărea la orizont. Cerul era senin, fără nici o urmă de negură, ceea ce permitea să vezi nava de la cel puţin zece mile depărtare. Chemaţi, Vasquez şi Moriz urcară pînă la galeria farului. Se putea vedea nava în dreptul ultimelor faleze ale litoralului, puţin la dreapta golfului Elgor, între capul Diegos şi capul Several.

Înainta repede, cu o viteză de cel puţin 12—13 noduri. Dar cum se îndrepta direct spre Insula Statelor, nu se putea şti dacă va trece pe la nordul sau sudul ei.

Ca oameni ai mării pe care asemenea chestiuni îi interesau foarte mult, Vasquez, Felipe şi Moriz căutau în discuţia lor să stabilească direcţia navei. În cele din urmă Moriz fu cel ce avu dreptate, cînd susţinuse că velierul nu se îndrepta spre strîmtoare. În adevăr, cînd era la vreo milă şi jumătate de coastă, întoarse pentru a avea vîntul în spate şi a putea trece de capul Several. Era o corabie mare de cel puţin 1800 de tone, un barc cu trei catarge de tipul acelor *clippere* construite în America, a căror viteză este în adevăr extraordinară.

— Să mi se facă luneta umbrelă, exclamă Vasquez, dacă această navă n-a ieşit de pe şantierele din Noua Anglie!

— Poate ne va transmite matricola, zise Moriz.

— Nu şi-ar face decît datoria, răspunse şeful pazei.

Aşa se şi întîmplă, în momentul cînd velierul trecu de capul Several. O serie de pavilioane apărură în vîrful brigantinei — semnale pe care Vasquez le descifră imediat, consultînd codul ce se afla în camera de cart.

Era *Montank* din Boston — Noua Anglie — aparţinînd Statelor Unite ale Americii. Paznicii îi răspunseră ridicînd pavilionul Argentinei în vîrful paratrăsnetului şi nu încetară să urmărească nava pînă în momentul cînd catargul său dispăru pe după înălţimile capului Webster, de pe coasta sudică a insulei.

— Şi acum, zise Vasquez, drum bun, *Montank*, şi să-ţi ajute Cerul să nu te prindă vreo vijelie în largul capului Horn.

În timpul zilelor următoare marea rămase aproape pustie. Abia dacă se mai zărîră vreo două pînze la orizont. În dimineața zilei de 21, Felipe se plimba fumînd pe terasă, cînd i se păru că zărește un animal înspre pădurea de fagi.

După ce privi cîteva momente, se duse să ia luneta din sala comună.

Felipe recunoscu fără greutate o lamă mare. Era poate ocazia să dea lovitura.

Îndată Vasquez și Moriz, pe care-i chemă, ieșiră pe terasă. Se-nțeleseră să pornească la vînat. Dacă reușeau să doboare lama, aceasta însemna un supliment de carne proaspătă, care ar fi fost o schimbare plăcută a tainului obișnuit.

Iată ce hotărîră: Moriz, înarmat cu o carabină, va părăsi incinta și va încerca, fără să fie văzut, să facă în așa fel încît animalul, care stătea nemișcat, s-o apuce spre golf, unde îl va pîndi Felipe.

— În orice caz, luați seama, băieților, le spuse Vasquez. Lamele au auzul foarte ascuțit și adulmecă de la mari distanțe. Dacă îl va vedea sau simți pe Moriz de foarte departe, va fugi atît de repede că nu veți mai putea trage asupra ei, și nici să-i schimbați drumul. Lăsați-o atunci să scape, căci nu trebuie să vă îndepărtați... Ne-am înțeles?...

— Desigur, răspunse Moriz.

Vasquez și Felipe rămaseră pe terasă și, servindu-se de lunetă, constatară că lama nu se mișcase din locul unde se arătase la început. Atenția lor se concentră asupra lui Moriz.

Acesta se îndrepta spre pădurea de fagi. Va înainta neobservat și poate, fără a speria animalul, să ajungă la stînci, pentru a-i cădea în spate și a-l face să fugă spre golf. Camarazii îl putură urmări cu privirea pînă în momentul cînd ajunse la pădure, în care dispăru.

Trecu o jumătate de oră. Lama stătea tot nemișcată și Moriz trebuia să se afle pe aproape, pentru a o doborî. Vasquez și Felipe așteptau să audă o împușcătură și animalul să cadă rănit sau s-o ia la goană.

Totuși nu fu tras nici un foc de armă și, spre cea mai mare mirare a lui Vasquez și Felipe, iată că lama, în loc să fugă, se întinse pe stîncă Copitele îi atîrnau în gol și trupul istovit se lăsase la pămînt, ca și cum nu mai avea putere să se țină pe picioare.

Aproape imediat, Moriz, care reușise să se strecoare între stînci, apăru și se repezi către lama care nu se mișcă; se aplecă asupra animalului, îl pipăi cu mîna și se ridică brusc.

Apoi, întorcîndu-se spre far, făcu un gest care era ușor de înțeles El cerea în mod evident camarazilor săi să vină cît mai repede.

— S-a întîmplat ceva neobișnuit, zise Vasquez. Să mergem, Felipe

Și amîndoi, sărind de pe terasă, alergară spre pădurea de fagi.

Nu făcură mai mult de zece minute pînă acolo.

— Ei bine... şi lama?... întrebă Vasquez.
— Iat-o, răspunse Moriz arătînd spre animalul de la picioarele sale.
— E moartă? întrebă Felipe.
— Moartă, răspunse Moriz.
— A murit de bătrîneţe? strigă Vasquez.
— Nu... de pe urma unei răni!
— Rănită, a fost rănită?!
— Da, de un glonte, în coastă!
— Un glonte!... repetă Vasquez.
Nimic mai adevărat. După ce fusese lovită de un glonte, lama se tîrîse pînă în acest loc şi căzuse moartă.
— Există deci vînători pe insulă... murmură Vasquez.
Nemişcat şi gînditor, privi îngrijorat în jurul lui.

CAPITOLUL IV

BANDA KONGRE

Dacă Vasquez, Felipe şi Moriz ar fi mers pînă-n capătul vestic al Insulei Statelor, ar fi constatat cît de mult se deosebea acest litoral de cel care se întinde între capul San-Juan şi capul Several. Nu erau decît faleze care aveau aproape două sute de picioare înălţime, cele mai multe abrupte, prelungindu-se pînă sub apele adînci şi care erau fără încetare bătute de valuri, chiar şi pe timp frumos.

În faţa acestor coaste sterpe, ale căror spărturi, crăpături şi falii adăposteau mii de păsări de mare, se aflau o mulţime de bancuri şi recife, o parte văzîndu-se pînă la o depărtare de două mile în timpul refluxului. Între ele şerpuiau canale înguste şi treceri practicabile numai pentru ambarcaţiuni uşoare. Ici-colo, fîşii de plajă, nisipuri, unde creşteau cîteva plante marine jigărite, presărate cu scoici sfărîmate de iureşul valurilor mari din timpul fluxului. Peşterile nu lipseai în interiorul acestor maluri: grote adînci, uscate, întunecoase, cu intrări înguste care nu erau vînturate de furtuni, nici inundate de hulă, chiar şi în perioada echinoxului. Ajungeai la ele pe nişte cărări întortocheate pline de grohotiş, răscolit cîteodată de fluxul marin. Şanţuri greu de trecut te duceau pînă la creastă, dar pentru a ajunge la podişul din centrul insulei, ar fi trebuit să treci peste creste mai înalte de 900 de metri şi să străbaţi o distanţă nu mai mică de 15 mile. În general, solul era mult mai sălbatic şi pustiu pe aceste locuri decît pe litoralul opus unde se găsea golful Elgor.

Cu toate că vestul Insulei Statelor se afla la adăpost de vînturile din nord-vest, datorită înălțimilor Țării de Foc și ale arhipelagului Magellan, marea se dezlănțuia cu tot atîta furie ca și la capul San-Juan, capul Diegos și capul Several. Așa că dacă un far fusese construit pe coasta Atlanticului, un altul ar fi fost la fel de necesar pe coasta Pacificului pentru navele care se îndreptau spre strîmtoarea Lemaire venind de la capul Horn. Poate că guvernul chilian se gîndea la acea epocă să urmeze exemplul guvernului argentinian.

În orice caz, dacă astfel de lucrări ar fi fost întreprinse în același timp la cele două capete ale insulei, n-ar fi fost cu putință ca o bandă de răufăcători să se pripășească în vecinătatea capului San-Bartolome.

Cu cîțiva ani înainte, acești răufăcători își găsiseră sălaș la intrarea golfului Elgor, unde descoperiseră o grotă adîncă, săpată în stînca de pe mal. Grota le oferea un adăpost sigur și cum nici o navă nu se oprea la Insula Statelor, se aflau în perfectă siguranță.

Acești indivizi, în număr de doisprezece, aveau un șef cu numele de Kongre, căruia un anume Carcante îi servea de secund.

Nu erau decît o adunătură de indivizi, originari din America de Sud. Cinci dintre ei erau de naționalitate argentinieni și chilieni. Cît despre ceilalți, băștinași probabil din Țara de Foc, fuseseră recrutați de Kongre, deoarece trebuiseră numai să traverseze strîmtoarea Lemaire pentru a completa banda de pe insula pe care o cunoșteau, căci veneau acolo la pescuit în timpul sezonului frumos.

Despre Carcante se știa doar că este chilian, dar era greu de spus în ce oraș sau sat se născuse, sau din ce familie făcea parte. Avînd vîrsta între 31 pînă la 40 de ani, de statură mijlocie, slab, dar numai vine și mușchi — și deci extrem de puternic — viclean, prefăcut, nu s-ar fi dat înapoi niciodată de la jaf sau omor.

Cît despre șeful bandei, nu se știa nimic. Nu vorbise niciodată despre naționalitatea sa. Se numea în adevăr Kongre? Nu știa nimeni. Un astfel de nume este destul de răspîndit la indigenii din arhipelagul Magellan și din Țara de Foc. În timpul unei călătorii a navelor *Astrolabe* și *Zelle*, căpitanul Dumont d'Urville, la o oprire în portul Peckett din strîmtoarea Magellan, primise la bord un patagonez care se numea astfel. Dar era îndoielnic ca acesta să fie originar din Patagonia. Nu avea fața îngustă în partea superioară și lată în partea inferioară cum o au locuitorii din acele regiuni, nici fruntea lor strîmtă și piezișă, ochii alungiți, nasul turtit și statura îndeobște înaltă. Chipul său era departe de a fi blînd ca la mai toate aceste popoare.

Kongre avea un temperament pe cît de energic pe atît de violent. Aceasta se vedea ușor din trăsăturile lui întunecate, pe care nu izbutea să le ascundă o barbă deasă, încărunțită, deși nu împlinise decît 40 de

ani. Era un adevărat bandit, un răufăcător periculos, făptaşul multor crime, care nu putuse să-şi găsească alt sălaş decît această insulă pustie din care se cunoştea numai coasta.

Dar de cînd se adăpostiseră aici, cum au putut Kongre şi tovarăşii săi să-şi ducă viaţa? Acest lucru îl vom explica pe scurt.

Cînd Kongre şi complicele său Carcante fugiseră din Punta-Arenas, portul principal în strîmtoarea Magellan, în urma nelegiuirilor pentru care trebuiau să atîrne în ştreang, ei se refugiară în Ţara de Foc, unde era greu să fie urmăriţi. Acolo aflară de la populaţie cît de frecvente erau naufragiile pe Insula Statelor, care încă nu avea nici un far. Fără îndoială că malurile ei fuseseră acoperite de tot felul de epave şi sfărîmături, dintre care unele desigur aveau o mare valoare. Kongre şi Carcante se gîndiră atunci să organizeze o bandă de jefuitori ai epavelor, împreună cu doi sau trei ticăloşi ca dînşii întîlniţi în Ţara de Foc. Li se asociară alţi zece patagonezi de aceeaşi teapă. O ambarcaţiune indigenă îi transportă pe celălalt mal al strîmtorii Lemaire. Dar deşi Kongre şi Carcante fuseseră marinari şi navigaseră mult timp prin meleagurile nesigure din Pacific, nu putură evita o catastrofă. O furtună îi aruncă spre est şi valurile spumegînde sfărîmară ambarcaţiunea de stîncile capului Calnett, în momentul cînd încercaseră să intre în apele liniştite ale portului Parry.

Atunci porniră pe jos spre golful Elgor. Nu fură decepţionaţi în planurile lor. Plajele între capul San-Juan şi capul Several erau acoperite cu sfărîmăturile unor naufragii mai vechi sau mai recente, cu baloturi de mărfuri încă intacte, cu lăzi cu provizii care puteau să asigure hrana bandei pe multe luni. Găsiră revolvere şi puşti uşor de reparat, muniţii bine păstrate în cutiile lor metalice, lingouri de aur şi argint de mare valoare — provenind de la bogatele transporturi australiene — mobile, scînduri, lemne de tot felul, ici şi colo cîteva resturi de schelete, dar nici un supravieţuitor al catastrofelor maritime.

De altfel, primejdioasa Insulă a Statelor era cunoscută de navigatori. Orice navă pe care furtuna o izbea de această coastă se pierdea cu tot ce avea pe ea, oameni şi mărfuri.

Kongre şi tovarăşii săi nu se aşezară în fundul golfului Elgor, ci la intrarea lui, ceea ce convenea mai bine planurilor lor de a supraveghea capul San-Juan. Întîmplarea îi făcu să descopere o peşteră a cărei deschizătură se ascundea în dosul unor tufişuri dese de plante marine, alge şi varec, şi care era destul de încăpătoare pentru toată banda. Aşezată în spatele unor stînci ale falezei de pe malul de nord al golfului, se afla la adăpost de vîntul din larg. Transportară aşadar aici din resturile naufragiilor tot ce putea servi ca mobilă, paturi, haine, o cantitate mare de conserve de carne, lăzi cu pesmet, butoiaşe cu rachiu şi vin.

O a doua grotă, lîngă prima, servea să se depoziteze tot ce avea o valoare deosebită, ca aur, argint sau bijuterii prețioase găsite pe plajă. Dacă mai tîrziu Kongre va reuși să pună mîna pe vreo navă atrasă mișelește în golf, atunci va încărca toată prada și se va întoarce în acele insule ale Pacificului în care săvîrșise primele piraterii.

Pînă atunci, căci ocazia încă nu se ivise, răufăcătorii nu putuseră părăsi Insula Statelor. E adevărat că timp de doi ani averea lor nu încetă să sporească. Avură loc alte naufragii, din care traseră mari foloase. Și după exemplul jefuitorilor de epave de pe anumite coaste periculoase din Lumea Veche și Nouă, de multe ori provocară ei aceste catastrofe. Noaptea, cînd se dezlănțuiau furtunile din est, dacă o navă ajungea în dreptul insulei, o atrăgeau cu focuri aprinse în direcția recifelor, și dacă prin minune unul din naufragiați scăpa de furia valurilor, el era imediat masacrat. Așa se desfășurau acțiunile criminale ale acestor bandiți, a căror existență nu era cunoscută.

Totuși, banda continua să fie prizonieră pe insulă. Kongre a putut provoca naufragiul cîtorva nave, dar n-a reușit să le atragă în golful Elgor pentru a pune mîna pe ele. Pe de altă parte, nici o navă n-a venit să se adăpostească înăuntrul golfului, puțin cunoscut de căpitani, și chiar dacă ar fi întrebat, ar fi trebuit să aibă un echipaj prea slab ca să nu se apere de cei cincisprezece bandiți. Timpul trecea și grota se umplea de lucruri de mare valoare. E lesne de închipuit furia lui Kongre și a bandei sale. De altfel, acesta era veșnicul subiect de discuție între Carcante și șeful lui.

— Să eșuăm pe această insulă, ca o navă oarecare, repeta dînsul, cînd avem o încărcătură care valorează mai mult de o sută de mii de piaștri!...

— Da, răspundea Kongre, va trebui să plecăm cu orice preț!

— Cînd și cum? întreba Carcante.

Și această întrebare rămînea totdeauna fără răspuns.

— Proviziile noastre se vor termina, bombănea Carcante. Cînd găsești ce să pescuiești, lipsește vînatul!... Și ce ierni petrecem pe această insulă! Mii de draci! Și cînd mă gîndesc la ce o să mai avem de îndurat!

La toate acestea, ce putea să spună Kongre! Era puțin vorbăreț și nu prea prietenos. Dar fierbea de furie cînd se vedea atît de neputincios! Nu, nu putea face nimic... nimic! Nu neapărat o navă ancorată pe care bandiții să o captureze, ci chiar o mică ambarcațiune din Țara de Foc, ce s-ar fi aventurat în estul insulei, ar fi fost de ajuns dacă ar fi putut Kongre pune mîna pe ea cu ușurință. Și dacă nu el, cel puțin Carcante și unul din chilieni s-ar fi servit de ea spre a ajunge în strîmtoarea Magellan, unde s-ar fi prezentat ocazia să plece la Buenos Aires sau Valparaiso. Cu bani, care nu le lipseau, ar fi cumpărat o

navă de 150—200 tone, pe care Carcante cu cîţiva marinari ar fi adus-o în golful Elgor. Această navă odată ajunsă în liman, s-ar fi descotorosit de echipaj aşa cum ştiau... Apoi, întreaga bandă s-ar fi îmbarcat cu bogăţiile strînse, cu destinaţia insulele Solomon sau Noile Hebride.

Aşa stăteau lucrurile cînd, cu 15 luni înainte de această povestire, situaţia se schimbă brusc.

La începutul lui octombrie 1858, un vapor sub pavilion argentinian apăru în dreptul insulei şi începu manevra pentru a pătrunde în golful Elgor.

Kongre şi asociaţii săi recunoscură imediat o navă de război, contra căreia nu puteau întreprinde nici o acţiune. După ce înlăturară orice urmă a prezenţei lor şi camuflară intrările celor două grote, se retraseră în interiorul insulei pentru a aştepta plecarea navei.

Era *Santa-Fe* care venea din Buenos Aires, avînd la bord un inginer însărcinat cu construirea unui far pe Insula Statelor şi care trebuia să stabilească locul pe care avea să fie clădit.

Canoniera nu rămase decît cîteva zile în golful Elgor şi apoi plecă fără să fi observat vizuina lui Kongre şi a bandei sale.

Cu toate acestea, Carcante, care se strecurase noaptea pînă la liman, putuse afla motivul pentru care *Santa-Fe* acostase pe Insula Statelor. Un far urma să fie construit înăuntrul golfului Elgor! Se părea că banda era nevoită să-şi părăsească sălaşul, şi ar fi făcut-o desigur dacă ar fi putut. Kongre luă deci singura hotărîre posibilă în această împrejurare. El cunoştea partea de vest a insulei în jurul capului San-Bartolome, unde se găseau alte caverne care puteau să-i asigure un refugiu. Fără a pierde nici o zi, deoarece canoniera trebuia să revină cu o echipă de muncitori pentru a începe lucrul, el începu să transporte tot ce era necesar pentru a putea trăi timp de un an, fiind convins, pe bună dreptate, că la această depărtare de capul San-Juan nu avea să se teamă că va fi descoperit. Totuşi, îi lipsea timpul să golească ambele grote. Trebuie deci să se mulţumească să scoată cea mai mare parte din provizii — conserve, băuturi — aşternuturi de pat, haine şi alte cîteva lucruri de valoare, apoi, astupînd cu grijă intrările cu pietre şi ierburi uscate, le lăsă pe celelalte în plata Domnului.

Cinci zile după plecarea lor, *Santa-Fe* apăru din nou la intrarea golfului Elgor şi apoi ancoră în liman. Muncitorii coborîră pe uscat şi debarcară materialele transportate. Aleseră ca teren o mică înălţime şi lucrările începură de îndată, şi se isprăviră după cum se ştie.

Iată de ce banda Kongre fusese nevoită să se refugieze la capul San-Bartolome. Un pîrîu format de topirea zăpezilor le furniză apa necesară. Pescuitul şi într-o oarecare măsură vînatul le îngădui să economisească proviziile cu care veniseră din golful Elgor.

Dar cu cîtă nerăbdare aşteptau Kongre, Carcante şi tovarăşii lor ca farul să fie terminat şi *Santa-Fe* să plece, pentru a nu se întoarce decît peste trei luni, cu schimbul!

Era de la sine înţeles că şi Kongre, şi Carcante voiau să afle tot ce se făcea în fundul golfului. Fie că mergeau de-a lungul coastei de la sud la nord sau că se apropiau prin interiorul insulei, fie că-i urmăreau de pe înălţimile care mărginesc partea de sud a portului New-Year, ei putură să-şi dea seama de mersul lucrărilor şi să ştie cînd se vor termina. Kongre propuse atunci să pună în aplicare planul pe care-l pregătise de multă vreme. Cine ştie dacă acum, cînd golful era luminat, vreo navă nu se va opri, navă pe care apoi o va putea fura după ce va fi masacrat întregul echipaj?

Cît despre o excursie pe care ofiţerii canonierei ar vrea s-o facă la extremitatea sudică a insulei, Kongre gîndea că n-avea de ce să se teamă. Nimeni nu va fi ispitit, cel puţin în acest an, să se aventureze pînă la capul San-Bartolome prin podişurile golaşe sau rîpele aproape de neumblat, căci toată această regiune muntoasă nu putea fi străbătută decît cu preţul unor eforturi imense. Comandantul canonierei — e drept — putea să facă înconjurul insulei. Dar era foarte puţin probabil să caute să debarce pe coasta plină de stînci, şi în orice caz banda va lua toate măsurile să nu fie descoperită.

De altfel, acest lucru nu se întîmplă pînă în luna decembrie, iar lucrările farului erau pe sfîrşite. Paznicii rămîneau singuri şi Kongre va fi încunoştiinţat de plecarea navei atunci cînd farul îşi va trimite în noapte primele sale raze.

În ultimele săptămîni, cîte unul din bandă observa ce se petrece, de pe vreo înălţime de unde se putea vedea turnul, de la o distanţă de şapte-opt mile, cu ordinul de a se întoarce imediat cînd se va aprinde lumina farului pentru întîia dată.

Carcante fu acela care în noaptea de 9 spre 10 decembrie aduse această veste la capul San-Bartolome.

— Da, exclamă el, găsindu-l pe Kongre în cavernă, diavolul a aprins în sfîrşit lumina acestui far, pe care tot diavolul o va stinge.

— Nu vom avea nevoie de el! răspunse Kongre, a cărui mînă se întinse ameninţător spre est.

După cîteva zile, la începutul săptămînii următoare, vînînd pe lîngă portul Parry, Carcante se întîmplă să nimerească o lamă. Se ştie că animalul îi scăpă şi veni să se prăbuşească acolo unde-l văzuse Moriz, pe rîpa de lîngă pădurea de fagi. Din acea zi, Vasquez şi echipa sa, dîndu-şi seama că nu mai sînt singurii locuitori ai insulei, începură să supravegheze mai atent împrejurimile golfului Elgor.

Sosise deci momentul cînd Kongre avea să părăsească capul San-

Bartolome, pentru a se întoarce la capul San-Juan. Bandiţii hotărîră să lase materialele lor în cavernă. Vor lua cu ei numai alimente pentru drumul de trei-patru zile ce-l aveau de făcut, socotind că se vor aproviziona din depozitele farului. Era 22 decembrie. Plecînd în zori şi urmînd o potecă ştiută doar de ei, puteau străbate în prima zi o treime de distanţă. La sfîrşitul acestei etape, în timpul căreia parcurgeau zece mile de teren muntos, halta avea să se facă la adăpostul copacilor sau într-o văgăună oarecare.

După haltă, a doua zi, înainte de răsăritul soarelui, Kongre va începe a doua etapă aproape la fel cu cea dintîi, apoi, după încă o zi de mers, va ajunge la golful Elgor în a treia seară.

Kongre credea că în serviciul farului fuseseră lăsaţi numai doi oameni, pe cînd în realitate erau trei. Dar nu avea nici o importanţă. Vasquez, Moriz şi Felipe nu se vor putea împotrivi bandei, neavînd nici o bănuială că răufăcătorii se află în apropierea incintei. Doi vor fi ucişi în locuinţă şi al treilea va fi răspus cu uşurinţă în camera de cart. Kongre va deveni astfel stăpînul farului. Va avea apoi tot timpul să aducă materialele de la capul San-Bartolome şi să le depoziteze din nou în grota din golful Elgor.

Acesta era planul întocmit de temutul bandit. Nu se îndoia că va reuşi pe deplin. Dar şansa îl va favoriza oare după aceea? Iată ce nu mai era atît de sigur. În adevăr, lucrurile nu mai depindeau de el. Va trebui ca o navă să ancoreze în golful Elgor. E adevărat că acest popas va fi cunoscut de navigatori după călătoria lui *Santa-Fe*. Deci se putea foarte bine ca o navă de tonaj mijlociu să prefere să se refugieze în golful luminat de far decît să străbată prin strîmtoare, sau ocolind pe la sud insula, o mare dezlănţuită. Kongre se hotărîse ca, într-un asemenea caz, să pună mîna pe nava care-i dădea posibilitatea atît de mult aşteptată, să fugă în Pacific, scăpînd de pedeapsa pentru crimele săvîrşite. Dar trebuia ca totul să se petreacă înainte de întoarcerea canonierei pentru schimbarea paznicilor. Dacă nu ar fi putut părăsi insula în timp util, Kongre şi ai lui trebuiau să se întoarcă la capul San-Bartolome. Şi atunci nu va mai fi acelaşi lucru. Cînd comandantul Lafayate va afla de dispariţia celor trei paznici ai farului, nu va avea nici o îndoială că au fost victimele unei răpiri sau ale unui asasinat. Se vor întreprinde cercetări şi canoniera nu va pleca decît după ce îi va căuta de la un capăt la altul al insulei. Cum ar putea atunci banda să scape de această urmărire şi cum va putea supravieţui dacă situaţia s-ar prelungi? În caz de nevoie, guvernul argentinian va trimite neîndoielnic şi alte nave. Şi chiar dacă ar reuşi Kongre să pună mîna pe o ambarcaţiune a friegienilor — şansă puţin probabilă — strîmtoarea va fi supravegheată în aşa fel, încît nu va mai putea

s-o traverseze pentru a se refugia în Ţara de Foc. Îi va ajuta oare norocul pe bandiţi să poată părăsi insula la timp?

În seara zilei de 22, Kongre şi Carcante se plimbau discutînd la extremitatea capului San-Bartolome şi, după obiceiul marinarilor, scrutau cerul şi marea. Carcante zise:

— E deci stabilit că vom lăsa tot materialul la capul San-Bartolome?

— Da, răspunse Kongre. Va fi mai uşor să-l ridicăm mai tîrziu... cînd vom fi stăpîni acolo... şi cînd...

Nu apucă să termine. Cu ochii îndreptaţi spre largul mării, se opri şi zise:

— Carcante... priveşte acolo... în dreptul capului...

Carcante privi marea în direcţia indicată.

— Ah, făcu el, dacă nu mă înşel, este o navă!...

— Care vrea să ajungă la insulă, spuse Kongre, şi se ţine aproape de coastă, căci are vîntul din faţă.

În adevăr, o navă, cu toate pînzele întinse, manevra la vreo două mile de capul San-Bartolome.

Cu toate că avea vîntul din faţă, nava înainta puţin cîte puţin şi, în caz că voia să treacă prin strîmtoare, avea să intre în ea înainte de a se întuneca.

— E o goeletă, zise Carcante.

— Da... o goeletă de 150—200 tone, răspunse Kongre.

Nu încăpea îndoială că goeleta voia mai degrabă să treacă prin strîmtoare decît să o ia pe la capul San-Bartolome. Totul era dacă va ajunge în apropierea lui înainte să se lase întunericul. Cu vîntul care sufla, nu risca să fie aruncată de curent pe recife?

Toată banda se strînse la extremitatea capului.

Nu era pentru prima oară, de cînd se aflau aici, ca o navă să apară la o distanţă atît de mică de insulă. Se ştie că, în asemenea împrejurări, jefuitorii căutau s-o atragă în dreptul stîncilor, prin focuri amăgitoare. Şi de data aceasta cineva propuse să se recurgă la acest mijloc.

— Nu, răspunse Kongre, nu trebuie ca această goeletă să se sfărîme. Să încercăm să punem mîna pe ea... Vîntul şi curentul îi sînt potrivnice... Noaptea va fi neagră. Va fi imposibil să pătrundă în strîmtoare. Mîine ea va mai fi în dreptul capului şi vom vedea ce vom face...

O oră mai tîrziu, nava dispăru în beznă fără ca vreo lumină să arate prezenţa sa în larg.

În timpul nopţii, vîntul se schimbă şi începu să bată dinspre sud-vest. A doua zi în zori, cînd Kongre şi însoţitorii săi ieşiră pe ţărm, zăriră goeleta eşuată pe recifele capului San-Bartolome.

CAPITOLUL V
GOELETA *MAULE*

Kongre cunoaştea ca nimeni altul meseria de marinar. Dacă a avut vreodată comanda unei corăbii, se punea întrebarea — ce fel de navă şi în ce mări? Singur Carcante, marinar ca şi dînsul, altădată secundul său în cursul acestei vieţi rătăcitoare dusă pe Insula Statelor, ar fi putut s-o spună. Dar nu o spunea.

Desigur că nu era calomnie să arunci în faţă celor doi ticăloşi numele de pirat. Această viaţă de criminali trebuie c-au dus-o şi în insulele Solomon sau în Noile Hebride, unde navele mai erau atacate destul de des la acea dată. Şi fără îndoială că, după ce scăpaseră de expedi-ţiile Angliei, Franţei şi Americii în aceste părţi ale oceanului Pacific, ei s-au refugiat în arhipelagul Magellan, apoi pe Insula Statelor, unde au devenit jefuitori de epave.

Cinci sau şase din însoţitorii lui Kongre şi Carcante fuseseră şi ei pescari sau marinari ai flotei comerciale, şi deci erau obişnuiţi cu marea. Cît despre fuegieni, ei vor putea completa echipajul dacă banda va reuşi să pună mîna pe goeletă. Această goeletă, după cum arătau coca şi arborada, n-avea mai mult de 150—160 de tone. O rafală din vest o împinsese în cursul nopţii pe un banc de nisip presărat cu roci, pe care s-ar fi putut sfărîma. Dar coca părea că nu fusese avariată. Înclinată la babord, cu etrava întoarsă oblic spre uscat, stătea cu tribordul către larg. În această poziţie se vedea toată puntea. Arborada era intactă, de asemenea şi velele strînse pe jumătate, afară de cele mici care fuseseră strînse complet.

În seara precedentă, cînd goeleta fusese văzută în dreptul capului San-Bartolome, ea lupta cu un vînt din nord-est destul de puternic şi cu o viteză destul de mică încerca să ajungă la intrarea strîmtorii Lemaire. În momentul cînd Kongre şi ai săi o pierduseră din ochi din cauza întunericului, vîntul avea tendinţa să slăbească şi curînd nu mai suflă destul de tare pentru a permite unei nave să înainteze cu viteza obişnuită. Probabil că, tîrîtă de curenţi în direcţia recifelor, se apropiase prea mult de coastă şi nu mai putuse să-şi reia direcţia spre larg cînd, în timpul nopţii, vîntul îşi schimbă direcţia brusc, cum se-ntîmplă în aceste regiuni. Orientarea vergilor arăta că echipajul făcuse toate eforturile pentru a veni în vînt. Dar fără îndoială că fusese prea tîrziu, pentru că pînă la urmă goeleta eşuă pe bancul de nisip.

În ceea ce privea pe căpitan şi echipajul său, nu se puteau face decît presupuneri. Dar probabil că, văzîndu-se împinşi de vînt şi de curenţi spre o coastă periculoasă, plină de recife, au coborît cu barca pe mare,

fiind siguri că nava lor se va sfărîma de stînci şi că vor pieri astfel cu toţii. Inspiraţia se dovedi nefericită. Rămînînd la bord, căpitanul şi oamenii săi ar fi scăpat teferi. Dar nu mai încăpea îndoială că pieriseră, căci barca se vedea cu chila în sus la două mile distanţă spre nord-est, împinsă de vînt în golful Franklin.

Nu era greu să urce la bordul goeletei cît timp marea mai scădea. Pornind de la capul San-Bartolome, puteai, sărind din stîncă în stîncă, să ajungi pînă la locul unde eşuase nava, care era la o depărtare de cel mult o jumătate de milă. Acest lucru îl făcură Kongre şi Carcante, însoţiţi de doi din oamenii lor. Ceilalţi rămaseră pe mal pentru a observa dacă nu se mai zărea vreun supravieţuitor al naufragiului.

Cînd Kongre şi ai lui ajunseră pe bancul de nisip, goeleta era în întregime pe uscat. Dar cum apa trebuia să urce cu şapte-opt picioare la următoarea maree, nu încăpea nici o îndoială că nava va putea pluti din nou dacă fundul ei nu era avariat. Kongre nu se înşelase cînd evaluase nava ca avînd 160 de tone. Făcînd înconjurul ei, văzu partea din spate pe care sta scris: *Maule, Valparaiso*. Goeleta care eşuase pe Insula Statelor în noaptea de 22 spre 23 decembrie era deci o navă chiliană.

— Asta-i tocmai ce ne trebuie, zise Carcante.

— Dacă goeleta n-are o spărtură în cocă, îşi dădu cu părerea unul din bandiţi.

— O spărtură sau orice altă avarie se repară, se mulţumi să răspundă Kongre.

Merse apoi să cerceteze carena. Bordajul părea că nu avusese de suferit. Etrava puţin îngropată în nisip era parcă neatinsă, iar cîrma se afla la locul ei. Cît despre partea de cocă culcată pe nisip, neputînd fi cercetată din exterior, nu se cunoştea starea ei. După două ore de plutire pe mare, Kongre va şti la ce să se aştepte.

— La bord! spuse el.

Dacă înclinarea navei făcea uşoară îmbarcarea prin babord, ea nu permitea însă mersul pe punte. Trebuia să te tîrăşti urcînd de-a lungul parapetului. Kongre şi ceilalţi îl trecură, sprijinindu-se de sartul catargului mare.

Zdruncinătura din timpul eşuării nu fusese prea puternică şi, în afară de cîteva obiecte neamarate, totul era la locul său. Goeleta nu avea forme prea fine, coca ei era destul de plată şi, ca urmare, nu era prea înclinată şi era sigur că se va ridica singură în timpul fluxului, dacă în urma vreunei avarii nu se va umple cu apă.

Prima grijă a lui Kongre fu să se strecoare pînă la comandă, a cărei uşă o deschise cu oarecare greutate. Găsi cabina căpitanului. Intră sprijinindu-se de pereţi, luă hîrtiile de bord din sertarul unui dulap şi se întoarse pe punte unde îl aştepta Carcante.

Amîndoi examinară jurnalul de bord şi aflară următoarele:

Goeleta *Maule* din Valparaiso, Chile, avînd 157 de tone, căpitan Pailha, cu şase oameni echipaj, plecase cu lest la 23 noiembrie, cu destinaţia insulele Falkland. După ce trecuse cu bine capul Horn, *Maule* se pregătea să intre în strîmtoarea Lemaire, cînd eşuă pe recifele Insulei Statelor. Nici căpitanul Pailha şi nici vreunul din oamenii echipajului n-au scăpat din naufragiu, căci, dacă vreunul din ei ar fi supraviețuit, trebuia să se fi salvat pe capul San-Bartolome. Dar, deşi de două ore se făcuse ziuă, nimeni nu apăruse pînă acum.

După cum se vede, goeleta nu avea nici o încărcătură, deoarece plecase spre Maluine cu lest la bord. Dar esenţial pentru Kongre era să aibă la dispoziţie o navă pentru a părăsi insula, cu stocul de pradă, şi va avea această navă dacă reuşea s-o pună pe *Maule* pe linia de plutire.

Ar fi trebuit să deplaseze lestul ca să poată examina interiorul calei. Lestul se compunea din fier vechi, aruncat grămadă. Pentru a-l scoate, se cerea un anumit timp şi goeleta ar fi fost prea expusă dacă vîntul s-ar fi înteţit din larg. Era mai bine dacă putea fi mişcată de pe bancul de nisip la ora fluxului. El nu va întîrzia şi în puţin timp marea va urca.

Kongre îi spuse lui Carcante:

— Vom pregăti totul pentru a mişca nava de îndată ce va avea destulă apă sub chilă. E posibil să nu aibă o avarie mare şi să nu intre multă apă.

— Vom şti în curînd, răspunse Carcante, căci marea începe să urce; apoi ce vom face, Kongre?

— Vom scoate nava în afara recifelor şi o vom duce de-a lungul istmului pînă la golfuleţul Pinguinilor, în faţa cavernelor. Acolo nu va atinge fundul nici la mareea cea mai joasă, căci nu calcă mai mult de şase picioare.

— Şi apoi? întrebă Carcante.

— Vom îmbarca tot ce am adus din golful Elgor...

— Şi mai departe?... zise Carcante.

— Vom vedea, răspunse Kongre.

Începură să lucreze în aşa fel ca să nu piardă următoarea maree, ceea ce ar fi întîrziat cu 12 ore recuperarea goeletei. Trebuia cu orice preţ să fie ancorată în golfuleţ înainte de prînz. Acolo va fi pe linia de plutire şi în relativă siguranţă, dacă timpul se menţinea frumos.

În primul rînd Kongre, ajutat de tovarăşii săi, ridică ancora din tribord care fu fixată în afara bancului de nisip, întinzîndu-se lanţul pe toată lungimea lui. În felul acesta, îndată ce chila va pluti deasupra nisipului, va fi posibil ca goeleta să fie trasă pînă la locul unde apa e

adîncă. Înainte ca mareea să scadă, se va putea ajunge la golfuleţ, şi după-amiază se va putea examina cala.

Aceste măsuri luate fără şovăire au fost puse în aplicare pînă în momentul cînd începu fluxul. Bancul de nisip avea să fie acoperit în curînd de apă.

Apoi Kongre, Carcante şi şase oameni urcară la bord, pe cînd ceilalţi se îndreptară spre ţărm. Acum trebuia aşteptat, nu era altceva de făcut.

De multe ori vîntul se înteţeşte odată cu fluxul, bătînd din larg, şi acest lucru era de temut, căci goeleta ar fi putut să se-mpotmolească mai adînc în bancul de nisip. Cum ea se găsea aproape de mal, mareea n-ar mai fi fost suficientă pentru a o degaja, dacă ar mai fi fost împinsă spre uscat chiar cu numai o jumătate de cablu.

Dar se părea că împrejurările favorizau planurile lui Kongre. Vîntul bătea acum spre sud, astfel că el ajută la degajarea navei.

Kongre şi oamenii săi erau la prova, care trebuia să plutească mai curînd decît pupa. Cum se putea spera pe drept cuvînt, goeleta putea să se rotească pe chilă şi n-ar mai fi fost nevoie decît să virezi cabestanul ancorei pentru a abate etrava spre larg; apoi, trasă de lanţul lung de aproape 160 de metri, nava ar fi ajuns în elementul ei. Între timp, marea urca încetul cu încetul. Anumite zvîcniri indicau că nava simţea acţiunea mareei. Fluxul venea cu valuri mari dar domoale, nici unul nu se spărgea în larg. Kongre nu şi-ar fi putut dori împrejurări mai fericite. Deşi era acum sigur că va degaja goeleta, punînd-o apoi în siguranţă într-unul din adînciturile golfului Franklin, o eventualitate îl mai îngrijora. Oare coca lui *Maule* nu fusese găurită la babord, în partea care se aflase îngropată în bancul de nisip şi care nu putuse fi cercetată? Dacă avea acolo o spărtură, n-ar fi avut suficient timp s-o găsească sub lest şi s-o astupe. Atunci goeleta n-ar putea să se ridice, cala s-ar umple cu apă şi ar fi nevoiţi s-o abandoneze, iar prima furtună ar distruge-o.

Aceasta este marea lor grijă. E lesne de înţeles cu cîtă nerăbdare urmăreau bandiţii creşterea fluxului. Dacă vreo bucată din bordaj era desfăcută sau călăfătuirea distrusă, apa nu va întîrzia să năvălească în cală şi *Maule* nu se va putea ridica din nisip.

Dar încetul cu încetul spiritele se potoliră. Marea creştea. Cu fiecare moment, coca intra tot mai mult în apa care urca în jurul navei, fără a pătrunde în interior. Cîteva zguduituri arătară că era intactă şi puntea îşi recăpăta orizontalitatea normală.

— Nici o gaură de apă! Nici o gaură! exclamă Carcante.

— Atenţie la cabestan! comandă Kongre.

Manivelele erau gata. Oamenii nu aşteptau decît un ordin ca să le

manevreze. Kongre, aplecat peste copastie, urmărea cum apa urca incontinuu, de două ore şi jumătate. Etrava începea să se urnească din loc şi partea dinainte a chilei nu mai atingea nisipul. Dar etamboul rămînea încă înfundat în nisip şi cîrma nu se mişca liberă. Va mai trebui o jumătate de oră ca şi partea dinapoi a navei să fie degajată.

Kongre vru atunci să grăbească operaţia de ridicare şi, tot rămînînd în prova, strigă:

— Vira!

Manivelele, împinse puternic, nu putură decît să întindă lanţul, dar etrava nu se întoarse spre larg.

— Atenţie! strigă Kongre.

Era de temut în adevăr ca ancora să nu derapeze, şi ar fi fost greu să fie fixată din nou.

Goeleta se ridicase complet şi Carcante, examinînd cala, se asigură că nu intrase apa. Aşadar, chiar dacă exista vreo avarie, cel puţin bordajul nu era spart. Se putea deci spera că *Maule* nu avusese de suferit nimic nici în timpul eşuării, nici în cele 12 ore cît stătuse pe bancul de nisip. În aceste condiţii, staţionarea navei în golfuleţul Pinguinilor nu avea să dureze mult timp. Va fi încărcată în această după-masă şi mîine va putea să navigheze pe mare. De altfel, trebuia profitat de starea vremii. Vîntul le era prielnic fie că nava se va îndrepta spre strîmtoarea Lemaire, fie că va merge de-a lungul coastei meridionale a Insulei Statelor, pentru a trece în Atlantic.

La ora nouă mareea trebuia să înceteze şi se ştie că mareele în timpul primului pătrar de lună nu sînt prea puternice. Dar, avîndu-se în vedere faptul că goeleta nu călca prea mult la apă, se putea spera că va reîncepe să plutească.

În adevăr, puţin după ora opt şi jumătate, pupa începu să se ridice. *Maule* nu mai suferi nici o avarie, datorită bancului de nisip şi mării calme.

Kongre, după ce examină situaţia, ajunse la concluzia că putea din nou încerca să tragă nava pe lanţul ancorei, spre larg. La ordinul său, oamenii începură să vireze şi, după ce traseră vreo douăzeci de metri de lanţ, prova navei fu în sfîrşit îndreptată spre larg. Ancora era bine înfiptă. Ghearele ei intraseră în crăpăturile rocilor şi mai curînd s-ar fi rupt decît să se desprindă la tracţiunea cabestanului.

— Haide, băieţi! strigă Kongre.

Şi toată lumea puse umărul, chiar şi Carcante, în timp ce Kongre, aplecat peste balustradă, observa pupa goeletei. Urmară cîteva momente de dezamăgire, căci jumătate din chilă se freca încă de nisip.

Kongre şi ceilalţi începură să fie din nou îngrijoraţi. Marea nu va mai urca decît încă douăzeci de minute şi trebuia ca goeleta să fie

pusă pe linia de plutire înainte, căci altfel ar rămîne ţintuită pînă la mareea viitoare. Mareea urma să fie în scădere încă două zile şi nu va începe să crească decît peste patruzeci şi opt de ore.

Sosise momentul să se facă o sforţare supremă.

E lesne de închipuit furia acestor oameni, sau chiar turbarea lor, dacă s-ar fi dovedit neputincioşi.

Să ai sub picioare nava pe care o doreai de atîta vreme, care îţi asigură libertatea şi te scapă de pedeapsă, şi să nu poţi să o smulgi de pe acest banc de nisip!...

Şi înjurăturile, blestemele izbucniră pe cînd gîfîiau la cabestan, cu teama ca ancora să nu se rupă sau să derapeze! Va trebui atunci să aştepte fluxul de seară, pentru a putea fixa din nou ancora sau pentru a o adăuga pe cea de-a doua. Dar cine putea şti ce o să se mai întîmple sau ce condiţii atmosferice vor fi după 24 de ore!

Şi în adevăr, cîţiva nori destul de negri se arătară spre nord-est. E drept că, dacă ar urma să rămînă pe loc, situaţia navei nu s-ar înrăutăţi, căci bancul de nisip se găsea adăpostit de faleza înaltă a litoralului. Dar marea nu va deveni furioasă şi valurile nu vor desăvîrşi ceea ce eşuarea începuse cu o noapte înainte?

Şi apoi, aceste vînturi de nord-est, chiar dacă sînt mai domoale, nu vor ajuta trecerea prin strîmtoare. În loc să aibă vîntul plin în vele, *Maule* va fi forţat să navigheze cu vînt de bulină cîteva zile şi, cînd e vorba de navigaţie, o întîrziere poate avea consecinţe foarte grave.

Marea era acum liniştită şi în cîteva minute refluxul se va face simţit. Bancul de nisip era încă acoperit. Cîteva vîrfuri de recife începeau să se arate, totuşi. Extremitatea capului San-Bartolome nu se mai vedea şi pe plajă apăreau ultimele băltoace în urma mareei care scădea.

Era evident că marea începea să se retragă încet şi că stîncile vor începe în curînd să apară în jurul bancului de nisip.

Atunci se auziră noi înjurături. Oamenii, istoviţi, gîfîind, erau gata să se dea bătuţi, socotind că nu mai puteau reuşi. Kongre sări la ei, cu ochii scoşi din orbite, spumegînd de furie. Apucînd un topor, ameninţa să-l lovească pe primul care şi-ar părăsi postul şi toţi ştiau foarte bine că nu va şovăi să o facă.

Se apucară, aşadar, din nou de lucru la manivele şi eforturile lor întinseră lanţul aproape să se rupă, strivind căptuşeala de aramă a nării ancorei.

În fine se auzi un zgomot. Piedica de siguranţă a cabestanului intrase în locaşul său. Goeleta făcuse o mică mişcare către larg. Echea cîrmei redeveni mobilă, indicînd că aceasta se degajă încetul cu încetul din nisip.

— Ura! Ura! strigară oamenii, simţind că nava se eliberează. Chila

alunecase pe nisip. Rotirea cabestanului se acceleră şi în cîteva minute, trasă de ancoră, goeleta sfîrşi prin a pluti în afara bancului.

Imediat Kongre se repezi la timonă, lanţul slăbi, ancora derapă şi fu ridicată la post. Nu mai trebuia decît să treacă printre recife pentru a intra în golful Franklin.

Kongre puse să se ridice focul mare care era suficient pentru mersul navei. Marea o înconjura din toate părţile. O jumătate de oră după ce ocolise ultimele stînci de-a lungul malului, goeleta ancoră în golfuleţul Pinguinilor, la două mile depărtare de capul San-Bartolome.

CAPITOLUL VI

ÎN GOLFUL ELGOR

Operaţiunea de readucere pe linia de plutire reuşise din plin. Dar asta încă nu era totul. Goeleta nu se prea afla în siguranţă în acest adăpost săpat în ţărmul capului San-Bartolome. Era prea expusă la furtunile de nord-vest şi la hula din larg. În sezonul mareelor înalte ale echinoxului, n-ar fi putut rămîne aici nici 24 de ore.

Kongre ştia acest lucru. Aşa că intenţia sa era să părăsească acest adăpost în timpul refluxului de a doua zi, de care voia să se folosească pentru a străbate în parte strîmtoarea Lemaire.

Înainte de asta, trebuia totuşi neapărat să cerceteze în amănunt nava şi să verifice starea interioară a cocii. Cu toate că avea siguranţa că apa nu pătrundea, se putea totuşi ca nu bordajul, ci scheletul să fi suferit din cauza eşuării şi să fie necesare anumite reparaţii în vederea unei călătorii mai lungi.

Kongre puse imediat oamenii să deplaseze lestul care umplea cala pînă la partea superioară a varangelor. Nu va trebui neapărat descărcat, ceea ce va economisi timp şi muncă, şi mai ales timpul, atît de important în situaţia puţin sigură în care se afla *Maule*. Mai întîi, fierul vechi din care era format lestul fu transportat în cală dinspre prova spre pupa, pentru a se putea cerceta partea dinainte a bordajului interior. Această cercetare fu făcută în mod minuţios de Kongre şi Carcante, ajutat de un chilian numit Vargas, care lucrase altădată ca dulgher în atelierele de construcţii din Valparaiso şi cunoştea bine această meserie.

Nu se constată nici o avarie în toată partea cuprinsă între etravă şi călcîiul catargului de mizenă. Varaugele, coastele şi bordajul erau în stare bună; întărite cu aramă, nu se resimţiseră de şocul produs de eşuarea pe bancul de nisip.

După ce lestul fu apoi împins din nou în faţă, coca fu găsită neatinsă şi de la catargul de mizenă pînă la catargul mare. Pontilii nu erau îndoiţi sau deformaţi şi scara care ducea spre puntea centru nu fusese deplasată.

Se ocupară apoi de a treia porţiune a calei, de catargul mare pînă la etambou. Aici găsiră o avarie de oarecare importanţă. Deşi nu exista o spărtură, coastele din babord aveau o adîncitură pe o lungime de un metru şi jumătate. Aceasta probabil se făcuse din cauza izbiturii de un vîrf de stîncă, înainte ca goeleta să fi fost împinsă pe bancul de nisip. Dacă bordajul nu cedase complet, dacă umplutura de cîlţi rămăsese pe loc, ceea ce împiedicase apa să pătrundă în cală, totuşi această avarie prezenta o anumită gravitate şi orice marinar trebuia să ţină seamă de ea.

O reparaţie se impunea deci în momentul cînd nava trebuia să iasă în larg, în afară de cazul cînd ar fi fost vorba de o scurtă traversare pe timp frumos. De altfel, mai mult ca sigur că o asemenea reparaţie ţinea o săptămînă întreagă dacă existau materialele şi uneltele necesare.

Cînd Kongre şi ai lui ştiură despre ce este vorba, blestemele, îndreptăţite de situaţia în care se aflau, urmară uralelor care însoţiseră repunerea pe linia de plutire a navei *Maule*. Oare goeleta nu le va putea servi la nimic? Oare nu vor putea părăsi Insula Statelor?

Kongre interveni atunci zicînd:

— Avaria este în adevăr gravă... În starea actuală nu putem să ne încredem în *Maule*, care pe timp de furtună ar risca să se spargă... Sînt de parcurs sute de mile înainte de a ajunge în insulele Pacificului! Ar însemna să riscăm să ne scufundăm pe drum. Dar această avarie se poate repara şi o vom repara.

— Unde? întrebă unul din chilieni, care nu-şi ascundea îngrijorarea.

— Nu aici, în orice caz, spuse un alt bandit.

— Nu, răspunse hotărît Kongre. În golful Elgor.

În adevăr goeleta putea să străbată distanţa pînă la golf în 48 de ore. Nu aveau decît să navigheze de-a lungul litoralului insulei, pe la sud sau pe la nord. În grota unde se afla toată prada, dulgherul va avea la dispoziţie lemnul şi uneltele necesare acestei reparaţii. Chiar dacă era nevoie de 15 zile, de trei săptămîni, *Maule* va putea aştepta. Timpul bun trebuia să mai dureze cel puţin două luni şi în felul acesta Kongre şi banda sa vor putea să părăsească Insula Statelor la bordul unei nave care, odată reparaţiile făcute, oferea toate garanţiile de securitate.

În plus, Kongre avusese întotdeauna intenţia să rămînă cîtva timp în golful Elgor după ce va părăsi capul San-Bartolome. N-ar fi vrut cu nici un preţ să piardă obiectele de tot felul lăsate în grotă, cînd

lucrările farului îl obligaseră să se refugieze în celălalt capăt al insulei. Astfel planurile sale nu vor fi modificate și doar oprirea în golf va fi mai îndelungată.

Din nou încrezători în soarta lor, bandiții făcură pregătirile necesare pentru ca nava să plece a doua zi, în timpul mareei înalte.

Cît despre prezența paznicilor farului, ea nu-i neliniștea pe piați. În cîteva cuvinte, Kongre arătă ce soartă le pregătea.

— Înainte de sosirea goeletei, îi zise el lui Carcante între patru ochi, eram decis să pun stăpînire pe baia Elgor. Intențiile mele nu s-au schimbat. Numai că, în loc să ajung neobservat acolo, prin insulă, vom ajunge pe calea mării, la vedere. Goeleta va ancora în golfuleț. Vom fi primiți fără să stîrnim bănuieli și apoi... Un gest, pe care Carcante îl înțelese, sfîrși gîndul lui Kongre. Și în adevăr, acest ticălos avea toate șansele să reușească. Doar printr-o minune Vasquez, Moriz și Felipe puteau să scape de soarta care-i amenința.

După-amiaza fu destinată pregătirilor de plecare. Kongre dădu ordin să se pună la loc lestul și se ocupă de încărcatul proviziilor, armelor și a altor obiecte aduse la capul San-Bartolome.

Totul se făcu cu repeziciune. De la plecarea din golful Elgor — adică de mai bine de un an — Kongre și oamenii săi se hrăniseră îndeosebi din rezervele lor și nu mai rămăsese din ele decît o cantitate foarte mică, pe care o așezară în cambuză. Cît despre rufe, haine, unelte, obiecte de aur și argint, ele fură depuse în bucătărie în cazarma echipajului, în magazia de la pupa și în cala vasului, unde aveau să fie depozitate și lucrurile aflate în caverna din dreptul golfului.

Pe scurt, se munci în așa fel încît, la ora patru după-masă, toată încărcătura era la bord. Goeleta putea pleca imediat, dar Kongre se feri să navigheze noaptea de-a lungul unui litoral plin de recife. Nu știa nici dacă va trece prin strîmtoarea Lemaire, pentru a ajunge în dreptul capului San-Juan. Aceasta depindea de direcția vîntului. Da, va trece, dacă va bate din sud, și nu va trece dacă va bate din nord, cu tendința de a se înteți. Atunci era mai bine să înconjoare insula pe la sud, ceea ce ar face ca goeleta să fie apărată de coastă. În plus, oricare ar fi drumul ales, această traversare — după părerea lui — nu trebuia să dureze mai mult de vreo treizeci de ore, adăugîndu-se și oprirea din timpul nopții. Seara nu aduse nici o schimbare a vremii. Nici urmă de negură la apusul soarelui și linia orizontului care despărțea cerul de mare era așa de deslușită, că o rază verde traversă spațiul cînd discul soarelui dispăru îndărătul zării.

Se părea deci că noaptea va fi calmă, și chiar așa se întîmplă. Cea mai mare parte a oamenilor o petrecură la bord, unii în cazarmă, alții în cală. Kongre ocupa cabina căpitanului Pailha, la dreapta, și Carcante pe cea a secundului, în stînga careului.

La prima oră a dimineţii, Kongre ajunse cu o barcă la mal şi. în dreptul capului San-Bartolome, se urcă printr-o viroagă, pe coama falezei.

De la această înălţime, privirea sa putea cuprinde marea pe o vastă întindere. Numai spre est cîmpul vizual era închis din cauza şirului de munţi care se ridicau între capul San-Antonio şi capul Kempe.

Marea, calmă în regiunea din sud, era destul de agitată la intrarea în strîmtoare, pentru că vîntul devenea mai tare şi mai rece.

În rest nu se vedea în larg nici o pînză sau urmă de fum şi goeleta nu va întîlni cu siguranţă nici o navă în scurta traversare pînă la capul San-Juan.

Kongre se hotărî imediat. Fiindu-i teamă că vine furtuna şi nevrînd să supună goeleta la mari eforturi, expunînd-o hulei din strîmtoare, totdeauna puternică în timpul refluxului, se decise să facă drumul de-a lungul coastei meridionale a insulei şi să ajungă la baia Elgor, trecînd pe la capurile Kempe, Webster, Several şi Diegos. Pe la sud sau pe la nord, distanţa era aproape aceeaşi.

Kongre coborî, reveni pe mal, apoi plecă spre grotă, unde constată că nici un obiect nu fusese uitat. Nimic nu va da în vileag, deci, prezenţa unui grup de oameni la capătul de vest al Insulei Statelor.

Se făcuse ceva mai mult de ora şapte. Refluxul care începea va ajuta la ieşirea din golfuleţ.

Ridicară ancora, ridicară vela trincă şi focul, suficiente să scoată goeleta din zona bancurilor de nisip, cu briza care bătea din nord-est.

Kongre ţinea timona în timp ce Carcante veghea în prova. Zece minute fură destul pentru a degaja nava dintre grămezile de recife şi goeleta începu să simtă puţin ruliul mării.

Din ordinul lui Kongre, Carcante desfăşură mizena şi brigantina, care înseamnă la o goeletă vela cea mare, apoi ridică vela gabie. Cu velele întinse, *Maule* o porni în larg spre sud-vest, pentru a trece de capul San-Bartolome.

După o jumătate de oră, *Maule* ocolise stîncile. Întoarse apoi mult şi luă direcţia spre est, în aşa fel încît să aibă vîntul cît mai din spate. Vîntul îi era favorabil la adăpostul coastei meridionale a insulei, de care nava nu se îndepărta la mai mult de trei mile.

Între timp, Kongre şi Carcante putură să constate că această navă uşoară se comportă bine la toate vitezele. Desigur că vara nu era nici un pericol să te aventurezi cu ea în apele Pacificului, după ce-ai lăsat în urmă ultimele insule ale arhipelagului Magellan.

Kongre ar fi putut să ajungă la intrarea băii Elgor în aceeaşi seară, dar preferă să se oprească într-un punct oarecare al litoralului, înainte de apusul soarelui. Nu forţă deci velele, se sluji numai de o parte din ele şi se mulţumi cu o viteză de cinci-şase mile pe oră.

În această primă zi, *Maule* nu întîlni nici o altă navă şi cînd se lăsă noaptea, se opri la est de capul Webster, după ce făcuse cam o jumătate de drum. Aici se îngrămădeau stînci uriaşe şi se vedeau cele mai înalte maluri ale insulei. Goeleta ancoră la un cablu de mal, într-o adîncitură adăpostită de o limbă de pămînt; o navă nu putea fi mai bine aşezată înăuntrul unui port şi chiar al unui bazin portuar. Desigur că dacă vîntul începea să bată din spre sud, *Maule* ar fi fost foarte expus în acest loc, unde marea, cînd se umflă în timpul furtunilor polare, este tot aşa de agitată ca la capul Horn.

Dar vremea rămînea frumoasă, vîntul bătea de la nord-est şi norocul continua să favorizeze planurile lui Kongre şi ale oamenilor săi!

Noaptea de 25 spre 26 decembrie fu una dintre cele mai liniştite. Vîntul, care încetase către ora zece seara, începu din nou să sufle dis-de-dimineaţă, pe la ora 4.

La prima licărire a zorilor, Kongre luă măsuri de plecare. Se întinseră velele care fuseseră strînse în timpul nopţii. Cabestanul readuse ancora la post şi goeleta se puse în mişcare.

Capul Webster se prelungeşte în mare cu patru-cinci mile de la nord spre sud. Goeleta trebuia deci să urce pentru a ajunge la coasta care merge spre est şi care pînă la capul Several, are o lungime de aproape douăzeci de mile.

Maule îşi reluă drumul în aceleaşi condiţii ca în ziua precedentă îndată ce ajunse lîngă litoral, unde regăsi aceleaşi ape liniştite la adăpostul malurilor înalte.

Ce coastă îngrozitoare! Şi mai înfricoşătoare chiar decît cea din strîmtoare! O îngrămădire de blocuri imense într-un echilibru nesigur, multe din ele umplînd plajele pînă la distanţa acoperită de maree — enormă întindere de recife negre, care nu lăsau nici un loc liber între ele nu numai pentru o navă de mic tonaj, dar nici măcar pentru ca o simplă barcă să poată acosta.

Goeleta mergea cu jumătate din vele, la vreo trei mile de litoral. Kongre, necunoscînd această coastă, se temea, pe drept cuvînt, să se apropie prea tare. Pe de altă parte, nevrînd să solicite prea mult goeleta, o menţinea în apele liniştite pe care nu le putea întîlni mai în larg.

Pe la ora zece, ajuns în dreptul intrării golfului Blossom, nu mai putu să evite complet hula. Vîntul bătînd spre golful care intra adînc în insulă, ridica valuri mari pe care *Maule* le primea în coastă, gemînd. Kongre menţinu viteza pentru a depăşi capul care limitează golful spre est, apoi, acest punct odată trecut, strînse vîntul la maximum şi cu murele la babord se întreptă în larg.

Kongre apucase el însuşi timona şi, cu velele întinse, căuta să se slujească de vînt cît mai mult. Abia pe la patru după-masă socoti că urcase în vînt destul pentru ca să-şi atingă ţinta în linie dreaptă. Manevrînd apoi pentru a avea vîntul cît mai în spate, schimbă murele şi luă direcţia spre golful Elgor, lăsînd în acel moment în urmă capul Several, la patru mile spre nord-est. De la această distanţă coasta se putea vedea toată, pînă la capul San-Juan.

În acelaşi timp, în spatele capului Diegos apărea turnul Farului de la Capătul Lumii, pe care Kongre îl vedea pentru prima oară. Cu luneta găsită în cabina căpitanului Pailha, putu chiar să-l zărească pe unul din paznici care, de pe galerie, cerceta marea. Soarele mai trebuia să rămînă trei ore deasupra orizontului şi fără îndoială că goeleta va putea ancora înainte de căderea nopţii.

Era sigur că nava fusese reperată de paznici şi că sosirea sa în apele Insulei Statelor era semnalată. Atîta timp cît Vasquez şi camarazii săi îl văzuseră îndreptîndu-se spre larg, putuseră crede că nava mergea spre Maluine. Dar de cînd venea cu vîntul din tribord, nu mai aveau probabil nici o îndoială că voia să intre în golf.

Puţin îi păsa de altfel lui Kongre că *Maule* fusese zărită şi nici că se bănuia că va ancora aici. Aceasta nu schimba cu nimic planurile sale.

Spre satisfacţia lui, ultima parte a călătoriei se făcea în condiţii favorabile. Vîntul bătea ceva mai tare din est. Cu velele braţate la maximum, goeleta nu mai trebuia să înfrunte valurile cele mari pentru a trece de capul Diegos.

Împrejurarea era cît se poate de fericită, căci coca, în starea în care era, nu ar fi suportat diverse manevre care puteau s-o şubrezească, ba chiar să-i facă vreo spărtură înainte de a fi intrat în golf.

Aşa se şi întîmplă. Cînd *Maule* era la vreo două mile de golf, unul din oamenii echipajului, ducîndu-se în cală, urcă înapoi strigînd că apa pătrundea printr-o crăpătură în bordaj.

Era exact în locul unde coca cedase la ciocnirea cu o stîncă. Dacă bordajul rezistase pînă aici, crăpase acum pe o întindere de cîteva degete. De fapt, avaria nu avea mare importanţă. Deplasînd lestul, Vargas reuşi să astupe fără mare greutate crăpătura cu nişte cîlţi. Dar bineînţeles că mai tîrziu era necesară o reparaţie făcută cu grijă. În starea în care rămăsese după eşuarea de la capul San-Bartolome, goeleta nu avea nici o şansă să înfrunte apele Pacificului.

Era ora şase cînd *Maule* apăru la o milă şi jumătate de gura Căii Elgor. Kongre dădu ordin să se strîngă velele superioare de care nu mai avea nevoie. Fură lăsate numai gabierul, focul mare şi brigantina. Cu aceste vele, *Maule* va ajunge fără greutate să ancoreze în golfu-

leţul din fundul băii Elgor, sub comanda lui Kongre care cunoştea perfect drumul şi care ar fi putut sluji ca pilot şi altor vase.

De altfel, la ora şase jumătate seara se proiectă pe apă un fascicol de raze luminoase. Se aprinsese farul şi prima navă căreia avea să-i lumineze calea prin acest golf era o goeletă chiliană, căzută în mîinile unei bande de piraţi.

Era aproape şapte şi soarele tocmai scăpăta după înălţimile Insulei Statelor, cînd *Maule* lăsa la tribord capul San-Juan. Golful se deschidea în faţa sa. Kongre intră cu vîntul din pupa.

Kongre şi Carcante, trecînd în dreptul cavernelor, constataseră că intrările lor nu fuseseră descoperite, căci mai erau astupate cu pietre şi cu o perdea de mărăcini. Nimic deci nu trădase prezenţa lor pe această parte a insulei şi vor găsi prada la locul ei, aşa cum o lăsaseră.

— Totul merge bine, zise Carcante către Kongre, în spatele căruia se afla.

— Şi în curînd va merge şi mai bine! răspunse Kongre.

După douăzeci de minute, *Maule* ar fi ajuns la locul unde trebuia să ancoreze.

În acest moment nava fu «interceptată» de doi oameni care tocmai coborîseră de pe terasă pe faleză.

Erau Felipe şi Moriz. Ei pregătiră şalupa pentru a urca la bordul goletei. Vasquez era de serviciu în camera de cart.

Cînd goeleta ajunse în mijlocul golfului, brigantina şi gabierul fuseseră strînse şi *Maule* nu mai avea altă velă întinsă decît focul mare, pe care Carcante o cobora.

În momentul cînd aruncară ancora, Moriz şi Felipe săriră pe puntea navei.

La ordinul lui Kongre, primul fu izbit cu toporul în cap şi căzu. În acelaşi timp, două focuri de revolver doborîră pe Felipe lîngă camaradul său. Amîndoi muriră pe loc. Printr-una din ferestrele camerei de cart, Vasquez auzi focurile de armă şi văzu cum sînt ucişi camarazii săi.

Aceeaşi soartă îl aştepta şi pe el dacă îl prindeau bandiţii. De la aceşti asasini nu te puteai aştepta la milă. Sărmanul Felipe, sărmanul Moriz, el nu avusese ce face pentru a-i salva şi rămăsese acolo sus, înspăimîntat de această crimă oribilă, săvîrşită în cîteva clipe!

După primul moment de uimire, îşi recăpătă sîngele rece şi examină repede situaţia. Trebuia să nu cadă cu nici un preţ în mîinile acestor ticăloşi. Poate că nu ştiau de existenţa lui, dar era de presupus că, manevra de ancorare odată terminată, mai mulţi dintre ei se vor gîndi să urce în far cu scopul de a-i stinge luminile şi de a împiedica

astfel intrarea altor nave în golf, cel puţin pînă a doua zi dimineaţă

Fără întîrziere, Vasquez părăsi camera de cart şi se repezi pe scările ce duceau la locuinţa de jos.

Nu era nici un moment de pierdut. Se şi auzea zgomotul şalupei depărtîndu-se de goeletă şi aducînd cîţiva oameni din echipaj care să debarce pe ţărm.

Vasquez luă două revolvere pe care şi le puse la brîu, băgă cîteva provizii într-un sac pe care-l luă în spate şi apoi ieşi din dormitor, coborî repede panta incintei şi, fără a fi fost văzut, dispăru în întuneric.

CAPITOLUL VII

GROTA

Ce noapte groaznică va petrece nenorocitul de Vasquez şi în ce situaţie jalnică se găsea! Camarazii săi fuseseră masacraţi, apoi aruncaţi peste bord şi cadavrele lor erau acum tîrîte în larg de reflux! Nu se gîndea că şi el ar fi avut aceeaşi soartă dacă nu era de pază la far. Se gîndea numai la camarazii pe care-i pierduse. «Sărmanul Moriz, sărmanul Felipe, îşi spunea, s-au dus să-şi ofere serviciile lor acelor ticăloşi, cu toată încrederea, şi li s-a răspuns cu focuri de revolver! Nu-i voi mai vedea, iar ei nu-şi vor mai vedea ţara şi familia! Şi soţia lui Moriz... care-l aştepta peste două luni... cînd va afla de moartea lui!»...

Vasquez era zdrobit. Simţea o dragoste sinceră pentru cei doi paznici, el, şeful lor... Îi cunoştea de mulţi ani!... La sfaturile lui ceruseră să fie luaţi la far... Şi acum rămăsese singur!... Singur!

Dar de unde oare venea această goeletă şi ce fel de echipaj de bandiţi avea la bordul său? Sub ce pavilion mergea şi de ce se oprise în golful Elgor?... O cunoşteau?... Şi ce veniseră să facă aici?... De ce nici nu debarcaseră bine că şi stinseseră farul? Voiau deci să împiedice ca vreo navă să-i urmărească în golf?... Aceste întrebări se perindau prin mintea lui Vasquez, fără să le poată găsi vreun răspuns. Nici nu se gîndea la primejdia care-l pîndea. Cu toate acestea, răufăcătorii îşi vor da seama în curînd că dormitorul trebuia să fi fost ocupat de trei paznici... Vor începe atunci să-l caute pe al treilea! Şi nu vor reuşi în cele din urmă să-l descopere?

Din locul unde se refugiase pe malul golfului, la mai puţin de 200 de paşi de ancoraj, Vasquez vedea mişcîndu-se lumina felinarelor, cînd la bordul goeletei, cînd pe terasa farului sau prin ferestrele dormitorului. Asculta cum se strigau acei oameni cu voce tare în limba

lor maternă. Erau oare compatrioţi, chilieni, peruvieni, bolivieni sau mexicani, care toţi vorbeau limba spaniolă, sau poate brazilieni?

În fine, pe la ora zece, luminile se stinseră şi nici un zgomot nu mai tulbură liniştea nopţii.

Totuşi, Vasquez nu putea rămîne pe loc. Cînd se va face ziuă, va fi descoperit. Cum nu putea aştepta nici o milă de la aceşti bandiţi, trebuia să ajungă undeva unde nu aveau să-l găsească. În ce parte să-şi îndrepte paşii? Spre interiorul insulei unde ar fi oarecum în mai mare siguranţă? Sau, dimpotrivă, spre intrarea în golf, în speranţa că va fi luat de vreo navă care ar trece pe lîngă ţărm? Dar fie în interior, fie pe litoral, cum va putea să-şi asigure existenţa pînă în ziua cînd va veni schimbul? Proviziile sale se vor termina repede. Înainte de 48 de ore nu-i va mai rămîne nimic. Cum să-şi mai procure hrană? Nici măcar nu luase o unealtă de pescuit! Şi cum să-şi facă foc, prin ce mijloc? Va fi oare nevoit să se hrănească numai cu scoici?

Energia lui obişnuită îl ajută. Trebuia să ia o hotărîre şi o luă. Aceea de a ajunge pe litoralul capului San-Juan, pentru a-şi petrece noaptea. Cînd vor veni zorile, va vedea ce mai are de făcut.

Vasquez părăsi deci locul de unde observa goeleta. Nu se mai auzea nici un sunet, nu se mai zărea nici o lumină. Răufăcătorii se ştiau în siguranţă în golf şi probabil că nimeni nu sta de pază la bord.

Vasquez o porni pe malul nordic de-a lungul falezei. Nu mai auzea decît clipocitul mării care se retrăgea şi din cînd în cînd strigătul vreunei păsări întîrziate care se întorcea la cuibul ei.

Era ora 11 cînd se opri la extremitatea capului. Acolo, pe mal, nu găsi un alt adăpost decît o adîncitură îngustă, unde rămase pînă se făcu ziuă.

Înainte ca soarele să lumineze orizontul, Vasquez coborî pe malul mării şi se uită dacă nu vine cineva dinspre far sau dinspre cotitura falezei unde începea capul San-Juan.

Tot litoralul era pustiu pe ambele maluri ale golfului. Nici o ambarcaţiune nu se vedea, cu toate că acum echipajul goeletei avea două la dispoziţia sa — barca de pe *Maule* şi şalupa farului.

Nici o navă nu apărea în largul insulei.

Vasquez se gîndi cît de periculoasă devenea navigaţia în apropierea Insulei Statelor din cauză că nu mai funcţiona farul. În adevăr, navele din larg nu vor mai putea să-şi dea seama de poziţia lor. Cu credinţa de a găsi luminile farului din fundul băii Elgor, ele se vor îndrepta liniştite către vest şi vor risca să se izbească de această coastă periculoasă, cuprinsă între capul San-Juan şi Capul Several.

— Ticăloşii au stins luminile farului! exclamă Vasquez. Şi cum n-au interes, nu le vor aprinde din nou!

Stingerea farului era în adevăr un fapt foarte grav, de natură să provoace naufragii din care bandiţii să se înfrupte în timpul şederii lor în golf. Nu vor mai avea nevoie, ca altădată, să atragă cu focuri de pe uscat navele, căci acestea, nebănuind nimic, vor veni să găsească farul.

Vasquez, aşezat pe o stîncă, se gîndea la tot ce se petrecuse în ajun... Se uita dacă trupurile nefericiţilor săi camarazi nu erau tîrîte de curenţi.. Nu, refluxul îşi desăvîrşise opera şi fuseseră înghiţiţi de adîncurile mării.

Situaţia i se înfăţişa în toată realitatea ei înfricoşătoare. Ce putea să facă? Nimic... nimic, în afară de a aştepta întoarcerea canonierei *Santa-Fe*. Dar mai trebuiau să treacă două luni ca ea să-şi facă apariţia la intrarea băii Elgor. Admiţînd că Vasquez n-ar fi fost descoperit înainte, cum va putea el să-şi procure hrana? Un adăpost va găsi întotdeauna în interiorul vreunei grote a falezei şi, de altfel, timpul frumos trebuia să se prelungească cel puţin pînă la sosirea schimbului. Dacă nenorocirea s-ar fi întîmplat iarna, Vasquez n-ar fi putut rezista la aceste temperaturi joase care fac ca termometrul să arate 30 pînă la 40 de grade sub zero. Ar fi murit de frig înainte de a fi murit de foame.

În primul rînd Vasquez începu să caute un adăpost. Locuinţa arătase cu siguranţă piraţilor că serviciul la far era încredinţat unui număr de trei paznici. Fără îndoială că vor voi cu orice chip să scape de cel de-al treilea, care fugise, şi nu vor întîrzia să-l caute în împrejurimile capului San-Juan.

Vasquez îşi recăpătase întreaga energie. Desperarea nu putuse copleşi mult timp acest caracter atît de călit.

După cîteva căutări, găsi în fine o crăpătură îngustă, cu adîncimea de zece picioare şi cu lăţimea de cinci-şase, în apropierea golţului pe care faleza îl făcea cu plaja capului San-Juan. Un nisip moale acoperea solul, care era în afara pericolului de a fi atins de cele mai multe maree şi care era ferit şi de şfichiuirea puternică a vînturilor din larg. Vasquez intră în această văgăună unde puse cele cîteva lucruri luate din locuinţa farului, precum şi puţinele provizii din sac. Cît despre apa dulce, un mic rîu, alimentat de topirea zăpezilor şi care curgea de la poalele falezei spre golf, îi putea astîmpăra setea. Vasquez îşi potoli foamea cu pesmeţi şi o conservă de carne. Cînd voi să iasă pentru a bea puţină apă, auzi la mică distanţă un zgomot şi se opri. «Sînt ei», îşi zise.

Culcîndu-se în dreptul peretelui, pentru a putea vedea fără a fi văzut, privi în direcţia golfului.

Patru oameni într-o barcă erau duşi de curent. Doi stăteau în faţă. Ceilalţi doi, din care unul ţinea cîrma, se aflau în spate.

Era barca goeletei şi nu şalupa farului.

«Ce caută aici? se întrebă Vasquez. Mă caută pe mine?»... După modul cum navigase goeleta în golf, era sigur că aceşti ticăloşi cunoşteau bine locurile şi că nu era prima oară cînd puneau piciorul pe pămîntul insulei... Desigur, nu pentru a cerceta coasta veniseră pînă aici!... «Dacă nu vor să mă prindă pe mine, care este atunci scopul lor?»

Vasquez urmărea oamenii. După părerea lui, acela care era la cîrma bărcii, cel mai în vîrstă din cei patru, trebuia să fi fost şeful, căpitanul goeletei. N-ar fi putut spune de ce naţionalitate era, dar i se păru, după înfăţişare, că atît el cît şi însoţitorii lui aparţineau rasei spaniole din America de Sud.

În acest moment ambarcaţiunea se găsea aproape de intrarea băii, după ce plutise de-a lungul malului nordic, la o sută de paşi de crăpătura unde se ascundea Vasquez. Paznicul nu o pierdea din ochi.

Şeful făcu un semn şi lopeţile încetară să vîslească. O întoarcere a cîrmei, profitînd de mersul încetinit al bărcii, o făcu să acosteze la mal.

Cei patru oameni debarcară de îndată, după ce unul din ei înfipse cangea în nisip.

Iată cuvintele care ajunseră la urechile lui Vasquez:

— Aici este?

— Da, caverna este acolo. Douăzeci de paşi înainte de colţul pe care-l face faleza.

— Mare noroc că nu au descoperit-o oamenii de la far!

— Nici unul, din cei care au lucrat 15 luni la construcţia farului!

— Erau prea ocupaţi în interiorul golfului.

— Apoi deschizătura era atît de bine astupată, încît era greu s-o observi.

— Să mergem, zise şeful.

Doi din cei ce-l însoţeau urcară împreună cu dînsul pieziş pe plaja, lată în acest loc de vreo sută de paşi.

Din ascunzişul său, Vasquez le urmărea toate mişcările şi era atent să nu piardă nici un cuvînt. Sub paşii lor, nisipul plin de scoici scîrţîia. Dar zgomotul acesta încetă şi Vasquez nu-l mai văzu decît pe omul care se tot învîrtea pe lîngă ambarcaţiune.

«Au pe-acolo vreo cavernă», îşi zise el.

Vasquez nu se mai îndoia că goeleta a adus o bandă de paraziţi ai mărilor, de piraţi stabiliţi pe Insula Statelor încă înainte de începerea lucrărilor. Să fi ascuns oare în această cavernă prăzile lor?... Şi le vor duce acum la bordul goeletei?

Deodată îi veni gîndul că ar trebui să se găsească acolo o rezervă de provizii, de care el ar putea profita. O rază de speranţă îi încălzi sufletul. Îndată ce barca va porni spre locul unde nava ancorase, va ieşi din ascunzătoare, va căuta intrarea în cavernă, unde va găsi cu ce să trăiască pînă la sosirea canonierei! Şi va avea grijă, dacă avea posibilitatea să supravieţuiască cele cîteva săptămîni, să împiedice plecarea de pe insulă a acestor ticăloşi!

Da! Să mai fie pe insulă cînd *Santa-Fe* va reveni, şi atunci comandantul Lafayate să facă dreptate!

Dar i se va îndeplini oare dorinţa? Gîndindu-se bine, Vasquez îşi zicea că goeleta trebuie să fi intrat în golful Elgor numai pentru două-trei zile. Adică timpul necesar pentru a încărca lucrurile ascunse în cavernă, după care va părăsi Insula Statelor pentru a nu se mai întoarce niciodată.

Vasquez va fi însă în curînd lămurit în această privinţă.

După o oră petrecută în interiorul cavernei, cei trei oameni reapărură şi se plimbară pe plajă. Din crăpătura unde se adăpostise, Vasquez putea să audă vorbele ce le schimbau între ei cu voce tare şi de care el putea să se folosească neîntîrziat.

— Vrednicii constructori nu ne-au furat nimic în timpul şederii lor aci!

— *Maule*, cînd o va porni, va încărca toate lucrurile.

— Şi provizii suficiente pentru traversare, ceea ce ne scoate din toate buclucurile.

— În adevăr, nu am fi putut să ne asigurăm hrana şi băutura pînă-n insulele Pacificului, cu ceea ce am găsit pe goeletă!

— Imbecilii! În cincisprezece luni n-au fost în stare să găsească comorile noastre, nici să ne descopere pe capul San-Bartolome!

— Le mulţumim din tot sufletul! N-ar mai fi avut rost să atragem atîtea nave pe recifele insulei, pentru a pierde apoi tot ce-am adunat!

Ascultînd aceste cuvinte pe care ticăloşii le rosteau rîzînd în hohote, Vasquez, cuprins de furie, era ispitit să se arunce asupra lor cu revolverul în mînă şi să le găurească ţeasta la toţi trei. Dar se stăpîni. Era mai bine să nu piardă nimic din convorbirea lor. El află în felul acesta ce făcuseră bandiţii pe această parte a insulei şi nu fu surprins cînd adăugară:

— Cît despre acest faimos Far de la Capătul Lumii, pe care căpitanii îl caută acum, va fi ca şi cum ar fi orbi!...

— Şi ca orbii vor continua să se îndrepte spre insulă, unde navele lor nu vor întîrzia să fie sfărîmate.

— Vreau să sper că, înainte de plecarea goeletei *Maule*, una sau două nave vor naufragia pe stîncile capului San-Juan! Trebuie să încărcăm bine goeleta, de vreme ce diavolul ne-a trimis-o.

— Şi diavolul a potrivit bine lucrurile!... O navă bună care ne soseşte la capul San-Bartolome, fără echipaj — căpitan sau marinari — de care, de altfel, ne-am fi descotorosit...

Astfel i se dezvălui lui Vasquez că goeleta se chema *Maule*, în ce condiţii căzuse în mîinile bandiţilor la capătul vestic al insulei şi cum pieriseră mai multe nave cu tot ce aveau în ele, atrase de aceşti jefuitori de epave pe recifele insulei.

— Şi acum, Kongre, întrebă unul din cei trei oameni, ce vom face?

— Ne vom întoarce pe *Maule*, Carcante, răspunse Kongre, în care Vasquez recunoscuse, cu drept cuvînt, pe şeful bandei.

— Nu începem să mutăm lucrurile din cavernă?

— Nu înainte să fi reparat avariile, şi sigur că asta va dura mai multe săptămîni...

— Atunci să luăm în barcă, zise Carcante, cîteva unelte.

— Da... şi să ne întoarcem cînd va fi nevoie. Vargas va găsi aici tot ce are nevoie pentru lucrări.

— Să nu pierdem timpul, zise Carcante. Mareea va veni în curînd.

— Desigur, răspunse Kongre, cînd goeleta va fi reparată, vom încărca totul la bord. Nu avem să ne temem că cineva o să ne jefuiască.

— Eh, Kongre, să nu uităm că la far erau trei paznici şi că unul din ei ne-a scăpat.

— Nu mă îngrijorează deloc, Carcante. Nu vor trece nici două zile şi va muri de foame, afară doar dacă va putea să se hrănească cu muşchi şi scoici... De altfel, vom închide bine şi intrarea în cavernă.

— Oricum, zise Carcante, e păcat că avem de făcut reparaţii. Altfel, *Maule* ar fi putut pleca chiar mîine... E drept că, în timpul cît vom mai rămîne, poate că o navă va veni să se sfarme de coastă, şi asta fără ca măcar să avem nevoie s-o atragem... Şi dacă ea va fi pierdută, noi nu vom pierde!

Kongre şi oamenii săi ieşiră din cavernă ducînd cu ei unelte, scînduri de bordaj şi bucăţi de lemn pentru repararea coastelor. Apoi avură grijă să astupe intrarea, după care coborîră la barcă şi plecară în momentul cînd fluxul ajungea în golf.

Barca porni pe dată şi, cu ajutorul lopeţilor, nu întîrzie să dispară la o cotitură a malului.

Cînd nu mai era primejdie să fie văzut, Vasquez ieşi pe plajă. Ştia acum tot ce voia şi, între altele, două lucruri importante: primul, că putea să-şi procure provizii suficiente pentru cîteva săptămîni, al doilea că goeleta avea avarii, ale căror reparaţii aveau să ţină vreo cincisprezece zile sau chiar mai mult, dar în nici un caz atîta pentru a mai fi găsită la întoarcerea canonierei.

Cît despre a-i întîrzia plecarea cînd goeleta va fi gata de drum,

cum putea Vasquez să se gîndească la aşa ceva? Dar... dacă vreo navă ar trece la mică distanţă de capul San-Juan, ar putea să-i transmită semnale, la nevoie ar putea să ajungă înotînd pînă la ea... Odată ajunsă la bord, ar pune pe căpitan la curent cu situaţia... şi dacă acest căpitan ar dispune de un echipaj destul de numeroas, el nu va ezita să intre în golful Elgor şi să pună mîna pe goeletă... Dacă răufăcătorii s-ar refugia atunci în interiorul insulei... n-ar mai putea s-o părăsească şi, la întoarcerea canonierei *Santa-Fe*, comandantul Lafayate va şti cum să-i prindă sau să-i nimicească pînă la ultimul!... Dar se va arăta oare o asemenea navă în dreptul capului San-Juan?... Şi dacă ar trece vreuna, vor fi zărite semnalele lui Vasquez?...

În ceea ce-l privea pe el personal, deşi Kongre ştia despre existenţa unui al treilea paznic, nu-i era nici o teamă, va şti el cum să scape de cercetările bandiţilor. Important era pentru moment să-şi asigure hrana pînă la sosirea canonierei. Şi se îndreptă, fără să mai aştepte, spre grotă.

CAPITOLUL VIII

VASUL *MAULE* ÎN REPARAŢIE

Reparaţiile de la coca navei *Maule* erau o treabă destul de grea. Dar dulgherul Vargas era bun meseriaş şi nu-i vor lipsi nici uneltele, nici materialele; deci lucrarea se va executa în bune condiţiuni.

În primul rînd, trebuia descărcat lestul din goeletă, apoi ea va trebui trasă pe plajă, unde va fi aşezată pe tribord, pentru ca reparaţiile să poată fi făcute în exterior, înlocuindu-se coastele şi bordajul avariat. Se putea ca să dureze destul de mult, dar Kongre avea timp, căci calcula că vremea bună va mai ţine încă cel puţin două luni. Cît despre sosirea schimbului, ştia la ce să se aştepte.

În adevăr, jurnalul farului găsit în locuinţa paznicilor îl lămurise. Schimbul trebuind să se facă trimestrial, canoniera *Santa-Fe* nu va reveni în golful Elgor înaintea primelor zile din Martie, şi acum nu se aflau decît în ultimele zile ale lui decembrie.

In acelaşi timp, în jurnal erau trecute numele celor trei paznici. Moriz, Felipe şi Vasquez. De altfel, lucrurile din cameră arătau că ea fusese locuită de trei inşi. Unul dintre ei putuse deci să scape de soarta nefericită pe care o avuseseră camarazii săi. Unde se refugiase? Kongre nu se prea sinchisea. Singur, fără resurse, fugitul va pieri curînd de mizerie şi foame.

Dacă timp pentru repararea goeletei era suficient, trebuia totuşi ţinut seama de unele întîrzieri posibile, şi iată că fură nevoiţi să întrerupă lucrul pe care abia îl începuseră.

Nici nu se terminase bine descărcarea goeletei pe care Kongre hotărîse s-o tragă pe uscat a doua zi, cînd, în noaptea de 3 spre 4 ianuarie, se produse o bruscă schimbare atmosferică.

În timpul acestei nopţi, nori mari se strînseseră la sud. În timp ce temperatura se ridica pînă la 16 grade, barometrul arătă deodată furtună. Fulgerele brăzdau cerul. Vîntul se dezlănţui cu o violenţă extraordinară, marea spumegînd trecea peste recife şi valuri mari se spărgeau de faleză. Noroc că *Maule* era ancorată în baia Elgor, bine adăpostită contra acestui vînt sălbatic din sud-est. Pe un astfel de timp, orice navă de mare tonaj — cu vele sau aburi — trecea prin primejdia de a fi aruncată pe coastele insulei. Mai ales o navă mică, cum era *Maule*. Atît de îngrozitoare era puterea acestei furtuni şi a valurilor din larg, că o adevărată hulă cuprinse tot golfuleţul. În timpul mareei înalte, apele creşteau atît de mult, încît plaja era complet inundată. Valurile ajungeau la locuinţa paznicilor şi stropeau pînă la păduricea de fagi, situată la o jumătate de milă distanţă.

Toate sforţările lui Kongre şi ale oamenilor săi erau îndreptate spre menţinerea navei în locul ancorat. De multe ori ancora aluneca, nava fiind ameninţată să eşueze pe ţărm. Trebuiră să lase o a doua ancoră, pentru a o putea întări pe prima. De două ori crezură că se va produce un dezastru total. Între timp, supraveghind zi şi noapte nava *Maule*, banda se instalase în anexele farului, unde n-aveau a se teme de furtună. Aşternutul din cabine şi din cazarma echipajului a fost adus şi se găsi destul loc pentru toţi cei 15 oameni. Nu locuiseră niciodată mai bine în tot timpul şederii lor în Insula Statelor.

Cît despre provizii, n-aveau nici o grijă. Acelea care se aflau în depozitul farului ar fi ajuns, chiar dacă trebuiau hrăniţi de două ori pe atîţi oameni. Şi, de altfel, în caz de nevoie, s-ar fi putut recurge la rezervele din grotă. De altfel, aprovizionarea goeletei era asigurată pentru lunga traversare prin apele Pacificului.

Vremea rea ţinu pînă la 12 ianuarie şi nu se schimbă decît în noaptea de 12 spre 13. O săptămînă întreagă pierdură, căci nu se putuse lucra deloc. Chiar Kongre considera că era prudent să se aducă din nou pe navă o parte din lestul descărcat, căci goeleta juca pe valuri ca o barcă. A fost destul de greu să fie ferită de rocile de fund de care se putea izbi, ca şi de cele de la intrarea în baia Elgor.

Vîntul îşi schimbă direcţia în cursul nopţii şi începu să bată din vest—sud-vest. Marea deveni foarte agitată la capul San-Bartolome şi vîntul sufla cu furie. Dacă *Maule* ar mai fi fost ancorată lîngă cap, ar fi fost cu siguranţă sfărîmată.

În timpul acestei săptămîni o navă trecu prin dreptul Insulei Statelor. Era ziuă. Nu putuse deci să-şi dea seama de starea farului şi să constate că nu era luminat între apusul şi răsăritul soarelui. Venea din nord-est şi-şi strînsese o parte din vele în strîmtoarea Lemaire; se vedea la catarg pavilionul francez. De altfel, trecea la trei mile de coastă şi trebuia să priveşti cu luneta pentru a-i desluşi naţionalitatea. Deci, dacă Vasquez îi transmise semnale din capul San-Juan, ele nu puteau fi observate — şi chiar nu fură văzute, căci un căpitan francez n-ar fi ezitat să trimită o barcă pentru a aduce la bord un naufragiat. În dimineaţa zilei de 13, lestul de fier vechi fu din nou debarcat, pus grămadă pe nisip, la adăpostul mareei, şi cercetările în interiorul calei putură să fie mai complet făcute decît la capul San-Bartolome. Dulgherul constată avarii mult mai grave decît se presupusese. *Maule* suferise mult în timpul traversării, în luptă cu o mare dezlănţuită. Se produsese o spărtură la pupa. Nava n-ar fi putut naviga mai departe de baia Elgor. Era deci nevoie să fie trasă pe uscat, pentru a se putea înlocui două varange, trei coaste şi bordajul de lemn pe o lungime de aproape şase picioare.

Se ştie că materialele nu lipseau, căci în grotă se găseau obiecte de toate felurile şi pentru toate nevoile. Dulgherul Vargas, ajutat de tovarăşii lui, nu se îndoia nici un moment că va termina la vreme lucrarea. Dacă nu izbutea, i-ar fi fost imposibil goeletei, incomplet reparată, să se aventureze în Pacific. Ceea ce trebuia considerat ca un noroc era că velatura, catargele şi greementul nu suferiseră nici o avarie.

Primul lucru era ca goeleta să fie trasă pe nisip şi aşezată pe tribord. Această operaţiune nu putea fi făcută decît la maree. Aşadar, o nouă întîrziere de două zile de aşteptare, pînă la mareea înaltă a lunii pline, care să permită ca goeleta să fie dusă destul de departe pe plajă, pentru a putea rămîne pe uscat pînă la o nouă lună plină.

Kongre şi Carcante profitară de această întîrziere pentru a se întoarce la grotă — şi de data asta o făcură cu şalupa farului, mai mare decît barca goeletei. Cu ea se puteau aduce o parte din obiectele de valoare, aurul şi argintul, bijuterii şi alte materiale preţioase, care vor fi depozitate în magaziile anexei. Şalupa plecă în dimineaţa zilei de 14 ianuarie. Refluxul se făcea simţit de vreo două ore şi şalupa se putea întoarce cu fluxul de după-masă.

În timp ce şalupa cobora dusă de curent, Kongre cercetă cu atenţie cele două maluri ale golfului. Unde s-ar fi putut ascunde cel de-al treilea paznic care scăpase de masacru? Cu toate că pentru el acest lucru nu putea fi un subiect de îngrijorare, ar fi fost mai bine dacă l-ar fi înlăturat. ceea ce şi voia să facă la prima ocazie.

Uscatul era tot atît de pustiu ca şi golful. Nu era animat decît de zborul şi strigătele a mii de păsări care-şi aveau cuibul pe faleză.

Către ora 11, şalupa acosta în dreptul grotei, după ce viteza ei fusese mărită nu numai de reflux, dar şi de o briză prielnică.

Kongre şi Carcante debarcară, lăsînd de pază doi dintre oameni şi se îndreptară spre cavernă, ieşind de acolo o jumătate de oră mai tîrziu.

Lucrurile păreau să fie în starea în care le lăsaseră. De altfel, erau acolo atîtea obiecte de tot soiul, aruncate unele peste altele, încît ar fi fost greu, chiar şi la lumina unui felinar, să-ţi dai seama dacă lipsea ceva.

Kongre şi însoţitorul său scoaseră două lăzi bine închise, provenite de la naufragiul unei corăbii englezeşti cu trei catarge, şi care conţineau o mare sumă de monezi de aur şi de pietre preţioase. Le puseră în şalupă şi se pregăteau să plece, cînd Kongre îşi arătă dorinţa să meargă pînă la capul San-Juan. De acolo ar putea cerceta litoralul la sud şi la nord. Împreună cu Carcante urcară deci pe faleză şi coborîră capul pînă la extremitatea sa.

Din acest loc se putea vedea pe de-o parte malul care mergea pînă-n strîmtoarea Lemaire pe o distanţă de două mile, iar pe de alta, malul pînă la capul Several.

— Nimeni! zise Carcante.

— Nu... nimeni! răspunse Kongre.

Amîndoi reveniră apoi la şalupă şi, cum începea fluxul, ea luă cursul curentului. Înainte de ora trei erau înapoi, în fundul băii Elgor.

După două zile, în dimineaţa de 16, Kongre şi oamenii săi aduseră goeleta pe uscat. La ora 11 trebuia să fie mareea ce mai înaltă şi toate dispoziţiunile fuseseră date în consecinţă. O parîmă fixată pe mal va ajuta la trasul goeletei pe plajă, cînd apa va fi suficient de înaltă.

În sine, această operaţiune nu prezenta nici o dificultate sau risc şi mareea făcea toată treaba.

Cînd marea se linişti, se trase parîma şi *Maule* fu adusă cît mai departe posibil deasupra plajei.

Nu mai era de aşteptat decît refluxul. Către ora unu apa începu să se retragă, se iviră treptat stîncile cele mai apropiate de faleză şi chila goeletei atinse nisipul. La ora trei era complet aşezată pe uscat şi îşi arăta tribordul. Putea deci să se pună pe lucru. Numai că, neputînd fi adusă goeleta la poalele falezei, lucrarea va fi întreruptă cîteva ore pe zi, pentru că nava va pluti la revenirea mareei. Dar, pe de altă parte, cum, începînd de la această dată, mareea va pierde mereu din înălţime, întreruperea lucrului va scade din ce în ce şi două săptămîni vor putea munci fără pauză.

Dulgherul se puse pe treabă.

Partea de bordaj avariată fu scoasă cu uşurinţă, după ce fură înlăturate foile de aramă cu care era acoperit. Această operaţiune lăsa libere coastele şi varangele care trebuiau înlocuite. Lemnul adus de la grotă, — plăci şi scînduri curbe — va ajunge şi nu va mai fi nevoie să dobori un arbore din pădurea de fagi, să-l tai, să-l fasonezi, ceea ce ar fi constituit o muncă foarte grea.

În următoarele 15 zile, Vargas şi ceilalţi făcuseră o treabă foarte bună, fiind ajutaţi şi de un timp frumos. Mai greu era să scoţi varangele şi legăturile dintre ele, care trebuiau îndepărtate şi înlocuite. Aceste diverse piese erau prinse în aramă şi fixate cu cepuri de stejar. Totul ţinea bine şi fără îndoială că goeleta *Maule* ieşise dintr-unul din cele mai bune şantiere de construcţii din Valparaiso. Vargas putu, cu destule eforturi, să termine această primă parte a lucrului său — şi sigur că fără uneltele de tîmplărie adunate în cavernă n-ar fi putut face cine ştie ce.

Se înţelege că în primele zile, din cauza apelor crescute ale mării, lucrul a trebuit să fie întrerupt temporar. Mai tîrziu însă mareea deveni atît de slabă, că abia atingea marginea înclinată a plajei. Chila nu mai avea contact cu apa şi se putea lucra în interiorul cocii. Dar era totuşi important să se repare bordajul înainte ca marea să înceapă din nou să urce.

Din prudenţă, fără a desprinde căptuşeala de alamă, Kongre puse să se refacă toate cusăturile sub linia de plutire. Se refăcu călăfătuiala cu gudronul şi cîlţii luaţi de la epave.

Lucrarea continuă în aceste condiţii pînă la sfîrşitul lunii ianuarie, aproape fără întrerupere. Timpul rămînea favorabil. Plouase dacă nu zile întregi, dar destule ore, adesea cu găleata; în general însă nu au fost ploi de durată.

În această perioadă au fost văzute în preajma Insulei Statelor două nave.

Prima era un steamer englez venit din Pacific, care, după ce trecu de strîmtoarea Lemaire, luă direcţia nord-est, pentru a se îndrepta apoi spre vreun port european. Trecuse în timpul zilei, în dreptul capului San-Juan. Se ivi după răsăritul soarelui şi nu mai fu zărit după apusul lui. Căpitanul navei nu putuse deci constata că farul era stins.

A doua navă era o corabie mare cu trei catarge, dar nu se putu desluşi cărei ţări aparţinea. Tocmai se lăsa noaptea, cînd se arătă la capul San-Juan, pentru a naviga apoi pe lîngă coasta orientală a insulei pînă la capul Several. Carcante, care stătea de veghe în camera de cart, nu-i zări decît lumina verde de la tribord. Dar căpitanul

şi echipajul corăbiei, dacă navigau pe mare de mai multe luni, nu puteau şti că farul fusese între timp terminat.

Corabia mergea destul de aproape de coastă ca oamenii să poată să observe semnalele, ca de exemplu un foc aprins la extremitatea capului.

Vasquez căutase oare să le atragă atenţia?... Oricum ar fi fost, nava dispăruse spre sud la răsăritul soarelui. Şi alte nave şi corăbii mai fură văzute la orizont, în drumul lor spre insulele Maluine. Probabil însă că nici nu ştiau de existenţa Insulei Statelor.

În ultima zi a lunii ianuarie, în momentul cînd mareele deveneau foarte mari din cauza lunii pline, timpul suferi mari schimbări. Vîntul de la est se înteţi şi bătea direct spre intrarea golfului Elgor.

Dacă reparaţiile nu se isprăviseră încă, cel puţin coastele, varangele şi bordajul — acum înlocuite — făceau etanşă coca vasului *Maule*. Nu aveai să te temi că apa va pătrunde în interiorul calei.

Avuseseră noroc, căci, timp de 48 ore, în plin flux, marea se ridica în jurul cocii şi goeleta se redresa, fără ca totuşi chila să se desprindă din nisip.

Kongre şi oamenii lui trebuiră să ia toate măsurile ca să evite noi avarii care ar fi putut să le întîrzie plecarea. Printr-o întîmplare fericită, goeleta continua să se ţină bine. Ea se înclina într-o parte şi în alta destul de tare, dar nu risca să fie aruncată pe stîncile golfului.

Dealtfel, de la 2 februarie mareea începu să scadă şi *Maule* se imobiliză din nou pe plajă. Fu atunci posibilă călăfătuirea cocii şi în partea ei superioară, şi ciocanul de lemn se auzea bătînd de dimineaţă pînă seara.

Astfel, încărcarea mărfurilor din cavernă nu va fi aceea care va întîrzia plecarea. Şalupa vasului făcea dese drumuri la grotă, cu oamenii care nu lucrau cu Vargas. Ei erau însoţiţi cînd de Kongre, cînd de Carcante.

Cu fiecare drum, ambarcaţiunea aducea o parte din obiectele ce trebuiau încărcate în cala goeletei. Aceste obiecte erau depuse în mod provizoriu în magazia farului. Astfel încărcarea lor se va face mai uşor şi mai sistematic, decît dacă goeleta le-ar fi luat direct din faţa grotei sau de la intrarea golfului, unde operaţiunea putea fi stînjenită de vînt. Pe această coastă, care se prelungea de la capul San-Juan, nu exista alt adăpost decît golfuleţul de la poalele farului.

Cîteva zile încă şi, cu reparaţiile definitiv terminate, *Maule* va fi în măsură să iasă în larg şi lucrurile vor fi încărcate pe navă.

În adevăr, pe 12, ultimele cusături ale punţii şi cocii fuseseră călăfătuite. *Maule* fusese chiar revopsită, folosindu-se cîteva oale cu vopsea găsite pe navele eşuate. Kongre schimbă cu această ocazie

numele goeletei, pe care, în onoarea secundului său, o boteză *Carcante*. Avusese grijă şi să controleze toate piesele de pe punte şi se făcură mici reparaţii la vele care, de altfel, fuseseră probabil noi cînd nava părăsise portul Valparaiso.

Goeleta era deci gata să fie ancorată în golfuleţ încă de la 12 februarie şi ar fi putut fi imediat încărcată, dacă, spre marele necaz al lui Kongre şi al oamenilor săi, atît de grăbiţi să părăsească Insula Statelor, n-ar fi trebuit să aştepte luna nouă, ca să vină mareea pentru a repune nava pe apă. Această maree avu loc la 14 februarie. În acea zi chila navei se ridică din nisip şi goeleta alunecă uşor în apa adîncă, unde urma numai să se facă încărcarea lucrurilor. Fără evenimente neprevăzute, *Carcante* va putea porni în cîteva zile, să iasă din golful Elgor şi, trecînd prin strîmtoarea Lemaire, să brăzdeze, cu toate velele întinse, apele Pacificului.

CAPITOLUL IX

VASQUEZ

De cînd goeleta ancorase în golful Elgor, Vasquez rămăsese pe litoralul capului San-Juan, de care nu voia să se îndepărteze. Dacă vreo navă ar fi făcut escală în golf, ar fi putut să-i semnaleze prezenţa sa.

Atunci ar fi fost luat la bord şi l-ar fi putut preveni pe căpitan de pericolul de a naviga în direcţia farului; l-ar fi încunoştiinţat că o bandă de răufăcători pusese stăpînire pe el şi, dacă acest căpitan n-ar fi avut destui oameni să pună mîna pe bandiţi sau să-i alunge în interiorul insulei, ar fi avut cel puţin timp să întoarcă nava spre larg.

Dar cît de vagă era această eventualitate! De ce vreo navă ar face nesilită escală în acest golf, abia cunoscut de navigatori?

Ar fi fost un noroc ca o asemenea navă să se îndrepte spre arhipelagul Maluinelor, un drum de numai cîteva zile, şi astfel să prevină repede autorităţile engleze de cele ce se petreceau pe Insula Statelor. Atunci o navă de război ar fi putut să sosească imediat în baia Elgor, înainte de plecarea goeletei *Maule*, să-i nimicească pînă la unul pe Kongre şi ceata lui şi să pună imediat farul din nou în funcţiune. Pentru aceasta, se gîndea Vasquez, va trebui oare să aştepte întoarcerea canonierei *Santa-Fe?* Încă două luni?... Pînă atunci goeleta va fi departe... Şi unde ar mai putea fi găsită în mijlocul tuturor insulelor din Pacific?...

După cum se vede, bravul Vasquez, uitînd de sine, se gîndea tot timpul la camarazii săi asasinaţi fără milă şi la faptul că aceşti răufă-

cători ar putea să rămînă nepedepsiţi după ce ar părăsi insula. De asemenea, îşi punea problema gravelor pericole care ameninţau navigaţia prin aceste locuri, de cînd fusese stins Farul de la Capătul Lumii.

Altminteri, de la venirea piraţilor la grotă, avea asigurate resursele de hrană, cu condiţia să nu fie descoperită ascunzătoarea sa.

Grota, foarte mare, pătrundea adînc în interiorul falezei. Aici se adăpostise banda timp de mai mulţi ani. Aici strînsese de pe toate epavele aur, argint şi obiecte preţioase, rămase după reflux de la navele eşuate pe litoral. Aici Kongre şi oamenii săi trăiseră luni îndelungate, hrănindu-se mai întîi din proviziile ce le aveau în momentul debarcării lor, apoi din cele procurate de un număr mare de naufragii, din care multe fuseseră provocate de ei.

Din aceste provizii, Vasquez nu luă decît strictul necesar, în aşa fel încît Kongre şi ceilalţi să nu poată observa vreo lipsă: el se rezumă la o lădiţă cu pesmeţi, un butoiaş cu carne conservată, o sobiţă pentru gătit, un ceainic, o ceaşcă, o cuvertură de lînă, o cămaşă şi ciorapi de schimb, o manta de ploaie, două revolvere cu 20 de gloanţe, un amnar, un felinar şi nişte iască. Mai luă şi două livre de tutun de pipă. De altfel, după cele auzite, reparaţiile goeletei trebuiau să dureze mai multe săptămîni şi va putea eventual să-şi reînnoiască proviziile.

Trebuie spus că, din precauţie, găsind că îngusta grotă pe care o ocupa era prea aproape de cavernă şi fiindu-i teamă să nu fie descoperit, îşi căutase un adăpost mai depărtat şi mai sigur. Îl aflase în spatele litoralului, la vreo cinci sute de paşi depărtare, dincolo de capul San-Juan, în partea de ţărm care mărginea strîmtoarea. Acolo se deschidea o peşteră a cărei intrare nu putea fi văzută, între două stînci înalte care se aflau în josul falezei. Pentru a ajunge acolo trebuia să te strecori printre aceste stînci, pe care abia le deosebeai în grămada de blocuri. În timpul fluxului, marea ajungea aproape de stînci, dar nu se ridica niciodată atîta ca grota să fie inundată, şi pe nisipul fin dinăuntru nu se vedeau nici un fel de scoici şi nici o urmă de umezeală.

S-ar fi putut trece de sute de ori pe dinaintea peşterii, fără să-i bănuieşti existenţa şi a fost o întîmplare că Vasquez o descoperise cu cîteva zile înainte. El transportă aici diversele obiecte luate din caverna piraţilor, pe care avea să le folosească. De altfel, Kongre, Carcante sau alţii veneau foarte rar pe această parte a litoralului. Singura dată cînd sosiseră a fost cînd luaseră al doilea transport al lucrurilor din grotă. Vasquez îi zărise oprindu-se la capul San-Juan. Culcat între cele două stînci, el nu putea fi văzut şi ei nici nu-l văzură.

E de prisos să mai spunem că nu se aventura niciodată afară, fără a lua cele mai mari precauţiuni. Ieşea de preferinţă seara, mai ales cînd se ducea la grotă. Înainte de a trece de colţul falezei de la intrarea în golf, se asigura mai întîi că nici barca, nici şalupa nu se aflau la ţărm.

Dar cît de nesfîrşit îi părea timpul în singurătatea lui şi ce amintiri dureroase i se perindau fără încetare prin minte! Acea scenă a măcelului de care scăpase! Felipe şi Moriz căzînd sub loviturile asasinilor! O dorinţă nemăsurată îl cuprindea să-l întîlnească pe şeful acestei bande şi să răzbune cu propriile-i mîini moartea nefericiţilor săi camarazi! «Nu... nu! repeta el. Vor fi pedepsiţi, mai devreme sau mai tîrziu!... Nu le va fi îngăduit să scape de pedeapsă!... Vor plăti cu viaţa lor crimele săvîrşite!»

Uita că şi viaţa lui atîrna de un fir, atîta timp cît goeleta se va găsi în golful Elgor.

«Şi totuşi... exclamă el, să nu plece aceşti ticăloşi! Să mai fie aici cînd va reveni *Santa-Fe*... Cerul să le împiedice plecarea!»...

Această dorinţă îi va fi îndeplinită? Trebuiau să treacă mai mult de trei săptămîni pentru ca *Santa-Fe* să fi putut apare în dreptul insulei!

Pe de altă parte, durata rămînerii goeletei în golfîl mira pe Vasquez. Avariile ei erau oare atît de mari încît o lună nu fusese de ajuns să fie complet reparate? Jurnalul farului trebuia să-i fi dezvăluit lui Kongre data cînd venea schimbul. Ei ştiau, aşadar, că dacă nu plecau înaintea primelor zile ale lunii martie, atunci...

Acum era 16 februarie. Vasquez, plin de nerăbdare şi nelinişte, voia să afle cum stau lucrurile. Cînd apuse soarele, se îndreptă spre intrarea golfului şi o luă pe malul nordic, în direcţia farului. Cu toate că se întunecase de-a binelea, el putea totuşi să fie întîlnit de careva din bandă care ar fi venit pe acest drum. Se strecură deci de-a lungul falezei cu multă băgare de seamă, scrutînd întunericul, oprindu-se şi ciulind urechea dacă nu se auzea vreun zgomot suspect.

Vasquez avea de străbătut aproximativ trei mile pentru a ajunge în fundul golfului. Făcea calea întoarsă spre far pe acelaşi drum pe care fugise după omorîrea camarazilor săi. Ca şi atunci, nu fu văzut de nimeni. Pe la ora nouă se opri la vreo două sute de metri de incinta farului şi de acolo zări cîteva lumini la ferestrele anexei. Avu o pornire de mînie şi făcu un gest ameninţător, la gîndul că aceşti bandiţi se aflau în locul paznicilor pe care-i uciseseră şi al aceluia pe care l-ar mai fi ucis dacă le-ar cădea în mînă!

De unde se găsea, Vasquez nu putea să vadă goeleta în întuneric. Trebuia să se apropie cu încă o sută de paşi, fără a ţine seama de

pericolul la care se expunea. Toată banda stătea închisă în locuință. Nimeni probabil n-avea să iasă din casă.

Vasquez se apropie și mai mult. Se strecură pînă la malul micului golf. Goeleta fusese scoasă de pe bancul de nisip cu o seară înainte. Acum, ancorată, se legăna pe apă.

Ah! Dac-ar fi putut, dacă n-ar fi depins decît de el, cu ce plăcere i-ar fi distrus coca și ar fi făcut-o să se ducă la fund!

Așadar avariile erau reparate. Totuși Vasquez observă că, deși goeleta plutea, ea ieșea afară din apă cu două picioare mai sus de linia de plutire. Aceasta arăta că nu fusese adus pe navă nici lestul și nici încărcătura. Era deci probabil că plecarea va mai întîrzia cu cîteva zile. Dar desigur că acesta va fi ultimul răgaz și *Maule* va porni peste 48 de ore, va depăși capul San-Juan și va pieri în zare pentru totdeauna. Vasquez nu mai avea decît o mică cantitate de provizii. Astfel că a doua zi se duse la cavernă spre a se reaproviziona.

Era în zori, dar, înțelegînd că în această dimineață șalupa va veni spre a ridica tot ce trebuia îmbarcat pe goeletă, se grăbi, nu fără a-și lua toate precauțiile. Vasquez intră deci în cavernă.

Se găseau încă destule lucruri din cele fără prea mare valoare, cu care Kongre n-ar fi vrut să îngreuneze cala goeletei *Maule*. Dar cînd Vasquez căută pesmeți și carne, avu o mare dezamăgire!

Toate alimentele fuseseră scoase!... Și peste 48 de ore îi va lipsi hrana!... Vasquez nu avea timp să se lase pradă gîndurilor. În acest moment se auzi un zgomot de lopeți. Șalupa venea, avînd la bord pe Carcante și încă doi.

Vasquez se repezi pînă la intrarea cavernei și, scoțînd capul afară, privi.

Șalupa tocmai acosta. Nu avu timp decît să se tragă înapoi și să se ascundă în colțul cel mai întunecos, în spatele unui morman de vele și de obiecte pe care goeleta nu le putea încărca și care vor rămîne în grotă.

Vasquez era hotărît să-și vîndă scump pielea dacă ar fi fost descoperit. Se va servi de revolverul pe care-l purta la cingătoare. Dar singur contra trei!... Numai doi trecură prin deschizătură, Carcante și dulgherul Vargas. Deci Kongre nu-i însoțise.

Carcante ținea un felinar aprins și, urmat de Vargas, alese diferite obiecte care completau încărcătura goeletei.

Tot căutînd, vorbeau între ei. Dulgherul spuse:

— Iată-ne la 17 februarie. E timpul să plecăm.

— Ei bine, vom pleca, răspunse Carcante.

— Chiar mîine?

— Chiar mîine, cred, pentru că sîntem gata.

— Dar va trebui să avem o vreme favorabilă, zise Vargas.
— Fără îndoială, şi pare să se cam strice... dar se va schimba
— Dacă am mai fi reţinuţi aici opt sau zece zile...
— Da, zise Carcante, am risca să înfruntăm schimbul care vine...
— Asta nu! Asta nu! exclamă Vargas. Nu sîntem în stare să nimicim o navă de război.
— Nu, ea ne va nimici pe noi, pînă o să ne facă praf şi pulbere, rosti Carcante scăpînd o înjurătură grozavă.
— În linie, spuse celălalt, deocamdată ce-aş vrea este să fiu pe mare la vreo sută de mile de aici!
— Mîine, îţi repet, mîine! strigă Carcante. Afară doar dacă va li un vînt încît să le smulgă lamelor coarnele!
Vasquez asculta nemişcat aceste vorbe, ţinîndu-şi răsuflarea. Între timp, Carcante şi Vargas căutau cu felinarul în mînă. Ei mişcau din loc anumite obiecte, alegeau unele din ele punîndu-le deoparte. Cîteodată se apropiau atît de mult de colţul în care se găsea Vasquez, încît acesta n-avea decît să întindă braţul pentru a le pune revolverul în piept.
Căutarea şi strîngerea lucrurilor dură o jumătate de oră. Carcante chemă omul care rămăsese în şalupă. Acesta se grăbi să sosească şi ajută la transport. Carcante aruncă apoi o ultimă privire în interiorul cavernei.
— E păcat de ce lăsăm, zise Vargas.
— Trebuie, răspunse Carcante. Ah, dacă goeleta ar fi fost de trei sute de tone!... Dar am luat tot ce este mai de preţ şi cred că acolo vom face treabă bună cu ele.
Apoi plecară şi în curînd ambarcaţiunea, mergînd cu vîntul în spate, dispăru dincolo de capătul insulei. Vasquez ieşi şi el şi plecă spre adăpostul lui. Aşadar, după 48 de ore nu va mai avea nimic de mîncare şi nu încăpea îndoială că, dacă Kongre şi ai săi plecau, vor lua cu ei şi toate rezervele farului, astfel că Vasquez nu va mai găsi nimic. Ce va face el ca să poată rezista pînă la întoarcerea canonierei, care — admiţînd că nu va avea nici o întîrziere — nu va putea fi aci înainte de 15 zile?
După cum se vede, situaţia era dintre cele mai grele. Nici curajul, nici energia lui Vasquez n-aveau cum s-o îmbunătăţească, decît dacă s-ar fi putut hrăni cu rădăcini din pădurea de fagi sau cu peşte din golf. Dar şi pentru asta trebuia ca goeleta *Maule* să fi părăsit definitiv Insula Statelor. Dacă vreo împrejurare obliga nava să mai rămînă cîteva zile în golf, Vasquez avea să moară negreşit de foame în grota sa de la capul San-Juan.
Se făcea ziuă şi cerul devenea tot mai ameninţător. Grămezi de

nori deşi, cenuşii, veneau din răsărit. Forţa vîntului creştea pe măsură ce bătea dinspre larg. Încreţiturile care brăzdau suprafaţa mării se schimbară în valuri lungi, cu creste încununate de spumă, care în curînd se vor sparge cu vuiet de stîncile capului. Dacă acest timp continua, goeleta nu va putea porni cu mareea de a doua zi.

Nici seara nu aduse vreo schimbare în starea atmosferică. Din contră, vremea se înrăutăţi. Nu era vorbă de o furtună a cărei durată să fi fost numai de cîteva ore. Se isca un uragan. Aceasta se putea vedea după culoarea cerului şi a mării, după vîrtejul norilor, care goneau cu o viteză din ce în ce mai mare, şi vîltoarea valurilor răscolite de vînt, care se izbeau mugind de stînci. Un marinar ca Vasquez nu putea să se înşele. În locuinţa farului, coloana barometrului căzuse cu siguranţă sub gradaţia de furtună.

În acest timp, cu toate că bătea un vînt turbat, Vasquez nu rămase în grotă. Umbla pe plajă privind orizontul care se întuneca treptat. Ultimele raze ale soarelui care cobora spre apus nu dispărură, înainte ca Vasquez să fi observat o umbră neagră care se mişca în larg.

— O navă! exclamă el. O navă care pare că se îndreaptă spre insulă!

Era în adevăr o navă care venea din est, vrînd fie să intre în strîmtoare, fie să treacă pe la sud.

Furtuna se dezlănţui atunci cu o violenţă extraordinară. Era mai mult decît o furtună, era un uragan căruia nu-i rezista nimic şi care duce la pieire şi cele mai puternice nave. Dacă n-au «un acoperiş», cum spun marinarii, adică dacă nu dau de o coastă înaltă care să-i apere de vînt, atunci foarte rar scapă de naufragiu.

— Şi farul pe care aceşti ticăloşi nu vor să-l aprindă! exclamă Vasquez. Această navă, care-l caută, nu-l va zări! Nu va şti că înaintea ei, la numai cîteva mile, se află coasta... Vîntul o împinge şi se îndreaptă spre stîncile de care se va sfărîma!

Da! Era posibil să se întîmple o nenorocire care să fie provocată de Kongre şi oamenii săi. Desigur că din înălţimea farului ei zăriseră această navă care nu putuse să ţină drumul şi era obligată să navigheze pe o mare dezlănţuită, avînd vîntul în spate. Era mai mult ca sigur că, neputîndu-se orienta după luminile farului, pe care căpitanul le va căuta zadarnic spre vest, nava nu va putea să treacă de capul San-Juan pentru a intra în strîmtoare, nici de capul Several pentru a trece pe la sudul insulei! Peste cel mult jumătate de oră ea va fi aruncată pe recifele de la intrarea băii Elgor, fără a fi văzut coasta pe care nu avea cum s-o zărească în ultimele ore ale zilei.

Furtuna ajunsese atunci la culme. Noaptea se anunţa groaznică, iar după noapte şi ziua de mîine, căci nu părea posibil ca uraganul să se liniştească în 24 de ore.

Vasquez nu se mai gîndea să intre în adăpostul său şi privirile lui nu părăseau orizontul. Dacă nu mai putea desluşi nava în neagra întunecime, cîteodată totuşi îi apăreau luminile, cînd, sub izbiturile valurilor, se apleca fie pe o parte fie pe alta. Cu un asemenea mers, era limpede: cîrma nu mai lucra ferm. Abia dacă mai putea să guverneze nava. Poate că aceasta era chiar avariată, poate că nu mai avea arborada întreagă. În orice caz, cu siguranţă că nu mai mergea cu velele ridicate. In mijlocul stihiilor, o navă abia dacă mai putea folosi vela de furtună.

Deoarece Vasquez vedea numai lumini verzi sau roşii, însemna că nava era un velier, un vapor ar fi avut o lumină albă atîrnată la catargul prova. Nu avea deci maşini care să-i permită să lupte cu vîntul.

Vasquez măsura plaja mergînd încoace şi încolo, desperat de neputinţa sa de a împiedica naufragiul. Ceea ce ar fi trebuit era ca lumina farului să străbată întunericul... Şi Vasquez privea spre baia Elgor. Mîna sa se întindea zadarnic spre far. Farul nu se va aprinde în noapte aceasta, aşa cum nu se aprinsese de aproape două luni în nopţile precedente şi nava era sortită să piară pe stîncile capului San-Juan, cu oameni şi tot ce avea pe ea.

Atunci, iată ce-i fulgeră lui Vasquez prin minte. Poate că această corabie ar mai putea să ocolească uscatul dacă ar lua cunoştinţă că se apropie de el. Chiar dacă nu va putea face faţă valurilor, poate că, schimbîndu-şi puţin drumul, va putea să se ferească de litoralul care, între capul San-Juan şi capul Several, nu măsura mai mult de opt mile. Dincolo de el, marea i se va deschide înaintea etravei.

Se găseau pe plajă lemne, resturi de epave, bucăţi de cocă. Dacă transporta cîteva din ele la extremitatea capului, putea face un rug şi, băgînd ceva varec uscat, ar aprinde un foc, lăsînd vîntului grija de a-l înteţi. Nu era oare cu putinţă?... Şi flacăra aceasta nu va fi observată de pe corabie, care, la o milă depărtare de coastă, ar avea încă timpul s-o ocolească?...

Vasquez se puse imediat pe lucru. Strînse mai multe bucăţi de lemne şi le duse la extremitatea capului. Varecul uscat nu lipsea, căci, dacă vîntul bătea tot timpul, ploaia încă nu începuse. Apoi, cînd rugul fu gata, încercă să-l aprindă.

Prea tîrziu!... O masă enormă apăru atunci în întuneric. Ridicată de valuri uriaşe, era aruncată spre ţărm cu o iuţeală ameţitoare. Înainte ca Vasquez să fi putut face cel mai mic gest, corabia ajunse ca o trombă pe bariera de recife. Răsună un bubuit scurt şi înfricoşător şi cîteva strigăte de groază care se stinseră imediat. Apoi nu se mai auziră decît şueratul vîntului şi urletul mării care se spărgea de ţărm.

CAPITOLUL X

DUPĂ NAUFRAGIU

A doua zi la răsăritul soarelui, furtuna se dezlănţuia cu aceeaşi furie. Marea înspumată se întindea albă, pînă la îndepărtata zare. La extremitatea capului, valurile spumegînde se ridicau pînă la 15—20 picioare înălţime şi stropii lor, duşi de vînt, zburau deasupra plajei.

Mareea care se retrăgea şi rafalele, întîlnindu-se la intrarea băii Elgor, se ciocneau cu o violenţă deosebită. Nici o navă n-ar fi putut pătrunde sau ieşi. După aspectul cerului, tot atît de ameninţător, era probabil că furtuna va dura cîteva zile, ceea ce nu putea mira pe nimeni în aceste regiuni ale arhipelagului Magellan.

Era deci sigur că goeleta nu va putea părăsi golful în dimineaţa aceasta. E uşor de închipuit că un asemenea ghinion stîrnea furia lui Kongre şi a bandei sale.

Aceasta era situaţia de care Vasquez îşi dădu seama cînd se trezi în zori, în mijlocul vîrtejurilor de nisip.

Şi iată ce văzu înaintea ochilor.

La vreo două sute de paşi, pe versantul de nord al capului, deci în afara golfului, zăcea nava naufragiată. Era o corabie cu trei catarge, de aproximativ cinci sute de tone. Din arborada ei nu mai rămăseseră decît trei bucăţi rupte la nivelul parapetului; fie că fusese nevoit căpitanul să ordone tăierea catargelor spre a uşura nava, fie că se sfărîmaseră în momentul eşuării. Nici o epavă nu plutea la suprafaţa mării; dar era probabil ca rămăşiţele să fi fost mînate de vînt în fundul băii Elgor. Dacă aşa se întîmplase, atunci Kongre aflase că o navă eşuase pe recifele capului San-Juan.

Vasquez trebuia deci să fie prevăzător şi nu înainte decît după ce se asigură că nimeni din bandă nu sosise încă la intrarea golfului.

În cîteva minute ajunse la locul catastrofei. Marea fiind joasă, putu să facă înconjurul navei eşuate şi la pupa ei citi: *Century-Mobile*.

Era deci o corabie americană, avînd ca port de ataş capitala statului Alabama, din sudul Uniunii, aşezată în golful Mexic.

Century pierise cu tot ce avea pe el. Nu se vedea nici un supravieţuitor al naufragiului, iar din corabie nu mai rămăsese decît o carcasă turtită. În timpul izbiturii, coca se rupsese în două. Hula scosese şi împrăştiase încărcătura. Resturi de bordaj, de schelet, de arboradă se aflau ici-colo, printre stîncile care, cu toată furia valurilor, se vedeau acum datorită refluxului.

Lăzi, baloturi, butoaie erau împrăştiate de-a lungul plajei şi a capului San-Juan.

Coca lui *Century* aflîndu-se pe uscat, Vasquez putu să intre înăuntru.

Interiorul era complet distrus. Valurile pustiiseră totul. Ele smulseseră scîndurile punţii, distruseseră cabinele dunetei şi teugii, demontaseră cîrma, iar ciocnirea cu recifele făcuse restul. Şi nu rămăsese nici un supravieţuitor, ofiţer sau om din echipaj!

Vasquez chemă cu voce tare, fără a obţine vreun răspuns. Pătrunse în fundul calei, dar nu găsi nici un cadavru. Ori aceşti nenorociţi fuseseră măturaţi de pe navă de vreun val năprasnic, ori se înecaseră cînd *Century* se sfărîmase de stînci. Vasquez coborî din nou pe plajă, se convinse că nici Kongre sau alţii din bandă nu se îndreptau către locul naufragiului, apoi urcă din nou pînă la extremitatea capului San-Juan, cu toate că furtuna nu se potolise.

«Poate, gîndi el, voi găsi pe vreunul din oamenii de pe *Century* care mai respiră şi voi putea să-l ajut!»

Căutările lui fură zadarnice. Revenind pe litoral, Vasquez începu să cerceteze resturile de tot felul aruncate de valuri.

«N-ar fi imposibil, gîndi el, să dau de o ladă cu conserve care să-mi asigure hrana pe vreo două-trei săptămîni!»

Găsi în adevăr un butoiaş şi o lădiţă, pe care marea le aruncase dincolo de recife. Pe ele se afla scris conţinutul lor. Lădiţa era de pesmeţi, iar butoiaşul de carne conservată. Avea astfel asigurate pîinea şi carnea pentru cel puţin două luni.

Vasquez transportă mai întîi lădiţa pînă la grota, care se găsea la vreo două sute de metri, apoi rostogoli pînă acolo şi butoiaşul.

Cînd termină, se întoarse la extremitatea capului pentru a mai arunca o privire asupra golfului. Nu se îndoia că şi Kongre ştia de naufragiu. Cu o seară înainte putuse să vadă, înainte de căderea nopţii, din vîrful farului, cum această navă era tîrîtă spre uscat. Şi cum *Maule* se găsea în golfuleţ, blocată de furtună, banda va alerga cu siguranţă la intrarea în baia Elgor, să-şi ia partea de pradă din naufragiu. Dacă erau de găsit diverse sfărîmături ale navei, poate unele obiecte de valoare, cum ar fi putut aceşti jefuitori să lase să le scape o asemenea ocazie?

Cînd ajunse la cotitura falezei, Vasquez fu surprins de violenţa vîntului care se învîrtejea în golf. Ar fi fost imposibil ca goeleta să înainteze contra lui şi, chiar dacă ar fi ajuns pînă la capul San-Juan, nu ar fi putut în nici un caz să iasă în largul mării.

Deodată, în timpul unei scurte acalmii, se auziră nişte strigăte. Era o chemare dureroasă a unei voci pe jumătate stinsă.

Vasquez alergă în direcţia acestei voci care venea dinspre prima văgăună unde se refugiase, el, în apropierea cavernei. După numai

cincizeci de paşi, zări un om care zăcea la poalele unei stînci. Flutura mîna ca pentru a cere ajutor.

Într-o secundă Vasquez fu lîngă el.

Omul care zăcea acolo putea avea între treizeci şi treizeci şi cinci de ani şi părea voinic. Îmbrăcat cu haine de marinar, culcat pe partea dreaptă, avea ochii închişi, respiraţia gîfîitoare şi era scuturat de friguri. Dar nu părea să fi fost rănit şi nu se observa nici o urmă de sînge pe hainele sale.

Acest om, poate singurul supravieţuitor de pe *Century*, nu auzi cînd Vasquez se apropie de el. Totuşi, cînd acesta puse mîna pe pieptul său, făcu un efort zadarnic să se ridice şi, foarte slăbit. căzu din nou pe nisip. Dar ochii i se deschiseră o clipă şi buzele sale rostiră cuvintele:

— Ajutor!... Ajutor!....

Vasquez, îngenuncheat lîngă el, îl sprijini încet de stînci zicînd:

— Prietene... prietene... sînt lîngă tine. Priveşte-mă Te voi salva...

Nenorocitul putu doar să întindă mîna, apoi leşină.

Trebuia să i se dea imediat îngrijirile pe care le cerea neapărat starea lui de slăbiciune.

«Deie Domnul să nu fie prea tîrziu!» îşi zise Vasquez.

În primul rînd trebuia luat din acest loc. Banda putea în orice moment să sosească cu şalupa sau barca, sau chiar pe jos, de-a lungul ţărmului. Trebuia deci transportat la grotă unde va fi în siguranţă, şi Vasquez făcu acest lucru. După un drum de vreo sută de stînjeni, care fu străbătut într-un sfert de oră, se strecură, cu omul în spate, între cele două stînci şi îl întinse pe o pătură, cu capul pe un pachet de haine.

Omul nu-şi revenise, dar respira. Cu toate că nu avea nici o rană aparentă, nu-şi fracturase oare braţele sau picioarele cînd fusese rostogolit peste recife? Iată de ce se temea Vasquez, care în acest caz nu ştia ce să-i facă. El îl pipăi, îi mişcă membrele şi i se păru că tot corpul îi era neatins. Vasquez turnă puţină apă într-o ceaşcă, adăugă cîteva picături de rachiu pe care le avea în ploscă şi vărsă o înghiţitură între buzele naufragiatului; apoi îi fricţionă braţele şi pieptul, după ce-i schimbase hainele ude cu altele pe care le găsise în caverna piraţilor.

Mai mult nu avea ce să facă.

Avu satisfacţia să vadă că bolnavul îşi recăpătă cunoştinţa. El reuşi chiar să se ridice puţin şi, privindu-l pe Vasquez care-l sprijinea cu amîndouă braţele, îi zise cu o voce ceva mai puţin slabă:

— Mi-e sete... mi-e sete!

Vasquez îi întinse ceaşca plină de apă amestecată cu rachiu.

— Ţi-e mai bine? întrebă Vasquez.

— Da!... Da!... răspunse naufragiatul.

Şi ca şi cum şi-ar fi amintit de ceva nedeslușit, întrebă strîngînd uşor mîna salvatorului său:

— Aici?... Dumneata?... Unde mă găsesc?

Vorbea englezeşte, limbă pe care şi Vasquez o cunoştea, aşa că îi răspunse:

— Eşti în siguranţă. Te-am găsit pe plajă după naufragiul lui *Century*.

— *Century*... Da, îmi amintesc...

— Cum te cheamă?

— Davis... John Davis.

— Căpitanul corăbiei?

— Nu... secundul! ...Şi ceilalţi?....

— Toţi au pierit, răspunse Vasquez, toţi! Eşti singurul supravieţuitor al naufragiului.

— Toţi?...

— Toţi!

John Davis rămase ca înlemnit după cele aflate. El, singurul supravieţuitor! Şi cum se întîmplase că a putut să supravieţuiască? Deodată înţelese: îşi datora viaţa acestui necunoscut, aplecat cu atîta grijă asupra lui.

— Mulţumesc, mulţumesc!... zise el, cu ochii în lacrimi.

— Ţi-e foame?... Vrei să mănînci?... Puţin pesmet şi carne? întrebă Vasquez.

— Nu... nu.... vreau să mai beau!

Apa proaspătă amestecată cu rachiu îi făcuse foarte bine lui John Davis, căci putu în curînd să răspundă la toate întrebările.

Iată, în puţine cuvinte, ce povesti:

Century, corabie cu trei catarge, de 500 de tone, din portul Mobile, părăsise coasta americană cu douăzeci de zile înainte. Echipajul său era compus din căpitanul Harry Steward, secundul John Davis şi doispreceze oameni dintre care făceau parte musul şi bucătarul. Vasul era încărcat cu nichel şi marfă scutită de navlu pentru Melbourne, Australia. Drumul fusese foarte bun pînă la al 55-lea grad latitudine sudică, în Atlantic. Aci se dezlănţui furtuna violentă, care începuse să bîntuie în aceste regiuni cu o zi înainte.

Chiar de la început, *Century*, surprins de vijelie, pierdu, odată cu catargul artimon, toate velele din pupa. Puţin după aceea, un val imens care veni din babord mătură puntea, sfărîmă în parte duneta şi luă cu el doi marinari care nu putură fi salvaţi. Intenţia căpitanului Steward fusese să caute un adăpost în spatele Insulei Statelor, în strîmtoarea Lemaire. Era sigur de latitudinea la care se afla, căci

fusese calculată în cursul zilei. Preferase acest drum, decît să fi înconjurat capul Horn şi apoi să o ia spre coasta australiană.

Noaptea furtuna devenise şi mai mare. Toate velele fuseseră strînse afară de focul mic şi de vela-gabier, iar corabia înainta cu vîntul din pupa.

În acel moment căpitanul se mai credea în larg, la peste douăzeci de mile de coastă. Socotea că nu era nici un pericol să înainteze pînă cînd va zări farul. Se îndreptase deci mult spre sud, evitînd astfel riscul de a se izbi de recifele capului San-Juan, fiind sigur că va intra fără greutate în strîmtoare.

Century continuă deci să meargă cu vîntul din pupa, Harry Steward aşteptînd să vadă farul abia după o oră, căci ştia că el luminează pe o rază de zece mile.

Dar nu zărise nici o lumină. Pe cînd el mai credea că este la o bună distanţă de insulă, avu loc o izbitură îngrozitoare. Trei marinari, care lucrau în arboradă, dispărură, odată cu catargul prova şi cu catargul mare. În acelaşi timp valurile sparseră coca şi căpitanul, secundul şi ceilalţi supravieţuitori ai echipajului fură azvîrliţi peste bord în mijlocul vîrtejului de ape, din care nu mai putea scăpa nimeni.

Astfel *Century* pierise cu tot ce avea pe el. Singur secundul John Davis scăpase de la moarte, graţie lui Vasquez.

Şi acuma, ceea ce nu înţelegea Davis, era pe ce ţărm eşuase corabia.

El îl întrebă din nou pe Vasquez:

— Unde ne aflăm?

— Pe Insula Statelor.

— Insula Statelor! exclamă John Davis, uluit de acest răspuns.

— Da... pe Insula Statelor, zise Vasquez, la intrarea în baia Elgor.

— Dar farul?...

— Nu era aprins!

John Davis, pe chipul căruia se întipărise cea mai mare surpriză, aştepta ca Vasquez să-l lămurească, dar acesta se ridică brusc ciulind urechea. I se părea că aude un zgomot neobişnuit şi voia să se asigure dacă banda nu dădea tîrcoale prin împrejurimi. Se strecură deci între cele două stînci şi privi litoralul pînă la capul San-Juan.

Totul era pustiu. Uraganul nu pierduse nimic din puterea sa. Valurile se răstogoleau cu aceeaşi violenţă fantastică şi nori tot mai ameninţători goneau spre orizont, pe cerul îmbîcsit de ceţuri.

Zgomotul auzit de Vasquez venea de la alunecarea navei *Century*. Sub puterea vîntului, partea dinapoi a corpului ei se răsturnase şi rafalele pătrunzînd în interior, o împingeau spre plajă. Ea se rostogolea ca un imens butoi şi în cele din urmă se sfărîmă de colţul falezei. Pe locul sinistrului, acoperit de mii de resturi, nu mai rămăsese decît

cealaltă jumătate a corabiei. Vasquez se întoarse şi se întinse pe nisip alături de John Davis. Secundul îşi revenea în puteri. Ar fi putut să se ridice şi să iasă pe plajă, sprijinindu-se pe braţul tovarăşului său. Dar acesta îl opri şi atunci John Davis îl întrebă de ce în noaptea aceea farul nu fusese aprins.

Vasquez îi povesti faptele îngrozitoare care se petrecuseră, cu şapte săptămîni înainte, în baia Elgor.

— Ticăloşii.... ticăloşii! rosti John Davis. Bandiţii sînt acum stăpînii farului, pe care nu-l mai aprind. Ei poartă vina naufragiului lui *Century*, morţii căpitanului şi a tuturor oamenilor noştri!

— Da, ei sînt acum stăpînii, zise Vasquez, şi, surprinzînd conversaţia şefului lor cu unul din bandă, am putut lua cunoştinţă de planurile lor.

— Şi cum se face că goeleta bandiţilor n-a părăsit încă Insula Statelor, cu lucrurile furate? întrebă John Davis.

— Din cauza unor reparaţii importante care i-au reţinut pînă acum... Dar m-am asigurat eu însumi că reparaţiile sînt terminate, că au încărcat lucrurile şi că plecarea trebuia să aibă loc azi-dimineaţă.

— În ce direcţie?....

— Spre insulele Pacificului, unde aceşti bandiţi cred că vor fi în siguranţă şi vor putea să-şi facă mai departe meseria de piraţi.

— Goeleta nu poate totuşi să iasă în larg cît va dura furtuna...

— Sigur că nu, răspunse Vasquez, şi, după cum se arată vremea, e probabil că această întîrziere o să se prelungească o săptămînă întreagă.

— Şi tot timpul cît vor fi aci farul nu se va aprinde?....

— Nu, Davis.

— Şi alte nave riscă să naufragieze aşa cum a naufragiat *Century?*

— Din păcate, acesta este adevărul.

— Nu s-ar putea deci semnala uscatul marinarilor care se apropie în timpul nopţii?

— Da, poate cu focuri aprinse pe plajă, la capul San-Juan. E ceea ce am încercat să fac, ca să avertizez pe Century. Am vrut să aprind sfărîmături de lemn de la epave şi iarbă uscată. Dar vîntul sufla cu atîta furie, încît n-am reuşit.

— Ei bine, ceea ce nu ai reuşit singur, Vasquez, o vom face împreună, zise John Davis. Lemnele nu ne vor lipsi. Resturile sărmanei mele corăbii... şi din nefericire ale atîtor altele ne vor servi cu prisosinţă. Căci, dacă plecarea goeletei este întîrziată şi dacă farul Insulei Statelor nu poate fi văzut de navele care vin din larg, cine ştie cîte naufragii vor mai putea avea loc?

— În orice caz, remarcă Vasquez, Kongre şi banda lui nu-şi pot

prelungi şederea pe insulă şi goeleta va pleca, sînt sigur, imediat ce timpul îi va permite să iasă în larg.

— De ce? întrebă Davis.

— Pentru că ei ştiu că schimbul echipei de la far trebuie să se facă în curînd.

— Schimbul?

— Da, în primele zile ale lunii martie, şi acum este 18 februarie.

— O navă va sosi în acest schimb?

— Da, canoniera *Santa-Fe* trebuie să sosească din Buenos Aires... cam pe la 10 martie şi poate chiar mai devreme.

John Davis avu acelaşi gînd ca şi Vasquez.

— Ah, dar asta-i cu totul altceva!... Fie ca timpul rău să ţină pînă atunci şi ca aceşti ticăloşi să se mai afle aici cînd *Santa-Fe* va ancora golful Elgor.

CAPITOLUL XI

JEFUITORII DE EPAVE

Erau în total vreo doisprezece oameni, împreună cu Kongre şi Carcante, atraşi de pornirea de jaf.

Cu o zi înainte, în momentul cînd soarele apunea, Carcante văzuse din galeria farului o corabie cu trei catarge care venea din est. Kongre, prevenit, credea că această navă, care fugea din faţa furtunii, voia să ajungă în strîmtoarea Lemaire şi apoi să găsească adăpost lîngă coasta occidentală a insulei. Atît cît îi îngădui lumina zilei, el supraveghe mişcarea navei, iar cînd se lăsă noaptea îi urmări luminile. Reuşi să observe că nava nu mai guverna bine şi speră că va eşua pe această coastă pe care nu o putea vedea. Dacă ar fi aprins farul, orice pericol ar fi fost înlăturat. Dar nici prin gînd nu-i trecea să facă aşa ceva şi cînd luminile de pe *Century* se stinseră, nu se mai îndoi că nava pierise cu oamenii şi încărcătura sa între capul San-Juan şi capul Several.

A doua zi uraganul bîntuia cu aceeaşi furie. Era imposibil să iasă cu goeleta. Era o nouă întîrziere, care putea dura cîteva zile, şi lucrul devenea periculos, sub ameninţarea continuă a sosirii schimbului. Oricît era de mare necazul lui Kongre şi alor săi, trebuiau totuşi să aştepte cu orice preţ. La urma urmelor, nu era decît 19 februarie. Furtuna se va linişti totuşi pînă la sfîrşitul lunii. La prima înseninare, *Carcante* va ridica ancora şi va ieşi în larg.

Dar dacă o navă eşuase pe coastă, nu trebuia folosit naufragiul

spre a strînge din sfărîmăturile ei ceea ce ar prezenta oarecare valoare, şi astfel să mărească preţul încărcăturii ce va fi transportată de goeletă? Creşterea beneficiului va compensa cel puţin riscul la care se expuneau.

Nici vorbă că asta aveau de făcut. Astfel încît toate aceste păsări răpitoare îşi luară în grabă zborul. Şalupa fu pregătită imediat şi cei 12 oameni, cu şeful lor în frunte, se urcară în ea. Au trebuit să ducă o luptă aprigă, vîslind contra vîntului care sufla vijelios şi mîna apele înapoi spre golf. Abia după o oră şi jumătate reuşiră să ajungă la ultimele faleze, dar, cu ajutorul velei, întoarcerea avea să fie mult mai rapidă.

Şalupa acostă pe malul de nord al golfului, în faţa cavernei. Toţi debarcară şi se grăbiră spre locul naufragiului. Atunci izbucniră nişte strigăte, care întrerupseră discuţia între John Davis şi Vasquez.

Acesta se tîrî numaidecît pînă la intrarea în grotă, luînd seama să nu fie văzut. Peste o clipă, John Davis se strecură lîngă el.

— Ah! îi zise Vasquez. Lasă-mă singur!... Ai nevoie de odihnă.

— Nu, răspunse John Davis. Mă simt bine acum. Şi vreau să văd şi eu această ceată de bandiţi.

Secundul de pe *Century* era un om energic; nu mai puţin hotărît ca Vasquez, unul din acei fii ai Americii cu o voinţă de fier. Sigur că trebuie să fi dus o viaţă aspră, ca naufragiul corăbiei să nu-l fi descumpănit. Totodată era şi un marinar priceput. Servise mai întîi ca subofiţer în flota Statelor Unite înainte de a naviga pe nave comerciale şi, la întoarcerea lui *Century* la Mobile, cînd Harry Steward trebuia să iasă la pensie, armatorii hotărîseră să-i încredinţeze pe viitor comanda navei.

Era deci un motiv în plus ca să fie plin de mînie şi ură. Din nava pe care urma să devină căpitan nu mai vedeau acum decît nişte rămăşiţe răzleţe, la cheremul unei bande de jefuitori.

Dacă Vasquez ar fi avut nevoie să fie îmbărbătat de cineva, atunci acesta era omul potrivit!

Dar oricît de decişi şi curajoşi ar fi fost amîndoi, ce ar fi putut face contra lui Kongre şi a oamenilor săi?

Adăpostindu-se în spatele stîncilor, Vasquez şi John Davis scrutau cu prudenţă litoralul pînă la extremitatea capului San-Juan.

Kongre, Carcante şi ceilalţi se opriseră mai întîi în colţul unde uraganul aruncase jumătate din coca navei *Century*, transformată în sfărîmături de lemne îngrămădite la poalele falezei.

Jefuitorii se aflau la mai puţin de 200 de paşi de grotă, de unde puteai să le vezi feţele cu uşurinţă. Erau îmbrăcaţi cu mantale de cauciuc, strînse pe talie pentru a împiedica vîntul să-i pătrundă, şi pe

cap cu niște glugi strînse și ele sub bărbie. Se vedea că le era greu să reziste rafalelor de vînt. Cîteodată trebuiau să se propteasca de o stîncă sau de epavă ca să nu fie trîntiți la pămînt. Vasquez îi arătă lui John Davis pe cei pe care-i cunoștea de atunci de cînd îi văzuse la prima lor venire în cavernă.

— Celui înalt, îi zise, de lîngă etrava lui *Century*, îi spune Kongre.

— Șeful lor?

— Da, șeful lor.

— Și omul cu care vorbește?

— E Carcante, secundul... L-am văzut bine de pe far. E unul din cei care i-au lovit pe camarazii mei.

— Și i-ai crăpa cu plăcere capul? zise John Davis.

— Lui și șefului său, ca pe al unor cîini turbați! răspunse Vasquez.

Trecuse aproape o oră înainte ca jefuitorii să fi terminat cercetarea acestei părți a cocii. Voiseră să scotocească fiecare colț. Nichelul, care forma încărcătura de pe *Century*, nu putea să le folosească la nimic și deci urma să fie lăsat pe plajă. Dar în ceea ce privește marfa scutită de navlu, poate că le convenea. În adevăr, fură văzuți transportînd două-trei lăzi și tot atîtea baloturi, pe care Kongre le încărcă pe șalupă.

— Dacă acești netrebnici caută aur, argint, bijuterii de preț sau piaștri, nu vor găsi nimic din toate astea, zise John Davis.

— Astea-s bineînțeles pe gustul lor. răspunse Vasquez. Și aveau din ele în cavernă, căci probabil că navele care au eșuat pe litoral avuseseră la bord anumite cantități de lucruri prețioase. Acum goeleta trebuie să aibă o încărcătură de valoare, Davis.

— Înțeleg de ce, replică acesta, sînt acum atît de grăbiți s-o pună în siguranță! ...Dar poate nu vor avea norocul!

— Pentru asta ar trebui ca vremea rea să țină încă cincisprezece zile, spuse Vasquez.

— Sau să găsim vreun mijloc...

John Davis nu termină ce avea de spus... De altfel, cum puteau împiedica goeleta să iasă în larg îndată ce timpul ar deveni mai blînd, după ce furtuna se va potoli și marea va fi mai liniștită?

Între timp jefuitorii, părăsind jumătatea navei, se îndreptară spre cealaltă jumătate, pe locul unde eșuase, la extremitatea capului. De unde se găseau, Vasquez și John Davis puteau să-i mai vadă, deși distanța era ceva mai mare.

Mareea scădea și, cu toate că era răscolită de furtună, recifele începură să apară în mare parte. Kongre și alți doi-trei oameni intrară pe navă.

— La pupa, sub dunetă, este cambuza, îi spuse Davis lui Vasquez.

Probabil că această cambuză fusese golită de valurile mării. Era totuşi posibil ca o parte din provizii să se mai găsească acolo.

În adevăr, mai mulţi oameni scoaseră lăzi cu conserve, cîteva butoiaşe şi butoaie, pe care le rostogoliră pe nisip pînă la şalupă. Găsiră şi baloturi cu îmbrăcăminte între sfărîmăturile dunetei şi le transportară în aceeaşi direcţie.

Cercetările ţinură aproape două ore; apoi Carcante şi doi din oamenii săi, înarmaţi cu topoare, începură să sfărîme partea de la pupa a navei.

— Ce învîrtesc pe-acolo? întrebă Vasquez. Oare corabia nu este destul de distrusă? De ce dracu' vor să o facă bucăţele?

— Ceea ce vor e uşor de înţeles, răspunse Davis. Vor să nu mai rămînă nimic ce ar putea arăta numele şi naţionalitatea navei. Vor să nu se ştie niciodată că *Century* a pierit în aceste locuri ale Atlanticului!

John Davis nu se înşelase. După puţin timp Kongre ieşi din dunetă cu pavilionul american găsit în cabina căpitanului şi îl rupse în mii de bucăţi.

— Ah, ticăloşii! exclamă John Davis. Pavilionul, pavilionul patriei mele!

Vasquez abia mai avu timp să-l apuce de braţ în momentul cînd, nemaifiind stăpîn pe sine, voia să se repeadă pe plajă!.... După ce isprăviră cu jaful şi şalupa fu încărcată ochi, Kongre şi Carcante se întoarseră la poalele falezei. Plimbîndu-se, trecură de vreo două-trei ori în faţa celor două stînci care închideau grota. Vasquez şi John Davis putură atunci să audă ce-şi spuneau:

— Va fi imposibil să plecăm mîine.

— Da. Mi-e teamă chiar ca vremea rea să nu mai ţină cîteva zile.

— Ei! N-am pierdut nimic cu această întîrziere...

— Desigur, dar speram să găsesc mai mult într-o corabie americană de acest tonaj!... Nava, pe care am atras-o pe recife înaintea ăsteia, ne-a adus cincizeci de mii de dolari....

— Naufragii pot fi multe, dar nu-ntîlneşti două la fel, răspunse înţelept Carcante. Am avut de-a face cu nişte sărăntoci, asta-i tot.

John Davis, scos din sărite, apucase revolverul şi, cu o pornire de furie nestăpînită, ar fi zdrobit capul şefului bandei, dacă Vasquez nu l-ar fi oprit din nou.

— Da, ai dreptate, recunoscu John Davis. Dar nu mă pot obişnui cu ideea ca aceşti ticăloşi să rămînă nepedepsiţi... Şi totuşi, dacă goeleta lor reuşeşte să părăsească insula, unde ar mai putea fi găsiţi... unde să fie urmăriţi?

— Furtuna nu pare să se liniştească, spuse Vasquez. Chiar dacă

vîntul slăbeşte, marea va mai rămîne agitată cîteva zile. Nu vor ieşi din golf, crede-mă.

— Da, Vasquez, dar canoniera nu poate veni înainte de începutul lunii viitoare, aşa mi-ai spus, nu?

— Poate mai devreme, Davis, cine ştie!

— Deie Domnul, Vasquez, să fie aşa!

Era vădit că furtuna nu pierdea nimic din violenţa ei şi, la aceste latitudini, chiar şi în timp de vară perturbaţiile atmosferice durează cîteodată cincisprezece zile. Dacă vîntul ar bate dinspre sud, ar aduce cu el nori din marea antarctică, unde iarna nu va întîrzia să înceapă. De pe acum balenierele se pregăteau să părăsească regiunile polare, căci, începînd din luna martie, noile gheţuri se formează în faţa banchizei.

Totuşi era de temut ca peste patru-cinci zile să nu vină o acalmie de care goeleta va profita ca să iasă în larg.

Era ora patru cînd Kongre şi oamenii săi se îmbarcară. După ridicarea velei, şalupa dispăru imediat de-a lungul malului din nordul golfului.

Spre seară furtuna se înteţi. O ploaie rece şi biciuitoare cădea cu găleata din norii veniţi din sud-est.

Vasquez şi John Davis nu putură părăsi grota. Frigul fu destul de puternic şi trebuiră să facă focul pentru a se încălzi. Îl aprinseră la capătul dinspre stînci. Litoralul fiind pustiu şi întunericul complet, nu aveau de ce să se teamă.

Noaptea fu îngrozitoare. Marea izbea poalele falezei. Se putea crede că un mascaret sau mai curînd un val uriaş de maree năvălea pe coasta de est a insulei. Desigur că o hulă înfiorătoare trebuia să pătrundă în golf şi Kongre va avea mult de furcă pentru a-l putea menţine pe *Carcante* la ancoră.

— Vedea-l-aş făcut praf, spuse John Davis, iar rămăşiţele lui să plutească în larg, cu mareea următoare!

Cît despre coca lui *Century* nu aveau să mai rămînă din ea, a doua zi, decît sfărîmăturile adunate între stîncile de lîngă mal.

Oare furtuna ajunsese la punctul culminant? Acest lucru Vasquez şi tovarăşul său putură să-l constate a doua zi, în zori. Nimic nu vestea sfîrşitul uraganului.

O asemenea dezlănţuire a stihiilor era cu neputinţă de închipuit. Apele cerului se contopeau cu cele ale mării. Şi asta dură toată ziua şi noaptea următoare. Timp de patruzeci şi opt de ore nici o navă nu fu văzută în jurul insulei şi era de înţeles că voiseră să se ferească de meleagurile periculoase ale Magellaniei, bătute fără apărare de furtună. Ele nu s-ar fi putut adăposti de uragan nici în strîmtoarea

Magellan, nici în strîmtoarea Lemaire. Salvarea lor era fuga şi aveau nevoie de larga întindere a apelor în faţa etravelor lor.

Aşa cum prevăzuseră John Davis şi Vasquez, coca lui *Century* era complet sfărîmată şi nenumărate rămăşiţe acopereau plaja pînă la poalele falezei.

Din fericire, hrana nu constituia o preocupare pentru Vasquez şi tovarăşul său. Cu conservele de pe *Century* puteau să se hrănească o lună întreagă, şi chiar mai mult. Dar curînd, poate peste vreo douăsprezece zile, va sosi *Santa Fe*. Pînă-atunci va trece vremea rea şi canoniera nu se va teme să vină în recunoaştere la capul San-Juan.

Despre nava pe care o aşteptau cu atîta înfrigurare se întreţineau adesea.

— Ah, să ţină furtuna pentru a împiedica goeleta să plece şi să înceteze apoi, pentru ca *Santa-Fe* să poată veni, iată ce ar trebui să se întîmple! exclamă cu naivitate Vasquez.

— Ah, răspunse John Davis, dacă am stăpîni vînturile mării, ar fi ca şi făcut!

— Din păcate, aceasta nu e în puterea noastră.

— Nu, nu se poate ca ticăloşii să scape de pedeapsa ce o merită pentru crimele lor, spuse John Davis, repetînd cuvintele întrebuinţate de Vasquez cu cîtăva vreme înainte. Amîndoi, avînd aceleaşi motive de ură şi aceeaşi sete de răzbunare, erau uniţi prin acelaşi gînd.

În zilele de 21 şi 22 situaţia nu se schimbă, cel puţin în mod vizibil. Poate că vîntul arăta o oarecare tendinţă să-şi schimbe direcţia spre nord-est. Dar după o oră de şovăială reveni şi aduse din nou asupra insulei tot cortegiul îngrozitoarelor sale rafale.

Nici Kongre şi nici unul din oamenii săi nu se mai arătară. Erau ocupaţi, fără îndoială, să păzească goeleta de avarii, căci uraganul umfla enorm mareele în golfuleţ.

În ziua de 23 dimineaţa condiţiunile atmosferice se ameliorară puţin. Marea rămînea însă agitată şi valurile se rostogoleau cu furie pe mal. Intrarea în golf tot nu putea fi folosită şi goeleta n-avea cum să pornească în larg nici în acea zi şi nici în cea următoare. Oare Kongre şi Carcante nu vor profita de această acalmie ca să revină la capul San-Juan, spre a cerceta mai bine marea?

Era posibil, ba chiar probabil, şi de aceea îşi luară toate măsurile de siguranţă. Dar sosirea bandiţilor dis-de-dimineaţă nu era de temut. Aşadar, John Davis şi Vasquez riscară să iasă din grota pe care n-o părăsiseră de 48 de ore.

— Oare vîntul bate tot aşa? întrebă Vasquez.

— Mi-e teamă că da, răspunse John Davis, pe care instinctul său de marinar nu-l înşela. Ne-ar fi trebuit încă zece zile de vreme rea... Zece zile!... Şi nu le vom avea.

Cu braţele încrucişate privea cînd cerul, cînd marea.

Între timp Vasquez, depărtîndu-se puţin, merse de-a lungul falezei. John Davis îl urmă. Deodată, lîngă o stîncă, piciorul său se izbi de un obiect pe jumătate îngropat în nisip, care scoase un sunet metalic. Se aplecă şi recunoscu lada care conţinea pulberea ce se afla pe bord, atît pentru puşti cît şi pentru două din cele patru tunuri pe care *Century* le întrebuinţa pentru semnalizare.

— Nu avem ce face cu ea, zise el. Ah, dac-am putea să-i dăm foc în cala goeletei pe care se află aceşti bandiţi!

— Nici nu ne putem gîndi la aşa ceva, zise Vasquez clătinînd din cap. Oricum, voi lua această lădiţă la întoarcere şi o voi duce în grotă.

Continuară să meargă pe plajă şi se îndreptară spre cap. Dar nu puteau ajunge pînă la capătul falezei din cauza hulei. Deodată, printre recife, Vasquez zări într-o scobitură de stîncă una din acele mici guri de foc, care plutise pînă atunci cu afetul său, după eşuarea corabiei *Century*.

— Iată ceva ce-ţi aparţine, îi spuse el lui John Davis, împreună cu cele cîteva ghiulele pe care valurile le-au aruncat acolo.

Şi, ca şi prima oară, John Davis repetă:

— N-avem ce face cu ele!....

— Cine ştie? spuse Vasquez. Fiindcă avem acum cu ce să încărcăm acest mic tun, poate că întîmplarea va face să ne servim de el...

— Mă îndoiesc, răspunse tovarăşul său.

— De ce, Davis? Deoarece farul nu este luminat noaptea, dacă s-ar ivi o navă în condiţiile în care a mers *Century*, i-am putea semnaliza prezenţa coastei cu lovituri de tun.

John Davis îşi privi ţintă tovarăşul. Părea că-i trece prin minte cu totul alt gînd. Se mulţumi să-i răspundă:

— Aceasta este ideea care ţi-a venit, Vasquez?....

— Da, Davis, şi nu cred că este proastă. Sigur că zgomotul detunăturilor va fi auzit în golf... El va trăda prezenţa noastră pe această parte a insulei... Bandiţii vor începe să ne caute poate chiar ne vor descoperi... iar aceasta ne va costa viaţa!.... Dar cîte vieţi nu vom fi salvat în schimbul vieţilor noastre şi, în sfîrşit, ne vom fi făcut datoria!

— Există poate şi o altă cale de a ne face datoria! murmură John Davis, fără să mai adauge vreo explicaţie. Dar nu mai făcu nici o obiecţie şi, după cum zisese Vasquez, micul tun fu tîrît pînă la grotă; apoi transportară afetul, ghiulelele şi lada cu pulbere. Munca fu grea şi dură un timp îndelungat. Cînd Vasquez şi John Davis intrară să mănînce ceva, soarele deasupra orizontului arăta că trebuia să fie aproape zece.

Dar abia intrară cînd Kongre, Carcante şi dulgherul Vargas se

iviră de după colţul falezei. Şalupa ar fi avut prea mari greutăţi cu vîntul şi mareea care începea să urce în golf. Făcuseră drumul pe jos, de-a lungul malului. De data aceasta nu voiau să jefuiască.

Se deciseseră să vină, aşa cum prevăzuse Vasquez, spre a observa cum se prezintă cerul şi marea de cînd se înseninase dimineaţa. Desigur vor vedea cît de mult ar fi riscat *Carcante* dacă voia să iasă din golf şi că nu va putea să lupte contra valurilor imense care se rostogoleau venind din larg. Înainte de a ajunge în strîmtoare sau în vestul insulei, s-ar găsi cu vîntul în spate şi, pînă să treacă de capul San-Juan, ar putea fi izbit de coastă sau răsturnat de valuri.

Aceasta fu într-adevăr părerea lui Kongre şi a lui Carcante.

Opriţi pe locul naufragiului, unde nu mai rămăseseră decît puţine rămăşiţe din pupa lui *Century*, abia se ţineau pe picioare din pricina vîntului. Vorbeau cu însufleţire, făceau gesturi arătînd orizontul cu mîna şi dîndu-se înapoi cînd vreun val cu creasta înspumată se rostogolea pe mal.

Nici Vasquez, nici tovarăşul său nu-i pierdură din ochi în jumătatea de oră cît cercetară intrarea în golf. Plecară în sfîrşit, nu fără a privi înapoi destul de des, apoi dispărură după colţul falezei şi luară drumul spre far.

— Uf, s-au dus! spuse Vasquez. Aş da o mie de milioane de triliarde ca să-i mai văd venind cîteva zile pentru a cerceta marea din largul insulei!

Dar John Davis clătină din cap. Era evident pentru el că furtuna va înceta în 48 de ore. Hula se va potoli, dacă nu cu totul, cel puţin atît încît să permită goeletei să treacă de capul San-Juan.

Această zi Vasquez şi John Davis o petrecură în parte pe litoral. Schimbarea stării atmosferice se accentua. Vîntul bătea dinspre nord–nord-est şi orice navă n-ar fi întîrziat să-şi întindă velele pentru a intra în strîmtoarea Lemaire. Cînd veni seara, Vasquez şi John Davis intrară în grotă. Îşi astîmpărară foamea cu pesmeţi şi carne şi setea cu rachiu amestecat cu apă. Apoi Vasquez se pregăti să se acopere cu pătura, cînd fu oprit de tovarăşul său:

— Înainte de a te culca, Vasquez, ascultă o propunere pe care vreau să ţi-o fac.

— Spune, Davis.

— Vasquez, îţi datorez viaţa şi n-aş dori să fac ceva fără încuviinţarea ta... Iată ideea pe care vreau să ţi-o supun. Examinează-o şi răspunde-mi apoi, fără teama de a mă nemulţumi.

— Te ascult, Davis.

— Vremea se schimbă, furtuna a încetat, marea va deveni iar calmă. Mă aştept ca goeleta să pornească în cel mult 48 de ore.

— Din păcate, e foarte adevărat, spuse Vasquez, completînd gîndul său cu un gest care însemna: «Nu putem să facem nimic!»

John Davis continuă:

— Da, înainte de două zile va ieşi din golf, va trece de cap, va dispare spre vest, va intra în strîmtoare şi nu va mai fi văzută, iar camarazii tăi. Vasquez, şi căpitanul cu tovarăşii mei de pe *Century* nu vor fi răzbunaţi!

Vasquez plecă fruntea; apoi, ridicîndu-şi capul, îl privi pe Davis a cărui faţă era luminată de ultimele flăcări ale vetrei.

— O singură împrejurare ar putea să împiedice plecarea goeletei, sau cel puţin s-o întîrzie pînă la sosirea canonierei: o avarie care ar obliga-o să se întoarcă în golf... Ei bine, avem un tun, pulbere şi ghiulele... Să aşezăm tunul pe afetul său, la colţul falezei, să-l încărcăm şi, cînd goeleta va trece, să tragem în plin asupra ei... E posibil să nu se scufunde imediat, dar echipajul ei nu va porni cu o nouă avarie în lunga călătorie pe care o are de făcut... Ticăloşii vor fi obligaţi să se întoarcă în golf pentru ca să-şi repare corabia. Vor trebui să descarce totul ...Vor avea nevoie poate de o săptămînă întreagă şi în acest timp *Santa-Fe*....

John Davis tăcu şi luă mîna tovarăşului său pe care o strînse cu putere. Fără să şovăie, Vasquez îi răspunse:

— Fă cum spui!

CAPITOLUL XII

LA IEŞIREA DIN GOLF

Aşa cum se întîmplă adesea după o mare furtună, zarea era înnegurată în dimineaţa de 25 februarie. Dar, schimbîndu-şi direcţia, vîntul se potolise şi semnele unei schimbări a vremii erau evidente.

În acea zi se decisese că goeleta va ridica ancora şi Kongre făcea pregătirile pentru a porni după-amiază. Se presupunea că soarele va fi risipit pînă atunci ceţurile care-l înconjuraseră cînd răsărise. Mareea care trebuia să se retragă la şase seara va favoriza ieşirea din baia Elgor. Goeleta va ajunge în dreptul capului San-Juan către şapte seara şi lunga înserare de pe aceste latitudini ridicate îi va permite să depăşească capul înainte de căderea nopţii.

Desigur, ar fi putut să pornească cu refluxul de dimineaţă dacă nu ar fi fost negură. În adevăr, totul era gata la bord, se isprăvise cu încărcatul, alimente aveau suficiente — cele care proveneau de pe *Century*, pe lîngă cele scoase din magazia farului. Nu mai rămăsese

în anexele farului decît mobilierul şi uneltele cu care Kongre nu voia să mai îngreuneze cala, destul de plină. Cu toate că fusese uşurată de o parte din lest, goeleta era afundată cu cîteva degete în plus peste linia normală de plutire şi nu era prudent să supraîncarci nava.

Puţin după prînz, pe cînd se plimbau pe terasa farului, Carcante îi zise lui Kongre:

— Ceaţa începe să se ridice şi vom putea vedea largul mării. Odată cu ceaţa, vîntul se potoleşte de obicei şi marea devine mai repede calmă.

— Cred că de data aceasta vom ieşi în fine, răspunse Kongre, şi că nimic nu va stînjeni navigaţia noastră pînă la strîmtoare....

— Şi dincolo de ea, sper, adăugă Carcante. Noaptea va fi totuşi întunecoasă, Kongre. Luna e abia în primul pătrar şi va dispare aproape în acelaşi timp cu soarele....

— N-are importanţă, Carcante. N-am nevoie nici de lună, nici de stele, pentru a naviga de-a lungul insulei!.... Cunosc toată coasta de nord şi sper să trec de insulele New-Year şi de capul Colnett la o distanţă destul de mare pentru a putea să mă feresc de stîncile lor!....

— Mîine vom fi departe, Kongre, cu vîntul acesta de nord-est şi cu ajutorul velelor. Mîine nu vom mai zări capul San-Bartolome şi sper că, odată cu sosirea nopţii, vom lăsa în urmă Insula Statelor cu cel puţin 20 de mile.

— Nu-i prea devreme, Kongre, dacă ne gîndim la timpul de cînd sîntem aici.

— Oare îl regreţi, Carcante?

— Nu acum, cînd totul s-a sfîrşit şi cînd am strîns avere, cum se spune, şi o navă bună ne poartă împreună cu bogăţiile noastre!.... Dar, mii de draci, crezusem că totul era pierdut cînd *Maule*... cînd goeleta *Carcante* a sosit în golf cu o spărtură prin care intra apa! Dacă n-am fi putut face reparaţiile avariei, cine ştie cîtă vreme ar fi trebuit să mai rămînem pe insulă! La venirea canonierei am fi fost obligaţi să ne întoarcem la capul San-Bartolome... Şi eu sînt sătul de capul San-Bartolome.

— Da, răspunse Kongre, al cărui chip aspru se întunecă, şi, de altfel, situaţia ar fi devenit foarte gravă!... Văzînd farul fără paznici, comandantul de pe *Santa-Fe* ar fi luat măsuri... S-ar fi pus pe cercetări... Ar fi răscolit toată insula şi cine ştie dacă nu descoperea ascunzătoarea noastră.... Şi apoi, n-ar fi putut să fie înştiinţat de al treilea paznic care ne-a scăpat?

— Nu cred, Kongre. N-am găsit niciodată vreo urmă de-a lui şi n-ar fi putut să trăiască două luni fără hrană. Căci au trecut aproape două luni de cînd *Carcante*.... vezi, de data aceasta nu am uitat noul

său nume, a ancorat în baia Elgor, şi doar dacă acest brav paznic a trăit tot acest timp numai cu peşte crud sau cu rădăcini...

— În orice caz, vom fi plecaţi înainte de sosirea canonierei, zise Kongre, şi asta e mai sigur. Nu trebuie să sosească decît peste o săptămînă, după jurnalul farului, adăugă el, iar atunci noi vom fi departe de capul Horn, în drum spre insulele Solomon sau Noile Hebride.

— În regulă, Kongre. Voi urca pentru ultima oară pe galerie, să scrutez marea. Dacă văd vreo navă...

— Eh! Şi ce ne pasă, zise Kongre ridicînd din umeri. Atlanticul şi Pacificul aparţin tuturor. *Carcante* are acte în regulă. S-a făcut tot ce era necesar în această privinţă, poţi să te bizui pe mine. Şi chiar dacă *Santa-Fe* l-ar întîlni la intrarea în strîmtoare, îi va înapoia salutul, căci la bună-cuviinţă răspunzi cu bună-cuviinţă.

Cum se vede, Kongre n-avea nici o îndoială asupra reuşitei planurilor sale. De altfel, se părea că totul se-ntrecea să le favorizeze.

În timp ce căpitanul coborî spre golfuleţ, Carcante urcă scările şi, ajuns la galerie, rămase de veghe o oră întreagă.

Cerul era senin şi linia orizontului, retrasă cu vreo 12 mile, se arăta desluşit. Marea, încă agitată, nu mai era albită de spuma valurilor dezlănţuite şi hula, puternică încă, nu putea fi o piedică pentru plecarea goeletei. De altfel, cînd nava va intra în strîmtoare, marea va fi liniştită şi se va merge ca pe un fluviu, la adăpostul malurilor şi cu vîntul din pupa.

În larg, nici o navă, afară de o corabie cu trei catarge care apăru un moment în est, pe la ora două, la o asemenea distanţă încît fără lunetă Carcante nu i-ar fi putut recunoaşte velatura. De altfel, mergea spre nord. Nu avea deci destinaţia spre oceanul Pacific şi nu întîrzie să dispară în zare.

E adevărat că, o oră mai tîrziu, Carcante avu o pricină de îngrijorare şi se întrebă dacă nu trebuia s-o comunice lui Kongre.

Înspre nord-nord-est, un fum se vedea la mare depărtare. Era deci un vapor care se îndrepta spre Insula Statelor sau spre Ţara de Foc. Conştiinţa turbure te face temător. Acest fum îl sperie pe Carcante. «Să fie oare canoniera?» îşi zise el.

De fapt, erau abia în 25 februarie şi *Santa-Fe* trebuia să ajungă în primele zile ale lui martie!... Să fi plecat înainte? Dacă era ea, atunci în două ore va fi în dreptul capului San-Juan... Totul ar fi pierdut... Va fi oare nevoit să renunţe la libertate, în momentul cînd era pe cale s-o dobîndească, şi să se întoarcă la oribila existenţă de la capul San-Bartolome?

La picioarele sale, Carcante vedea goeleta care se legăna grațioasă, ca și cînd voia să-l sfideze. Totul era pregătit. Nu trebuia decît să ridice ancora spre a porni... Dar n-ar fi putut s-o facă cu vîntul în față, să învingă fluxul care începea să urce; or, marea nu va fi liniștită înainte de două ore și jumătate. Cu neputință deci să iasă în larg înainte de sosirea acestui vapor, și dacă ar fi canoniera...

Carcante nu-și putut stăpîni înjurătura care-i sta pe buze.

Nu vru totuși să-l anunțe pe Kongre, care era foarte ocupat cu ultimele pregătiri, înainte de a fi sigur de presupunerea lui, și rămase mai departe singur de veghe pe galeria farului.

Vaporul se apropia repede, avînd vînt și curenți prielnici. Căpitanul dăduse presiune maximă la cazane, căci pe coș ieșea un fum gros pe care Carcante încă nu putea să-l vadă în spatele velelor întinse. În plus, nava era puternic înclinată la tribord. Păstrînd această viteză, nu va întîrzia să se găsească curînd în dreptul capului San-Juan.

Carcante privea tot timpul cu luneta și neliniștea sa creștea pe măsură ce se apropia vaporul. Distanța fu în curînd redusă la numai cîteva mile și coca vasului deveni parțial vizibilă.

Dar deodată temerile lui Carcante, care deveneau din ce în ce mai puternice, se risipiră.

Vaporul manevră astfel încît să se îndrepte spre strîmtoare și Carcante reuși să vadă întregul său greement.

Era un vapor cu aburi de vreo 1 200—1 500 tone și care nu putea fi confundat cu *Santa-Fe*. Carcante, la fel cu Kongre și oamenii săi, cunoștea bine canoniera, pe care o zărise în mai multe rînduri în timpul lungii sale șederi în baia Elgor. Știa că era construită ca o goeletă cu două catarge, pe cînd vaporul acesta avea trei.

Ce ușurare simți Carcante, care se felicită că n-a turburat fără rost liniștea bandei! Mai rămase o oră pe galerie și văzu cum vaporul trecea prin nordul insulei, la distanță de vreo trei sau patru mile, adică prea departe pentru a comunica farului matricola, semnalizare care, de altfel, ar fi rămas fără răspuns din cauzele pe care le cunoaștem.

Patruzeci de minute mai tîrziu, vaporul, care mergea cu cel puțin douăsprezece noduri, dispăru în dreptul capului Colnett.

Carcante coborî, după ce fu sigur că nici o altă navă nu se vedea la orizont. Între timp ora retragerii mareei se apropia. Era momentul fixat pentru plecarea goeletei. Pregătirile se isprăviseră și velele se puteau ridica. Odată întinse, vor primi la travers vîntul, care din direcția est-sud-est va sufla în velele lui *Carcante* ce va porni ca săgeata spre mare.

La ora șase Kongre și cea mai mare parte din oamenii săi erau

la bord. Barca aduse pe cei ce aşteptau la poalele terasei, apoi fu ridicată pe cavaleţi.

Mareea începea încet să se retragă. Ea începuse să descopere locul unde fusese aşezată goeleta în timpul reparaţiilor. De cealaltă parte a golfuleţului, stîncile îşi arătară vîrfurile ascuţite. Vîntul pătrundea prin crăpăturile falezei şi valurile se izbeau mai uşor de ea.

Momentul plecării sosise. Kongre dădu ordin să se vireze cabestanul. Lanţul se întinse, scîrţii pe nară şi ancora fu ridicată pe macara, apoi fixată în vederea unei călătorii care trebuia să fie lungă.

Velele fură orientate şi goeleta începu să se mişte spre mare.

Vîntul suflînd din est-sud-est, *Carcante* va trece uşor de capul San-Juan. Dealtfel, nu era nici un pericol să se meargă de-a lungul acestei faleze foarte abrupte. Kongre o ştia, cunoştea bine golful. Stînd în picioare la timonă, el manevra nava astfel încît să-i mărească pe cît posibil viteza.

Mersul lui *Carcante* era destul de neregulat. Încetinea cînd vîntul slăbea, pentru a-şi mări viteza cînd vîntul se înteţea.

Atunci întrecea refluxul, lăsînd în urmă-i un siaj destul de lin, ceea ce dovedea că nu era supraîncărcat şi că va avea o călătorie bună.

La ora şase şi jumătate pe Kongre nu-l mai despărţea de cap decît o singură milă. Vedea în faţa sa marea întinsă pînă la orizont. Soarele apunea şi în curînd stelele vor străluci pe cerul care se întuneca sub vălurile amurgului.

Carcante se apropie în acest timp de Kongre.

— În fine, în curînd vom fi în afara golfului! zise el cu satisfacţie.

— În douăzeci de minute, răspunse Kongre, vom ocoli capul San-Juan...

— Va trebui oare să braţăm mai strîns cînd vom ajunge în strîmtoare?

— Nu cred, răspunse Kongre. Odată trecuţi de capul San-Juan, vom schimba murele şi sper să le avem în babord pînă la capul Horn. Sezonul începe să avanseze şi cred că putem să ne bizuim pe statornicia vînturilor din est. În orice caz, în strîmtoare vom face tot ce e nevoie şi sper ca briza să nu ne oblige să navigăm în volte.

Dacă aşa cum spera Kongre vor putea să evite schimbarea murelor, ar cîştiga foarte mult timp. La nevoie vor coborî velele pătrate şi nu vor păstra decît velele aurice şi latine: brigantina, vela-trincă şi focurile. Astfel goeleta va merge cu vînt bun. În acest moment, un om din echipaj, postat lîngă nara ancorei, strigă:

— Atenţiune, în prova!

Carcante alergă spre omul care strigase şi se aplecă peste balustradă.

— Vino repede! strigă el către Kongre.

Goeleta se afla atunci în dreptul cavernei pe care banda o ocupase atîta timp.

În această parte a golfului se afla în derivă o parte din chila vasului *Century*, pe care refluxul o împingea spre mare. O ciocnire putea să aibă urmări grave şi abia aveau timp pentru a o ocoli.

Kongre manevră nava uşor spre stînga. Goeleta derivă cu cîteva grade şi trecu de-a lungul chilei, care-i atinse numai uşor carena. Manevra avu drept rezultat să apropie pe *Carcante* de malul nordic al golfului. Apoi nava îşi reluă direcţia. După încă 20 de stînjeni s-ar fi depăşit colţul falezei şi Kongre ar fi putut roti timona pentru a lua drumul spre nord.

În acest moment, un şuierat ascuţit sfîşie aerul şi o izbitură zgudui coca goeletei, urmată imediat de o detunătură puternică.

În acelaşi timp, un fum albicios, pe care vîntul îl duse înăuntrul golfului, se ridică de pe mal.

— Ce se întîmplă? strigă Kongre.

— S-a tras asupra noastră, răspunse Carcante.

Alergînd la babord, privi peste balustradă şi observă o gaură în cocă, la o jumătate de picior peste linia de plutire.

Tot echipajul veni imediat la prova.

Să fii atacat de pe aceste meleaguri ale litoralului!...

O ghiulea să-l lovească pe *Carcante* la ieşirea din golf!

Dacă ar fi nimerit puţin mai jos, cu siguranţă că l-ar fi scufundat!... Să recunoaştem că, dacă aveai de ce să fii speriat, o asemenea agresiune avea darul să te şi uimească.

Ce puteau face Kongre şi oamenii săi?...

Să coboare barca, să se urce în ea, să se repeadă pe malul de unde se ridica fumul şi să-i prindă pe cei ce trăseseră proiectilul, să-i masacreze sau cel puţin să-i alunge din acel loc?... Dar se putea oare şti dacă aceşti agresori nu erau mai numeroşi ca ei şi cel mai bine nu era oare să se îndepărteze, spre a constata mai întîi gravitatea avariei?...

Această soluţie se impuse cu atît mai mult, cu cît se trase a doua lovitură de tun. Un fum alb se ridică din acelaşi loc. Goeleta mai fu lovită încă o dată. A doua ghiulea o izbi din plin, puţin mai jos ca prima.

— Cîrma sub vînt! urlă Kongre alergînd spre Carcante, care se grăbi să execute ordinul.

De îndată ce goeleta simţi acţiunea cîrmei, vîră şi se înclină la tribord. În mai puţin de cinci minute începu să se depărteze de mal şi ieşi din bătaia tunului care fusese îndreptat spre dînsa.

De altfel, nu mai răsună vreo altă lovitură. Plaja se arăta pustie

pînă la capăt. Se putea presupune că atacul nu se va mai repeta. Cel mai grabnic era să se verifice starea cocii. În interior nu era posibil să se facă această verificare, căci ar fi trebuit să se deplaseze încărcătura. Dar era sigur că cele două ghiulele găuriseră bordajul și intraseră în cală.

Fu coborîtă barca, în timp ce *Carcante* puse velele în pană și se opri, legănată doar de reflux. Kongre și dulgherul coborîră în barcă și examinară coca pentru a vedea dacă avaria nu poate fi reparată pe loc.

Observară că două ghiulele de patru țoli nimeriseră goeleta și străpunseseră bordajul. Din fericire, partea de sub linia de plutire nu fusese atinsă. Ambele găuri se găseau acolo unde începea carena, exact la linia de plutire. Cu cîțiva centimentri mai jos, s-ar fi produs o gaură de apă pe care poate că echipajul n-ar fi avut timp s-o astupe. Cala s-ar fi umplut și *Carcante* s-ar fi scufundat la intrarea în golf. Neîndoielnic, Kongre și oamenii săi ar fi putut ajunge cu barca la mal, dar goeleta ar fi fost pierdută.

În definitiv, avaria nu era extrem de gravă, dar nu-ncăpea vorbă că-l împiedica pe *Carcante* să se aventureze spre larg. La cea mai mică înclinare la babord, apa ar pătrunde în interior. Era deci necesar ca cele două găuri făcute de ghiulele să fie astupate înainte de a se continua drumul.

— Dar cine este nemernicul care ne-a lovit? repeta mereu Carcante.

— Poate paznicul care ne-a scăpat!... răspunse Vargas. Și poate și vreun supraviețuitor de pe *Century*, pe care paznicul să-l fi salvat. Căci pentru a trage o ghiulea e nevoie de un tun și acest tun nu poate cădea din lună.

— Desigur, zise Carcante. Nici o îndoială că provine de pe corabie. E destul de prost că nu l-am găsit noi.

— Ce rost are să pălăvrăgim despre asta? întrerupse brutal Kongre. Trebuie să facem reparația cît mai repede.

În adevăr, nu mai era cazul să se discute de împrejurările în care s-a produs atacul contra goeletei, ci de a se purcede imediat la reparațiile necesare. S-ar putea duce eventual goeleta aproape de malul opus al golfului, lîngă limba de pămînt. Pentru aceasta ar fi suficientă o oră. Dar în acest loc ea ar fi fost prea expusă la vînturile din larg și pînă la capul Several coasta nu oferea nici un adăpost. La prima înrăutățire a vremei, s-ar fi sfărîmat de stînci. Kongre decise atunci să se revină în aceeași seară în baia Elgor, unde lucrul ar putea fi făcut în toată siguranța și cît mai repede posibil.

Dar în acest moment mareea se retrăgea și goeleta n-ar fi putut

înainta contra refluxului. Erau deci obligaţi să aştepte fluxul, care nu va veni decît peste trei ore.

Carcante începea să se clatine destul de tare din pricina hulei şi derivînd putea să fie antrenat pînă la capul Several, riscînd să se umple cu apă. Se şi auzea zgomotul apei care năvălea prin găurile cocii la fiecare ruliu mai tare. Kongre trebui să se resemneze să arunce ancora la cîteva cabluri de capul San-Diego.

Situaţia era destul de îngrijorătoare. Noaptea se lăsă şi îndată întunericul fu de nepătruns. Era nevoie de toată experienţa lui Kongre în cunoaşterea acestor regiuni, pentru a nu eşua pe unul din numeroasele recife care străjuiau coasta.

În fine, către ora 10 începu fluxul. Ancora fu ridicată la bord şi, înainte de miezul nopţii, *Carcante*, nu fără a trece prin multe pericole, ajunse la vechiul său punct de acostare, în golfuleţul din baia Elgor.

CAPITOLUL XIII

TIMP DE TREI ZILE

E lesne de închipuit la ce stare de exasperare ajunseseră Kongre, Carcante şi ceilalţi. În momentul cînd erau să părăsească definitiv insula, i-a împiedicat un obstacol. În ultimul minut! Şi canoniera ar putea să-şi facă apariţia în baia Elgor în patru-cinci zile sau chiar mai curînd! Desigur că, dacă avariile goeletei ar fi fost mai mici, Kongre n-ar fi ezitat să ancoreze în altă parte. S-ar fi refugiat, de exemplu, în golful San-Juan care pătrunde adînc în coasta de nord a insulei, în spatele capului. Dar era o nebunie să te gîndeşti că ei ar putea întreprinde acest drum în starea actuală a navei. S-ar fi trezit în fundul mării înainte de a ajunge pînă acolo. Pe timpul parcursului care trebuia făcut cu vîntul din pupa, goeleta, prin tangaj, nu ar fi întîrziat să se umple cu apă. În cazul cel mai bun ar fi fost pierdută toată încărcătura navei.

Trebuiau să se întoarcă deci în golfuleţul farului, iar Kongre procedase cu înţelepciune resemnîndu-se să facă acest lucru.

În timpul nopţii, în care nimeni nu a dormit, oamenii trebuiră să facă de cart şi să fie foarte atenţi tot timpul. Cine putea şti dacă nu vor fi din nou atacaţi? Nu era oare posibil ca o trupă numeroasă, superioară bandei lui Kongre, să fi debarcat pe o altă parte a insulei? Se aflase poate de prezenţa acestor piraţi la Buenos Aires şi guvernul argentinian luase măsuri să-i nimicească?

Carcante emise cel dintîi această ipoteză: debarcarea pe Insula

Statelor a unor soldaţi, cu misiunea de a urmări pe Kongre şi pe oamenii săi. Dar, admiţînd că banda nu ar fi avut de unde afla de debarcarea lor, nu astfel ar fi procedat o armată regulată. Ea ar fi atacat deschis, sau, dacă n-ar fi avut timp s-o facă, ar fi masat la intrarea golfului diverse ambarcaţiuni şi ar fi pus mîna pe goeletă în aceeaşi seară fie abordînd-o, fie tăindu-i calea. În orice caz, nu s-ar fi ascuns după o singură încăierare, aşa cum făceau aceşti atacanţi necunoscuţi, a căror prudenţă trăda slăbiciunea lor.

Carcante trebui deci să renunţe la ipoteza sa şi reveni la părerea lui Vargas:

— Da... cei care au dat lovitura aveau un singur scop, de a împiedica goeleta să părăsească insula şi, dacă sînt mai numeroşi, înseamnă că au supravieţuit cîţiva oameni de pe *Century*... Ei îl vor fi întîlnit pe paznic şi au aflat de la el despre apropiata sosire a canonierei. Tunul găsit de ei este de pe nava eşuată!

Canoniera nu este încă aici, zise Kongre, cu o voce tremurînd de furie. Înainte de întoarcerea ei goeleta va fi departe!

În adevăr, era puţin probabil, admiţînd că paznicul farului i-ar fi întîlnit pe naufragiaţii de pe *Century*, ca ei să fie mai mult de doi-trei. Cum se putea crede că un asemenea uragan va fi cruţat mai multe vieţi? Ce ar putea face această mînă de oameni contra unei cete numeroase şi bine înarmate? Goeleta, odată reparată, va ridica velele şi va ieşi în larg, urmînd de data aceasta drumul din mijlocul golfului. Ceea ce s-a întîmplat prima oară, nu se va repeta.

Era deci numai o chestiune de timp: cîte zile vor fi necesare pentru repararea noilor avarii? Noaptea nu se petrecu nimic supărător şi a doua zi echipajul se apucă de treabă.

Primul lucru era să se scoată o parte din încărcătura ce se afla în cală, la babord. A fost nevoie de o jumătate de zi pentru a se ridica lucrurile pe punte. De altfel, nu va mai fi nevoie să se descarce totul pe uscat şi nici să fie aşezată goeleta pe bancul de nisip. Găurile făcute de ghiulele se găseau puţin peste linia de plutire, încît se va ajunge uşor la ele, acostînd cu barca lîngă bordaj, de unde se vor putea astupa fără greutate. Important era să nu fi fost avariată de proiectile osatura navei. Kongre şi dulgherul coborîră în cală şi iată ce constatară: cele două ghiulele nu atinseseră decît bordajul, pe care-l străbătuseră cam la aceeaşi înălţime, şi au fost găsite cînd s-a dat încărcătura la o parte. Nu făcuseră decît să zgîrie coastele, a căror tărie nu avusese de suferit. Găurile, aflate la o distanţă de două-trei picioare una de alta, aveau marginile netede de parcă ar fi fost tăiate cu fierăstrăul. Puteau fi închise ermetic cu capace fixate de osatură, peste care s-ar fi aplicat o foaie de dublaj.

În definitiv, avariile erau mici. Ele nu ameninţau buna stare a cocii şi aveau să fie reparate imediat.

— Cînd? întrebă Kongre.

— Voi pregăti traverse interioare care vor fi aşezate în această seară, răspunse Vargas.

— Şi capacele?

— Capacele vor fi făcute mîine dimineaţă şi puse mîine seară.

— Atunci vom putea stivui încărcătura mîine seară şi să plecăm poimîine dimineaţă?

— Cu siguranţă, spuse dulgherul.

Şaizeci de ore vor fi suficiente acestor reparaţii şi plecarea lui *Carcante* nu va fi, în definitiv, întîrziată decît cu două zile.

Carcante îl întrebă atunci pe Kongre dacă a doua zi dimineaţă sau după-amiază nu se gîndeşte să meargă pînă la capul San-Juan.

— Pentru a vedea puţin ce se petrece pe-acolo, zise el.

— La ce bun? răspunse Kongre. Nu ştiu cu cine avem de-a face. Ar trebui să mergem în grup de zece-doisprezece şi deci să nu lăsăm pentru paza goeletei decît doi-trei oameni. Şi cine ştie ce s-ar putea întîmpla în lipsa noastră?...

— E drept, zise Carcante, şi apoi ce-am avea de cîştigat? Ducă-se dracului cei ce au tras în noi! Important este să părăsim insula, şi asta cît mai repede posibil.

— Poimîine dimineaţă vom fi pe mare, zise categoric Kongre.

Existau deci toate şansele ca sosirea canonierei, care trebuia să aibă loc abia peste cîteva zile, să nu împiedice plecarea goeletei.

De altfel, chiar dacă şeful bandei şi oamenii săi ar fi mers pînă la capul San-Juan, ei n-ar fi găsit nici o urmă a lui Vasquez şi a lui John Davis. Iată ce se întîmplase între timp:

Propunerea făcută de John Davis îi ocupase pe amîndoi, în ajun, de după-amiază pînă seara. Locul ales pentru amplasarea tunului fu chiar colţul falezei. John Davis şi Vasquez putură cu uşurinţă aşeza afetul tunului între stîncile numeroase la această cotitură. Dar aducerea tunului se făcu cu foarte mare greutate. A trebuit să fie tras pe nisipul plajei şi apoi pe un teren plin de vîrfuri de stîncă, unde tîrîtul nu mai era posibil. De unde nevoia de a ridica piesa cu pîrghii, care ceru timp şi oboseală.

Era aproape şase cînd tunul putu fi aşezat pe afet şi îndreptat către intrarea golfului.

John Davis începu apoi încărcarea şi introduse o cantitate mare de explozibil, care fu apoi înfundat cu smocuri de varec uscat, pe deasupra căruia fu pusă ghiuleaua. Urmă amorsarea. Nu mai era nevoie decît să tragă la momentul potrivit. John Davis zise atunci către Vasquez:

— M-am gîndit bine la ce trebuie făcut. Să nu scufundăm goeleta. Toţi aceşti ticăloşi ar înota spre mal şi n-am mai putea să scăpăm din ghearele lor. Important este ca goeleta să fie forţată să se întoarcă la locul de unde a aplecat, unde să rămînă o bucată de vreme pentru a-şi repara avariile.

— Fără îndoială, răspunse Vasquez, dar o gaură de ghiulea poate fi astupată într-o singură dimineaţă.

— Nu, zise John Davis, pentru că vor avea nevoie să deplaseze încărcătura. Cred că aceasta va dura 48 de ore cel puţin, şi sîntem în 28 februarie.

— Şi dacă sosirea canonierei nu are loc decît peste o săptămînă? întrebă Vasquez. N-ar fi mai bine să tragem în arboradă decît în cocă?

— Desigur, Vasquez, odată distrus catargul prova şi catargul mare — şi nu ştiu cum ar putea fi înlocuite — goeleta ar fi reţinută mult timp pentru reparaţii. Dar să nimereşti un catarg este mult mai greu decît coca şi trebuie ca loviturile noastre să-şi atingă sigur ţinta.

— Da, răspunse Vasquez, cu atît mai mult cu cît — după toate probabilităţile — aceşti ticăloşi nu ies din golf decît cu mareea de seară şi va fi destul de întuneric. Fă deci cum e mai bine, Davis.

Fiind pregătiţi, lui Vasquez şi tovarăşului său nu le mai rămînea decît să aştepte, şi se aşezară lîngă tun, gata să tragă îndată ce goeleta ar trece în dreptul lor.

Se ştie care a fost rezultatul acestei canonade şi în ce condiţiuni *Carcante* trebui să se întoarcă la locul de unde plecase. John Davis şi Vasquez nu-şi părăsiră postul înainte de a vedea nava intrînd în golf.

Şi acum era prudent să-şi găsească un refugiu în alt punct al insulei.

În adevăr, aşa cum spusese Vasquez, poate că a doua zi Kongre şi o parte din oamenii săi vor veni la capul San-Juan. Poate că vor începe să-i urmărească.

Decizia lor fu luată foarte repede. Să părăsească grota şi să caute un nou adăpost la o milă sau două depărtare, în aşa fel încît să poată observa orice navă care ar veni dinspre nord. Dacă va apare *Santa-Fe*, îi vor face semn după ce va ajunge la capul San-Juan. Comandantul Lafayate va trimite o barcă cu care să-i aducă la bord şi ei îl vor informa care e situaţia — situaţie ce-şi va găsi în sfîrşit deznodămîntul, fie că goeleta s-ar mai afla în golf, fie — ceea ce, din nefericire, era cu putinţă — că ar ieşi în largul mării.

«Deie Domnul ca acest lucru să nu se întîmple!» gîndeau John Davis şi Vasquez.

La miezul nopţii amîndoi plecară la drum, luînd cu ei alimente, armele şi rezervele de pulbere. Merseră de-a lungul coastei aproape şase mile, ocolind golful San-Juan. După mai multe cercetări, găsiră

pe partea opusă a acestui golf o cavitate care era destul de încăpătoare spre a-i adăposti pînă la sosirea canonierei.

De altfel, dacă goeleta va pleca, ei vor putea să se întoarcă la grotă.

În timpul zilei următoare, Vasquez şi John Davis rămaseră de veghe. În timpul fluxului ştiau că goeleta nu poate pleca şi nu erau neliniştiţi. Dar odată cu refluxul îi cuprindea teama că reparaţiile au fost terminate în timpul nopţii. Kongre nu va mai întîrzia nici cu o oră plecarea navei, imediat ce acest lucru va fi posibil. Nu se temea el să vadă apărînd *Santa-Fe* tot aşa de mult pe cît Vasquez şi John Davis o doreau? În acest timp supravegheau şi litoralul. Dar nici Kongre, nici oamenii lui nu se arătară.

În adevăr, cum se ştie, Kongre decisese să nu mai piardă timp cu cercetări, care ar fi fost probabil cu adevărat zadarnice. Să accelereze lucrul şi să termine reparaţiile în cel mai scurt timp, iată ce era cel mai necesar de făcut, ceea ce dealtfel şi făcea. Aşa cum spusese dulgherul Vargas, piesa de lemn fu pusă după-amiază între coaste. A doua zi capacele, pregătite şi ajustate, vor fi gata aşa cum promisese. Vasquez şi John Davis nu trecură prin nici o primejdie în timpul zilei de 1 martie. Dar cît de lungă li se păru!

Seara, după ce pîndiră ieşirea goeletei, cînd avură siguranţa că nu părăsise locul unde era ancorată, intrară în cavitate, unde se putură odihni, căci erau foarte obosiţi.

A doua zi în zori fură în picioare. Dar nu se vedea nici o navă. *Santa-Fe* nu apărea şi pe toată întinderea nu se arăta nici o dîră de fum. Oare goeleta va porni în larg cu prima maree a dimineţii? Refluxul începuse. Dacă profita de el, va trece de capul San-Juan după o oră. John Davis nu se mai putea gîndi să tragă ca în ziua precedentă, căci Kongre va şti acum să se păzească. Va trece în afara bătăii tunului şi ghiulelele n-ar mai putea atinge goeleta.

E uşor de înţeles cît de nerăbdători şi de îngrijoraţi fură John Davis şi Vasquez pînă cînd mareea se termină. În fine, pe la ora şapte începu fluxul. Acum Kongre nu va mai putea pleca pînă la viitoarea maree de seară.

Timpul era frumos, vîntul bătea din nord-est. Marea nu mai era tulbure după furtună. Soarele strălucea între nori uşori pe care, fiind la mare înălţime, vîntul nu-i mîna.

Încă o zi nesfîrşită pentru Vasquez şi John Davis. Ca şi ieri, nu avu loc nici un fapt alarmant. Ceata lui Kongre nu părăsise golfuleţul. Era puţin probabil ca vreunul din bandiţi să se îndepărteze în dimineaţa sau după-masa aceasta.

— Asta înseamnă că ticăloşii sînt toţi la treabă, zise Vasquez.

— Da! Se grăbesc, răspunse John Davis. În curînd vor fi astupate găurile făcute de ghiulele. Nimic nu-i va mai reţine.

— Şi poate că... în această seară... cu toate că mareea vine tîrziu. adăugă Vasquez. E drept, ei cunosc bine acest golf! N-au nevoie de focuri ca să-l lumineze. L-au străbătut abia noaptea trecută... Dacă pleacă în noaptea următoare, goeleta îi va duce departe... Ce nenorocire, zise el, că nu i-ai sfărîmat catargele!

— Ce vrei, Vasquez, răspunse Davis, am făcut tot ce am putut! Soarta să facă restul!

— O vom ajuta! mormăi printre dinţi Vasquez, care păru că ia imediat o hotărîre de nezdruncinat.

John Davis, gînditor, umbla încoace şi încolo pe plajă, cu ochii îndreptaţi spre nord. Nimic la orizont... nimic!

Deodată se opri. Veni lîngă tovarăşul său şi-i zise:

— Vasquez, dacă am merge să vedem ce fac acolo?

— În golf, Davis?

— Da... am vedea dacă goeleta a fost reparată... dacă se pregăteşte de plecare...

— Şi la ce ne-ar sluji?

— Ca să ştim, Vasquez! exclamă Davis. Ard de nerăbdare! Nu mai pot sta locului. E peste puterile mele!

Şi în adevăr, secundul de pe *Century* nu se mai putea stăpîni.

— Vasquez, întrebă el, cît este de aici pînă la far?

— Cel mult trei mile, trecînd peste dealuri şi mergînd în linie dreaptă pînă la golf.

— Ei bine, voi merge, Vasquez... voi pleca pe la patru... voi ajunge înainte de şase... Mă voi strecura cît mai ocolit posibil... nu voi fi văzut... iar eu... voi vedea!

Ar fi fost inutil să cauţi să-l împiedici pe John Davis. Vasquez, de altfel, nici nu încercă şi cînd tovarăşul său îi zise:

— Ai să rămîi aici. Vei supraveghea marea... Mă voi întoarce seara... Voi pleca singur...

El răspunse ca un om care ştia ce voia:

— Te voi însoţi, Davis. Aş vrea şi eu să ajung prin partea farului.

Hotărîrea, odată luată, avea să fie dusă la îndeplinire.

În timpul celor cîteva ore care trebuiau să treacă pînă la plecare, Vasquez, lăsîndu-l pe tovarăşul său pe plajă, intră în cavitatea care le servise de adăpost şi se apucă de nişte treburi misterioase. Secundul de pe *Century* îl surprinse o dată ascuţindu-şi cu grijă cuţitul de un colţ de stîncă, altă dată — tăind o cămaşă în fîşii pe care apoi le împleti într-o funie groasă, dar suplă.

La întrebările pe care i le puse. Vasquez răspunse evaziv, spunînd că-i va explica totul mai clar, seara. John Davis nu stărui.

La ora patru, după ce mîncară cîte un pesmet şi o bucată de carne, amîndoi, înarmaţi cu revolvere, plecară la drum.

O rîpă îngustă le înlesni urcarea dealurilor şi ajunseră la coastă fără mare greutate.

În faţa lor se întindea un podiş vast unde creşteau numai cîteva tufe de mărăcine. Cît vedeai cu ochii, nici un copac. Cîteva păsări de mare, ţipătoare şi asurzitoare, zburau în stoluri fugind spre sud.

Cît despre drumul de urmat pînă la baia Elgor, el era uşor de găsit.

— Acolo, zise Vasquez.

Şi cu mîna arătă farul care se găsea la mai puţin de două mile.

— Haidem! răspunse John Davis.

Amîndoi mergeau cu pas grăbit. În ce priveşte precauţiile, le vor lua în apropierea golfuleţului.

Abia după o jumătate de oră de marş se opriră gîfîind. Dar nu se simţeau obosiţi. Mai rămînea o jumătate milă de parcurs. Prudenţa se impunea pentru cazul cînd Kongre sau unul din oamenii săi erau de strajă pe galeria farului. La această distanţă puteau fi văzuţi.

Fiind senin, galeria se vedea perfect. În acest moment nu se vedea nimeni, dar Carcante sau oricare altul puteau să se afle în camera de cart, de unde, prin îngustele ferestre orientate către toate punctele cardinale, privirea cuprindea insula pe o vastă întindere.

John Davis şi Vasquez se strecurară printre rocile presărate ici colo într-o mare neorînduială. Treceau de la o stîncă la alta, ascunzîndu-se, tîrîndu-se cîteodată, cînd trebuiau să treacă un loc descoperit. Mersul lor fu mult încetinit pe această ultimă bucată a drumului.

Era aproape ora şase cînd au ajuns la ultimele coline care înconjurau golful. Aruncară o privire în jos.

Nu puteau fi văzuţi decît dacă vreunul din oameni ar fi urcat pe colină. Chiar de pe înălţimea farului nu puteau fi zăriţi, în mijlocul stîncilor cu care se confundau.

Goeleta era acolo, plutind în golfuleţ, cu catargele şi vergile pregătite şi greementul în bună stare. Echipajul era ocupat să ducă din nou în cală încărcătura care fusese depusă pe punte în timpul reparaţiilor. Barca era legată în pupa navei şi de vreme ce nu se mai găsea lîngă bordajul din babord, însemna că lucrul s-a sfîrşit şi că găurile ghiulelelor fuseseră astupate.

— Sînt gata, murmură John Davis, stăpînindu-şi cu greu furia gata să izbucnească.

— Cine ştie dacă nu vor porni înaintea mareei, adică peste vreo două-trei ore.

— Şi să nu poţi face nimic... nimic! repetă John Davis.

În adevăr, dulgherul Vargas se ţinuse de cuvînt. Lucrul fusese făcut repede şi bine. Nu se mai vedea nici o urmă de avarie. Cele două

zile fuseseră suficiente. Odată încărcătura așezată la locul ei, tambuchiurile închise, *Carcante* era gata de plecare.

Între timp orele treceau; soarele apuse și dispăru; căzu noaptea și nimic nu arăta că goeleta se pregătește să pornească.

Din adăpostul lor, Vasquez și John Davis ascultau zgomotele care urcau din golf pînă la ei. Se auzeau rîsete, strigăte, înjurături, fîșîitul coletelor tîrîte pe punte. Către orele zece auziră clar cum se închidea un tambuchi. Apoi se făcu liniște.

Davis și Vasquez așteptau cu inima strînsă. Fără îndoială că, lucrul fiind terminat, sosise momentul plecării. Nu, goeleta se legăna încă în golfuleț, cu ancora lăsată și cu pînzele strînse pe vergi. Trecu o oră. Secundul de pe *Century* apucă mîna lui Vasquez:

— Mareea se întoarce, zise el. Iată fluxul.

— Nu vor pleca!

— Azi, dar mîine?...

— Nici mîine și niciodată, spuse Vasquez. Să mergem, adăugă el, ieșind din adîncitura în care rămăseseră la pîndă.

Davis, foarte nedumerit, îl urmă pe Vasquez care se îndrepta prudent spre far.

În cîteva minute fură la poalele terașei ce servea drept piedestal turnului. Ajunși aici, Vasquez, după o scurtă cercetare dădu la o parte o piatră mare, fără prea multă greutate.

— Strecoară-te aici, îi zise lui Davis, arătîndu-i scobitura rămasă. Iată o ascunzătoare pe care am descoperit-o din întîmplare, cînd eram la far. Nu credeam că îmi va servi într-o zi. Nu este o văgăună. Este o simplă crăpătură în care am încăpea amîndoi cu greutate. S-ar putea trece de o mie de ori înaintea acestei spărturi, fără să se creadă că este cineva acolo.

Davis, ascultînd sfatul, se lăsă să alunece în cavitate, unde intră imediat și Vasquez. Lipiți unul de altul, aproape fără să se poată mișca, își șopteau gură lîngă gură.

— Iată planul meu, zise Vasquez. Ai să mă aștepți aici.

— Să te aștept? repetă Davis.

— Da, eu mă duc la goeletă.

— La goeletă? spuse Davis uluit.

— Am hotărît că ticăloșii nu vor pleca, zise ferm Vasquez.

Scoase din haină două pachete și un cuțit.

— Iată un exploziv pe care l-am făcut cu pulberea și o cămașă de-a noastră. Cu o altă bucată de cămașă și restul pulberii am făcut un fitil. Pun totul pe cap și merg înot pînă la goeletă. Mă strecor de-a lungul cîrmei și cu acest cuțit fac o gaură la pupa, între cîrmă și etambou. În această gaură pun explozivul, aprind fitilul și mă

întorc. Acesta este planul meu pe care nimic în lume nu mă va împiedica să-l îndeplinesc.

— E minunat! exclamă John Davis entuziasmat. Dar nu te voi lăsa să înfrunţi singur un asemenea pericol. Te voi însoţi.

— La ce bun? replică Vasquez. Un om singur trece mai uşor şi un singur om ajunge pentru ceea ce vreau să fac.

Davis insistă degeaba, căci Vasquez rămase neînduplecat. Ideea era a lui şi înţelegea s-o pună singur în aplicare. În cele din urmă Davis trebui să fie de acord.

În adîncul nopţii, cînd întunericul era de nepătruns, Vasquez, după ce se dezbrăcă, ieşi pe brînci din crăpătură şi începu să coboare panta colinei. Ajuns la apă, intră şi începu să înoate cu forţă spre goeleta care se legăna uşor, la un cablu de mal. Pe măsură ce se apropia, masa goeletei devenea mai mare şi mai neagră. Nimic nu mişca la bord. Totuşi erau oameni de pază. În curînd înotătorul văzu clar silueta unui om care sta de veghe. Aşezat la prova pe teuga, lăsîndu-şi picioarele să atîrne deasupra apei, banditul fluiera un cîntec marinăresc ale cărui note se înşirau limpezi în tăcerea nopţii.

Vasquez făcu un ocol şi se apropie de navă pe la pupa, devenind astfel invizibil în umbra ei neagră. Cîrma se arcuia deasupra lui. Apucă suprafaţa alunecoasă şi, cu preţul unor eforturi enorme, izbuti să se ridice, agăţîndu-se de barele de fier. După ce reuşi să se aşeze călare pe panta cîrmei, o strînse între genunchi ca un cavaler care dă pinteni armăsarului. Mîinile devenindu-i astfel libere, putu să apuce sacul de pe cap şi, ţinîndu-l cu dinţii, să caute în el cuţitul, pe care-l scoase, şi se puse imediat pe treabă. Încetul cu încetul, gaura pe care o făcea între pana cîrmei şi etambou deveni mai mare şi mai adîncă. După o oră de lucru, lama cuţitului ieşi de partea cealaltă. În această gaură destul de încăpătoare, Vasquez introduse explozibilul pregătit, puse fitilul, apoi căută amnarul în sac.

În acest moment, genunchii obosiţi îşi desfăcură pentru o clipă strînsoarea. Atunci se simţi alunecînd şi alunecarea însemna eşecul încercării sale. Fitilul, dacă se uda, nu se mai putea aprinde. În mişcarea fără voie pe care o făcu pentru a-şi recîştiga echilibrul, sacul se deplasă şi cuţitul, pe care-l pusese înapoi, scăpă în mare plescăind, iar apa ţîşni cu stropi deşi.

Cîntecul omului de pază încetă brusc. Vasquez îl auzi coborînd de pe teugă, mergînd pe punte şi urcînd pe dunetă. Îi văzu umbra profilîndu-se pe suprafaţa mării. Marinarul, aplecat peste balustradă, căută să descopere cauza zgomotului neobişnuit care-i atrăsese atenţia. Multă vreme stătu încordat, în timp ce Vasquez, cu picioarele înţepenite şi unghiile înfipte în lemnul alunecos, simţea că puterile

îl părăsesc. În fine, liniştit de calmul dimprejur, marinarul se îndepărtă întorcîndu-se la locul său şi începu din nou să cînte. Vasquez scoase amnarul din sac şi lovi încet în scăpărătoare. Ieşiră cîteva scîntei. Fitilul aprins începu să pîrîie înăbuşit. Vasquez se lăsă să alunece iute de-a lungul cîrmei, intră din nou în apă şi cu mişcări tăcute înotă spre mal.

Timpul îi păru nemăsurat de lung lui John Davis, care rămăsese singur în ascunzătoarea sa. O jumătate de oră, trei sferturi, apoi o oră întreagă se scurseseră. Davis, nemaiputînd răbda, ieşi din crăpătură şi privi cu îngrijorare spre mare. Ce a putut să i se întîmple lui Vasquez? În orice caz, nu fusese descoperit, căci nu se auzea nici un zgomot.

Deodată, răsfrîntă de ecoul dealului, o explozie surdă tulbură liniştea nopţii, explozie urmată imediat de o larmă asurzitoare, de tropăituri şi de strigăte. Cîteva clipe mai tîrziu sosi alergînd un om ud şi mînjit de nămol din cap pînă în picioare, îl împinse pe Davis şi se lipi de dînsul în ascunzătoare, lăcînd să cadă peste intrarea ei blocul de piatră care o masca.

Aproape imediat trecu pe acolo, ţipînd, o ceată de oameni. Bocancii care se izbeau de bolovani nu reuşeau să le acopere vocile.

— Hai, băieţi, zise unul din ei, îl avem în mînă!

— L-am văzut cum te văd şi cum mă vezi, zise un altul. E singur.

— Nu se putea depărta mai mult de o sută de metri.

— Ah, canalia! Îl prindem noi.

Zgomotul descrescu, apoi se stinse.

— S-a făcut? întrebă încet Davis.

— Da, zise Vasquez.

— Şi crezi că ai reuşit?

— Sper, răspunse Vasquez.

În zori, un zgomot de ciocane risipi orice îndoială. Dacă se lucra astfel la bordul goeletei, însemna că suferise avarii şi că acţiunea lui Vasquez reuşise. Dar cît de mari erau aceste avarii, iată ce nu putea şti nici unul, nici celălalt.

— De-ar fi atît de mari încît să-i oprească în golf o lună! exclamă Davis, uitînd că în cazul acesta el şi tovarăşul său ar muri de foame în ascunzătoarea lor.

— Tăcere! şopti Vasquez apucîndu-l de mînă.

O nouă ceată de oameni se apropie, de data asta în tăcere. Poate erau cei care se întorceau cu mîna goală de la vînătoarea lor. În orice caz, oamenii care o alcătuiau nu scoteau nici o vorbă.

Nu se auzea decît zgomotul paşilor.

Toată dimineaţa Vasquez şi Davis auziră tropăit de picioare în

jurul lor. Cete de oameni treceau, trimise în urmărirea atacatorului care nu putea fi prins. Totuşi, pe măsură ce timpul trecea, urmărirea părea să slăbească. De o bucată bună de timp nimic nu mai tulbura liniştea înconjurătoare, cînd, pe la amiază, trei sau patru oameni se opriră la doi paşi de gaura în care se ghemuiseră Vasquez şi Davis.

— Hotărît, nu poate fi găsit! zise unul dintre ei, aşezîndu-se chiar pe piatra care astupa intrarea crăpăturii.

— Mai bine ar fi să renunţăm, spuse altul. Ceilalţi au şi urcat la bord.

— Şi noi vom face ca dînşii. Cu atît mai mult, de altfel, cu cît netrebnicului nu i-a reuşit lovitura.

Nevăzuţi, Vasquez şi Davis tresăriră şi ascultară cu şi mai multă atenţie.

— Da, aprobă un al patrulea. Iete-te, a vrut să arunce în aer cîrma!

— Sufletul şi inima unei nave!

— Bine-am mai li arătat! zise un altul.

— Noroc că explozibilul lui a ţîşnit spre babord şi tribord. Singurele stricăciuni sînt o gaură în pupa şi o ferecătură smulsă. Cît despre axul cîrmei, abia dacă s-a pîrlit lemnul.

— Totul va fi reparat azi, zise primul, care începuse vorba. Şi în seara aceasta, înaintea fluxului, «vira ancora», băieţi! După asta, n-are decît să şi crape de foame fugarul, dacă-i place!

— Ei bine, Lopez, te-ai odihnit destul? întrerupse brutal o voce aspră. La ce bun atîta pălăvrăgeală? Să ne întoarcem pe navă.

— Să ne întoarcem, ziseră ceilalţi trei pornind la drum.

În ascunzătoarea în care se aflau, Vasquez şi Davis, zdrobiţi de cele ce auziseră, se priveau în tăcere.

Două lacrimi umplură ochii lui Vasquez şi-i alunecară de pe gene, fără ca asprul marinar să caute să ascundă mărturia desperării sale neputincioase. Iată deci la ce rezultat bicisnic a dus încercarea sa eroică. Toate pierderile piraţilor se rezumaseră la o întîrziere de 12 ore. Chiar în această seară, după reparaţiile făcute, goeleta se va îndepărta pe marea nemărginită şi va dispare la orizont.

Zgomotul ciocanelor, care se auzea de pe mal, dovedea cu cîtă rîvnă îi obliga Kongre pe oamenii săi să lucreze pentru a-l pune pe *Carcante* în stare de plecare. Pe la ora cinci şi un sfert, spre marea desperare a lui Vasquez şi Davis, zgomotul încetă brusc. Ei înţeleseră că ultima lovitură de ciocan a însemnat terminarea lucrului. Cîteva minute mai tîrziu, scîrţîitul lanţului ancorei pe navă confirmă acest fapt. Kongre începuse manevrarea ancorei. Momentul plecării se apropia.

Vasquez nu se mai putu stăpîni. Împingînd stînca la o parte, se uită prevăzător afară.

Spre vest, soarele cobora atingînd vîrfurile munţilor, care închideau vederea în această parte. La această dată, aproape de echinoxul de toamnă, nu va trece nici o oră pînă va apune.

În partea opusă, goeleta se găsea în golfuleţ. Nu mai exista nici o urmă vizibilă a recentelor sale avarii. Totul părea în ordine la bord. Lanţul ancorei, acum vertical, arăta că un ultim efort o va scoate de la fund la momentul potrivit.

Vasquez, uitînd de orice prudenţă, ieşi pe jumătate din ascunzătoare. Davis se uită şi el peste umărul paznicului. Amîndoi priveau cu sufletul la gură. Cei mai mulţi dintre piraţi se urcaseră la bord. Totuşi, mai erau cîţiva şi pe ţărm. Dintre aceştia din urmă, Vasquez îl recunoscu foarte bine pe Kongre care se plimba prin preajma farului, însoţit de Carcante. După cinci minute, se despărţiră şi Carcante porni spre uşa anexei farului.

— Să luăm seama, zise Vasquez în şoaptă. Va urca cu siguranţă la far.

Amîndoi se lăsară să alunece înăuntrul cavităţii.

În adevăr, Carcante se urcă la far pentru ultima oară. Într-o clipă goeleta urma să plece. Dar, mai înainte, el voia să privească departe pe mare şi să vadă dacă vreo navă nu apare cumva în apropierea insulei.

De altfel, noaptea va fi calmă, căci vîntul slăbise odată cu căderea serii, ceea ce promitea un timp frumos la răsăritul soarelui.

Cînd Carcante ajunse la galeria farului, John Davis şi Vasquez îl văzură foarte bine. Făcea înconjurul turnului, spre a privi cu luneta în toate părţile. Deodată scoase un adevărat urlet. Kongre şi ceilalţi ridicară capetele spre el. Cu o voce, care fu auzită de toţi, Carcante strigă: «Canoniera! Canoniera!»

CAPITOLUL XIV

CANONIERA *SANTA-FE*

Cum ar putea fi descrisă panica din acest colţ al golfului? Strigătul: «Canoniera... canoniera!» căzu ca un trăsnet asupra acestor ticăloşi şi suna ca o condamnare la moarte. *Santa-Fe* însemna dreptatea care sosea pe insulă, era pedeapsa atîtor crime, pedeapsă de care nu mai puteau scăpa!

Dar oare Carcante nu se înşelase? Această navă care se apropia era într-adevăr canoniera marinei argentiniene? Avea ca destinaţie

baia Elgor? Nu se îndrepta pur şi simplu spre strîmtoarea Lemaire sau capul Several, pentru a trece apoi pe la sudul insulei?

Imediat ce Kongre auzi strigătul lui Carcante, urcă în goană movila, se repezi pe scara farului şi ajunse pe galerie în mai puţin de cinci minute.

— Unde este nava? întrebă el.

— Acolo, la nord-nord-vest.

— La ce distanţă?

— Cam la vreo zece mile.

— Deci nu va putea să fie la intrarea în golf înainte de căderea nopţii?

— Nu.

Kongre apucă luneta. Cercetă nava cu mare atenţie, fără să scoată un cuvînt. Era sigur că era un steamer. Se desluşea fumul gros care ieşea din coşurile sale, ceea ce arăta că merge cu viteză mare.

Că acest vapor era canoniera, nici Kongre, nici Carcante nu mai puteau avea vreo îndoială. Văzuseră deseori nava argentiniană în timpul lucrărilor de construire a farului, atunci cînd sosea sau pleca din Insula Statelor. De altfel, vaporul se îndrepta direct spre golf. Dacă intenţia căpitanului ar fi fost să intre în strîmtoarea Lemaire, ar fi mers mai spre vest, şi dacă ar fi vrut să treacă pe la capul Several, mai spre sud.

— Da, zise Kongre, este în adevăr canoniera!

— Blestemat ghinion care ne-a întîrziat pînă acum! exclamă Carcante. Fără aceşti netrebnici care ne-au oprit de două ori, am fi fost în plin Pacific.

— Toate aceste vorbe nu ne pot sluji la nimic, grăi Kongre. Trebuie să luăm o hotărîre.

— Care?

— Să plecăm.

— Cînd?

— Numaidecît.

— Da, dar înainte să ajungem prea departe, canoniera va fi lîngă golf...

— Da... dar va rămîne în afara lui...

— De ce?

— Pentru că nu va putea observa lumina farului şi nu va risca să înainteze spre coastă în întuneric. Acelaşi raţionament ca şi Kongre îl făceau şi Vasquez şi Davis. Ei nu voiau să-şi părăsească adăpostul atîta timp cît puteau fi văzuţi din galeria farului. În strîmta lor ascunzătoare, le venise şi lor gîndul pe care şeful piraţilor îl împărtăşise lui Carcante. Farul ar fi trebuit să fie aprins, căci soarele apusese.

Neobservînd luminile lui, comandantul Lafayate, deşi cunoştea bine insula, nu va ezita oare toată noaptea să intre în golf? E adevărat că el intrase pînă acum de zece ori în baia Elgor, dar numai în timpul zilei şi numai văzînd farul care să-i indice drumul; cu siguranţă că nu va risca să intre în acest golf întunecos. În acelaşi timp el se va gîndi că insula fusese teatrul unor evenimente grave, de vreme ce paznicii nu erau la postul lor.

— Dar dacă, zise atunci Vasquez, comandantul n-a văzut uscatul şi continuă să înainteze în speranţa de a zări lumina farului? I s-ar putea întîmpla ceea ce s-a întîmplat cu *Century*. N-ar putea să eşueze pe recifele capului San-Juan?

John Davis răspunse cu un gest evaziv.

Era foarte adevărat că eventualitatea de care vorbea Vasquez putea să aibă loc. Fără îndoială însă că vîntul nu bătea cu furie şi *Santa-Fe* nu se afla în aceleaşi împrejurări ca *Century*. Dar o catastrofă era în principiu posibilă.

— Să ieşim pe litoral, spuse Vasquez. În două ore putem să fim la cap. Poate că va mai fi posibil să aprindem acolo un foc spre a le semnaliza uscatul.

— Nu, răspunse John Davis, va fi prea tîrziu. Peste cel mult o oră canoniera va fi la intrarea în golf.

— Atunci ce-i de făcut?

— Să aşteptăm! răspunse John Davis.

Era trecut de ora şase şi amurgul începea să învăluie insula.

În acest timp, pregătirile erau făcute cu multă energie la bordul lui *Carcante*. Kongre voia să plece cu orice preţ. Pus pe jeratic, hotărîse să părăsească imediat locul unde se afla. Dacă aştepta mareea de a doua zi dimineaţa, risca să întîlnească canoniera. Văzînd că această navă vrea să părăsească golful, comandantul Lafayate n-o va lăsa să treacă. Îi va da ordin să oprească şi va interoga pe căpitanul său. Desigur că va voi să afle de ce farul nu fusese aprins. Prezenţa navei *Carcante* i-ar părea, pe drept cuvînt, suspectă. Cînd goeleta va fi oprită, va urca la bordul ei, îl va chema pe Kongre, va cerceta echipajul şi numai după mutra oamenilor va intra la cele mai fireşti bănuieli. Va obliga nava să întoarcă şi să-l urmeze, iar apoi o va reţine în golf pînă la primirea unor informaţii complete.

Şi atunci cînd comandantul canonierei nu-i va mai găsi pe cei trei paznici ai farului, el nu va putea să-şi explice absenţa lor decît prin faptul că au fost victimele unui atentat. Şi n-ar fi firesc să creadă imediat că autorii acestui atentat erau oamenii de pe nava care căuta să fugă?

În fine, se putea ivi şi o altă complicaţie.

Deoarece Kongre şi banda sa zăriseră în largul oceanului pe *Santa-Fe*, nu era probabil şi chiar sigur că l-au observat şi cei care îl atacaseră de două ori pe *Carcante* în momentul cînd ieşea din golf? Aceşti duşmani necunoscuţi au urmărit probabil toate mişcările canonierei şi vor apărea la sosirea ei în liman, iar dacă printre ei — cum e mai mult ca sigur — se află şi al treilea paznic, Kongre şi ai săi nu vor putea să mai scape de pedeapsă pentru crimele lor. Kongre se gîndise la toate aceste eventualităţi şi la consecinţele lor. De aceea, singura hotărîre la care se oprise era să pornească imediat şi, pentru că vîntul care sufla din nord era prielnic, să profite de căderea nopţii pentru a ieşi în larg, forţînd velele. Atunci goeleta ar fi în stare să ajungă la ocean. Poate canoniera, nevăzînd farul şi nevrînd să se apropie de uscat pe întuneric, să fi rămas în acest moment destul de departe de Insula Statelor. Dacă va fi nevoie, pentru mai multă prudenţă, în loc să se îndrepte spre strîmtoarea Lemaire, Kongre va lua-o spre sud, va trece de capul Several şi se va strecura în spatele coastei meridionale. Iată de ce grăbea plecarea.

John Davis şi Vasquez, înţelegînd planul piraţilor, se întrebau cum ar putea să-l împiedice şi, în desperarea lor, îşi dădeau seama cît sînt de neputincioşi!

Pe la şapte şi jumătate, Carcante chemă la bord pe cei cîţiva oameni care mai erau pe uscat. Îndată ce tot echipajul se află pe navă, fu ridicată barca şi Kongre ordonă şi ridicarea ancorei.

John Davis şi Vasquez auziră zgomotul regulat al opritorului, în timp ce lanţul începea să urce sub acţiunea cabestanului.

După cinci minute ancora se afla la post. Imediat goeleta începu manevrarea velelor. Porni cu toate velele întinse, ca să nu piardă nimic din puterea vîntului care slăbea. Încet, nava ieşi din golfuleţ şi, pentru a primi mai bine vîntul în vele, se ţinea în mijlocul golfului.

Dar în curînd navigaţia deveni foarte dificilă. Marea fiind joasă, goeleta nu era împinsă de curent, şi cu acest ritm nu progresa decît foarte încet. În curînd nu va putea înainta deloc şi poate chiar va fi dată înapoi, dacă peste două ore va începe fluxul. În cel mai fericit caz nu va putea ajunge în dreptul capului San-Juan înainte de miezul nopţii.

Dar nu avea nici o importanţă. Cum *Santa-Fe* nu va intra în golf, nu riscau s-o întîlnească. Aşteptarea mareei următoare însemna, fără îndoială, că la răsăritul soarelui ea va fi încă în afara golfului.

Echipajul făcu tot ce-i stătea în putinţă pentru a grăbi mersul lui *Carcante*, dar era dezarmat contra pericolului evident care provenea din deriva navei. Încetul cu încetul, vîntul o împingea către malul de sud al băii Elgor. Acest mal, pe care Kongre nu-l cunoştea

prea bine, îl ştia totuşi mărginit cu şiruri de stînci. O oră după plecare, el se crezu atît de aproape de mal, încît i se păru prudent să vireze ca să se îndepărteze. Această manevră nu se putea executa decît cu mare greutate, din cauza vîntului care scădea din ce în ce mai mult, odată cu lăsarea nopţii.

Totuşi ea era foarte urgentă. Cu cîrma la dreapta, şcotele din spate fură întinse, în timp ce erau slăbite cele din faţă. Dar, din lipsă de viteză, goeleta nu izbuti să vireze şi continuă să deriveze spre coastă.

Kongre înţelese pericolul. Îi rămînea un singur mijloc. Îl întrebuinţă. Barca fu lansată, şase oameni coborîră pe frînghie şi, cu ajutorul vîslelor, reuşiră să facă să înainteze puţin goeleta care-şi întinse murele la tribord. După un sfert de oră izbuti să revină la vechiul drum, fără să se teamă că va fi izbită de recifele de la sud.

Din păcate nu se mai simţea deloc vîntul, velele atîrnau pe catarge. Barca încerca în van să-l remorcheze pe *Carcante* pînă la intrarea în golf. Tot ce ar fi putut face nava era să reziste fluxului care începea. Cît despre înaintare, nu mai putea fi vorba. Va fi oare Kongre obligat să arunce ancora în acest loc, la mai puţin de două mile depărtare de golfuleţ?

După plecarea navei, John Davis şi Vasquez se ridicară şi coborîră pînă la mare, de unde urmăriră mişcările goeletei. Vîntul se oprise cu totul şi ei înţeleseră că bandiţii vor fi obligaţi să se oprească, spre a aştepta următorul reflux. Dar vor avea tot timpul, înainte de revărsatul zorilor, să ajungă la intrarea în golf şi le vor rămîne multe şanse să plece fără să fie văzuţi.

— Nu! Am pus mîna pe ei! exclamă deodată Vasquez.

— Cum? întrebă John Davis.

— Vino... vino!

Vasquez îl trase pe tovarăşul său în direcţia farului.

După părerea sa, *Santa-Fe* trebuia să se afle în faţa insulei. Ar putea fi chiar foarte aproape, ceea ce, de altfel, nu era deloc periculos pe o mare atît de liniştită. Fără îndoială că, surprins de stingerea farului, comandantul Lafayate aştepta răsăritul soarelui, cu maşinile la mică presiune.

Tot aşa gîndea şi Kongre; dar acesta îşi spunea că are cele mai mari şanse să evite canoniera. Îndată ce refluxul va duce apele golfului spre mare, chiar şi fără vînt, *Carcante* îşi va relua mersul şi în mai puţin de o oră va fi în larg.

Odată ieşit din golf, Kongre nu se va depărta prea mult. I-ar fi suficientă o briză uşoară, din cele care de obicei suflă din cînd în cînd, chiar şi în nopţile calme, şi de un curent spre sud, pentru a merge lin, pe lîngă coastă, în adîncul nopţii întunecoase. Imediat

ce va fi trecut de capul Several, care se găseşte la o depărtare de şapte-opt mile, goeleta, adăpostită de faleză, nu va mai avea de ce să se teamă. Singura primejdie era să fie observată de oamenii de veghe de pe *Santa-Fe*, dacă aceasta s-ar afla mai jos de golf şi nu spre capul San-Juan.

Comandantul Lafayate n-ar lăsa desigur să se depărteze goeleta dacă ar fi văzută la ieşirea din golf, chiar şi numai pentru a-i pune căpitanului întrebări despre far. Cu ajutorul aburilor, ar fi ajuns nava care fugea, înainte ca aceasta să fi dispărut în spatele înălţimilor din sud.

Era atunci nouă şi ceva. Kongre trebui să se mulţumească să se oprească şi să reziste în faţa mareei, ca să aştepte momentul cînd va începe refluxul. Dar mai erau aproape şase ore pînă la reflux. Curentul nu-i va fi prielnic înainte de ora 3 dimineaţa. Goeleta evita fluxul, întorcînd etrava către larg. Barca fu urcată din nou la bord. Cînd va sosi momentul, Kongre nu va pierde nici o clipă pentru a porni din nou.

Deodată echipajul scoase un strigăt care putu fi auzit de pe ambele maluri ale golfului.

O lungă rază de lumină străbătu întunericul. Luminile farului se vedeau în toată strălucirea lor aşternîndu-se pe apă, pe o mare suprafaţă dincolo de insulă.

— Ah, ticăloşii! Sînt acolo! exclamă Carcante.

— Pe uscat! ordonă Kongre.

În adevăr, pentru a scăpa de primejdia imediată care-i ameninţa, nu avea altceva de făcut: să debarce, lăsînd la bord numai un mic număr de oameni, să alerge spre incintă, să pătrundă în anexă, să urce scara turnului şi să ajungă în camera de cart spre a se năpusti asupra acestui paznic şi a eventualilor săi tovarăşi, să se descotorosească de ei şi apoi să stingă farul. În cazul cînd canoniera pornise să intre în golf, se va opri cu siguranţă... Dacă era de-acum intrată, va încerca să iasă, nemaiavînd lumina care s-o îndrume spre golfuleţ. În cel mai rău caz se va opri pe loc, aşteptînd să se facă ziuă.

Kongre ordonă coborîrea bărcii. Carcante şi alţi doisprezece oameni, înarmaţi cu puşti, revolvere şi cuţite, luară loc alături de el. Într-o clipă vor acosta şi se vor repezi spre incinta farului, de care nu-i despărţea mai mult de o milă şi jumătate.

Această distanţă fu parcursă într-un sfert de oră. Nu se depărtaseră unul de altul. Toată banda, afară de cei doi oameni aflaţi la bord, se găsea împreună la poalele farului.

Da... John Davis şi Vasquez se aflau acolo. În goană, fără nici o precauţiune, căci ştiau că nu vor mai întîlni pe nimeni, ei urcaseră

colina şi pătrunseseră în incintă. Ceea ce voia Vasquez era să aprindă luminile farului, pentru a arăta canonierei drumul spre golfuleţ, unde ea să poată ajunge înainte de venirea zorilor. Lucrul de care se temea — şi ce temeri îl mistuiau! — era să nu fi distrus Kongre lentilele şi lămpile şi ca întreg aparatul să nu mai fie în stare de funcţionare. Atunci goeleta, după toate probabilităţile, va putea să scape fără să fie observată de *Santa-Fe*.

Amîndoi se repeziră spre locuinţă, intrară în culoar, împinseră uşa scării, pe care o închiseră în urma lor punînd toate zăvoarele, urcară şi ajunseră la camera de cart...

Lanterna era în bună stare, lămpile la locul lor, avînd încă fitilurile şi uleiul rămase din ziua în care fusese stinsă. Nu, Kongre nu distrusese aparatul dioptric al lanternei, el nu se gîndise decît să împiedice funcţionarea farului pe tot timpul cît va rămîne în baia Elgor. Şi de altfel, cum ar fi putut el să prevadă împrejurările în care va fi nevoit să-l părăsească?

Dar iată că farul lumina din nou!

Canoniera putea să ajungă la vechiul său loc de ancorare, fără nici o greutate.

Izbituri puternice se auziră la intrarea turnului. Întreaga bandă se năpusti spre uşă spre a urca pe galerie şi a stinge luminile. Toţi îşi riscau viaţa pentru a întîrzia sosirea lui *Santa-Fe*. Nu găsiră pe nimeni pe terasă sau în locuinţă. Cei care se aflau în camera de cart nu puteau fi numeroşi. Îi vor învinge repede. Îi vor ucide şi farul nu va mai proiecta în noapte luminile lui primejdioase.

Cum se ştie, poarta de jos, care se afla în fundul gangului, era făcută dintr-o placă groasă de fier. Era imposibil să forţezi zăvoarele care o închideau. Tot aşa de imposibil era s-o spargi cu lovituri de rângi sau topoare.

Carcante, care încercase acest lucru, se convinse repede. După cîteva eforturi zadarnice, veni lîngă Kongre şi ceilalţi care se aflau în incintă. Ce era de făcut? Exista oare vreun mijloc de a urca prin exterior pînă la lanterna farului? Dacă acest mijloc nu exista, bandei nu-i mai rămînea altceva de făcut decît să se refugieze în interiorul insulei, pentru a nu cădea în mîinile comandantului Lafayate şi a echipajului său. Cît priveşte înapoierea la bordul goeletei, la ce le putea folosi? De altfel, nici nu mai aveau timp. Nici un fel de îndoială nu putea fi că *Santa-Fe* se afla în golf şi venea spre far.

Dacă, din contră, în cîteva minute farul ar fi stins, *Santa-Fe* nu numai că nu şi-ar putea continua drumul, dar ar fi nevoită să se întoarcă şi goeleta ar izbuti poate să treacă. Or, acest mijloc de a ajunge la galerie exista.

— Sîrma paratrăsnetului! exclamă Kongre.

În adevăr, de-a lungul turnului cobora un lanț de metal fixat din trei în trei metri de scoabe de fier. Cățărîndu-se de la un crampon la celălalt cu ajutorul mîinilor, era cu siguranță posibil să ajungi la galerie și chiar să-i iei prin surprindere pe cei ce ocupau camera de cart.

Kongre va încerca acest ultim mijloc de salvare. Carcante și Vargas o luară înainte. Amîndoi se urcară pe anexă, apucară lanțul și începură să se cațere unul după altul, sperînd că nu vor fi observați din cauza întunericului. Ajunseră la balustradă și se apucară de bară. Nu mai trebuiau decît să sară peste ea...

În această clipă răsunară două focuri de revolver.

John Davis și Vasquez se găseau acolo, cu urechile ciulite. Cei doi bandiți, loviți în cap, dădură drumul barei și se zdrobiră de acoperișul anexei.

Atunci se auzi o sirenă la poalele farului. Canoniera intra în golfuleț și sirena scotea sunete ascuțite.

Abia mai aveau timp să fugă. În cîteva minute *Santa-Fe* va ancora la locul ei obișnuit.

Kongre și oamenii săi, înțelegînd că nu se mai putea face nimic, alergară pe terasă și o luară la goană înspre interiorul insulei.

După un sfert de oră, în clipa în care comandantul Lafayate arunca ancora, șalupa paznicilor, redobîndită, acostă la nava de război din cîteva lovituri de vîslă.

John Davis și Vasquez se găseau acum la bordul canonierei.

CAPITOLUL XV

DEZNODĂMÎNT

Canoniera *Santa-Fe*, ducînd la bord schimbul de paznici pentru Insula Statelor, părăsise Buenos Aires la 19 februarie. Cu un vînt prielnic și pe o mare liniștită, traversarea sa fu foarte rapidă. Uraganul care ținuse aproape opt zile nu se întinsese dincolo de strîmtoarea Magellan. Comandantul Lafayate nu suferise deci din pricina lui și ajunsese la destinație mai devreme cu cîteva zile. Dacă sosea cu douăsprezece ore mai tîrziu, goeleta ar fi fost departe și ar fi trebuit să renunțe la urmărirea bandei lui Kongre și a șefului ei.

Comandantul Lafayate nu lăsă să treacă noaptea înainte de a fi fost pus la curent cu ceea ce se întîmplase în baia Elgor de trei luni încoace.

Dacă Vasquez se găsea la bord, camarazii săi Felipe și Moriz nu se aflau alături de el. Cît despre tovarășul său, nimeni nu-l cunoștea

şi nu-i ştia nici numele. Comandantul Lafayate îi chemă pe amîndoi în careu şi primul său cuvînt fu:

— Farul a fost aprins tîrziu, Vasquez.

— Nu mai funcţionează de nouă săptămîni... răspunse Vasquez.

— Nouă săptămîni?! Ce însemnează asta?... Şi ceilalţi doi camarazi ai tăi?...

— Felipe şi Moriz sînt morţi... Douăzeci şi una de zile după plecarea lui *Santa-Fe*, farul nu mai avea decît un singur paznic, domnule comandant!

Vasquez povesti evenimentele întîmplate pe Insula Statelor.

Îşi termină povestirea trecînd sub tăcere fapta pe care avusese meritul să o săvîrşească. John Davis interveni:

— Ceea ce uită Vasquez să vă spună, domnule comandant, adăugă el, este că cele două proiectile ale noastre au fost cu totul insuficiente. Cu toate spărturile pe care i le-am făcut în cocă, *Maule* ar fi putut să plece chiar în această dimineaţă, dacă Vasquez, în cursul nopţii trecute, n-ar fi înotat pînă la navă, cu preţul vieţii sale, plasînd un exploziv în pupa. E adevărat că nu a obţinut pe deplin rezultatul sperat. Avariile au fost uşoare şi au fost reparate în 12 ore. Dar aceste 12 ore au fost acelea care v-au permis să găsiţi goeleta în golf. Acest lucru i se datorează numai lui Vasquez, cum, de altfel, tot el este acela care, zărind canoniera, a avut ideea de a alerga la far, spre a aprinde luminile stinse de atîta vreme.

Comandantul Lafayatte strînse călduros mîna lui John Davis şi a lui Vasquez, care prin îndrăzneaţa lor intervenţie au permis navei *Santa-Fe* să ajungă înaintea plecării goeletei, apoi explică în ce condiţii canoniera a putut vedea Insula Statelor cu o oră înainte de apusul soarelui. Comandantul Lafayate determinase poziţia navei pe hartă în dimineaţa aceasta şi era sigur unde se afla. Canoniera nu mai avea nevoie decît să navigheze în direcţia capului San-Juan, pe care trebuia să-l zărească înainte de căderea nopţii. În adevăr, la amurg, cînd cerul începu să se întunece, comandantul Lafayate desluşi foarte clar, dacă nu coasta de est a insulei, cel puţin piscurile înalte din spatele ei. Se găsea atunci la o distanţă de vreo zece mile şi era sigur că va putea ancora după cel mai tîrziu două ore.

În acest moment, *Santa-Fe* fusese zărită de John Davis şi Vasquez. Tot atunci Carcante o semnală din vîrful farului lui Kongre, care luă hotărîrea de a porni cît mai repede, spre a putea ieşi din golf înainte ca *Santa-Fe* să fi intrat.

În acest timp, *Santa-Fe* continua să navigheze spre capul San-Juan... Marea era liniştită şi de-abia se simţeau din larg ultimele adieri ale brizei.

Desigur că, înainte ca Farul de la Capătul Lumii să fi fost construit, comandantul Lafayate n-ar fi comis imprudența să se apropie de uscat noaptea, și cu atît mai puțin să pătrundă în baia Elgor spre a ancora în golfuleț. Dar coasta și golful erau acum luminate și nu mai găsea că e nevoie să aștepte pînă dimineața.

Canoniera își continuă deci drumul către sud-vest și cînd se făcuse noapte ajunsese la mai puțin de o milă de baia Elgor. Canoniera rămase aci, cu mașinile la mică presiune, așteptînd ca farul să lumineze.

Trecu o oră. Nici o rază de lumină nu apăruse pe insulă.

Comandantul Lafayate nu putea să se fi înșelat asupra poziției... Baia Elgor era cu siguranță în fața lui. Era negreșit în bătaia luminii farului... Și farul nu se aprindea!...

Ce se putea gîndi altceva la bordul canonierei, decît că se defectase aparatul? Poate că lanterna fusese spartă, lentilele stricate și lămpile scoase din uz, în timpul ultimului uragan care fusese atît de puternic. Niciodată și în ruptul capului nu i-ar fi trecut nimănui prin minte că cei trei paznici fuseseră atacați de o bandă de pirați, că doi dintre ei fuseseră uciși de acești asasini și că al treilea, pentru a nu avea aceeași soartă, fusese obligat să fugă.

— N-am știut ce să fac, spuse atunci comandantul Lafayate. Noaptea era neagră. Nu puteam să risc să intru în golf. Trebuia să rămîn în larg pînă la revărsatul zorilor. Ofițerii mei și echipajul erau cu toții foarte îngrijorați și presimțeau că s-a întîmplat o nenorocire. În fine, după ora nouă farul străluci... Întîrzierea aceasta se datora probabil unui accident... Am ridicat presiunea cazanelor și am luat drumul către golf. După o oră *Santa-Fe* a pătruns înăuntru. La o distanță de o milă și jumătate am zărit în golfuleț o goeletă ancorată, care părea părăsită... Tocmai voiam să trimit cîțiva oameni într-acolo, cînd răsunară focuri de armă, și aceste focuri erau trase de pe galeria farului!... Am înțeles atunci că paznicii noștri erau atacați, că se apărau probabil contra echipajului acestei goelete... Am dat drumul sirenei, pentru a-i speria pe agresori... și după un sfert de oră *Santa-Fe* ancora.

— La timp, domnule comandant! zise Vasquez.

— Ceea ce n-ar fi putut face, răspunse comandantul Lafayate, dacă nu v-ați fi riscat viața pentru a aprinde farul. Acum goeleta ar fi fost în larg. Nu am fi zărit-o la ieșirea din golf și banda de pirați ne-ar fi scăpat.

Toată povestea se răspîndi imediat la bordul canonierei și plouă cu felicitări asupra lui Vasquez și a lui John Davis.

Noaptea trecu liniștită și a doua zi Vasquez făcu cunoștință cu

schimbul alcătuit din alţi trei paznici, pe care *Santa-Fe* îi aducea pe Insula Statelor.

E de la sine înţeles că încă în timpul nopţii un detaşament puternic de marinari fusese trimis să ia în primire goeleta. Kongre, fără această măsură, ar fi încercat cu siguranţă să se îmbarce din nou şi odată cu refluxul ar fi ieşit repede în larg.

Comandantul Lafayate, pentru a asigura securitatea noilor paznici, nu putu să aibă decît un singur obiectiv: să cureţe insula de bandiţii care o bîntuiau şi care, după moartea lui Carcante şi Vargas, erau în număr de 13 împreună cu şeful lor, deznădăjduit în neputinţa sa.

Dată fiind întinderea insulei, urmărirea risca să fie lungă şi chiar să nu-şi atingă ţelul. Cum ar putea echipajul de pe *Santa-Fe* să răscolească întreaga insulă?

Kongre şi oamenii săi nu vor face, fără îndoială, greşeala să se întoarcă la capul San-Bartolome, căci secretul acestei ascunzători putuse fi descoperit. Dar cunoşteau tot restul insulei şi se vor scurge poate săptămîni şi luni înainte ca banda să fie capturată pînă la ultimul om. Şi totuşi, comandantul Lafayate n-ar fi consimţit să părăsească Insula Statelor înainte de a-i fi pus pe paznici la adăpost de orice agresiune şi de a fi asigurat funcţionarea regulată a farului.

Ceea ce putea grăbi rezultatul dorit era lipsa de hrană de care vor avea de suferit Kongre şi oamenii săi. Provizii nu mai aveau nici în caverna de la San-Bartolome, nici în grota de la baia Elgor.

Comandantul Lafayate, condus de Vasquez şi John Davis, constată, chiar în zorii zilei următoare, că în aceasta din urmă, cel puţin, nu se mai găsea nici o rezervă de pesmeţi, carne sărată şi nici un fel de alte conserve. Tot ce mai rămăsese ca alimente fusese duse la bordul goeletei. Aceasta fu adusă din nou în golfuleţ de marinarii canonierei.

În cavernă nu se mai aflau decît rămăşiţe fără mare valoare. aşternut, haine şi unelte, care fură depozitate în anexele farului. Admiţînd că în timpul nopţii Kongre ar fi revenit la vechiul depozit al jafurilor sale, n-ar mai fi găsit nimic care ar fi putut să servească de hrană pentru banda sa. Era probabil că nu aveau nici arme de vînătoare. judecînd după puştile şi muniţiile care fuseseră descoperite la bordul lui *Carcante*. Singurul lucru ce le mai rămînea era pescuitul. În asemenea condiţiuni, ori vor fi nevoiţi să se predea. ori nu vor întîrzia să moară de foame. Totuşi, cercetările fură începute imediat. Detaşamente de marinari, sub ordinele cîte unui ofiţer sau subofiţer. se îndreptară unele spre interiorul insulei. altele spre litoral. Comandantul Lafayate plecă personal la capul San-Bartolome. unde nu descoperi nici o urmă a bandei.

Trecură mai multe zile fără să se semnaleze prezența vreunui pirat, cînd, în dimineața de 10 martie, veniră în incinta farului șapte ticăloși din Țara Focului, toți palizi, slăbiți, epuizați, morți de foame. Aduși la bordul lui *Santa-Fe*, după ce au fost hrăniți, se luară măsuri să nu poată fugi.

Patru zile mai tîrziu, secundul Riegal, care cerceta coasta meridională în împrejurimile capului Webster, descoperi cinci cadavre, printre care Vasquez putu să recunoască doi chilieni din bandă.

Din resturile găsite pe sol în jurul lor, se putea constata că încercaseră să se hrănească cu pește și crustacee; dar nu se vedea nici o urmă de vatră, cărbuni stinși sau cenușă. Nu mai avuseseră desigur nici un mijloc să aprindă focul.

În fine, a doua zi seara, puțin înainte de asfințitul soarelui, un om se ivi în mijlocul stîncilor care mărgineau limanul, la vreo cinci sute de metri de far. Era aproape pe locul unde John Davis și Vasquez, temîndu-se că goeleta va pleca, stătuseră la pîndă în ajunul sosirii canonierei, în acea noapte în care Vasquez se hotărîse să facă o încercare supremă de a o reține. Acest om era Kongre.

Vasquez, care se plimba în incintă cu noii paznici, îl recunoscu imediat și strigă:

— Iată-l!... Iată-l!...

La acest strigăt, comandantul Lafayate, care umbla pe plajă cu secundul său, alergă în grabă.

John Davis și cîțiva marinari se repezîră și ei și, adunați pe terasă, putură să-l vadă pe șeful și totodată pe unicul supraviețuitor al bandei pe care o comandase.

Ce venise să facă în locul acela? De ce se arătase? Intenția sa era să se predea? Cu toate acestea, nu putea să nu știe ce soartă îl așteaptă. Va fi dus la Buenos Aires și va plăti cu capul întreaga sa viață de hoții și crime.

Kongre stătea nemișcat pe o stîncă mai înaltă decît celelalte și de care valurile mării se spărgeau încetișor. Privirile sale se îndreptau spre golf. Lîngă canonieră putea vedea goeleta pe care norocul i-o trimisese tocmai cînd trebuise, la capul San-Bartolome, și pe care nenorocul i-o luase înapoi. Cîte gînduri trebuie că i-au trecut prin minte! Cîte regrete! Fără sosirea canonierei, ar fi fost de mult în apele Pacificului, unde i-ar fi fost atît de ușor să fie ferit de orice urmărire și să-și asigure libertatea.

Cum este lesne de înțeles, comandantul Lafayate ținea neapărat să pună mîna pe Kongre.

Dădu ordine și secundul Riegal, urmat de șase marinari, se strecură în afara incintei pentru a ajunge în pădurea de fagi, de unde, urcînd pe bariera stîncoasă, îi va fi ușor să-l prindă pe bandit.

Vasquez conducea micul grup pe drumul cel mai scurt.

Nu se departaseră nici cu o sută de paşi de terasă cînd auziră răsunînd un foc de armă şi un corp se prăbuşi în gol şi căzu în mare în mijlocul unei ţîşniri de spume

Kongre scosese un revolver de la brîu, şi-l lipise de frunte...

Ticălosul îşi făcuse singur dreptate şi acum marea care scădea tîra cadavrul său spre larg.

Aşa se termină drama de pe Insula Statelor.

E de la sine înţeles că, în acest timp, din noaptea de 3 martie, farul funcţiona după program. Pe noii paznici Vasquez îi puse la curent cu serviciul. Acum nu mai rămăsese nici un ticălos din banda piraţilor.

John Davis şi Vasquez se vor îmbarca pe canonieră pentru a se întoarce la Buenos Aires; de acolo, primul se va duce la Mobile, unde nu va întîrzia să obţină un binemeritat post de comandant de navă, pe măsura energiei, curajului şi valorii sale personale.

Cît despre Vasquez, el va pleca în oraşul său natal, pentru a se odihni după atîtea grele încercări înfruntate cu atîta curaj... Dar se va întoarce singur, căci sărmanii săi camarazi nu vor mai fi cu el.

În după-amiaza zilei de 18 martie, comandantul Lafayate, fără grijă de acum înainte în privinţa siguranţei noilor paznici, dădu semnalul plecării. Soarele apunea cînd nava ieşea din golf.

În acelaşi timp, acolo, pe mal, ţîşni o lumină al cărei reflex juca în siajul navei. Şi canoniera, depărtîndu-se pe marea întunecată, părea că duce cu ea cîteva din nenumăratele raze de lumină proiectate din nou de Farul de la Capătul Lumii.

CUPRINS

UN BILET DE LOTERIE

Capitolul I . . 5
Capitolul II 10
Capitolul III 14
Capitolul IV 18
Capitolul V 23
Capitolul VI 28
Capitolul VII 35
Capitolul VIII 38
Capitolul IX 47
Capitolul X 50
Capitolul XI 57
Capitolul XII 65
Capitolul XIII 73
Capitolul XIV 79
Capitolul XV 86
Capitolul XVI 92
Capitolul XVII 98
Capitolul XVIII 101
Capitolul XIX 107
Capitolul XX 114

FARUL DE LA CAPĂTUL LUMII

Capitolul I Inaugurare 119
Capitolul II Insula Statelor 125
Capitolul III Cei trei paznici 131
Capitolul IV Banda Kongre 138
Capitolul V Goeleta *Maule* 146
Capitolul VI În golful Elgor 152
Capitolul VII Grota 159
Capitolul VIII Vasul *Maule* în reparaţie 165
Capitolul IX Vasquez 171
Capitolul X După naufragiu 178
Capitolul XI Jefuitorii de epave 184
Capitolul XII La ieşirea din golf 192
Capitolul XIII Timp de trei zile 199
Capitolul XIV Canoniera *Santa-Fe* 210
Capitolul XV Deznodământ 217

Proiect RI
2010

JULES VERNE

Colecția Editurii Ion Creangă

Lector: ECATERINA SISMANIAN
Tehnoredactor FLORENTINA WEIDLE

Dat la cules 10.III.1975. Bun de tipar 1.VII.1975. Apărut 1975. Comanda nr. 1030. Tiraj 68 000 legate. Coli de tipar. 14.

Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"
București — Piața Scînteii nr. 1
Republica Socialistă România
Comanda nr. 50 194

JULES VERNE

1. O CĂLĂTORIE SPRE CENTRUL PĂMÎNTULUI
2. OCOLUL PĂMÎNTULUI ÎN OPTZECI DE ZILE
3. CINCI SĂPTĂMÎNI ÎN BALON
4. STEAUA SUDULUI
5. CĂPITANUL HATTERAS
6. ŞCOALA ROBINSONILOR. RAZA VERDE
7. DOCTORUL OX
8. DOI ANI DE VACANTĂ
9. UN BILET DE LOTERIE. FARUL DE LA CAPĂTUL LUMII
10. UIMITOAREA AVENTURĂ A MISIUNII BARSAC
11. CELE 500 MILIOANE ALE BEGUMEI. ŞARPELE DE MARE
12. VULCANUL DE AUR
13. 20 000 DE LEGHE SUB MĂRI
14. DE LA PĂMÎNT LA LUNĂ. ÎN JURUL LUMII
15. UIMITOARELE PERIPEŢII ALE JUPÎNULUI ANTIFER
16. INSULA CU ELICE
17. BURSE DE CĂLĂTORIE
18. CASA CU ABURI
19. INDIILE NEGRE. GOANA DUPĂ METEOR
20. INSULA MISTERIOASĂ (vol. I)
21. INSULA MISTERIOASĂ (vol. II)
22. MINUNATUL ORINOCO
23. CASTELUL DIN CARPAŢI. ÎNTÎMPLĂRI NEOBIŞNUITE
24. ŢINUTUL BLĂNURILOR (vol. I)
25. ŢINUTUL BLĂNURILOR (vol. II)
26. CĂPITAN LA CINCISPREZECE ANI
27. 800 LEGHE PE AMAZON
28. COPIII CĂPITANULUI GRANT (vol. I)
29. COPIII CĂPITANULUI GRANT (vol. II)
30. TESTAMENTUL UNUI EXCENTRIC
31. ROBUR CUCERITORUL. STĂPÎNUL LUMII
32. CLOVIS DARDENTOR. SECRETUL LUI WILHELM STORITZ
33. AGENJIA THOMPSON
34. HECTOR SERVADAC
35. UN ORAŞ PLUTITOR. SPĂRGĂTORII BLOCADEI. INVAZIA MĂRII
36. PILOTUL DE PE DUNĂRE
37. SATUL AERIAN. ÎNCHIPUIRILE LUI JEAN MARIE CABIDOULIN
38. PRICHINDEL
39. CESAR CASCABEL
40. CLAUDIUS BOMBARNAC. KERABAN ÎNCĂPĂŢÎNATUL

EDITURA ION CREANGĂ

Proiectul RI - Jules Verne 2010